

WALTER SCOTT
A TALIZMÁN

REGÉNY

FORDITOTTA:
FORRÓ PÁL

I. KÖTET

ELSŐ FEJEZET.

Sziria perzselő napja még nem ért fel delelő pontjára, mikor a láthatáron egy vöröskeresztes lovag tűnt fel, aki távoli honából a keresztesvitézekhez csatlakozva vándorolt idáig. Most a végtelen homoksivatagon baktatott lován, azon a szikes, kopár tájékon, mely a Holttenger közelében huzódik, melynek uttalan és lefolyás nélküli medencéjében tűnik el a Jordán vize.

Ez a háborus vándor hajnalban még a sziklák mély szakadécai között keresett járható ösvényt, nyaktörő utakon tornászta át magát, míg végre arra a végtelen lapályra jutott, melyen egykor ama bibliai városok virágoztak, melyeket az Ur haragja pusztított el.

A lovag egy pillanatra szinte feledte szenvedéseit, szomjuságát és a mindenfelől leselkedő veszedelmet, amikor ama borzalmakra gondolt, melyek az egykor termékeny és virágillatos Siddin völgyét az enyészet, terméketlenség és halál földjévé változtatták.

A lovag önkénytelenül keresztet vetett magára, mikor az eléje táruló sötét viztükroket megpillantotta, melynek vize olyan megdöbbenően különbözik minden más tó és tenger vizétől. Megborzadt, mikor arra gondolt, hogy a feketén gyöngyöző hullámok egykor örömsikolyoktól és kacagásoktól hangos városok felett mormogják az enyészet dalát, melyek bűnös gyönyörök között éltek mindaddig, amíg minden emberi képzeletet felülmúló rémségek, tüzeső, föld-rengés e borzalmas tó fenekére nem temették őket. Romjaik most ott pihennek e szörnyű viz fenekén, melynek hullámaiban nem él meg a hal, elpusztul minden élő szervezet, hátát nem szántják át vidám hajók. Egyetlen más tengerrel sincsen kapcsolata, mintha ezerszer átkozott vizét semmi más meder nem akarná befogadni. Az egész vidék, akárcsak Mózes idejében, csak kén és só végtelen pokla volt, sehol egy árnyat adó fa, sehol egy szál fű. Ezt a tájat éppen úgy lehetett volna holtnak nevezni, mint a tavat, hiszen valami szörnyű átok száműzött innen minden életet. Még friss levegőt sem szivhattak a szánandó emberpáriák, akiket erre vitt utjuk és a madarak is riadtan szálltak tovább a kénese gőztől és nafta gőztől fertőzött tájékról. A tó tükre felett állandóan mérges gázok felhőztek. A sötét hullámok mélyéből időnként utálatos nyúlós nafta tömegek szálltak fel, melyek újabb büzt árasztottak. E sok ellenszenves és borzalmat keltő rémségnek találkozása nagyon is valószínűvé tették az Ur pusztító haragjáról szóló mózesi legendát.

A pusztaság e gyászos színhelyén a nap lángoló sugarai szinte elviselhetetlenek voltak. A magányos utast kivéve, minden élőlény elrejtőzött a gyilkos hőség elől és a határtalan sivatagban ő volt az egyetlen lélekző, mozgó teremtes, akinek bátorsága volt nekivágni a homoktengernek. Pedig úgy a lovasnak, mint lovának felszerelése a legkevésbé sem látszott alkalmasnak e tropikus utazásra. Vasgyűrűből kovácsolt ujjas páncélinget, acélkesztyűket, mellvértet, hatalmas pajzsot, ellenzővel ellátott sisakot, lábvértet hordott lovagunk. Kétélű széles kard övezte a derekát, amely inkább óriási törhöz hasonlított. Legveszélyesebb fegyvere azonban nem ez a kard, sem a lóva nyergéhez kötött buzogány volt, hanem az hosszú, hegyes lándzsa, melyet jobbján hordott s amelynek nyele a kengyelre erősített tartóba volt helyezve. A lándzsát kis zászlócska diszitette, amely vigan lobogott a lovaglás nyomán támadt szellőben. Ezt a súlyos és kényelmetlen öltözetet egy óriási, himzett köpeny egészítette ki, amelynek legalább az az előnye volt, hogy a vértet elfödte a nap elől és megakadályozta, hogy izzásba jöjjön. A köpeny himzése a lovag címerét ábrázolta egykor, de már annyira elkopott, hogy a rajzot alig lehetett kivenni. Egy nyugvó leopárd képe rajzolódott ki halványan, alatta e jelszó volt olvasható: alszom, ne ébressz fel! Ugyanez a mondás volt pajzsára is festve, de a háboruban szenvedett buzogánycsapások annyira lekoptatták és behorpasztották, hogy csak az egyes betűk voltak kivehetők.

A paripa szerszáma éppen olyan kényelmetlen és súlyos volt, mint lovasának a ruhája. Nehéz, acélveretű nyereg volt hátára erősítve. A ló szügyét, valamint farát páncéltakaró védte, a feje is acélköpenybe volt burkolva, melyből csak a füle meg a szája látszott ki és a szemének volt két kerek nyílás vágva.

Csak az éveken keresztül való megszokás tette képessé a lovast és lovat arra, hogy ezt az acélvárat hordozzák testükön. A keresztesvitézek ezrei haltak meg, még mielőtt a szent földre tették volna lábukat, megölte őket a tropikus hőség, a szokatlan éghajlat. Viszont számosan voltak, akiknek nemcsak nem ártott mindez, hanem egyenesen jótékony hatással volt szervezetükre.

E szerencsések közé tartozott a mi lovagunk is, aki a Holttenger partján rótt magányos útját.

A természet olyan kivételes idegekkel és izomzattal áldotta meg, hogy súlyos páncélruháját olyan könnyedén hordta, mintha csak pókhálóból szőtték volna. Bámulatosan győzte a testi fáradságokat is, éhség, szomjúság nem vették le a lábáról. A lovag egyéni természete és jelleme összhangban volt kivételes testi erejével. Látszólagos nyugalma és önfegyelme vad lendületté változott a harcok hevében. A higgadságnak és vérszomjas harcikészségnek ez a sajátságos keveredése tette általában olyan félelmetessé a normannokat Európában és biztosította számukra a győzelmet a csatamezőkön.

Már két esztendő mult el azóta, hogy lovagunk elhagyta hazáját és ez a hosszú idő ugyancsak leolvasztotta magával hozott pénzét. Természetében volt a bőkezűség, minden kis szolgálatot megjutalmazott, viszont nem vette igénybe azokat a jövedelmi forrásokat, melyekből a többi lovag szokta megapadt pénzkészletét kielégíteni, a zsákmányolást és gazdag foglyoknak pénzért való megszabadítását. Így történt, hogy kíséző csapata egyre kisebb lett, végül is csak egy apródja maradt. Ez az apród is megbetegedett és most már teljesen egyedül folytatta útját. Ez azonban egyáltalában nem csüggesztette a lovagot, aki pompás fegyverzetét tartotta a legkitünőbb védőrségnek és jámbor gondolatait a legjobb társaságnak.

De hát a legerősebb szervezet is megköveteli a pihenést és a táplálkozást és ezért a lovag élénk örömmel üdvözölte azt a néhány pálmát, melyet a láthatáron megpillantott és amelyeknek tövében egy kis forrás csergedezett. Derék lova, amely gazdája dacos és törhetetlen kitartásával küzdött meg a fáradsággal, mintha csak megérezte volna a pihenést és felüdülést jelentő oázist, táguló orrlukkal és élénk ügetéssel igyekezett a pálmák felé. De a sors úgy akarta, hogy veszélyek és fáradságok árán érjék el a ligetet.

Mikor az alvó leopárd lovasa szemét a pálmaliget felé irányította, a fák között mozgó alakot pillantott meg. A fák részben elfedték ezt az alakot, amely egyszerre csak kivált a pálmák közül és olyan sebesen közeledett a lovag felé, hogy annak nem lehetett többé kétsége: kaftános, turbános lovas szaracén rohan feléje előre szegzett lándzsával.

A pusztában, - tartja egy keleti közmondás - senki sem találkozik a boldogsággal.

A keresztesvitézt meglehetősen hidegen hagyta az a kétség, hogy vajjon barátot, vagy ellenséget hoz-e feléje a véletlen, sőt őszintén szólva, örökös harchoz szokott idegeinek talán jobban esett volna egy kis párviadal. Ő is kezébe ragadta hát lándzsáját, megsarkantyuzta lovát és azzal a fölényes nyugalommal várta a fejleményeket, amely a sok viadalban részt vett és győzelemhez szokott harcost jellemzi.

A szaracén remekül lovagolt. Csak a térdeivel és teste hajladozásával irányította lovát, míg jobbában lándzsáját, baljában pedig kerek, rinocerosz bőrből készült ezüstveretű kerek kis pajzsát tartotta olyan öntelt biztonsággal, mintha ez a finom jószág valóban képes lett volna a keresztesvitéz gyilkoserejű lándzsadöfését kivédeni. Lándzsáját vadul forgatta a feje felett,

mintha így akarná fokozni annak lendületét, vagy a mozdulat ijesztő erejével akarná előre is megfélemlíteni ellenfelét. A szaracén arra számított, hogy ellenfele, - amennyiben felveszi a támadást - hasonló heves rohammal ugrat majd neki. De tévedett. A keresztesvitéz nagyon jól ismerte már a szaracénok harcmodorát és eszéágában sem volt lovát a felesleges roham erőfeszítésével kimeríteni. Nyugodtan megállt tehát és várta a szaracént. Figyelő helyzetéből az ellenség minden mozdulatát szemmel tarthatta, kiszámíthatta szurásának irányát, bizott lovában, amely egy pillanat alatt félre tudott ugrani és karjában, amely sohasem tévesztette el a célt, ha elvetette lándzsáját. Ezt látva, a szaracén is taktikát változtatott. Mikor már egész közelébe ért a lovagnak, nem támadott egyenesen neki, hanem villámgyorsan körbe lovagolta, miközben azt fürkészte, hol van a lovagnak védtelen pontja? De ugyanakkor a keresztesvitéz is követte a szaracén mozdulatait, úgy forgatta lovát, hogy tekintete mindig szemtől-szembe volt támadójával, aki belátta, hogy ez a támadása céltalan. Visszavonult hát és vagy száz lépésnyi távolságban állt meg. Néhány perc múlva új támadásba ment. Hevesen és dühösen lódult előre, hasonlóan a zsákmányra csapó saskeselyűhöz. De másodszor is észre kellett vennie, hogy ezuttal emberére akadt és ismét eredménytelenül vonult vissza. Azután harmadszor támadt éppen ilyen kiméletlenül és ádázan. A lovag észrevette, hogy ellenfele a kifárasztására törekszik. Belátta, hogy dülőre kell vinnie a dolgot. Ezért hát leoldotta a nyeregkápáról a szeges buzogányt és mikor az emir egészen a közelében volt, - mert mint kiderült, ilyen előkelő rangú ember volt az ellenfele - teljes erővel és biztos kézzel a feje felé hajította a szörnyű fegyvert. A szaracén még idejekorán észrevette a repülő vasgolyót és feje elé kapta a pajzsát. De a buzogánynak még így is akkora volt a lendítő ereje, hogy a szaracén megingott és leesett a lováról. De még mielőtt a keresztény lovag kihasználhatta volna ezt a helyzetet, a szaracén villámgyorsan felugrott, magához fűtlyentette engedelmes lovát és a nyeregbe pattant anélkül, hogy a kengyelt érintette volna. A következő pillanatban már ismét teljesen harcra-készen állott. Lovagunk közben ismét felemelte buzogányát, de a szaracén, aki éppen az imént ismerte meg e fegyver borzalmasságát, ezuttal óvakodott a közelbe kerülni. Új harcmodort választott és ijáival akarta harcképtelenné tenni a keresztényt. Ismét körbe vágatott lovával és gyors egymásután hat nyilvesszőt lőtt a lovag felé, olyan ügyesen és akkora biztossággal, hogy lovagunkat csak nagyszerű páncélzata védte meg attól, hogy ugyanennyi sebtől vérezve nem hullott a porba. A hetedik nyilvessző azonban úgy látszik a páncélnek egy kevésbé ellenálló részét érintette, mert a keresztény lovas megingott és nehézkes mozdulattal leesett lováról. De mennyire elképedt és megrémült a szaracén, amikor lováról leszállva sebesült ellenfeléhez közeledett, hogy annak állapotáról meggyőződjék és egyszerre csak azt látja, hogy a sebesült felugrik, ráveti magát és foglyul ejti, miközben diadalmasan kacag a jól sikerült csel fölött. De a szaracént ebben a válságos pillanatban sem hagyta el lélekjelenléte. Villámgyors mozdulattal ledobta magáról köntösét, melyet a keresztény megragadott és így elkerülte annak halálos ölelését. A következő pillanatban már ismét lova hátán termett, amely, mintha csak emberi lelke lett volna, ura legkisebb parancsának is engedelmeskedett. Ámde a szaracén kardja, turbánja a lovag kezében maradt. Ez a körülmény a szaracént jobb belátásra bírta és most fegyverbarátságot akart kötni. Kinyújtott jobbal közeledett a keresztény lovag felé, de mozdulatában ezuttal már nem volt semmi fenyegető.

- Nemzeteink között fegyverszünet van! - mondotta rossz franciassággal. - Nincsen hát értelme annak, hogy mi ketten külön harcot folytassunk. Kössünk hát mi is békét!

- Rendben van, nincsen ellene kifogásom! - válaszolta a leopárdos lovag. - De mivel biztosítasz arról, hogy szándékos komoly?

- Sohasem történt még, hogy a próféta hívői megszegették adott szavukat! - felelte az emir. - És én magam sem kérek tőled semmiféle biztosítékot, mert a bátor és vitéz emberek nem szoktak szöszgők lenni.

A keresztesvitéz látva a muzulmán nagy bizalmát, kissé szégyenkezett előbbi kételkedése miatt.

- A paizsomon lévő keresztre fogadom, - mondotta ünnepélyesen - hogy hűséges társad leszek mindaddig, ameddig csak a sors úgy rendeli, hogy egymás mellett éljünk!

- Allahra és Mohamedre, az ő prófétájára fogadom, - jelentette ki a szaracén - hogy a szívemben semmi áruló gondolat nincsen veled szemben! És most jöjj, menjünk a forráshoz, mert a nyugalom órája közeledik és bizony még alig üdittem fel magam, amikor veled harcba bocsátkoztam.

Az alvó leopárd lovagja készséggel fogadta el a meghívást és az új barátok a legjobb egyetértésben ügettek a pálmafák felé.

MÁSODIK FEJEZET.

Éppen a legveszélyesebb idők sajátosságaihoz tartozik, hogy átmenetileg akkor vannak a legédesebb és legbiztonságteljesebb szünetek. A háboruban elfáradt, a vértől megcsömörlött lelkek mohón szomjazzák a nyugalmat és békét. A nagy indulatok alaposan lecsapolódhatnak az évekig tartó háborúk során és az emberek lassan ráeszmélnek arra, - a kölcsönös elfáradás jele ez - hogy nincsen értelme a megszakítás nélküli ellenségeskedésnek és hajlandók békét kötni olyan ellenfelekkel, akikkel nem régen még élet-halál harcban álltak és akikkel talán nemsokára ismét ellenfélként fognak szemben állni.

A keresztények és mohamedánok közötti kiméletlen harcot is enyhítette az a lovagi szellem, amely a harcoló feleket áthatotta. A keresztény lovagok már nem gyűlölték olyan engesztelhetetlenül szaracén ellenfeleiket és valóban, mintha ezeknek is enyhült volna a vadsága és nem tették már azt a félvad csorda benyomást, mint amilyenek a hadjárat első évében mutatkoztak, már nem kívánták mindazoknak halálát és pusztulását, akik nem tartoztak Mohamed hívei közé. A görögök és szíriaiak a szaracénnal való harcukban még csak a halál vagy a borzalmas rabszolgaság között választhattak. De mikor a keresztesvitézek jelentek meg a harctéren, akik mindenképpen méltó és bátor ellenfeleknek bizonyultak, a szaracénok lassankint magukba fogadtak valamit abból a lovagi szellemből, amely a vitéz ellenfél megbecsülésében áll. Nemcsak lovagi játékaikat, rangjelzéseiket vették át, hanem megtanulták az adott szó szentségét is becsülni, még pedig olyan komolysággal, hogy az szinte vallásos érzéseiknek kiegészítője lett. Így történt, hogy a háború, amely egyébként csak a pusztítás magvait hinti szét, kivirágoztatta a hűség, jellemerő, önfeláldozás érzéseit is. Az ilyen érzések kifejtésére a háború sokkal alkalmasabb a békénél, mert a halálos veszélyek és örökös küzdelmek között élő férfi lelke sokkal fogékonyabb a lelki nagyságok megbecsülése iránt, mint a béke eseménytelenségeiben elpuhult és nagyobb indulatokra képtelen ember.

Barátságos beszélgetésbe mélyedve az emberi élet mulandóságáról és a háború tanulságairól elmélkedve ügetett egymás mellett a keresztény lovag és a szaracén emir, akik még néhány perc előtt egymás vérért akarták ontani. Most, mintha azóta már évek multak volna, jókedvűen igyekeztek a közös cél felé, amely a pálmafák alatt buggyanó forrás képében hívogatta őket. Mindketten el voltak még fulladva az iménti viaskodástól és bizony megfordult fejükben a gondolat, hogy milyen kevés hiányzott ahhoz, hogy egyikük vagy másikuk örökre lehunyja szemét. De nemcsak a lovasok, hanem a lovak is látható örömmel üdvözölték a pihenésnek perceit. Látszatra a szaracén harcos lova kevésbbé volt kimerült, mint a keresztesvitézé, amely még habos és verejtékes volt, míg a nemes arab telivér már teljesen megszáradt. A süppedő talaj még inkább elnehezítette és fárasztóbbá tette a lovak járását és a súlyos terhe alatt amugy is görnyedő paripa annyira ki volt merülve, hogy a lovag leugrott róla és kantáron vezette a homoktengerben, mely az égő nap sugaraiban még a pornál is finomabb anyagot fátyolozott fel a levegőbe. Így szerzett a nemes lovag a maga rovására egy kis könnyebbséget paripájának. Súlyos páncélzatában mélyen süppedt a homokba és minden lépésnél valósággal ki kellett ásnia magát a laza talajból.

- Derék dolog, hogy így kiméled a lovadat! - mondotta a szaracén. - De minden kimélet mellett is nagyon kevés lesz a sivatagon át való vándorláshoz ez az egy ló. Hiszen bármely pillanatban elnyelheti a homoktenger, amely úgy szivja, tartóztatja az ember és állat lábát, mintha datolyafa gyökerei lennének.

- Jól beszélsz, szaracén, - válaszolta a keresztény lovag, akinek sehogyan sem tetszett ez a lekicsinylő vélemény, mely lovával szemben e szavakból kicsendült. - Jól beszélsz, de csak a magad tudása és tapasztalata szerint. De látod, az én derék lovam mielőtt idejöttem, egy olyan széles tengeren vitt át, mint ez itt a hátunk mögött. És egy szőrszála sem görbült bele!

A szaracén akkora szemeket meresztett és olyan elámult arcot vágott, amekkorát a Kórán törvényei egy hitlennel szemben csak engedélyezhettek. De azután finoman mosolygott és meghajtotta a fejét.

- Ugy látszik, - mondotta - hogy mégis igaz, az a mondanak, amely azt tartja: ha találkozol franciákkal, figyeld szavait és érdekes meséket fogsz hallani!

- Nem vagy nagyon udvarias, hitetlen, - válaszolta a lovag - hogy egy lovag szavaiban kételkedel. Ha nem tudnám, hogy tudatlanság és nem rosszakarat szüli a kételkedésedet, úgy véget is vetnék fegyverbarátságunknak, mielőtt még tulajdonképpen megkezdődött volna. Hazugságnak véled ha azt mondom, hogy legalább ötszáz páncélos lovag társaságában számtalan mérföldet nyargaltunk olyan vizeken, amely olyan volt, mint a kristály, de tiszte keményebb annál!

- Nem tudom, hogy mit akarsz mondani! - válaszolta a muzulmán. - Azt a tatat, melyre mutatsz, Allah megátkozta, hogy hullámai semmit se tudjanak méhükbe fogadni és bármit vetnek is bele, a hullámok kigörgetik a partra. De sem a Holttenger, sem a világot körülfogó hét tenger bármelyike sem bírja el hátán a rálépő ló terhét és bizony éppen úgy megnyitna a hullámsirja a lovasnak, mint ahogyan sirja lett a Vöröstenger Fáraónak és vitézeinek.

- Ismét azt mondom, hogy igazad van a te tudásod szerint, szaracén, de ismétlem, nem mesét mondok. A hőség ezt a talajt valami éppen olyan lágy és süppedő anyaggá változtatja, mint amilyen a víz, viszont a hideg az én hazámban a vizet gyakran olyan szilárd halmazállapotba hozza, hogy felülete a köhöz lesz hasonlóvá. De ne beszéljünk erről, nagyon is fájdalmas emlék ez itt, mert hogyan is képzelhetnéd el a ragyogóan szép téli napok báját ebben a rettenetes katlanban, ahol a tulfűtött kemence pokoli hőségét kell elszenvednünk!

A szaracén fürkésző pillantást vetett a lovagra, mintha azon törte volna a fejét, hogy milyen értelmet tulajdonítson e szavaknak, melyekről nem tudta bizonyosan, hogy titkot lepleztek-e le előtte, vagy becsapták-e? De végre is úgy látszott tisztázta, hogy milyen értelmet adjon társaságának.

- Te olyan nemzet fia vagy, - mondotta - amely híres arról, hogy gyermekei szeretik a tréfás szót és ezért találsz gyönyörűséget olyan dolgok elbeszélésében, melyek nyilvánvalóan képzelenségek. Francia vagy, aki mulatságot találsz abban, ha olyan vitézi tettekről beszélhetsz, melyek meghaladják az emberi képességet. De nem volna igazam, ha ezért neheztelnék rád.

- Nem vagyok francia és az erkölceim sem rokonok e nemzet fiaival akiknek valóban az a szokásuk, hogy olyan dolgokról szeretnek fecsegni, melyek végrehajtására viszont nem mernek vállalkozni. De valóban ostoba módon olyan dologról fecsegetem előtted, melyeknek ismerete kívül áll tudásod és tapasztalatod lehetőségein. Joggal vélhetsz hát kérkedőnek. Arra kérlek tehát, térj napirendre a mondottak felett és ne törődj velük!

A pálmaligethez értek. A néhány karcsu fa és a bőven buggyanó forrás más körülmények között nem lett volna ennyire csodálatos és szívet derítő látvány, de a halál e sivár birodalmában értéke és jelentősége felbecsülhetetlen volt. Messze vidéken ez volt az egyetlen hely, ahol az utas árnyékot és vizet találhatott. Ahol bőven akadnak ilyen kincsek, ott elvesz az értékük, de itt a sivatagban a paradicsomot varázsolták elő. Egy nagyszívű és áldozatkész ember körülfalaztatta a forrás medencéjét, védőgátat emelt köréje, hogy a futó homok ne

temethesse el és ne nyelje el. A boltozatos tető megvédte a forrást a nap hevétől és a vize üde és friss maradt, egyaránt üdítve fel az eltikkadt ajkat és a rajta pihenő szemet. A márványpad, amely a forrás peremén állt, már szinte egészen el volt koptatva és ez önkénytelenül arra figyelmeztette a vándort, hogy hány embernek kellett már előtte megküzdenie a sivatag rémségeivel. Ez a tudat új erőt és bátorságot adott a csüggedőknek. Hiszen ami másnak sikerült, miért ne sikerülne néki is? A medencéjéből kiáradó forrás apró kis folyócskává dagadt, amely buzgón öntözgette a pálmafák törzsét és szép zöld fűszőnyeget virágoztatott ki maga körül.

A két lovas mindenekelőtt a lovát szabadította meg nyergétől, szerszámaiktól és azután megittatták őket, mielőtt még maguk is felfrissültek volna. Azután szabadjára engedték a lovakat, minthogy bizonyosak voltak abban, hogy az állatokat természetes ösztöne amugyis itt tartja a forrás és az üde pázsit mellett.

A lovag és a szaracén, miután lovaikról gondoskodtak, a fűbe ültek és elővették ennivalóikat. De mielőtt még szerény lakomájukhoz fogtak volna, önkénytelenül fürkésző tekintetet vetettek egymásra, mintha most már közelebbről akarnák megismerni azt az ellenfelet, amelyik az imént még gyilkos fegyverrel közeledett... Mindegyik szerette volna a másik erejét felbecsülni, jellemét megismerni és mindegyik elismerte magában, hogy amennyiben a másik legyőzte volna, méltó ellenféltől kapta volna a halálos döfést.

A két harcos arca élénken különbözött egymástól és olyan jellegzetes sajátságokat tüntetett fel orruk, szemvágásuk, arcszínük, fejformájuk, hogy mindegyik bátran szerepelhetett volna nemzete faji sajátságainak képviselőjeként. A lovag öles termetű, vállas férfi volt, aki a gót oszlopok tömör formáira emlékeztetett. Mikor sisakját levette, dus gesztenyebarna haja hullámos fürtökben omlott homlokára. Arca megbarnult a déli naptól, de bőre, ahol a vértzet védte, feltűnően fehér volt. Kék szeme enyhítette arca zord férfiasságát és szőke szakálla olyan volt, mint a lágú selyem. Az orra görög szobrokra emlékeztetett, kissé vastag ajkai közül egészségesen és féhéren villogtak ki pompás fogai. Minden izmossága ellenére is kellem és harmonikus mozdulat jellemezték ezt az óriást, aki harminc esztendőnek látszott, ámbár lehet, hogy a forró égőv barna patinája és a kiállott szenvedések nyoma nélkül még fiatalabbnak tűnt volna fel. Kezei, mikor az acélkönyökvédőt lehuzta róluk, hosszúak, jól formáltak és izmosak voltak. Noha könnyedén mozgott, kétségtelen hajlamosságot mutatott arra, hogy későbbi éveiben elhízzék, ami a jóindulatu emberek sorsa szokott lenni. Szava, mozdulata bátor, önérzetes, természetes volt és hangja csengése elárulta, hogy inkább parancsoláshoz szokott, mint engedelmeskedéshez.

A szaracén emir külseje egészen elütött a keresztény lovagétól. A termete, noha közepesnél magasabb volt, még mindig legalább három arasszal kisebb volt az európainál, aki valószínű óriás volt. Noha arányos és izmos teste volt, nem látszott meg rajta az a bámulatos mozgékonyosság és erő, melyet az iménti küzdelemben árult el. Ám ez a test csupa ideg, izom és csont volt, melyet a természet egyenesen arra teremtett, hogy könnyen viseljen el minden fáradságot és szakadatlanul vivja a férfiak ősi, véres harcait. Az emir egyébként a férfikor virágában volt és eltekintve kissé keskeny homlokától és arcának pergamentszerű soványságától, igen szép ember volt e szónak európai értelmében is. A keleti harcos egyébként komoly, méltóságteljes és tisztességes férfi volt, noha sűrű, délszaki vére hamar hozta indulatba, de ilyenkor is igyekezett uralkodni magán.

A megfontolás egyébként az európai lovagot is jellemezte, de nála ez másképpen nyilatkozott meg, mint a szaracénénál. Amíg ugyanis a lovag szavait és tetteit valami büszke önérzet itatta át, addig a szaracén viselkedésében a tulságos udvariasság volt az uralkodó. A keresztény udvariassága inkább afféle jóakaratu türelmesség volt, míg a muzulmáné afféle leereszkedő,

fejedelmi ajándék. Az élelmiszerkészlet, melyet előszedtek, nagyon szerény volt, a muzulmáné ezenfelül még szinte tulzottan mértékletes is. Egy maroknyi datolya és egy karéj kenyér elegendő volt éhsége csillapítására. A puszták fia volt és megszokta, hogy lefokozza igényeit. Az arabok általában ilyen igénytelenek a táplálkozást illetően, ám bár szíriai hódításuk óta a régi, egyszerű erkölcsök megváltoztak és gyakran mulatoztak ők is tékozlóan dus asztalok mellett. Néhány korty a forrás vizéből befejezte az ebédet. A keresztény ebédje ennél már mégis táplálódóbb és kiadósabb volt. Főfogása a szárított disznóhus volt - réme az igazhitű muzulmánoknak - és melléje egy bőrkulacsból néhány csepp borocska is került. A keresztény nagyobb étvággal és gyönyörűséggel evett, mint a muzulmán, aki titokban nyilván megbotráncozott ezen, mert szerinte a táplálkozás csak szükséges rossz volt. De még mindegyiknek élénk emlékezetében volt az előbb vívott párbaj tapasztalata, kölcsönösen tisztában voltak erejükkel és ez a benyomásuk és ezzel kapcsolatos érzésük erősebb volt minden más érzésnél és gondolatnál. De bármennyire udvarias volt is a szaracén, bármennyire is tisztelte a fegyverbarátságot, mégsem állhatta meg, hogy ne mondjon véleményt ellenfele nagyszerű étvágyáról és hosszantartó ebédjéről, amely, úgy látszott, hogy sohasem ér véget.

- Vitéz nazarénus! - mondotta - hogyan lehetséges, hogy te, aki úgy harcolsz, mint valódi hős és igaz ember, úgy eszel, mint egy kutya vagy farkas? Még egy hitetlen zsidó is megborzadna, ha látná, hogy miféle csemegét eszel te olyan mohón, mintha azt legalább is a paradicsom fájáról tépted volna!

- Vitéz szaracén! - válaszolta a lovag, akit meglehetősen meglepett a muzulmán nem várt kifakadása - én semmi mást nem teszek, mint hogy élvezem azt a szabadságot, melyet keresztény vallásom megenged nekem. A zsidót eltiltja a mózesi törvény a disznóhus élvezetétől, de mi keresztények az efféle tartózkodási tilalomnál hatalmasabb fegyverrel védjük meg lelki épységünket: az Ave Máriával!

És látva a muzulmán kissé elképedt tekintetét, elmondta a rövid latin imádságot. Azután még egy nagyot huzott a bőrkulacsból.

- Ti szabadságnak nevezitek azt, hogy úgy táplálkoztok, mint az állatok. De mit szóljak ivástokhoz, ha azt látom, hogy olyan itallal éltek, melyet még az állatok is elkerülnek?

- Az Isten ajándékát káromlod, botor muzulmán, ha a bort szidod, melyet a legnemesebb gyümölcs nedvéből sajtolnak és amely megélesíti az ember esztét, megörvendezteti a jól végzett munka után szívét, megvigasztalja bánatában és felüdíti betegágyában. Aki ilyen érzéssel és tudattal issza a bort, az áldani fogja érte az Ur nevét! Viszont, aki visszaél ezzel az égi adománnyal, az éppen olyan botorrá lesz mámorában, mint amilyen te vagy oktan tartózkodásodban.

A szaracén szemei vadul villantak meg e gúnyolódás hallatára és keze önkénytelenül töre markolata után nyult. De ez a nagy felindulása csak egy pillanatig tartott, azután ismét erőt vett magán. Megelégedett hát azzal, hogy szavakkal folytassa a vitát.

- A szavaid joggal gerjesztenék fel haragomat, - mondotta - ha nem tudnám, hogy a tudatlanság szüli azokat. Hát nem látod te, aki a minarettek kapujában kolduló vakoknál is világtalanabb vagy, hogy az a nagy szabadság, amellyel olyan nagyra vagy, éppen ott mond csődöt és abban köt meg, ami mégis csak a legnagyobb földi gyönyörűség, az asszonyi dolgokban. Mert hiszen ti keresztények egy nőhöz vagytok láncolva, akár jól, akár rosszul választottátok, akár beteg, akár egészséges, akár termékeny, akár meddő! Látod, nazarénus, ezt nevezem én igazán rabszolgaságnak. Ezzel szemben a mi prófétánk a szép asszonyok egész virágkoszoruját engedélyezte nekünk és még a tulvilágon is feketeszemű hurik fognak szórakoztatni bennünket.

- Az Ur nevére, aki égen és földön legszentebb, esküszöm, hogy elvakult és elvadult vagy tudatlanságodban. De mondd csak, nemde felbecsülhetetlen értékűnek tartod ezt az ujjadon csillogó, hatalmas gyémántgyűrűt?

- Sem Bagdadban, sem Angorában nem akadna ennek párja. - válaszolta a szaracén. - De nem értem, mi köze van ennek a vitánkhoz?

- Nagyon sok! - válaszolta a lovag. - Vedd csak a kezedbe buzogányomat és forgácsold husz darabbá a gyémántot. Vajjon az egyes szilánkok annyit érnének-e, mint az eredeti, sőt együttvéve valamennyi is felérne-e a mostani gyémántoddal?

- Együgyű kérdés! A szilánkok századrészét sem érnék a drágakőnek!

- Nos, szaracén, értsd meg hát: a szerelem, amely egyetlen, nagyszerű nőhöz köti a lovagot, hasonló a te gyémántodhoz. Viszont a te szerelmed, melyet rabszolganők és félasszonyok között osztasz meg, a gyémántod szilánkjaihoz hasonlóak.

- A szent Kába kőre mondom, hogy örült vagy, aki a saját láncát csókolja meg. Hát ide nézz. Ez a gyűrű egész szépségét elvesztené, ha nem volnának a középső nagy kő körül ezek az apróbbak is odatéve, melyek a középső szépségét és fényét emelik. Hát ez a középső nagy gyémánt a férfi a maga töretlen egészében és méltóságában, míg a körülötte levő apróbb kövecskék az asszonyok, akik neki hódolnak, az ő fényében sütkéreznek. Vedd ki a középső gyémántot. Büszke és értékes marad így is. A kis kövek ellenben, megfosztva diszükétől és napjuktól, elértéktelenednek. Így igaz a meséd. Mert már Mansour, a költő is megmondta: a férfi kegye varázsol szépséget és bájt a nő arcára és ha azt elfordítja, úgy a nő elhervad, miként megszűnik a folyó csillogása, ha nem ragyogja be a napsugár!

- Ugy beszélsz, szaracén, - válaszolta a lovag - mint aki még sohasem találkozott olyan nővel, aki méltó lett volna egy vitéz szerelmére. Ha ismernéd Európa hölgyeit, akiknek mi lovagok hűséget és alázatosságot fogadunk, úgy örökké utálattal gondolnál ama érzéki rabszolganőkre, akikkel háremedet megtöltöd. Szűzeink szépsége bátrakká teszi karjainkat, veszélyesekké fegyvereinket, a szavaik parancsok. És amint nem éghet a meg nem gyújtott lámpa, úgy nem lehet igazi harcos az, aki nem hordja szívében imádott hölgyének képét!

- Hallottam már erről az örülségről a háború folyamán! - jegyezte meg a muzulmán. - Sohasem is tartottam másnak, mint érthetetlen hóbortnak, amely messze hazatokból idáig üz benneteket, ahol többnyire csak a sir vár reátok. Különösen a frankok beszéltek nőikről olyan rajongással és imádatlással, hogy már magam is szeretnék látni egyszer egy olyan nőt, akinek bűvös hatalma játékszerré változtatja a legvitézebb katonákat is.

- Vitéz szaracén, - válaszolta a lovag - ha nem lennék történetesen a szent sirhoz vándorló zarándok, úgy büszke lennék arra, ha angol Rihárd táborába vezethetnék. Senki sem tiszteli jobban nála a vendégbarátságot és noha e percben szegény vagyok és megfelelő kíséretem sincsen, mégis eléggé hatásos szószólód tudnék lenni és megkapnád a rangodnak kijáró kellő fogadtatást és tiszteletet. Ott azután saját szemeddel láthatnád meg Angolhon és Franciaország néhány gyönyörű asszonyát, akiknek ragyogó szépsége messze felülmulná gyémántodat.

- Én pedig ezennel kijelentem, hogy meghívásodat, amennyiben azt később is fenntartod, igénybe veszem. Egyébként hallgass rám, nazarénus és fordítsd máris vissza a lovad fejét, mert menlevél nélkül Jeruzsálembe menni éppen annyi, mint ha szándékosan akarnál meghalni!

- Van menlevelem, - válaszolta a lovag, miközben egy pergamentekercset huzott elő. - Szaladin szultán személyesen írta alá és pecsételte le.

A szaracén mélyen meghajolt, mikor Sziria és Egyiptom híres szultánjának aláírását és pecsétjét megpillantotta. Azután ajkához és homlokához emelte az írást és úgy adta vissza a kereszténynek.

- Könnyelműen vétkeztél a magad és a magam élete ellen, keresztény, hogy nem mutattad meg már előbb, mielőtt összecsaptunk, nékem ezt az írást!

- Kivont fegyverrel támadtál rám szaracén és gyávaságnak tartottam volna, hogy fegyvered ellen ezt az írást szegezzem! Persze, másként állt volna a helyzet, ha egész csapat szaracén támad rám. Ebben az esetben nem lett volna szégyen a szultán menlevele mögé bujnom.

- Nos, azért ez az egyetlen szaracén mégis csak meg tudta akadályozni utad folytatását! - válaszolta büszkén az emir.

- Ez igaz, derék muzulmán, de viszont ne feledd, hogy hozzád hasonló vitéz csak nagyon kevés akad! Az ilyen sólymok nem szoktak csapatostul röpködni és egyedül szállnak szembe az ellenféllel.

A muzulmánnak láthatóan jól esett ez a bók, amely feledtette vele az előbbi gunyolódást.

- Most örülök csak igazán annak, hogy nem öltelek meg! - mondotta - mert hiszen a szultán halálodat okvetlenül megbosszulta volna!

- Örömmel hallom, hogy ennek az írásnak mégis van oltalmazó ereje, mert bizony nekem azt mondták, hogy olyan rablóbandákon keresztül vezet az utam, akik előtt semmi és senki sem szent!

- Jól vagy értesülve, vitéz keresztény, viszont a próféta turbánjára esküszöm, hogy amennyiben a gaz hordák közül bármelyik is fogságba merne vetni, ötezer bátor lovasommal váglak ki onnan. Ha pedig megölnék, úgy valamennyi férfit lemészárolom és az asszonyokat rabszolgaságba vetem, földig rombolom falvaikat és sóval hintem be házaik helyét. Soha többé élőlény oda nem telepedhet.

- Noha érdemesebb emberre is pazarolhatnád, nemes emir, a jószágodat, mint amilyen én vagyok, az Ur rendelkezését látom abban, hogy összekerültünk. Így hát arra kérlek, mutasd meg azt a helyet, ahol a mai éjszakát kell eltöltenem!

- Atyám sátra legyen ez a hely!

- Lehetetlen, emir, mert a mai éjszakát ima és vezeklés közepette egy szent férfiunál: Engaddi Tódornál kell eltöltenem, aki e vadak között él és életét Isten szolgálatának szenteli.

- Ugy hát magam vezetlek odáig és gondoskodom arról, hogy utközben ne érjen baj!

- Ez a kiséret végtelenül kellemes számomra, de attól félek, hogy talán a szentéletű férfiú jövődöbeli biztonságát veszélyezteti, mert lehet, hogy a vad törzsek dühét lángra lobbantja, ha azt látják, hogy szaracén védelem alatt jönnek a keresztények Engaddi Tódorhoz látogatóba. Hiszen néped keze az Ur szent testének véréből piroslik és azért kellett nekünk távoli hazánkból ide jönnünk, hogy páncéllal és fegyverrel törjünk utat a Megváltó sirjához!

- Nazarénus, - válaszolta komolyan a szaracén - sok mindent fecsegték rólunk össze a sziriaiak és a görögök. Holott mi mindig emberiesen viselkedtünk és prófétánk maga parancsolta, hogy még a háboruban is kiméljük a gyengéket, öregeket, nőket és gyermekeket. Szeressétek hát ti is ezt a földet, ne irtsátok ki gyümölcsfáit és ne pusztítsátok el azt a termést, melyet Allah nekünk szánt. Mi nem bántjuk azokat a szent embereket, akik a pusztába vonulnak, hogy ott az Istent imádják. Csak a kopaszra nyírt fejű papok gyanusak, mert ezek nem az Istent, hanem a sátánt szolgálják. De a derék igazszívű embereket, akik nem izgatják

az embereket egymás ellen és alázatos szívvvel imádják a maguk módja szerint Jézust meg Máriát, azokat nem bántjuk. És minthogy, akit keresel, szintén ilyen ember, úgy, bár a próféta még nem világosította meg elméjét, részemről csak jóakarattal és szeretettel fog találkozni.

- A pusztalakó, akit keresek, - válaszolta a lovag - úgy tudom, nem pap, nincsen felkenve és megszentelve. De hogyha így is lenne, a lándzsámmal és kardommal védeném meg minden támadás ellen.

- Ej, ugyan ne próbálkozz belémkötni, testvér! - kiáltott fel a szaracén. - Fogunk mi még elég ellenséggel találkozni, akiken kipróbálhatjuk kardunkat. Ez a Tódor, akit keresel, egyaránt oltalma alatt áll a törököknek és araboknak is és mindent egybevetve, olyan rendesen viselkedik, hogy senkinek sem jut eszébe bántani... Ne hirtelenkedd hát el a véleményedet, ne ítélj olyanokról, akiket nem ismersz. Mi tiszteljük vallásod alapítóit, csak papjait kárhozzatjuk, akik helytelen tanokat vontak le az alapító tanításaiból. Elvezetlek az eremitának barlangjához, ahová segítségem nélkül bajosan találnál el. De utközben ne beszélgessünk sem vallási, sem papi dolgokról, hanem harcokról, kalandokról, szép asszonyokról, amint az fiatal harcosokhoz illik.

HARMADIK FEJEZET.

E szavak után a két harcos felkerekedett, lovaikat ismét megnyergelték. A mozdulatban, mellyel lovaikhoz közeledtek, a becéző szavak, melyeket a nemes állatokhoz intéztek, megmutatkozott az a meghitt, bensőségteljes viszony, amely a harcosokat lovaikhoz fűzte, hű pajtásukhoz és kísérőjükhöz annyi sok viszontagság közepette. Keleten, ahol sátoros, nomád életet élnek a pusztai fiai, a ló rangban mindjárt az asszony és gyermek után következik, sőt nem egyszer egyenrangúvá lesz velük, az európai harcos viszont valósággal fegyvertársává emeli lovát. A lovak megérik ezt a nagy szeretetet és hasonló ragaszkodással viszonyozzák azt. Most is minden ellenkezés nélkül nyomban félbeszakították a békés legelészést és vihogva, boldogan túrték, hogy ismét rájuk rakják a kényelmetlen szerszámokat. A két lovas szakértő szemmel, kíváncsian mustrálta, milyen mozdulatokkal szerszámozza fel paripáját a másik.

Mielőtt még lovára szállt volna a keresztény lovag, még egyszer megnedvesítette ajkát és homlokát a forrás vizével.

- Szeretném tudni e forrás nevét, hogy megemlékezzem róla imáimban, mert soha forrás még nem oltotta el áldásosabban szomjamat, mint ez a csodálatos víz!

- A sivatag gyémántjának nevezik! - válaszolta a muzulmán.

- Méltán hordja e büszke nevet. Az én hazám völgyeiben százával fakadnak a források, de egyiknek sem fogok olyan szép emléket emelni, mint ennek, amely a legjobb helyen csörgedeztetni áldott vizét!

- Igazad van! - bólintott a muzulmán. - Allah haragja és átka még mindig nem mult el e vidékről és ezt megérik azok, akik akár a Holt-tenger vizéből mernek, akár a folyóból, amely beléje ömlik. Ez a kis forrás az egyetlen kivétel, az egyetlen életet jelentő pont az enyészet szomorú birodalmában.

Lovaikra szálltak és folytatták útjukat a homoktengerben. A nap már nem izzott olyan éktelen erővel és enyhe szellő üdítette fel az átforrósult levegőt. De ez a szellő egyuttal finom porfellegeket is kavart fel, melyekre a szaracén ügyet sem vetett, de a lovagot annyira megkinozták, hogy levetette fejéről nehéz ércsisakját és azt nyergére akasztva, egy könnyebb lovaglósapkát húzott a fejére. Egy ideig hallgatagon ügettek egymás mellett. A szaracén mutatta az utat, éles szeme a távoli halmokon már bizonyos jeladásokat vett észre. Olyan gondosan és aggódó elmerüléssel figyelte ezeket, mint a hajó kormányosa a láthatáron mutató égi jeleket és szirtfokokat. De azután úgy látszott, hogy mindent megértett, eligazodott és döntött az út iránya felől és most már megjött a szava is.

- Az előbb egy forrás neve iránt érdeklődtél, amely hasonlít ugyan egy élőlényhez, de azért mégsem az. Természetesnek fogod hát találni, ha én viszont egy valóban élő lény neve iránt érdeklődöm, akivel sorsom ma összehozott és akivel immár harcban és békében egyaránt eltöltöttem néhány órát!

- A nevem még nem méltó arra, hogy megismerd! - válaszolta a keresztény lovag. - Mindazonáltal megmondhatom, hogy a kereszties vitézek között Kenneth-nek hívnak, az alvó leopárd lovagjának. Odahaza más a nevem, de attól tartok, hogy az a név nagyon keményen hangoznék a füledben. De engedd meg, vitéz szaracén, hogy én is megkérdézzem: miféle törzsből származol és milyen néven ismernek?

- Sir Kenneth, - hangzott a válasz - örülök, hogy ajkam ilyen könnyedén ki tudja ejteni a nevedet. Ami engem illet, nem vagyok arab származású, de a törzs, melynek fia vagyok, azért nem kevésbé vad és harcias. Cserkoff vagyok, a hegyek oroszlánja és Kurdistan a hazám! Ámbár csak alázatos szolgája vagyok Egyiptom és Szíria nagy szultánjának, a nevem mégis jócsengésű ebben az országban. De mondd, idegen, hány emberrel jöttél ide?

- Barátaim és rokonaim segítségével tiz lándzsást és még vagy ötven ijjászt sikerült fegyverbe állítanom. Ezek közül néhányan megszöktek, többen a harcokban estek el, másokat a betegség vitt a sirba. Hűséges csatlósom pedig, akinek gyógyulása miatt vállaltam magamra ezt a mostani kegyeletes zárandok-utamat, súlyos betegen fekszik sátramban.

- Keresztény, - mondotta az emir - ide nézz! - Öt nyilvánvaló van a tegezemben és mindegyiket sastoll ékesíti. Ha az egyiket ellövöm táborom felé, úgy ezer lovas pattan nyomban nyeregbe, ha a másodikat is kilövöm, úgy még egyszer ennyien sietnek felém. Ha mind az ötöt kilövöm, ötezer bátor harcos sorakozik mellém. Ha pedig az ijjamat is körülhordoztatom, úgy tizezer elszánt férfiú kerekedik fel a pusztaságban, hogy parancsomat kövesse. És te ötven lovassal akartál erre a birodalomra törni, amelynek én csak egyik legkisebb embere vagyok?

- A szent keresztre, - kiáltotta a lovag - tudnod kellene, szaracén, hogy egyetlen vaskesztyű szorítása száz pogányba tudja belefojtani a lelket!

- Feltéve, hogy előbb meg tudja ragadni őket! - mosolygott az emir. - De mondd csak, olyan nagyra becsülik hercegeitek a vitézi erényt, hogy még egy hozzád hasonló, szegény lovagnak a pártfogása is elegendő ahhoz, hogy - amint az imént magad mondtad - vendégbarátságot eszközöljön ki valaki számára a táborotokban?

- Tudd meg, szaracén, hogy nálunk a lovagok, a királyi jogokat kivéve, mindama előnyöket élvezik, melyek a főrangúakat megilletik. És ha maga a király feledkezne meg annyira magáról, hogy egy lovagi rendhez tartozó férfiut megsértene, úgy kötelessége lenne neki fegyveres elégtételt adni!

- Kíváncsi lennék megnézni egy ilyen furcsa kis mérközést, melynél egy bőrvő, meg két pengő sarkantyú a koldust is a leghatalmasabbak rangjára emeli!

- Az övön és sarkantyún kívül tedd hozzá, hogy nemesi vérének és bátor szívének is kell lennie az illetőnek és akkor jól ítélted meg a helyzetet!

- És vajjon a hölgyekkel szemben is ekkora lehetőségeitek vannak?

- Ugy van. Minden nemes keresztény lovagnak joga van, hogy hűségét és fegyverét, valamint szívének hajlandóságát bármelyik fennkölt lelkű és magas méltóságú hölgy szolgálatába bocsássa még akkor is, ha fejét hercegnői korona ékesítené!

- Te azt mondtad, hogy a szerelem a szív legértékesebb kincse. Remélhetőleg, hogy te is méltó asszonyra pazarolod azt!

- Idegen, - válaszolta mélyen elpirulva a lovag - mi nem szoktuk nyomban elárulni, hogy miféle kincseink vannak és hol rejtegetjük azokat. Érd be hát annyival, hogy az én eszményképem csakugyan nagyon nemes és magasméltóságú nő. De ha érdekelnek a lángoló szívek és az asszonyok miatt eltört lándzsák, úgy csakugyan a táborunkba kell majd jönnöd. Ott majd lesz mit látnia a szemednek, hallania a fülednek és talán még a kezédnek is akad elfoglaltsága.

- Ami azt illeti, - jegyezte meg a muzulmán - aligha akadna a keresztiesek között valaki, aki a dárdahajításban felvehetné velem a versenyt!

- Van a táborunkban néhány spanyol, akik ehhez is remekül értenek!

- Kutyák, kutyák fajzatai! - dühöngött a szaracén - hogy merészkednek ezek a spanyolok ellenünk törni, saját hazánkban rántámadni? Az ilyen méltatlan fajzattal nem bocsátkozom lovagi tornába.

- Ah! - válaszolta a lovag - hiszen nem muszáj éppen velük mérkőzni. Vannak ott másféle mulatságok is. Például dárda helyett buzogányt is lehet vetni!

A muzulmán megértette a lovag célzását és elmosolyodott. Kezével homlokához ért, melyen még meglátszott a feléje hajított buzogány nyoma.

- A próféta szakállára, - mondotta - játéknak ez kissé tulságosan durva és azt hiszem, jó ideig nem jutna eszembe ehhez hasonló „játékokba” bocsátkozni!

- Kár, hogy nem láttad Rihárd király buzogányát, melyhez képest az enyém olyan könnyű, mintha pehelyből készült volna.

- Már hallottam erről a szigetországbeli királyról. Te talán az alattvalói közül vagy?

- A kíséretéhez tartozom, de nem vagyok született alattvalója, noha ama szigetnek vagyok szülötte, amelyen uralkodik.

- Hogy érted ezt? Talán két királya van a szigetországnak?

- Ugy van, amint mondod! - válaszolta a skót, mert sir Kenneth ilyen származású volt. - De hogyha háboruszkodik is egymással e szigetország kétféle királysága, még mindig elég erős ahhoz, hogy nagyszámu harcost küldjön a szent földre is.

- Valóban nevetnem kellene, lovag, ha a dolog nem volna olyan elképesztően különös! - csóválta fejét a szaracén. - Mert hogyan lehetséges az, hogy a szultánod ide jön, hogy pusztákat és sziklákat hódítson meg és legyőzze az itt élő, bátor törzseket, holott még ahhoz sincs elegendő ereje, hogy a tulajdon kis szigetországában egyeduralmat biztosítson magának? De hát úgy látom, hogy te, sir Kenneth és a hozzád hasonló többi nemes lovag is, bizonyára behódoltatok Rihárd királynak, mielőtt ide jöttetek vele?

- Nem úgy van ez, szaracén! Rihárd véres harcokban diadalt aratott Skócia felett, jogszerű uralkodónk lett és azért követtem...

E szavaknál hirtelen feljajdult és fájdalmas arccal mormogta: mea culpa! mea culpa! Oh, miért is kell nekem, a keresztes vitéznek, arra emlékezni, hogy milyen borzalmas háborút vívott egymással két keresztény nemzet?

Ez a váratlan indulatkitörés nem kerülte el a muzulmán figyelmét, aki, noha nem egészen értette meg a lovag szavait, annyit mégis csak megértett, hogy a keresztény népek is éppen olyan áldatlan harcokat folytatnak egymással, akárcsak Mohamed különböző törzsei. A keletiek tapintatossága, mely különösen vendégeikkel szemben kötelezi őket, elnémitották nyelvére tolaikodó megjegyzéseit, mert bizony észrevette azt az ellentmondást, amely Kenneth angol keresztesvitézi volta és skót származása között volt.

Közben a vidék erősen megváltozott körülöttük. Utjuk kelet felé vezetett és lovaik meredek, terméketlen dombokon kapaszkodtak fel, melyek ugyan megszakitották a síkságot, de a sivárság képét cseppet sem enyhítették. A vidék egyre vadabb lett, sziklák emelkedtek előttük, köves, keskeny párkányokon kellett átvergődniük. Ezek már egészen másfajta nehézségek voltak, mint amelyekkel eddig kellett megküzdenniük.

Mély szakadékok és félelmetes barlangok között vezetett utjuk, amelyek, mint az emir magyarázta, fenevadak és a fenevadaknál is veszélyesebb rablók menedékeül szoktak szolgálni.

A környék tele volt félelmetes bandákkal, mert a hosszú háboruban elvadult és mindenből kifosztott emberek valósággal állati sorba süllyedtek és rablásból, gyilkosságból, fosztogatásból éltek. Nem ismertek irgalmat semmiféle élőlénnel szemben, irtózatossággal végeztek áldozataikkal.

A skót lovag mindezt egykedvűen hallgatta. Bizott karjai erejében, melyek ember és állat fölött egyaránt győzelmet biztosítottak számára. Csak akkor remegett meg szíve ájtatos meghatottságában, ha arra gondolt, hogy ezen a kietlen és vad vidéken szenvedett az Ur fia is! És a keresztény lovag úgy érezte, hogy e rémületes és lelket dermesztő sziklák között, ahol a gonosz szellemek prédára éhesen lesnek az utasra, jobb és hatásosabb kísérő lett volna egy mezitlábás, ájtatos barát, mint a jókedvűen fecsegő pogány vitéz.

Ezek az érzések annál nyomasztóbban nehezültek Kennethre, mert minél sötétebb és ijesztőbb lett a tájék, melyen áthaladtak, annál inkább nőtt az emir jókedve, annál nagyobbakat nevetett és mikor kérdéseire nem kapott választ, vidám nótázásba kezdett. Sir Kenneth értett annyit a keletiek nyelvén, hogy felfogta e dalok értelmét, melyek a szerelemről szóltak és a keleti költők színes, dagályos nyelvén magasztalták a női szépséget, ami egyáltalán nem illet sem a környezet kísértetiességéhez, sem a keresztény lovag borongós hangulataihoz. Sőt annyira megfeledkezett magáról a szaracén, hogy még bort dicsőítő dalokat is énekelt, mindezt annyi hamissággal és olyan csunya hangon, hogy sir Kenneth, ha nem esküdött volna fegyverbarátságot az emirnek, okvetlenül elhallgattatta volna. Ugy érezte, mintha valami könnyelmű, vidám, gonoszkodó ellenség dalolna oldala mellett, aki megzavarja ájtatos gondolatait, a szerelemnek és léhaságnak pajzán dalaival meg akarja nyugalmát zavarni és nem engedi elmerülni abba az ájtatos érzésbe, melyet zarándok útja megkövetelt. Nagy zavarban volt és nem tudta, hogy mit tegyen? De végre mégis csak véget vetett ennek a nótázásnak éppen akkor, mikor a szaracén Rudpiki perzsa költő strófáit zengette arról, hogy mennyivel többet ér rubinnál és gyémántnál a szép leány ajkának csókja.

- Szaracén, - mondotta komor hangon - noha egy téves vallás tanai között tévelyegsz, mégis meg kellene érezned, hogy vannak helyek, melyek szentebbek, mint mások. Nem akarok előadást tartani neked arról, hogy ezeket a félelmetes sziklákat, borzalmas szakadékokat, feneketlen barlangokat, melyek talán a pokollal határosak, miért tartják az ördög és kísérete kedvenc tartózkodó helyének. Elég az hozzá, hogy szent emberek, akik e vidéket és annak történetét igen jól ismerték, gyakran óvtak e helytől. Ezért hát fékezd jókedvedet és ne énekelj botor dalaidat, szaracén, hanem irányítsd lelkedet e helyhez illőbb gondolatokra. Ámbár az is igaz, hogy a te imád istenkáromlás.

A szaracén elképedve hallgatta e szavakat.

- Jó, sir Kenneth, - válaszolta lefőkezett vidámsággal - azt kell hinnem, hogy a ti nyugati országaitokban csak nagyon felületes fogalmaik vannak az embereknek a tapintatról és udvariasságról. Lám, én az előbb nem bosszankodtam, amikor jelenlétemben disznóhúst ettél és bort ittál, amit te keresztényi szabadságnak nevezteél és ami az én emberi és vallási érzéseimet mélyen sértette. Beérttem azzal, hogy lelkemben sajnáltalak. Miért haragszol tehát te azért, amiért én egy komor és veszélyes ut fáradalmait vidám énekszóval akarom enyhíteni? Hiszen a költő is azt mondja: a dal az ég harmatjához hasonló, amely a pusztá forró homokjára hull és lehűti a vándor izzó útját!

- Magam is barátja vagyok a dalnak és jókedvűnek, de csak akkor, amikor az helyén van. Ámde ez a környék tele van gonosz démonokkal, elkárhozott lelkekkel, akiket a jámbor emberek imádsága üzött el a városokból és kergetett ide, a halál birodalmába. Az ima és szentelt pálma sokkal jobb utitárs tehát e sziklák között, mint a szerelmi dalok.

- Ej, ne beszélj most szellemekről! - tiltakozott a szaracén. - És egyébként sem rémit engem semmi, mert én ama halhatatlan törzsből származom, amely nem tanulta meg a félelmet!

- Én úgy véltem, - mormogta a lovag - hogy ti egyenesen az ő Gonosztól származtok, mert csak annak démoni hatalmával rabolhattátok el a szent földet annyi bátor és derék keresztény vitéztől. Nem rólad beszélek, szaracén, hanem csak népedről és vallásodról általában. Különösen hangzik hát fülemnek, hogy még dicsekszel is származásoddal.

- Miért ne dicsekedhetnék a hős azzal, hogy a hősök-hősetől származik? És ki tudja, csakugyan, az ellenkezés ősi szelleme szüli a hőseket, amelyik inkább izekre tépeti magát, semhogy meghajtsa térdeit? Eblis, a mi őszünk azt vallotta, hogy nem bánja, ha gyűlölik, csak rettegjék. És amilyen volt az őszünk, olyanok lettünk mi kurdistániak, az ő leszármazottai.

A nap már hanyatlóban volt, de ennek ellenére a lovag észrevette, hogy már nem kettesben jártak a sziklahegységben, amely itt már erdőkkel volt borítva. Egy szikár, különös alak kuszott utánuk és sziklapárányok, bokrok és fák mögül kémlelte őket olyan faun-arccal, amely a régi római festményekre és szobrokra emlékeztetett. És minthogy a jámbor lovag egy pillanatig kételkedett abban, hogy ezek a pogány szörnyek valójában ördögök voltak, szentül meg volt győződve, hogy az emir istentelen dalai csalogattak elő rejtekhelyéből egy ilyen sátánfajzatot.

Ez a gondolat annyira elborzasztotta, hogy keze önkénytelenül buzogánya után nyult és bizony kis hija, hogy a derék szaracén életével nem fizetett meg azért, amiért a perzsa költő tüzes dalait énekelte és nyilván csodálkozó szemekkel szédült volna át Mohamed paradicsomába, ahol váltig törhette volna a fejét azon, hogy miféle égrekiáltó bűn az, ha a szerelemről és borról zeng dicsérő dalokat? A jó szerencse azonban úgy akarta, hogy a keresztény lovag nem hajtotta végre hirtelen támadt szándékát és így megmenekült attól, hogy leopárdos pajzsának mocsoktalanságát ártatlanul kiontott vérrel szennyezze be. A titokzatos alak ugyanis, amelyik macskaügyességgel ugrott egyik szikláról a másikra és minden fát, bokrot ismert, megelőzte őket és az egyik út fölé nyúló vastag faágról nagyszerű lendülettel egyenesen a szaracén lóva elé ugrott, annak kantárát megragadta és a ló fejét olyan erővel szorította hátra, hogy a ló fáj-dalmában felágaskodott és meglepett lovasát levetette hátáról. Ugyanakkor a hosszú, izmos férfi már rá is vetette magát az emirre és torkon ragadva, fojtogatni kezdte. A szaracén félelmetes ereje ellenére sem tudta kiszabadítani magát a csontos ujjak közül és félig nevetve, félig bosszankodva kiáltotta: Hamako... bocsáss... ez több, mint amennyit megengedhetsz magadnak! Engedd el torkomat, vagy leszurlak!

- A törödet? - kiáltotta gunyosan a kecskebőrbe öltözött szikár férfi - hát csak használd, ha tudod!

És abban a pillanatban már el is kapta az emir törét és megforgatta a feje felett.

- Segits nazarénus! - kiáltotta most már komoly rémülettel az emir. - Segits, vagy megöl ez az ember!

- Nem öllek meg! - válaszolta a barlanglakó - noha pogány dalaidért, melyeket álprófétákhoz és valamennyi gonosz szellemhez zengettél, százszoros halált érdemelnél!

A lovag szinte megbénultan, kábultan szemlélte ezt a jelenetet, amelynek lefolyása és eredménye minden képzeletét és várakozását felülmulata. De a lovagi becsület végre is azt parancsolta neki, hogy bajba jutott szövetségese védelmére keljen.

- Bár ki légy is, akár jó, akár rossz szellem, bocsásd el a szaracént, akinek fegyverbarátságot esküdtem, különben kénytelen lennék őt fegyverrel is megvédeni!

- Valóban szép dolog lenne, ha egy hitetlen kutya miatt akarnád kiontani egy keresztény testvéred vérének. Vagy talán azért jöttél e pusztaságba, hogy a félholdat védelmezd a kereszttel szemben? Micsoda keresztesvitéz vagy te, aki olyan emberre hallgatsz, aki az ördög dicséretét zengi?

De miközben mindezt mondta a kecskebőrbe öltözött férfi, felállt, elbocsátotta a szaracént és a törét is visszaadta neki.

- Most láthatod, - folytatta a kecskebőrös Cserkoff felé fordulva, - hogy milyen keveset ér sokat magasztalt erőd, ha az ellened támadót az Ur segíti. Azért hát vigyázz, muzulmán. Mert ha csillagzatodban nem látnék valami jót is fényleni, Istennek tetszőt, akkor most nem váltunk volna szét előbb, amíg szét nem marcangoltam volna torkodat, melyből az imént még az Urat káromló dalok harsogtak ki.

- Hamako, - mondotta a szaracén anélkül, hogy a kecskebőrös szavai és támadása miatt különösebben felbosszankodott volna - nagyon kérlek, jó Hamako, hogy ne lépd át többé szabadságod határait. Mert bár jó muzulmán létemre tisztelem azokat a férfiakat, akiket az ég megfoszt rendes eszüktől, hogy helyette a jóslás és jövőbe látás tehetségét adja nekik, mégis, sehogy sincsen nyemre, hogy idegen emberek megragadhasák a lovam gyeplőszárát. Enélkül is megmondhatod kívánságodat, jól tudod, hogy nem kell haragomtól tartanod. De hát ami sok, az sok és megmaradt eszeddel lásd he, hogy amennyiben rám támadsz, úgy mégis csak kénytelen leszek kótyagos fejedet lenyisszantani vékony nyakadról. Néked pedig, Kenneth barátom, meg kell mondanom, hogy attól a szövetségéstől, aki a pusztában utitársamul szegődik, szívesebben veszem a baráti tetteket, mint a nyájias szavakat. A nyájias szavakból bőven adtál nekem, viszont nem ártott volna, ha valamivel gyorsabban és tüzebben avatkoztál volna küzdelmünkbe.

- Szavamra, - kiáltotta Kenneth - magam is belátom, hogy kissé késlekedtem, de annyira, el voltam képedve és úgy megzavart a gondolat, hogy pogány éneked talán az eleven sátánt csalogatta elő, hogy eltelt néhány perc, amíg fegyveremhez tudtam nyulni és visszanyertem önuralmam.

- Kissé hideg és fontolgtató szövetséges vagy és hogyha Hamakó örülete csak egy hajszállal nagyobb, úgy most, - legnagyobb szégyenedre - szövetségesed a szemed láttára halt volna meg támadója kezétől, noha te állig felfegyverkezve néztél végig a jelenet.

- Ujból mondom, szaracén, hogy szent meggyőződésemm volt, hogy támadód az ördög maga és mert te rokona vagy az ördögnek, nem tudhattam, hogy miféle családi titkokról suttogtok egymással, mialatt nyájasan a homokban hempergődtök.

- A guny nem kielégítő válasz, Kenneth testvér, mert feltéve, hogy az alvilág királya támadt is volna rám, ez sem mentett volna fel attól, hogy megvédelmezz. Ez a Hamakó nevű ördög egyébként inkább tartozik a te fajodhoz, mint az enyémhez, mert tudd meg, hogy ő az a remete és sivataglakó, akinek felkeresésére indultál.

- Ez? - kiáltotta elképedve a lovag. - Ez lenne az? Te tréfálsz, szaracén! Hogy is lehetne ez az ember a tiszteletreméltó remete?

- Ha nem hiszed, kérdezd meg tőle magától! - válaszolta a muzulmán.

- Valóban én vagyok, Engaddi Tódor, a pusztaság vándora! - szólt közbe az idegen. - Hívője vagyok Krisztusnak és ostromozója a hitetleneknek. Vissza hát, el Mohamed hiveivel!

E szavaknál övéből egy szíjra erősített vasgolyót rántott elő és a golyót rettentő sebességgel kezdte a feje felett forgatni.

- No, most hát kedvedre kigyönyörködheted magadat a szentekben! - kacagott a szaracén, aki nagyon jól mulatott a keresztény lovag leirhatatlan elképedésén és azon a megütközésen, mellyel az a remete piszkos szakállát nézte és értelmetlen mormogását hallgatta.

A remete ellenben ügyet sem vetett erre a beszélgetésre, iszonyu erővel forgatta tovább a vasgolyót, nem törődve, hogy nem töri-e be véle a lovagnak, vagy a szaracénak a fejét és végül is hogy megmutassa fegyverének gyilkos erejét, egy mellette lévő óriási követ zuzott vele darabokra össze.

- De hisz ez örült! - dadogta elhülve sir Kenneth.

- Mindazonáltal szent is! - jegyezte meg a muzulmán, aki a keletiek babonás hite szerint meg volt győződve arról, hogy az örültséget bizonyos titokzatos tulvilági kapcsolatok, misztikus megszállások idézik elő.

- Tudod, keresztény, - magyarázta - ha elveszítjük az egyik szemünket, annál élesebben látunk a másikon. Ha levágják az egyik kezünket, annak ereje is a másikba költözik. És ha elhomályosul agyunknak ama része, mellyel a földi dolgokat szemléljük és értelmezzük, annál nagyobb világosság gyullad abban a másik részében, amellyel az égi dolgok felé tekintünk.

A szaracén magyarázatát a remete éneklő kiáltása zavarta meg.

- Én vagyok Engaddi Tódor! Én vagyok a puszta szövétneke! Én vagyok a hitetlenek ostora. Az oroszlán és a leopárd legyenek szövetségeseim, találjanak menedéket a cellámban és a kecskebak ne rettegjen karmaiktól. Én vagyok a fáklya és lámpa! Kyrie eleison!

Éneklő szavait különféle ugrásokkal kísérte, melyek nagy sikert biztosítottak volna számára a cirkusz porondján, de amelyek sehogy sem illettek a puszta ájtatos, vezeklő fiához. Érthető tehát, hogy a skót lovag bámulata egyre nőtt.

A szaracén azonban úgy látszik inkább értett a remete nyelvén.

- Amint látod, - fordult a lovaghoz - azt akarja, hogy kövessük cellájába. Ezt a meghívást el is kell fogadnunk, mert aligha találunk más hajlékot éjszakára. Téged nevezett leopárdnak a cimerekre festett kép után, engem, pedig az oroszlánnak, amint az nevem és rangom után illet, kecskebak alatt pedig önmagát értette a hátán viselt kecskebőrre való tekintettel. Mindazonáltal jó lesz szemmel tartanunk, mert olyan fürge és gyorsjárású, akár egy tevé.

És valóban nem volt könnyű dolog követni a remetét, aki a vidék minden követ, a sziklák minden párkányzatát és kiszögelését ismerte, tudta, hogy a szakadékok felett hol vezetnek át összeérő sziklacsucok által képzett bolthajtások és olyan kanyargós, veszélyes uton vezette a két vitézt, hogy az aránylag könnyű öltözetű szaracén is alig tudta lóháton követni, a nehéz acélruházatban görnyedő lovag pedig ezerszer szívesebben váltotta volna meg az ut veszélyességét egy párviadal kockázatával. Valósággal megkönnyebbült tehát, mikor végre hosszas törtetés után egy kis síkságra értek, ahol a szent ember fáklyával kezében állt meg egy tátongó barlang szája előtt. A fáklya egy szurokba mártott faág volt, a fénye ide-oda imbolygott és rosszszagu füstöt terjesztett.

A lovag leugrott lováról és nem törődve a kellemetlen, füsttel, benézett a barlangba. A remete cellája két részből állt. Az elülső tágas üregben oltár állt és egy feszület lógott. Nyilván ezt használta a remete kápolnául. A lovag, a szaracén példáját követve, e tágas csarnok egyik távoli részében kötötte ki lovát, ami sehogy sem volt kedvére, mert vallásos érzését ez mélyen sértette, de úgy vette észre, hogy ez itt szokás. Közben a remete a barlang benső csarnokát rendezgette, hogy alkalmas legyen két vendége befogadására. Itt azután hamarosan mind a hárman összetalálkoztak. Ezt a hátsó részt egy deszkaajtó választotta el a barlang előcsar-

nokától és valamivel lakályosabb volt, mint amilyennek sir Kenneth vélte. A padozat simára volt hengerelve és fehér homokkal megszórva. Ezt a homokot a remete mindennap friss vízzel öntözte fel, amelyet abból a kis forrásból meritett, mely a sziklafal egyik zugából buggyant ki vékonyan és halk csörgedezésével megvidámitotta a füleket és felüditette az eltikkadt ajkat. Fekvőhelyül szárított moha szolgált és a falakat különböző virágfüzerek ékesítették. Két gyertya barátságos fénye bizonyos kedves hangulatot sugárzott szét és a kellemes hűvösség, valamint a jószagu virágok eléggé vonzóvá varázsolták a remete otthonát.

A barlang egyik sarkában különböző szerszámok heverték, az egyik fülkeszerű mélyedésben pedig a szüzanya durván faragott szobra állt. Az asztal és a mellette álló két szék formája világosan mutatta, hogy azokat a remete maga szerkesztette össze. Az asztalon már ott állt a vacsora: főzelék és szárított hus és Engaddi úgy igyekezett ezt feltálatni, hogy vendégeinek étvágyát növelje vele. Ez a néma kedveskedés az előbbi durva támadás után érthetetlennek tűnt fel Kenneth előtt. A remete halkan és nyugodtan tett-vett és a szigorú önfegyelműzés, valamint a kemény élet folytán megszikkadt, kemény arcán volt valami parancsoló, nemes és méltóságteljes, melyet csak a vallásos fanatizmus tett némileg alázatossá. Ugy járt, kelt, mint aki uralkodásra született és csak azért mondott le hatalmáról, hogy az Ur szolgája lehessen. Mindazonáltal óriási termete, vad, gondozatlan szakáll, szemének szinte szilaj csillogása inkább valami féktelen harcoshoz, mint jámbor remetéhez tették hasonlónak.

Ugy látszott, hogy a szaracén is bizonyos tisztelettel viseltetett a remetével szemben.

- Hamakó, - sugta Kennethnek - úgy látom, hogy legjobb hangulatban van. Mindazonáltal addig nem fog beszélni, amíg meg nem vacsoráztunk. Ez már szokása! Csak az étkezés után társalog.

Engaddi néma mozdulattal jelezte a skótnak, hogy foglaljon helyet az egyik alacsony széken, míg a szaracén hazája szokása szerint keresztbe vetett lábakkal egy halom szárított fűre ült. A remete ezek után két kezét áldást osztóan kitárta és azután mind a hárman szótlánul az evésnek láttak.

A szaracén mindezt természetesnek találta, de annál inkább csodálkozott a skót, akinek még mindig fülében csengett a remete durva kiáltozása, mellyel rájuk tört, még látta vadember-szerű mozdulatait és most alig tudta elhinni, hogy ez a komoly tiszteletreméltó ember, aki ennyi méltósággal látja el a házigazdai tisztet, azzal a másikkal azonos.

Étkezés után a remete, aki maga egy falatot sem izelt, eltakarította az asztalról a maradékot, azután a szaracén elé egy üveg szorbetet, a keresztény elé pedig egy korsó bort tett.

- Igyatok, gyermekeim! - mondotta és ezek voltak megérkezésük óta első szavai. - Isten adományát szabad élveznünk, ha fogyasztásuk közben az adományozóra gondolunk!

E szavak után a remete átvonult a barlang elülső részébe, nyilván azért, hogy ott esti ájtatosságát végezze. A lovag ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy az emirtől kitudakolja, mit tud a remetéről?

E kérdések feltevésénél nemcsak a pusztá kíváncsiság vezette. Kenneth jól tudta, hogy Engaddi azok közé tartozott, kiknek lángoló szónoklatai, mindenfelé nagy feltűnést keltettek. Megrázó szavakkal tudta ecsetelni a szent földön szenvedő keresztény testvérek sorsát és nagy érdeme volt abban, hogy a hivek lelkiismeretét olyan hatásosan sikerült Európaszerte felrázni. Sir Kennethnek bizonyos fontos híreket kellett a remetének átadnia, melyek továbbításával a keresztesvitézek néhány parancsnoka bizta meg, de mikor az imént a szent és tiszteletreméltó remetét az örülethez hasonló lelkiállapotban pillantotta meg, gondolkozóba esett és egyelőre még várni akart hirei átadásával. Noha szokatlan zárandokutjának tulajdonképpen ez volt a

főcélja, a tapasztaltak óvatosságra intették. Az emirtől csak a következőket tudta meg: a remete azelőtt bátor és vakmerő katona volt, aki bölcs volt a tanácsadásban és szerencsés a harcban. Ezt az utóbbit egyébként a délutáni támadás kapcsán Kenneth maga is megállapíthatta. Ezek után jelent meg hirtelen a pusztaságban azzal az elhatározással, hogy élete hátralévő részét a szentföldön fogja eltölteni.

Rövidesen ezután ezen az elhagyott helyen ütötte fel tanyáját és egyaránt tisztelik a keresztények és a muzulmánok. A keresztények szent élete miatt, a muzulmánok pedig azért, mert láthatóan az örület szállta meg. Ezért is nevezték el Hamakónak, ami törökül az ilyen megszállott embereket jelenti.

Cserkoff egyébként a legnagyobb kétségben volt házigazdájuk jelleme és értéke felől. Gyakran megtörtént, - mondotta - hogy Hamakó órákig a legbölcsebb és legérdekesebb előadásokat tartotta az élet különböző dolgairól és beszédében nem volt semmi botlás, semmi kivetni való. Máskor ingerült, vad volt, esztelenségeket hadart össze. De olyan féktelen és indulatos mint az előbb, azért még sohasem volt eddig. Általában beérte azzal, hogy szavakkal káromolta a hitetleneket. Egyetlenegyszer történt csak meg, hogy néhány arabot, akik gunyolták vallását és kinevették, mikor imádkozott, szíjon lógó vasgolyójával megtámadott és a csufolódókat agyonverte. Ez az eset nagy feltűnést keltett, de a személyes bátorságnak ebben az országban igen nagy tisztelete van és így történt, hogy a történetek ellenére sem rohanták meg az erre kószáló bandák Hamakót és nem rombolták le oltárát, nem tépték darabokra testét. Sőt híre olyan nagyra növekedett, hogy Szaladin szultán maga parancsolta meg, hogy személyét kiméeljék és ne bántalmazzák. Az emir, éppen úgy mint más muzulmán személyiségek, gyakran látogattak el Hamakó barlangjába, mert azt remélték, hogy az ilyen bölcs és titokzatos férfi mellett megtanulhatják a jövőbe látás tudományát. Hamakó, - folytatta a szaracén - kiválóan jártas a csillagászatban, ismeri a bolygók járását, a csillagok jelentőségét és mert a világ és az emberek sorsa a planéták szerint igazodik, tisztában van mindenki életével és végzetével.

Eddig tartott Cserkoff beszámolója, amely meglehetősen kétségben hagyta Kennethet afelől, hogy vajjon a remete látszólagos örülete tulfeszített ájtatosságból ered-e, vagy pedig csak színleli azt, hogy így azokat az előnyöket biztosítsa magának, melyek muzulmán részről az örülteknek kijárnak. Viszont gondolkozóba ejtette az a megfigyelése, hogy az eremita és a szaracénok között láthatóan nagyon is jó viszony állt fenn, sőt néki még olyan nevet is adtak, mellyel őt megkülönböztetni és talán megtisztelni akarták. Mind e megfigyelések nemcsak óvatosságra intették, hanem gyanút is ébresztettek benne.

Elhatározta tehát, hogy alaposan tanulmányozni fogja gazdáját és nem siet tulságosan közölni vele küldetésének okát.

- Érdekes, - jegyezte meg kis szünet után a lovag, - hogy ti valamennyien más néven szólítjátok egymást. Mert amint megfigyeltem, Engaddi beszélgetés közben nem Cserkoffnak szólított az előbb, hanem Ilderimnek nevezett!

- Valóban, - válaszolta a szaracén - abban az időben, mikor még atyám élt, Ilderimnek neveztek és még ma is sokan szólítanak így. A csatában és a katonák között a hegyek oroszlánjának hívják, mert a kardommal ezt a nevet verekedtem ki. De csönd, Hamakó jön. Ismerem szokásait, fel fog szólítani bennünket, hogy feküdjünk le. Senkinek sem engedi meg, hogy mellette virrasszon éjszakai ájtatoskodásainál.

A remete belépett, karjait összefonta mellén.

- Áldott legyen annak neve, - mondotta ünnepélyes hangon - aki a fáradságos napra az éjszaka nyugalomát küldi pihenőül és megengedi, hogy felüldítsük testünket és lelkünket.

Mind a két vitéz ámen-nel válaszolt. Azután felálltak, hogy fekhelyükre heveredjenek, melyet a remete kézmozdulattal mutatott meg nekik. Mikor a vitézek vetkőzödni kezdtek, a remete ismét kiment.

Az alvó leopárd lovagja levette nehéz acélruháját és a muzulmán buzgón segédkezett neki. Végül is csak az a szarvasbőrruha maradt rajta, melyet a lovagok és katonák páncélzatuk alatt szoktak hordani. Az emir csak most csodálkozott el igazán a keresztény lovag kivételes erején, hatalmas testén. Viszont a lovag azt nem tudta megérteni, hogyan rejtőzhetik olyan aránylag vézna testü emberben, mint amilyen az emir volt, akkora erő, amekkoráról a viaskodásuk során tanuságot tett.

A két vitéz mindegyike ezután a maga módja és vallása szerint elmondta esti imáját. Az emir egy imaszőnyegre térdelt és kelet felé fordulva, földre borulva mormolta imáit. A keresztény lovag pedig maga elé tűzte kereszt alakú kardját és mélyen meghajtva fejét, buzgó imát küldött az Urhoz, aki megvédelmezte és akinek további segítségét kérte.

Azután végig dőltek fekhelyükön és elcsigázva a kiállt fáradalmaktól, csakhamar mély álomba merültek.

NEGYEDIK FEJEZET.

Kenneth maga sem tudta, hogy mióta aludt már, amikor egyszerre különös szorongást érzett a melle táján, olyasfélét, mintha kemény ellenfél szorongatná, rátérdepelve. Ettől felriadt és ugyanakkor meglepetten pillantotta meg a remetét, aki jobbával mellére nehezedett, míg baljában egy apró lámpát tartott, mellyel a lovag arcába világított.

- Maradj csendben! - suttogta - olyasmiről akarok beszélni veled, amit nem kell ennek a hitetlennek értenie és hallania!

E szavakat valami furcsa, keverék nyelven mondta, melybe a francia mellé török és arabs szavak is vegyültek.

- Kelj fel, - mondotta - ne szólj egy szót sem, kövess némán!

Sir Kenneth felkelt és a kardja után nyult.

- Erre nem lesz szükséged, - suttogta a remete - mert olyan helyre megyünk, ahol a szellemi fegyvereket nagy tiszteletben tartják, de a vasból készültek ott a nádbuzogányhoz, vagy rothadt tökökhöz volnának hasonlóak!

A lovag visszatette kardját és csak törét tartotta magánál, melytől e veszélyes vidéken sohasem vált meg. Azután követte a remetét.

A remete lassan előre ment és a lovag nagyon vegyes érzésekkel követte, mert még mindig nem volt benne bizonyos, hogy nem valami gonosz, álomban látott ellenség folytatja-e véle veszélyes játékát. Nesztelenül mentek el az emir mellett, aki mélyen aludt. Kint az előcsarnokban az oltár előtt egy másik lámpa égett, mellette egy nyitott imakönyv hevert és néhány lépésnyire ettől szöges ostort pillantott meg a lovag. Az ostor apró szegei még friss vértől piroslottak, világos bizonyítékaul annak, hogy milyen szigorú vezeklést tarthatott a remete. Engaddi megállt, a földre mutatott, hogy telepedjenek le. Azután felvette imakönyvét és néhány zsoltárt mormogott el halkán, olyan mélységes buzgósággal és vallásos átérzéssel, hogy könnyei kicsordultak szeméből. A skót lovag nagy áhitattal igyekezett szintén elmerülni ebben az istenfélő hangulatban és a remetéről táplált nézete lényeges változáson ment keresztül. Szinte restellte, hogy az előbb gondolatában meggyanusította, mert most úgy érezte, hogy Engaddi valósággal szent és úgy állt meg előtte, mint az alázatos iskolásfiucska tanítója előtt.

- Menj abba a sarokba, fiam! - mondotta kis szünet után a remete, a barlang egyik szeglete felé mutatva. - Egy fátyolt fogsz ott találni. Hozd azt ide! - A lovag engedelmeskedett. A sziklába vésett kis mélyedésben, melyet fatábla fedett el, találta meg a fátyolt. Mikor a lámpa közelébe vitte, észrevette, hogy a fátyol szakadozott és több helyen valami fekete anyag ékteleníti. A remete mélyen megrendülve meredt a fátyolra és mielőtt megszólalt volna, fájdalmas sóhajtás szakadt fel melléből.

- A világ legdrágább kincsét fogják megpillantani szemeid! - szólalt meg végre. - Ezerszer jaj nekem, amiért én méltatlan vagyok annak csodálatára. Nyomorult utjelző karó vagyok csak, aki hajlékot adok néhány órára a fáradt vándoroknak, holott magam is örökös bolyongásra vagyok kárhoztatva. Hiába menekültem ide a pusztába vad és elhagyott sziklák közé, ellenségem, aki elől rejtőzködtem, megtalált és idáig követett.

Feszült, izgalmas szünet következett. Azután újra megszólalt a remete.

- Angol Rihárd üdvözetét hozod nekem?

- A keresztény hercegek tanácsüléséből jövök, - válaszolta a lovag - és őfelsége parancsát hozom.

- Mi az a jel, melyről megismerlek? - kérdezte a remete.

Kenneth egy pillanatig habozott, mert előbbi gyanuja, a remete örültekhez hasonló délutáni viselkedése ismét eszébe jutottak, de kétsége eloszlott, mikor arra gondolt, hogy milyen mélységesen vallásos életet él Engaddi.

- A jelszó, - mondotta - királyok koldulnak egy koldus előtt!

- Jól mondd! - válaszolta a remete - légy hát üdvözölve! De az örök ne hagyják el őrhelyeiket!

E szavak után előre ment a lámpással és visszavezette a hálókamrába a lovagot. A szaracén mély álomba merülve feküdt és a remete megállt mellette.

- Alszik, - mondotta - és nem szabad felébreszteni!

Valóban úgy látszott, hogy az emir nyugodtan alszik. Féloldalt dőlve feküdt, az egyik karjával eltakarta fejét, úgyhogy csak a homloka látszott, örökké remegő idegei mintha megpihentek volna, úgy festett, mintha bronzba merevült szobor lenne. Az ernyedten pihenő kéz, a szabályos, mély lélekzet, mind az álom mélységét mutatták. Az alvó érdekes ellentétet képezett a kecskebőrbe öltözött, lámpást tartó remetével és a szarvasbőrruhában álló lovaggal, akinek arcán szorongó kíváncsiság látszott.

- Alszik, lelke a sötétségbe merült és csak a derengő nap fogja ismét életre kelteni. Hagyjuk hát magára és kövess! - mondotta a remete.

Az oltár háta mögé kerültek, ahol Engaddi egy láthatatlan rugót nyomott meg, mire a padozatban egy ajtó nyílt meg és a lovag egy sziklába vajt lépcsőt pillantott meg.

- Vedd a fátyolt, melyet kezemben tartok, - mondotta szomorú hangon a remete - és kösd be vele szemem, mert azt a kincset, melyet látni fogsz, nem tudom a bűn kísértése nélkül megtekinteni!

A lovag szótlanul engedelmeskedett és bekötötte a remete szemét, aki erre megindult a felfelé vezető lépcsőn, azzal a gyakorlaton és tapasztalaton alapult biztonsággal, amely már nélkülözheti a fényt és látást. A kezében tartott lámpa imbolygó fénye mellett a lovag igyekezett lépést tartani vezetőjével. Számos lépcsőfokot haladtak felfelé, míg végre egy kisebb, boltozatos terembe jutottak, ahonnan újabb lépcsők vezettek felfelé. Még két ilyen boltozatos terembe léptek. A harmadikban egy gót stílusban faragott, durva faragványokkal és vaspántokkal ékesített ajtó zárta el előttük az utat. A remete az ajtó felé közeledett.

- Vedd le saruidat! - mondotta a remete - mert a hely, amelyen most állasz, szent. Vess ki lelkedből minden bűnös érzést és gondolatot, szabadulj meg a gyarló földi élet hiúságaitól, mert e helyen minden profán gondolat ezerszeres bűnné növekszik.

A lovag engedelmeskedett. Lehuzta cipőit, miközben a remete buzgó imába merülve állt mellette. Mikor a lovag mezítláb állott, ismét feléje fordult.

- Kopogj háromszor halkán az ajtón! - parancsolta.

A lovag engedelmeskedett.

Az ajtó zajtalanul önmagától megnyílt, - legalább is sir Kenneth senkit sem látott - és ugyanakkor vakító világosság kápráztatta el szemét és drága illatszerek mámorító illata csapta meg orrát. Önkénytelenül visszahökkent és eltartott néhány percig, amíg megszokta a sötétségből a fénybe való hirtelen fordulást.

Mikor erőt vett magán és belépett a megvilágított terembe, észrevette, hogy a vakító fényt apró ezüst lámpák sora szórja szét, melyekben a legtisztább olaj égett és vékony láncon lógtak, koszorút képezve egy kis kápolna körül, amely - mint Engaddi különös lakásának annyi része - szintén a sziklába volt vésve. De míg a többi sziklába vajt lépcső, szekrény és oltár durva és otromba munka volt, ez az oltár olyan csipkésen finom és bájos volt, hogy becsületére vált volna a legjelesebb szobrászművész vésőjének is. Karcsu oszlopsor ékesítette ezt a remekművet és az oszlopok közötti fülkékben a tizenkét apostol képmása volt látható.

Az oltár középső nyilasát drága selyemperzsaszőnyeg fődte és nyilvánvaló volt, hogy emögött van elrejtve az a szent ereklye, amelynek tiszteletére a kápolna és az oltár épült.

Ebben a meggyőződésében a lovag az oltárhoz közeledett, térdet hajtott és buzgó imádságba merült. Arra riadt fel, hogy a függöny lassan félrehúzódik anélkül, hogy bárki is hozzáért volna. A függöny mögötti fülkében egy ébenfából és ezüsből készült szekrény állt, amely templomformára volt faragva és két nagy szárnyas ajtaja volt. Ekkor hirtelen a szekrény két szárnya is megnyílt és a lovag egy faszilánkot pillantott meg, melyen ez állt: Vera Crux! És ugyanakkor lágy női hangok kórusban zengték az Urat dicsőítő éneket: Gloria patri!

Mikor az ének elnémult, a szekrény ajtaja éppen olyan titokzatosan, mint ahogyan megnyílt, ismét bezáródott. Ugyanakkor a szőnyeg is visszahúzódott helyére és a lovag elmerülhetett ájtatos elmélkedésébe, melyet az imént látott szent ereklye megpillantása ébresztett benne. Sokáig térdelt némán, imádkozva és gondolkozva, míg végre megfordult és a remetét kereste, aki őt erre a titokzatos és szent helyre vezette. A remete szeme még mindig be volt kötözve és elterülve feküdt az oltár előtt. Ugy látszott, hogy az oltár lépcsőjét már nem meri érinteni. Tartásán a legnagyobb tisztelet, személyének az imádatban való egész feláldozása, megsemmisülése látszott. A skót úgy érezte, hogy csak a legmélyebb hit sujthat ennyire porba egy a remetéhez hasonló büszke szellemet.

A lovag olyan mozdulatot tett, mintha fel akarna emelkedni. A remete meghallotta ezt a mozdulatot és tikkadt hangon, amely úgy hangzott, mintha kriptából törne fel, így szólt: Ezerszer áldott és boldog vagy, hogy láthatod mindazt, ami még rád várakozik!

E szavak után a remete felállt és lassu léptekkel a kápolna küszöbéhez lépett, azt megcsókolta és azután átlépett rajta. Abban a pillanatban a kápolna ajtaja zajtalanul ismét becsukódott mögötte és a lovag magára maradt a fényesen megvilágított kápolnában, amely a szent ereklyét rejtette. Egyetlen fegyvere az övébe rejtett tör, egyetlen társa istenfélő gondolata volt.

Anélkül, hogy tudta volna, mi várakozik rá, de azzal a szilárd elhatározással, hogy nyugodtan és bátran megvárja a fejleményeket, Kenneth virradatig járt fel és alá a kápolnában. Hajnali derengéskor, mikor a nappal és éjszaka egy pillanatra találkoznak, Kenneth olyan ezüst csengetést hallott, mint amilyen az Ur testének felmutatásakor csendül meg a templomokban. Ebben a szokatlan órában és helyen a csengetésnek leirhatatlan megdöbbentő és ünnepélyes volt a hatása és Kenneth minden vasidegzete ellenére is szinte reszketve húzódott a kápolna egyik sarkába, hogy tanuja legyen annak, ami történni fog.

Nem kellett sokáig várnia. A függöny ismét szétnyílt és az ereklye megint látható lett. Mialatt térdre hullt, hallotta a kórus dalát, ismét nők énekeltek, édes, angyali hangon, ahogyan valamikor a keresztény üldözés idejében a föld alá menekült katolikus vértanúk énekelhettek.

Kenneth észrevette, hogy a kórus nem hallatszik mindig egyforma távolságból, időnkint erősödik a hangja. Hirtelen egy eddig láthatatlan ajtó nyílt meg és a mögötte támadt megvilágított úrból most már zengő, mindent betöltő hallelujás hangon szállt feléje az Ur dicsőségét magasztaló ének.

A lovag szivdobogva nézett a megnyílt ajtó felé, de térdepelve maradt abban az alázatos helyzetben, melyet a pillanat ünnepélyessége és szentsége parancsolt és így várta, hogy megvilágosodjék előtte mindennek értelme.

Egy szent processzió jelent meg a küszöbön. Először négy szép fiucska lépett be, akiknek mezitelen karja, nyaka és lábszára a keletiek bronzszínű barnaságát mutatta. Fehér ruhácskájuk lágyan ölelte körül gyengéd természetüket és párosával haladtak. Az első pár illatos füstölőt lóbált, a második pár virágot szórt szerte.

Azután éneklő nők csoportja következett. Elöl a Karmeliták rendjéhez tartozó apácák haladtak, akik fekete főkötőt és hófehér, hullámos redőzött ruhát hordtak. Kolostoruk itt állt a hegyek között és számos novicia is élt közöttük, akik liliomos fiatalságukat és buzgó istenhitüket hozták erre a szent helyre. Valamennyinek kezében pompázó virág volt, koszoruba font szikrázó rózsák és fehér liliomok. Csendesen, ájtatosan lépdeltek a kápolnában anélkül, hogy Kennethet észrevenni látszottak volna, noha köntösük széle valósággal surolta az elámult lovagot, aki most már bizonyosra vette, hogy ama kolostorok egyikébe került, amelyekbe hajdan az életüket Istennek szentelő nemes leányok vonultak. Nagyon sok ilyen kolostornak kegyelmeztek meg a mohamedánok, amelyek gazdag ajándékokkal vásárolták meg ezt a kegyet.

Noha Kenneth mindezt tudta, mégis a szokatlan idő és hely, a várakozás izgalmas, sejtésekkel teli órái annyira felcsigázták a lovag képzelőerejét és olyan mélységes hatással volt rá a templomi szent menet, hogy valósággal az az érzése volt, hogy abban földöntúli lények vesznek részt. Ezt a benyomást még fokozta az a körülmény, hogy a menetben résztvevők alig mozgatták kezüket és lábukat, csak éppen annyi lendületet vettek, amennyi a lassu előrehaladáshoz feltétlenül szükséges volt és a hajnali pirral egyesülő lámpafényben, a tömjén homályos fátyolán keresztül az emberek valósággal lebegni látszottak.

Amikor a menet másodszor ért ahhoz a helyhez, ahol sir Kenneth térdelt, az egyik fehérruhás szűz ujjai közül talán véletlenül, de lehet, hogy szándékosan, kihullott egy rózsabimbó és a lovag lábaihoz esett. Kenneth úgy megrezzent, mintha villámütés érte volna. Mert a túlfeszített izgalmak lázában remegő lélek a legkisebb érintésre is lángba borul, kirobban belőle a visszafojtott érzések vihara. De nagy erővel legyőzte indulatát, arra gondolt, hogy ami történt, csak véletlen és tapintatlanság lenne, ha kiélezné a dolgot. De mialatt a körmenet harmadszor kerülte meg a kápolna hajóját, Kenneth szemei csakis azt a fiatal noviciát kísérték, aki a rózsát lábaihoz ejtette. A lépése, mozdulata, testtartása, ruhája éppen olyan volt, mint a többi noviciáé, az arcát nem is lehetett e percben látni, Kenneth mégis úgy érezte, hogy ez a lány, aki a második sor szélén halad, szebb, nemesebb, emelkedettebb, mint társnői közül bármelyik és különb a világ minden más nőjénél.

A lovagkor szenvedélyes és regényest kereső szerelme mindig összhangban tudott maradni azzal a rendkívüli tisztelettel és hódolattal, melyet a lovagok a nőkkel szemben tanusítottak. Sir Kenneth szíve úgy repesett, mint egy szárnyalni próbáló madárfióka. Feszült várakozása és fellángolt érzése már az ima határát érintette. Így várta kétség és remény közepette, hogy a szűz még egyszer jelét adja kegyességének.

Bármilyen rövid idő alatt kerülte is meg a menet a kápolna hajóját, Kenneth előtt örökkévalóságnak tűnt fel ez a néhány perc. Végre ismét közeledni látta a megcsodált és istenített alakot.

Noha ruhájának bő ráncai egyenlővé tették őt a többiekkel, abban a pillanatban, mikor a lovag mellé ért, könnyű fátyolából egy villanásnyi időre kibontakozott a keze, mint mikor a bárányszőke mögül hirtelen kibukkan nyár-éjszakákon a hold ezüstje. Ez a kéz tökéletesen formált volt és sejteni engedte a leánya kivételes szépségét. És mikor elhaladt a lovag mellett, újra lábához hullatott egy rózsaszálat. Ez már nem lehetett többé véletlen. És nem lehetett az sem, hogy ez a drága kéz pontosan hasonmása volt annak a másíknak, melyet egykor ajkával érintett és amelyik kéz tulajdonosának örök hűséget esküdött. És ha lehetett is volna még kétsége, azt is el kellett oszlatnia annak a drága rubinköves gyűrűnek, melyet az imádott ujjacskán megpillantott, azon az ujjon, melynek egyetlen kegyes mozdulatát nem adta volna a világ minden rubinjáért. És a fátyol alól előkuszott egy kíváncsi, fekete hajfürt, az a gyönyörű, lágy haj, melytől édesen megremegett Kenneth szíve.

Ő volt az! Esményképe és szerelme!

De hát hogyan került ide a pusztaságba, a sziklák közé rejtett zárdába, a noviciák seregébe? Ez olyan érthetetlen és megfoghatatlan volt, hogy Kenneth még mindig azt hitte, hogy álom játszik vele.

Mialatt Kenneth megzavarodva és gondolataiba mélyedve állt, az éneklő kórus ugyanazon az uton, melyen jött, lassan kivonult a kápolnából. Egyenkint tűntek el az ajtó mögötti teremben. Most a fiatal lányra került a sor, aki a két rózsaszálat hullatta eléje. A küszöbhez ért és akkor... hirtelen visszafordult. Gyors és könnyed volt ez a mozdulat, de szeme találkozott a lovagával, aki szinte sóbálvánnyá meredve állt még mindig a helyén. Még egy utolsót libbent a fátyol, mint valami finom lepkeszárny, azután eltűnt a jelenség és a lovag úgy érezte, hogy sötétség borul a lelkére, elalszik szívének mosolygó vidámsága. Abban a pillanatban, mikor az utolsó éneklő nővér is átlépte a kápolna küszöbét, az ajtó döngve becsapódott utánuk és az ének elhalt. Ugyanakkor, mintegy varázsütésre, egyszerre kialudtak a lámpák is. Sir Kenneth vaksötétben maradt magára.

De hát a sötétség és helyzetének bizonytalansága semmi sem volt lelkének vergődő kétségeihez képest. Semmi másra nem tudott gondolni, csak arra a tüneményszerűen megjelent álomalakra, aki kegyességének ilyen világos jelét adta. A szerelmesek évezredes balgaságait követte el ő is. Felvette a lábához szórt virágokat és azokat egyenkint, majd együttesen, ajkához érintette, azután szíve fölé rejtette azokat. Azután ismét lehajolt, fejével a padlót érintette és megcsókolta a hideg köveket, melyeket az imént szerelmesének lábai érintettek. A lovagkor annyira eszményítette a nőt, olyan magas polcra helyezte, hogy még a legféktelenebb szenvedély lázában sem jutott volna eszébe valamely lovagnak illetlen kézzel nyulni kedveséhez, vagy őt titokban követni. Kenneth is egészen természetesnek találta, hogy szerelmese éppen olyan rejtélyesen tűnjön el, mint ahogyan megjelent, hasonlóan a váratlanul kigyulladó és ismét fellobbanó fénysugárhoz, vagy a felhők mögé rejtőző naphoz. Kedvesét úgy tekintette, mint akinek korlátlan hatalma van akkor és úgy megjelenni életében, ahogyan kedve tartja és tetszése szerint ajándékozhatja meg fájdalommal vagy égi gyönyörűséggel. Neki mindezzel szemben csak egy kötelessége lehet: vitézségével és dicséretes tetteivel minél méltóbbnak bizonyulni a bálványozott nő kegyeire.

Sir Kenneth szerelme a legregényesebbek közé tartozott. Életében először most hallotta az imádott nő hangját, mert, bár Kenneth-nek joga volt azokban a körökben megfordulni, amelyekhez szerelmese tartozott, a valóságban mégis nagy távolságok választották el tőle és imádata nagyon hasonlított a napimádó perzsákéhoz, akik szintén csak végtelen távolból hódolhatnak tűzistenüknek. De bármennyire szerény lovagi rangban is élt Kenneth, a gyönyörű lány büszke szemei szeretettel pihentek rajta a lovagi tornákon és fülei jól hallották a Kennethet üdvözlő tapsokat és dicsérő kiáltásokat, melyekkel győzelmeit jutalmazták. És

noha hercegek és grófok hódoltak szépsége előtt, a lányka az egyszerű lovaghoz huzott titokban, akinek kardján kívül alig volt már egyebe. Érdeklődése eleinte csak ösztönös volt, de később ezer apróság segítette elő annak erőssé és tudatossá válását. Még a rendkívül erényes és szemérmes angol nemes kisasszonyok sem fojthattak el időnkint egy-egy megjegyzést, mely a skót lovag kivételes férfias szépségére vonatkozott.

És most el kell valamit árulnunk olvasóinknak. Noha Edit, kinek családja a királyi házzal tartott rokonságot, megkövetelte az őt megillető hódolatot és alázatot, mikor tisztába jött saját érzelmeivel és ráeszmélt a szegény lovag iránti viszont szerelmére, rossz néven vette annak tulságos tartózkodását, azt a félénk tiszteletet, amely nem látszott alkalmasnak arra, hogy ledöntse a köztük emelkedő válaszfalakat. Magas alakja és főnemesi születése olyan mágikus kört vont Edit köré, amelybe behajolhatott és benézhetett ugyan sir Kenneth, de belépnie éppen olyan lehetetlen volt, mint hogyan nem léphetnek be a hatalmas varázslók által rajzolt bűvös körökbe a gonosz szellemek. Így Edit lassankint rájött arra, hogy neki kell az első kezdeményező lépést megtennie, neki kell e bűvös kört átlépnie, hacsak a cipőjének orrával is, hogy a félénk és tartózkodó lovag legalább cipője szalagját megcsókolhassa. Volt már erre példa, az egyik magyar király leánya bátorított fel ilyen módon egy köznemesi rangú lovagot és Edit végre is nem volt királylány és sir Kenneth sem tartozott a köznemesekhez. Ekkora akadályt mégsem állított kettőjük közé a végzet. De minden szerelme ellenére is Edit jól tudta, hogy nagyon óvatosnak kell lennie, veleszületett büszkesége, női szemérme és méltósága azt sugták, hogy az első, kedvezményező lépés, melyet tenni szándékozott, csak olyan lehet, mint valami elsuhanó, finom lehellet, tavaszi szellő vagy virágillat, mely elsurran a szerelmes mellett, megsimogatja és figyelmezteti arra, hogy körötte nem álmok lebegnek, hanem a tavasz szökken ezer színbe és vágyba. De bármennyire tartózkodó és szemérmes volt is Edit, a szerelmeseknek, úgy látszik, titkos jeleik vannak, szemük élesebb, megfigyelésük pontosabb, mint más halandóé, mert különben hogyan vehette volna észre sir Kenneth a fátyolból alig kivillanó kézfejen, hogy az Edit keze, honnan tudhatta volna a biztonság egész erejével, hogy Edit viszonozza érzéseit és hogy a rózsák ezt az érzést üzenik és közvetítik?

ÖTÖDIK FEJEZET.

Egy óra mulhatott el és a lovag még mindig ott térdelt a csendben és sötétségben a kápolnában és hol az Istenhez, hol szerelmeséhez szálltak hálás imái és gondolatai. A maga sorsával, jövőjével e pillanatban kevesebbet törődött, mint egy porszemecskével. Boldogságához teljesen elegendő volt az a tudat, hogy közelében van lady Editnek és hogy abban a kápolnában tartózkodik, melyben a legszentebb ereklyét őrzik. A kereszténységért harcoló és szerelmeséhez hű lovag nem is gondolhatott másra, mint az Ur szolgálatára és az imádott nőért hozandó áldozatokra.

Az óra eltelte után hirtelen éles fütty hasított át a levegőn, hasonló ahhoz, amilyen a sólyomvadász sólymát szólítja. Ez a hang sehogy sem illett a hely szentségéhez és méltóságához és a lovagot idejében figyelmeztette arra, hogy jó lesz résen lennie. Felállt és kezét törének markolatára tette. Csikorgó, döngő hangok hallatszottak és a padlón egy csapó-ajtó nyílt meg és ugyanakkor az így támadt nyílásból fény áramlott a kápolnába. Nyomban ezután egy lámpást tartó, sovány kéz nyult ki a nyílásból. Azután lépésről-lépésre kiemelkedett a karhoz tartozó test is, egy csunya, óriás fejű törpe, aki három pávatollal diszitett süveget s vörösbársony-köpenyt hordott, melynek gazdagsága és pompázó szépsége még jobban kiemelte gazdája rutságát. Karjait aranykarperecek ékesítették és derekát fehér selyemöv fogta át, melybe egy drágakövekkel kirakott tör volt dugva. Ennek a különös teremtésnek a baljában valami seprűféle tárgy volt. Mikor kiemelkedett a nyílásból, megállt és lámpáját lassan, aggódó és ideges tekintettel forgatta körül. Noha teste torz volt, mégsem volt annyira nyomorék, hogy bizonyos izomerőt és mozgékonytságot ne tudott volna kifejtteni.

Sir Kenneth ámulva és elszörnyedve nézett a váratlanul jött jelenségre. Önkéntelenül arra gondolt, hogy a néphitben élő valamelyik földalatti manó, gonosz kis szellem jelent meg előtte és ha nem is rémült meg, azt az undort érezte, amely a természetellenes dolgokkal szemben még a legbátrabbakat is elfogja.

A törpe újra füttyentett és még nála is csunyább kísérijét szólította elő. Ez a második alak éppen úgy bujt ki a padló nyílásából, mint az első. Csakhogy ezuttal női kar emelkedett ki a süllyesztőből és nő volt az, aki onnan kilépett. Neki is vörösbársonyból készült a ruhája, amelynek szabása olyan fantasztikus volt, mint a csepürágóké szokott lenni. Mint az első, ő is magasra emelte és maga körül forgatta a lámpáját. De eltekintve csufságuktól, mindkettő arcában volt valami vonás, amely jóságra, magas értelmiségre és mozgékonyásra vallott. És ugyanez az értelmiség csillogott apró, villogó, élénk szemükben, mely feltűnően emlékeztetett a békákra.

Kenneth földbe gyökerezett lábakkal állt helyén és némán nézte, hogy a csuf törpepár hogyan takarítja ki a kápolnát. Minthogy azonban csak egyik kezükben forgatták a seprűt, mert a másikkal a lámpást szorongatták, a padló nem sokkal lett tisztább, mint azelőtt. Mulatságos volt nézni, hogy mozdulataikat milyen furcsa és bizarr arcjátékkal kísérték. Mikor ama hely felé közeledtek, ahol sir Kenneth állt, lámpásaikat az orruk elé tartották és úgy pislogtak élénk békaszemeikkel. Azután alaposan, tetőtől talpig végignézték a lovagot és mikor szemléjüket befejezték, harsogó nevetésbe törtek ki, hogy a kápolna csak úgy visszhangzott tőle. Ez a hirtelen támadt láрма olyan bántó és riasztó volt, hogy Kenneth megremegett és az Ur nevében megkérdezte, hogy kik azok, akik e szent helyet ocsmány lármájukkal bemocskolják?

- Én Nedectámus vagyok, a törpe! - válaszolta a kis szörnyszülött olyan hangon, mely a holló káromlásához hasonlított.

- Én pedig Ginevra vagyok, a felesége és kedvese! - válaszolta a női ruhás, akinek hangja még élesebb és még rikoltóbb volt, mint a férfié.

- És mi dolgotok van itt? - kérdezte a lovag, aki még mindig nem volt egészen bizonyos abban, hogy csakugyan emberi lényekkel beszél.

- Én vagyok, - válaszolta méltóságteljes arccal és hirtelen támadt komolysággal a törpe - Mohamed Mohadi, a hívők vezetője. Száz fegyveres lovas áll rendelkezésemre a szent városban. És ez a nő huriaim egyike.

- Hazudsz! - rikácsolta a nő. - Én nem vagyok a hurid és te nem vagy olyan hitetlen kutya, mint az a Mohamed, akinek hívéül vallottad most magad. Az átkom lebegjen a koporsója felett. Tudd meg, te számár Izahár, hogy valójában Artur vagy, Anglia királya, akit a gonosz szellemek varázsoltak el és hurcoltak ide. Én pedig Ginevra vagyok, a nemes udvarhölgy, akinek szépségét messze földön zengették.

- Valóban, nemes lovag, most hát megvallom az igazat, üldözött hercegek vagyunk, akik jeruzsálemi György király oltalma alatt álltunk mindaddig, amíg a hitetlenek - akiket az Ég villáma sujtson - el nem üzték őt is!

- Elég legyen, fogjátok be a szátokat, bolondok! - csattant fel most erélyes hang ama küszöb felől, melyen a lovag a kápolnába lépett. - Hordjátok el magatokat!

Alig hallották meg a törpék ezt a parancsoló hangot, riadt arccal szinte egyszerre fújták el lámpásukat és kopogó lépteik jelezték, hogy a sötétben is jól ismerték a visszavonulás útját. A lovag ismét sötétben és csendben maradt. De ez nem bántotta. Sőt örült, hogy a szörnyetegek, kiknek jelenlétét szentségtörésnek tartotta, eltávoztak. Nem volt kétséges előtte, hogy a törpe házaspár az udvari cselédség ama fajtájához tartozott, kiket rut külsejük, idétlen formájuk, ostoba fecsegésük az udvari bolond szerepére tesz alkalmassá. Más körülmények között talán ő maga is mulatott volna rajtuk, de most olyan mély és ünnepélyes hangulat közepette zavarták meg, hogy távozásuk valóságos megkönnyebbülést jelentett számára.

Néhány perccel a törpék távozása után ismét megnyílt az az ajtó, melyen át a lovag a kápolnába lépett és az így támadt nyílason keresztül lámpa fénye szűrődött be. A lámpa réveteg fénye mellett a küszöb tulsó oldalán a remetét pillantotta meg, aki még mindig abban az alázatos, görnyedt állásban volt, mint amelyben utoljára látta és valószínűnek látszott, hogy egész éjszaka ebbe a mozdulatba merülve imádkozott.

- Minden elmúlt - mondotta a remete, mikor a lovag közeledő lépteire felfigyelt - és a halandók legboldogabbja vezesse el innen az emberek legbűnösebbjét és legnyomorultabbját. Menj hát előre a lámpással és világítsd az utat, vezess előre, mert én még nem oldom le szememről a köteléket!

A lovag engedelmeskedett. A lelke annyira megittasult, érzései olyan emelkedettek voltak, hogy ez a mámoros boldogság minden más érzésnél erősebb volt és elfojtotta azokat a kérdéseket is, melyeket a kíváncsiság már-már ajkára csalt.

Nagy óvatosan vezette hát a remetét a titkos lépcsőn, míg végre a barlang külső csarnokába jutottak.

- A nyomorult bűnös ismét átadatott börtönének! - mondotta a remete, miközben feloldozta szeméről a köteléket és mélyen felsóhajtott. Azután egyszerre, szinte heves hangon, fordult a lovaghoz.

- Menj... menj... térj vissza fekhelyedre, bizonyára aludni kívánsz és az álom nem is fog elkerülni. Te tudsz aludni, de én... én nem tudok és nem is akarok!

A remete hangjának fájdalommassága és őszintesége nem tévesztették el hatásukat és a lovag gyorsan visszavonult. De még mielőtt átlépte volna a hálófülkébe nyíló ajtó küszöbét, látta, amint a remete gyors mozdulattal letépte magáról kámzsáját és mezitelen hátára irtózatot ütéseket mért a szeges ostonnal. A lovag borzongva gondolt arra, hogy milyen szörnyű lehet az a bűn és milyen mélységes a lelkiismeretfurdalás, amelyet még az ilyen borzalmas vezeklés sem tud enyhíteni. Gyorsan elmormolt néhány imát, azután egy pillantást vetve a még mindig mélyen alvó muzulmánra, csakhamar maga is édes álomba merült.

Másnap, felébredése után, a remete bizonyos fontos körülmények felől világosította fel és az ezzel kapcsolatos tanácskozások arra kényszerítették, hogy két nappal meghosszabbítsa a barlangban való tartózkodását. Mint ájtatos zarándokhoz illik, mindennap buzgón végezte lelkigyakorlatait, de a kápolnába, ahol olyan csodás élmények tanúja volt, többé nem vezették.

HATODIK FEJEZET.

A szintér most változik és a vad sziklakkal szegélyezett sivatagról Rihárd angol király táborába sietünk, amely Ascalon közelében volt felütve. Azok a hősök voltak e hadsereg büszkeségei, akiknek élén Oroszlánszívű Rihárd talán győzelmesen vonult volna Jeruzsálembe, ha büszkesége, megközelíthetetlen gögje nem keltette volna fel az uralkodó hercegek féltékenységet. Ezek az apró torzsalkodások és Fülöp francia királlyal való meg hasonlása megbomlasztották a hadsereg erejét és fegyelmét; gyakran megesett, hogy egész csapatok eltűntek a csataterőről, akiket az elkedvtelenített főurak egyszerűen visszavezettek hazájukba.

Saladin, akinél különb szultán még nem uralkodott a muzulmánok fölött, csakhamar belátta, hogy könnyű lovassága nem veheti fel a közelharcot a páncélos lovagokkal. Együttal megtanulta tisztelni Rihárd vakmerő és bátor vállalkozó szellemét is. Kifárasztásra dolgozott tehát, amiben nagy segítőtársa volt az európaiakra amugyis kedvezőtlen éghajlat és a kereszteslovagok kicsapongó életmódja. Minél jobban gyengült a keresztesek ellenálló ereje és mennél lankadtabb lett harci készségük, annál sürűbbek lettek Saladin támadásai. A keresztes vitézek hatalmas táborát a muzulmán könnyű lovasság végtelen raja fogta körbe, hasonlóan a darazsakhoz, melyeket meg tudunk ugyan semmisíteni, ha kezünk ügyébe akadnak, csak hogy könnyű szárnyuk gyorsan tova viszi őket és mindig van alkalmuk arra, hogy fullánkjaikkal megbosszantsanak és kárt okozzanak. Mindennaposak voltak az apró kis csaták, melyek során sok jó vitéz hullott el anélkül, hogy ezzel az igaz ügy szolgálatát egy lépéssel is előre vitték volna. A keresztesvitézek minden falat kenyeret és minden korty vizet csak véres csaták árán tudtak kiharcolni.

Rihárd király szüntelenül ébren őrködött katonái felett, szinte le sem szállt lováról. Váratlanul ott termett, ahol legnagyobb volt a veszély, segítséget vitt szorongatott vitézeinek és nem egyszer személyesen vezette katonáit győzelemre a meglepett muzulmánok ellen.

De még Rihárd király vasszervezete sem birkózhatott meg az éghajlat veszedelmességével és a tulfeszített, szünet nélküli testi-lelki fáradalmakkal. Amaz alattomos láz támadta meg, amely nem ritka Ázsia e táján. A betegség eleinte csak a lovaglásban akadályozta meg, de később már annyira elgyöngült, hogy bizalmas tanácskozásokon sem vehetett részt. A király betegsége nagyban hozzá járult ahhoz, hogy a hadvezéri tanács végre is harmincnapos fegyverszünetet kötött Saladin szultánnal. Rihárd örült is, bosszankodott is a fegyverszünet miatt. Bántotta, hogy győzelmesen előrenyomuló hadai tétlenségre lettek kárhóztatva, viszont örült, hogy legalább mások sem arathatnak babért, ha már ő tétlenségre volt kárhóztatva.

De mindennél jobban leverte a királyt a keresztesvitézek között lábrakapott tunyaság és általános elernyedés. A király betegsége teljesen elkedvtelenítette a katonákat, elvesztették a győzelemben való hitüket. A fegyverszünetet nem arra használták fel, hogy a hiányokat pótolják és előkészítsék az előnyomulást a szent város felé, - ami a hadjárat célja volt - hanem árkokat vontak táboruk körül, hegyes cölöpökből védő kerítést vontak, amivel nyilvánvalóvá tették, hogy az ellenfél erősségét elismerték és inkább védekezni akartak, mint támadni.

A beteg király, mikor mindezt hírül hozták neki, úgy tombolt, mint a ketrecbe zárt oroszlán, aki ketrecének rácsa mögül nézi, hogyan szabadul ki karmaiból a zsákmány. Heves vérmérséklete csak fokozta ingerültségét, amelynek lángja valósággal elsorvasztotta testét. A cselédség nem mert már a közelébe menni és az orvosok is csak aggódva merték megközelíteni a dühöngő betegágyát. Egyedül Multon Tamás bárónak, a király régi, hűséges emberének volt

annyi elszántsága és önfeláldozó bátorsága, hogy be mert menni az oroszlán-verembe és nem törődve a dühöngő királynak az örület határán mozgó kitöréseivel, ápolta és kiszolgálta.

Multon Tamás Cumberland lordja volt. Ez a régi harcos mindama harcokban részt vett, melyek részint Anglia és Skótország, részint a különböző belországi ellenséges pártok között dultak és valamennyiben kitűnt úgy finom hadvezéri ötleteivel, mint pedig személyes bátorságával. Egyébként nyers, darabos katona volt, szótlan, szinte mogorva ember, aki nem sokat értett a társas érintkezés finomságaihoz. De voltak olyanok, akik úgy vélték, hogy sikerült mélyebb bepillantást nyerniök lord de Baux - a normanok így is hívták - jellemébe. Ezek azt állították, hogy a lord nagyon ravasz ember, aki csak azért mutatja magát olyan kérlelhetetlen kemény és mord katonának, hogy ezzel a király jellemét utánozza és magát a király előtt ezzel is kedveltebbé tegye. A főnemesek a lord gondos ápolását diplomatikusan fogásnak magyarázták, meg voltak győződve, hogy ilyen módon férközik a király bizalmába, így tudja meg annak legtitkosabb gondolatait és így nyeri meg Rihárdot saját tervei céljaira. A közkatonák viszont a tiszta barátság és bajtársi szeretet nemes példányát csodálták viselkedésében.

Egy tikasztó meleg este Rihárd betegágyán feküdt és egyaránt átkozta az elviselhetetlen hőséget és a testét sorvasztó betegséget. Nagy, kék szemei a benső láz és türelmetlenség tüzeiben csillogtak. Nyíratlan, kusza, szőke haja a homlokába csapzott és még jobban kiemelte a szemek szinte félelmetes csillogását, mely a viharfelhők mögül kivillanó napsugárhoz volt hasonló. Szakálla ápolatlan és bozontos volt, úgy nőtte be arcát, mint valami dudva. Kinosan és türelmetlenül hánykolódott fekvőhelyén, hol magára huzta, hol ledobta takaróját és az ágy gyűrődöttsége világos bizonyossága volt annak az égő türelmetlenségnek és lázadó kétségbeesésnek, mellyel a király betegségét viselte.

De Baux Tamás a betegágy mellett állott. Külseje, tartása, viselkedése szöges ellentétben volt a betegével. Óriás termetű volt, dus haja Sámsonéval vetekedett, csak hogy rövide volt nyírva, hogy sisakját kényelmesen hordhassa fején. Dióbarna szeme a napfényes őszi reggelre emlékeztetett, csak akkor komorult el pillantása, ha Rihárd vergődését nézte. Arca talán szép és szabályos vonású lehetett egykor, de számos seb forradása éktelenítette el. Termete, testalkata egyenesen arra voltak hivatva, hogy elviseljék az éghajlat viszontagságait. Széles melle, hosszú kezei, karcsu dereka volt. Ruháját már három nap óta nem vetette le, mert csak azt a néhány órát szentelhette pihenésnek, mely alatt a beteg álomba szenderült. A lord szinte szoborszerűen mozdulatlan volt, csak olyankor változtatta helyét, amikor gyógyszert vagy frissítőt nyújtott a királynak, aki mástól ezeket nem fogadta el. Megható volt nézni azt a kedves ügyefogyottságot és darabosságot, mellyel ez az esetlen, nagy szál ember a király körül buzgólkodott.

A király sátrát az akkori idők szellemének megfelelően harci fegyverek ékesítették, remekbe készült kardok, finom vésett páncélok, drágakövekkel kirakott buzogányok. A kerevetet és a padozatot vadászatokon elejtett állatok bőre borította, farkas- és medvebőrök tarka egyvelege. Három óriási, hófehér kutya nyújtózott el a kerevet mellett és forradásokkal borított testük élénken mutatta, hogy milyen derekasan vették ki részüket ama vadászatokban, melyeknek zsákmányát képezték a sátorban kiterített bőrök. Időnkint nagyokat nyújtóztak, ásítottak, türelmetlen és csodálkozó pillantást vetettek Rihárdra, sehogy sem értették meg, hogy miért fekszik olyan régóta tétlenül?

A betegágy melletti asztalkán feküdt a király három harcoló oroszlánal ékesített pajzsa, hatalmas uralkodói pecsétes gyűrűje és diszes tiarája, amely az uralkodói méltóságot jelezte. Mellettük hevert a király óriási harci szekercéje is, melyet a királyon kívül aligha tudott volna más halandó könnyedén megforgatni.

A királyi sátor előcsarnokában három főnemes ült és buslakodott. Részben a király állapota szomorította őket, részben a maguk sorsa felett töprengtek, mert nem tudták elképzelni, hogy mi történik velük a király esetleges halála esetén?

A lovagokhoz hasonlóan kedvtelenek voltak a sátor körül álló őrök is, akik alabárdjaikra támaszkodva inkább szobrokhoz hasonlítottak, mint eleven emberekre.

- Hogyan, hát csakugyan nincsenek jobb hireid, Tamás? - kérdezte a király, nyugtalanul hanykolódva. - Hát csakugyan asszonyokká lettek lovagjaink és nemes hölgyeink a betegápoló nővérek szerepében tetszelegnek? Kihalt a bátorság és lovagiasság szelleme?

- A fegyverszünet akadályozza meg, Felség, hogy lovagi és katonai érdemeiket, ragyogtassák az urak! - mondotta a lord ugyanazzal a szelid, türelmes hanggal, mellyel már vagy huszadszor válaszolta meg ezt a kérdést. - Ami pedig a hölgyeket illeti, noha asszonyi dolgok távol állnak tőlem, annyit mégis tudok, hogy a legdicsőbbek, közöttük a királyné őfensége és a hercegnő néhány nap előtt az Engaddi-kolostorba zárándokoltak, hogy ott Felséged mielőbbi meggyógyulásáért imádkozzanak.

- És nem történhetik bajuk a hitetlen kutyák országában, ahol ezer halálos veszély leselkedik minden bokor mögött? - kérdezte aggódva a király.

- Saladin szultán szavával kezekedett testi épségükért, uram!

- Igaz, igaz! - mondta Rihárd. - Megbántottam a szultánt és ezért elégtétellel tartozom neki. Oh, bár a magam élete feláldozásával véget vethetnék ennek az áldatlan viszálynak és visszafoglalva a Szentföldet, békét teremthetnék!

E szavak után a király kinos erőlködéssel felemelkedett ágyában és csontos öklét önkénytelenül megrázta, mintha buzogányát forgatná a csata hevében. De Bauxnak nem kis fáradtságába került, amíg szép szeliden visszaerőszakolta fekhelyére, ahol olyan gondosan takargatta be, mint anya a gyermekét.

- Keményöklű betegápoló vagy, ha aranyból is van a szived! - mondotta keserű nevetéssel a király. - Azt hiszem, hogy a homlokodra éppen olyan jól illene az asszonyi főkötő, mint az én fejemre a gyermeksapka. Az ám, a dajka és a kisgyermek siralmas szerepét játsszuk mi ketten.

- Voltunk mi már férfiak réme és ostora is, Felség és remélem, hogy az Ur kegyelméből ismét azok leszünk! Le fogjuk győzni a lázrohamot, ebben egészen bizonyos vagyok.

- Lázrohamom van, azt mondd? Jó, de hát miféle betegség sorvasztja a többieket? A francia és osztrák vitézeket, a templáriusokat, valamennyi keresztény hadvezért? Mintha bénulásba estek volna, vagy gyilkos rák emésztene őket.

- Az Isten szerelmére, Felség, ne méltóztassék ilyen hangosan beszélni. Ezek a szörnyű szavak, ha a kívül állók meghallják, könnyen kiszivároghatnak a közkatonák közé és megrendítik a vezetőségben való hitüket, meglazítják a fegyelmet. Ha azt hallják, hogy a király bizalma is elveszett, úgy megbénul az egész hadsereg, mert könnyebb gyalu és kalapács nélkül dolgozni az asztalosnak, mint győzelemre vezetni a keresztény vitézeket nélkülöd!

- Hizelepsz, De Baux! - mondotta a király, de látszott rajta, hogy jól esnek hiuságának e szavak. Szemét lehunyva hátradőlt, mintha jobban és alaposabban akarná kipihenni magát, mint ahogyan azt eddig tette. De a lord nem született udvaroncna, nem tudta, hogyan fonja tovább azt a kellemes témát, amely láthatóan kedvére volt az uralkodónak. Hallgatott tehát mindaddig, amíg a király mogorva hangulatába visszazökkenve, újra rá nem szólt.

- Mindezek nagyon szép szavak és talán alkalmasak arra, hogy visszaadják egy beteg önértékét, de valójában mégis csak szörnyű elgondolni azt, hogy egyetlen ember betegsége, még ha az illető a király is, megbéníthassa az egész hadsereg, a teljes nemesi gyülekezet harci készségét. Miért tenne harcképtelenné harmincezer fegyveres lovagot a betegségem, vagy akár a halálom is? Ha az egyház feje meghal, nem zülленek világgá a hivek. Ha a fővadász megsebesül vadászat közben, nem áll meg azért a vadászat. Miért nem állnak össze a főméltóságok, hogy új vezért válasszanak maguknak?

- Felséged engedelmeivel megjegyezni kívánom, hogy tudomásom szerint már próbáltak ilyen vezérválasztó gyűlést tartani.

- Hogyan! - kiáltotta Rihárd, hirtelen támadt féltékenységgel - hát az én barátaim olyan gyorsan megfélemlítettek rólam? Utódról gondoskodnak, noha még nem vettem fel az utolsó kenetet? Vagy talán már halottnak tartanak? De nem... mégis igazuk van. Mondd hát, kit akarnak a keresztény sereg vezéréül?

- Rang és méltóság szerint a francia királyra esne a választás!

- Ah persze, - mondotta keserűen a beteg angol uralkodó. - Navarrai Fülöp, a legkeresztényibb uralkodó. Micsoda büszke cím! Csak éppen attól félek, hogy a hadak útjának irányát téveszteni el és Jeruzsálem helyett Párizs felé vinné őket. Az ő bölcs élettapasztalata ugyanis arra oktatta, hogy zsoldosaival sokkal könnyebb szövetségeseit kifosztani, mint a törökök ellen vinni kockázatosabb hadjáratot.

- Akkor talán jobb lenne, ha az osztrák nagyherceget választanák meg?

- Miért? Talán mert éppen olyan kövér és hájfejű, mint amilyen te vagy, Tamás, de a vitézséged és hidegvéréd nélkül. Nem ér ez az ember egy hajítófát sem. El vele! Ez legyen, a nemes lovagok vezére!? Adatok neki egy akó bort, hogy mocskos medvebőrös zsoldosaival kedvére leigya magát. Ez illik hozzá!

- Akkor talán a templáriusok nagymesterét kellene megválasztani! - mondotta változatlan nyugalommal a lord, aki alapjában véve örült annak, hogy a beteg király figyelmét másfelé terelheti, ha mindjárt igen kitűnő előkelőségek és főméltóságok rovására is. - Vitéznek mondják a csatában és bölcsnek a tanácsadásban, azonfelül nincsen királysága, melynek gondjai távoltarthatnák a Szent Földtől! Mi a véleménye a nagymesterről Felségednek?

- Ah, valóban, kedves Tamásom, Gilles Amaury testvér ellen semmit sem lehet felhozni. Ért a harcok megrendezéséhez és kiveszi részét az ütközetekből. De hát igazságos volna-e, ha Saladintól, aki pogány létére mind amaz erényekben ékes, melyekkel egy hitetlen csak dicsekedhetik, mondom, méltányos volna-e, ha azért vennénk el tőle a Szentföldet, hogy egy még istentelenebb bálványimádónak, ördögcimborájának, boszorkánymesternek adjuk át, aki földalatti odúkban, meg mindenféle rejtett helyeken üzi titokzatos és istentelen mesterkedéseit.

- A Szent János-rend lovagjainak nagymesterét kellene akkor hát megválasztani, akinek jámborságához nem fér kétség és semmiféle ördögösséget nem üz.

- Hogyan, hát ezt a fickót nem szennyezte be a gyanu árnya, sőt, több volt az már mint pusztán gyanu, hogy összejátszik a törökökkel és olyan előnyöket játszott a kezükre, melyeket azok fegyverrel sohasem tudtak volna maguknak kiverekedni. Inkább biznám a hadsereg vezetését egy velencei gondolásra, vagy egy lombardiai szatócsra, mint a Szent János-rend nagymestérére.

- Ha így áll a dolog, úgy már csak egy jelöltem lenne! - jegyezte meg a lord. - Mi a véleménye Felségednek a vitéz Montserrat márkiról? Bölcs, előkelő és bátor harcos!

- Bölcs? Talán tökkel ütött inkább! Előkelő és elegáns lehet valamelyik udvari dáma szalonjában... ezt elismerem. Valóban, ki ne ismerné Montserrat márkit, a tarka papagájt? Politikai meggyőződését úgy változtatja, mint más az ingét. Soha nem tudod, hogy mi a valódi szándéka és gondolata. Jó harcos? Hogyne, kitűnően üli meg a lovat és kétségtelenül bátran harcol a lovagi tornákon, ahol tompavégű fadárdákkal rohannak egymásra az ellenfelek. Nem emlékszel arra, mikor egy ízben így szóltam hozzá: Nézze csak, márki, most így hárman vagyunk együtt, jó keresztények és kitűnő harcosok. Amott látok egy sereg szaracént. Lehetnek vagy hatvanan. Mit szólna hozzá, ha megtámadnánk őket? Hiszen mindössze husz hitetlen jutna egyikünkre!

- Ha jól emlékszem, - szólt közbe a lord - a márki azt válaszolta, hogy ő husból és vérből van és inkább hord a keblében eleven emberi szívet, mint holttestében oroszlán szívet. De hát kár erről beszélni. Amint látni méltóztatik, mégis csak nekem volt igazam, amikor azt mondtam, hogy senki sem méltó és alkalmas a fővezérletre. Meg kell tehát várunk a napot, melyen Felséged ismét egészséges lesz.

E komolyan mondott szavak hallatára Rihárd jóízűen elkacagta magát. Ez volt az első nevetés, amely betegsége óta ajkára tódult.

- No, te ugyan pompás ember vagy! - mosolygott Rihárd. - Lám ki nézné ki belőled, hogy milyen ravaszul tudod nevetségessé tenni a főméltóságokat és hogyan tudod kitergetni gyengéiket. Mert bizony mi tagadás? a felsorolt bábok egyikének a fejére sem volnék hajlandó rátenni a tiarámat. Mit ér minden gőgösségük és képzelődésük, ha valójában gyenge legényeknek bizonyulnak abban a pillanatban, mikor hadvezéri képességüket komolyan mérlegre tesszük. Bevallom, De Baux, most már magam is azt hiszem, hogy magamnak kell a nagy feladatot végrehajtanom. És bevallom azt is: becsvágyam nem tűr meg vetélytársat. Mert ha akadna is olyan férfiú a keresztény vitézek között, aki győzelemre tudná vinni a sereget és kitűzné a jeruzsálemi templom tornyára a kereszténység győztes lobogóját, én ezt a lovagot abban a pillanatban, mikor erőimnek ismét, birtokában lennék, élet-halál viadalra hívnám ki. Nem tűrném, hogy elhomályosítsa híremet és magának kaparítsa meg azt, ami csak engem illet. De figyelj csak, miféle kürtszó harsan itt a sátram közelében?

- Ha jól hallom, ezek Fülöp király kürtösei!

- Nagyot hallasz, Tamás! Istenemre, hiszen ezek a kürtök egészen másképpen szólnak, mint a mieink! És nem hallod az idegen üvöltést? - kiáltotta a király fekhelyéről felugorva. - A törökök vannak itt! Betörték a táborunkba!

Kétségbeesett erővel ki akart ugrani ágyából és De Bauxnak vasereje sem volt elegendő ahhoz, hogy visszakényszerítse. Az egyik szolgát kellett segítségül szólítania.

- Hitvány áruló vagy! - lihegte a király, amikor kimerülten és lihegve mégis kénytelen volt a nagyobb erőnek engedelmességni. - Oh, bár volna annyi erőm, hogy a buzogányomat a fejéhez vághatnám!

- Magam is szeretném ezt, uram és ha ezt életem árán elérhetném, úgy szívesen áldoznám fel magamat! - válaszolta De Baux. - Semmisem lenne a kereszténység ügyére óhajtabb, minthogy Multon Tamás meghaljon és oroszlánszívű Rihárd ismét kezébe ragadja harci szekercéjét!

- Drága, hűséges szolgám! - kiáltotta meghatottan Rihárd, kezét Tamás felé nyujtva, aki alázatosan megcsókolta azt. - Bocsásd meg a heveségemet, melyet gyilkos lázam váltott ki. De nézz ki, kérlek, tudd meg, hogy miféle idegenek jöttek a táborba, mert ez a lárma nem keresztény vitézekről ered!

De Baux elhagyta a sátrát, hogy a kapott parancsnak eleget tegyen. Arra a rövid időre, ameddig véleménye szerint kint akart időzni, meghagyta egy nemes apródnak és a szolgának, hogy kettőzött éberséggel figyeljenek a királyra. Együttal megfenyegette őket, hogy minden esetleges bajért személyükben fogja őket felelősségre vonni és a cselédség jól tudta, hogy a kérlelhetetlenül szigorú lord nem játszik a szavával.

HETEDIK FEJEZET.

Egy sereg skót vitéz csatlakozott az angol keresztesvitézekhez és ezek alárendelték magukat Rihárd uralkodói hatalmának. Ez végre is érhető volt, hiszen e vitézek legtöbbször igen szoros kapcsolata volt Angliával. Nemcsak ugyanazt a nyelvet beszélték, hanem többnyire úgy Angliában, mint Skóciában voltak birtokaik és akárhánynak angol felesége is volt. Egyébként is sok esztendő mult el már I. Eduárd uralkodása óta, aki vérbe akarta fojtani a skótok szabadságharcát, melyet függetlenségük megvédése érdekében vívtak csodálatos hősiességgel. Noha a két nemzet elkeseredett és vad háborút viselt egymás ellen, a háboru borzalmasságát enyhítette az a kölcsönös becsülés és tisztelet, melyet a nyíltan hadakozó és egyformán hős ellenfelek egymással szemben éreztek. Ám amikor egy nagy cél érdekében kellett a közös ellenség ellen összefogni, mint a keresztesháborúban is, akkor a két nemzet elfelejtette régi ellenségeskedését és egyesült erővel próbálta kivívni a diadalt. Vetélkedésük ilyenkor csak abban nyilvánult meg, hogy a harcokban mindegyik túl akarta szárnyalni a másikat hősiesség tekintetében. Rihárd igazságossága és pártatlansága is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a hajdani ellentétek lényegesen megenyhültek a két testvérnemzet között. Ám a király betegsége és a megváltozott hadihelyzet ismét kiélesítette az angol-skót villongást, mint ahogyan régi, gyógyultnak látszó sebek újból felfakadnak, ha a testet betegség támadja meg.

De valamennyi angol főúr közül talán De Baux volt az, aki legjobban gyűlölte a skótokat. Birtoka ott volt Skócia határán és az évek során rengeteg kisebb-nagyobb harcban csapott össze a skótokkal, melyekből hol győztesen, hol pedig alaposan megtépázva, nagy veszteségekkel vonult vissza.

A király iránti rajongása és hűsége hasonló volt az öreg házőrző ebekéhez, akik annyira féltik urukat hogy még a közönyös embereket is megmorogják, ha közeledni mernek, hát még ha ellenszenvet éreznek valaki iránt. De Baux mindig féltékeny dühvel látta, ha a király kegyességének bármilyen apró jelével tüntette ki ama nemzet fiait, akiket a lord a föld leggonoszabb teremtményeinek tartott. Elfogultságában már a kereszteshadjárat sikerében is kételkedett, mert nem bízott egy olyan hadsereg győzelmében, melynek sorában olyan emberek is helyet foglalhattak, akiket a szaracénoknál is kevesebbre becsült. Még a skótok udvariasságát is gyanakvással fogadta, mert mint kemény, minden gyengédséget megvető rideg harcos képzetűt látott ebben, amely arra szolgál, hogy ilyen diplomatikus, ravasz úton érjenek el olyan előnyöket, melyeket férfias nyíltsággal nem tudnának kiverekedni.

Mindazonáltal a király iránti tiszteletből mérsékelte indulatját és kerülte a nyílt ellenségeskedést. Beérte azzal, hogy tüntetően került minden érintkezést a skótokkal, ha véletlenül olyan társaságba került, ahol skót is jelen volt, megvető hallgatásba burkolódzott és ha a csapatszemlén skóttal került össze, ajkára gunyos, lenéző mosoly torzult.

Ez a viselkedés természetesen nem kerülte el a skót főúrak figyelmét, akik a lordban nemzetük ellenségét látták. Mindazonáltal el kellett ismerniök, hogy De Baux semmi káros lépést nem tesz ellenük, megőrzi semlegességét, sőt gyakran megtörtént, hogy abból a dus ételkészletből és orvosságraktárból, melyet a dúsgazdag főúr a maga pénzén szerzett be, a skótokhoz is átszivárgott valami, mert a lord igen bölcsen úgy vélte, hogy a barátok mellett még az ilyen lógósokról is gondoskodni kell, mert ezeknek forradalma esetleg nagyobb bajt okoz, mint amennyit egyébként használni tudnak.

Mindezt előre kellett bocsátanunk, hogy az olvasó megérthesse a következő eseményeket.

Alig lépett ki De Baux Tamás a királyi sátorból, máris megállapította, hogy mi volt az a különös láрма, amely a király éles fülének annyira gyanus volt és amelyből idegenek jelenlétére következtetett. Az a zürzavaros hangkáosz ugyanis egy szaracén zenekar sipjainak és dobjainak muzsikája volt. A tábor közepe táján számos vitéz verődött össze, akik kíváncsi érdeklődéssel hallgatták a zenét. Nem kis meglepetésére a keresztesvitézek mellett fegyveres és turbános szaracénokat pillantott meg, továbbá számos megrakott és felszerszámozott tevét. A lord elképedve nézett körül, hogy megtudja valakitől e nagy felfordulás és érthetetlen látogatás okát.

Az első ember, akit a véletlen eléje hozott, egy hatalmas, büszke járású vitéz volt. De Baux nyomban felismerte. Az alvó leopárdos skót volt.

- Ez a skót, - mormolta magában a lord - legalább jól verekszik, mindenesetre jobban, mint honfitársai általában.

De elveihez hűen szótlanul akart elhaladni sir Kenneth mellett, olyan arckifejezéssel, amely azt látszott mondani: ismerlek, de nem óhajtok társasághoz csatlakozni!

Ám ez a szándéka ezuttal nem sikerült, mert a lovag egyenesen feléje tartott és így szólt: Gislandi De Baux lord, egy üzenetem van számodra!

- Nékem? - mondotta csodálkozva az angol lord. - Akkor hát csak gyorsan, végezzünk kevés szóval, mert a király parancsát kell sürgősen végrehajtanom!

- Az én megbízatásom még közelebbről érdeklí Rihárd királyt, - válaszolta Kenneth - mert azt hiszem, hogy az egészséget hozom számára!

A lord hitetlenkedve nézte végig Kennethet.

- Tudtommal, - jegyezte meg - nem vagy orvos, skót vitéz. Inkább valami zsákmányt reméltem tőled!

Noha Kennethnek feltűnt a lord hideg és gunyos hangja, megőrizte nyugodtságát.

- A király egészsége, felér a leggazdagabb zsákmánnyal is. De az idő sürget. Légy szives és mondd meg: beszélhetek a királlyal?

- Semmiesetre sem előbb, míg nem közlöd velem megbízatásod tárgyát. A király hálóterme nem nyílik meg olyan könnyen minden látogató előtt, mint a skót kocsmák.

- Milord, - válaszolta a lovag - a kereszt, melyet mindketten hordunk és megbízatásom rendkívüli fontossága arra készítet, hogy eltűrjem ezt a sértő viselkedést, melyet minden más körülmény között megtorolnék. Ha mindent tudni óhajtasz, egy mór orvost hoztam magammal, aki meggyógyítja majd a királyt.

- Egy mór orvost? - kiáltotta De Baux. - És vajjon ki kezeskedik, hogy az orvosod nem mérget ad-e a királynak orvosság helyett?

- A saját feje és élete a biztosíték, hiszen az orvos kezünk között van!

- Ej, láttam én már sok elszánt gazfickót, aki semmire sem becsülte az életét és olyan vigan követte a hóhért, mintha az táncmester lenne!

- Tudd meg hát, lord uram, hogy a dolog miként áll. Saladin szultán, akinek lovagias gondolkozását és nemes emberi mivoltát senki sem vonta még kétségbe, a saját udvari orvosát, El Hakimot küldte ide fényes kísérettel, pompás gyümölcsökkel, gyógyszerekkel és frissítőkkal, mert az a célja, hogy mielőbb talpraállítsa Rihárd királyt, akit azután személyesen óhajt meglátogatni egy szál karddal a kezében, százezer lovas kíséretében. Minthogy te, milord, a

király bizalmas embere vagy, intézkedj, hogy a tevéket lerakják és megtörténjenek az orvos fogadtatására szóló előkészületek.

- Remek! - mormogta De Baux - csak azt szeretném tudni, hogy viszont ki kezeskedik arról, hogy Saladin szultán nem követ-e el árulást uralkodónkkal szemben?

- Én magam, az életemmel és becsületemmel!

- Csodálatos! - kiáltotta ismét a lord. - Észak gyermeke kezeskedik a dél fiáért! Skót kezeskedik a törökért! Szabad kérdezni, lovag ur, hogy miféle alapon mártotta ön magát ebbe az ügybe?

- Zarándokuton voltam és ezzel kapcsolatban Engaddi Tódortól is hozok üzenetet!

- Nem tudhatnám meg a zarándokut célját és a szent üzenetét?

- Ez teljesen lehetetlen, milord.

- Én Anglia titkos tanácsosai közé tartozom! - hangzott a büszke válasz.

- Én nem esküdtem hűséget ennek az országnak! - válaszolta a skót lovag. - Önként, szabad akaratomból követtem az angol királyt. Megbízásomat a királyok, hercegek és fővezérek gyülekezetétől nyertem és így csak azoknak tartozom beszámolni is.

- Oh, ne mondd! - csattant fel a lord. - Tudd meg hát, hiába küldtek a királyok, meg a hercegek, az én engedélyem nélkül nem közeledhetik a király betegágyához a mór orvos és ha szembe merne velem bárki is szállni, úgy az illetőnek nagyon rossz véget jósolok!

Dölyfösen el akart fordulni, de a lovag eléje került és önérzetes hangon megkérdezte tőle, hogy vajjon a lord őt nemesnek és makulátlan lovagnak tartja-e?

- A skótok már születésüknél fogva mind nemesek! - válaszolta könnyed gunnyal a lord. De mikor észrevette a lovag arcán kigyulladó harag pirját, engesztelően tett hozzá:

- Egyébként aki téged verekedni látott, az valóban nem vonhatja kétségbe, hogy bátor és kifogástalan lovag vagy!

- Akkor hát, - mondotta a lovag, akit ez utóbbi szavak megnyugtattak - engeddd meg, hogy becsületemre és makulátlan lovagi voltomra, valamint a szent keresztre, melynek védelmére idejöttem, megesküdjem, hogy egyedül és kizárólag Rihárd király egészsége érdekében hoztam ide a mór orvost!

Ezek a lendületesen és önérzetesen kiejtett szavak nem tévesztették el hatásukat.

- Mondd csak, - kérdezte most már sokkal barátságosabb hangon - valóban tanácsosnak véled, lovag, hogy ebben az országban, ahol a mérgek készítéséhez jobban értenek, mint az ételek kavarásához, idegen orvost bocsássunk Rihárd király ágya mellé?

- Milord, én erre a kérdésre csak egy ténnyel válaszolhatok. Az apródom ugyanabban az alattomos lázban betegedett meg, mint amelyikben dicsőséges urunk is szenved. Ez a mór orvos alig két órával ezelőtt próbálta meg vele szemben gyógyító művészetét és azóta az apród üdítő és gyógyító álomba merülve alszik. Abban, hogy megtudja gyógyítani a veszélyes bajt, nem kételkedem, hogy akarja is meggyógyítani, azt szentül hiszem. Hiszen az orvos jól tudja, hogy siker esetén fejedelmi jutalom várja, míg hogyha visszaél tudásával, nem kerülheti el a kinos halált!

A lord földre szegzett pillantással hallgatta a lovagot, mint aki kételkedik ugyan, de esetleg hajlandó magát meggyőzni.

- Láthatnám beteg apródodat, lovag?

A lovag elpirult s egy pillanatig habozni látszott.

- A legnagyobb készséggel, uram, - válaszolta végre - de hogyha szegényes sátramba fogsz lépni, ne feledd el, hogy a skót lovagok nem élnek olyan jó módban, nem étkeznek olyan bőségesen és nem szunnyadnak olyan puha kereveteken, mint délebben lakó szomszédaik.

És e szavak után sátra felé kalauzolta a lordot.

Bármennyire gyűlölte is De Baux a skótokat, veleszületett lovagias érzése mégis nagyobb volt, semhogy örülni tudott volna annak, hogy egy lovagot abba a kinos helyzetbe hozott, hogy az szemérmes büszkeségének feláldozásával kénytelen volt előtte nyomorát felfedni.

- Ej, szégyelje magát az olyan keresztesvitéz, aki kényelemre és anyagi jólétre gondol olyankor, amikor a szent várost akarja meghódítani. És bármennyire szegény vagy is lovag, azok a szentek és mártírok, akik e földön vérüket ontották, a tiédnél sokkal nagyobb nyomorban éltek és most mégis aranylámpákat égetnek tiszteletükre és imába foglalják neveiket.

E szavak, noha vigasztalásnak voltak szánva, nem keltettek zavartalan visszhangot Kenneth szívében, mert a skót lovag bizony szívesebben lett volna gazdag nagyur, mint szegény koldus. Közben a tábor ama helyére érkeztek, ahol az alvó leopárd lovagjának sátra állt.

A vitézek sátrai a legkülönbözőbbek voltak. Voltak deszkákból készült valóságos épületek, olyan tágasak, hogy azokban ötször annyian belefértek volna, mint amennyien valójában laktak. Ezek a nagy, üres hodályok bizonyították legjobban, hogy a hosszú háború micsoda pusztítást vitt már végbe a sorokban. Számosan elestek, sokan megszöktek, a rések egyre nagyobbak lettek. Voltak már olyan sátrak is, melyekben senki sem lakott. A legtöbb sátor előtt őr állott, a benne lakó lovag rangját és nemességét hirdető címerrel ékesítve.

Sir Kenneth sátra a szomorú elhagyottság képét tükrözte. Egy lélek sem állott a küszöbe előtt. Rosszkedvűen, nyomott hangulatban ment előre és intett a lordnak, hogy kövesse. A bejárat olyan alacsony volt, hogy az óriás termetű Kenneth csak meggörnyedve tudott belépni.

A sátor belsejét szinte teljességében elfoglalta két ágy. Az egyik, amely antilopbőrrel letakart száraz falevelekből állt, üres volt. Ez az ágy - a melléje rakott fegyverzet, címer és a föléje függesztett ezüstkereszt után ítélve - sir Kennethé volt. A másikon a beteg apród feküdt. Napbarnított, talán kissé durvának is látszó arca volt. Ez az ágy sokkal kényelmesebb volt, mint a másik. A beteg apród finom, lágy posztóköntöst viselt, melyről első pillantásra látszott, hogy gazdája adta rá gyengéd kezekkel. A sátor leghátsó frontjában egy egészen fiatal ember térdelt, tépett, diszt vesztett köntösben és nagy gonddal a skótok kedvenc eledelét készítette: árpagyöngyből sült kenyeret. Az egyik szegen nagy darab szárított antilopus lógott, melynek eredetét nem volt nehéz kitalálni, ha az ember arra a hatalmas vadászkutyára nézett, amelyik a fiatalember mellett feküdt és látható figyelemmel kísérte a kenyérsütés művészetét. Mikor az idegen lovag belépett, a kutya tompa, morgó hangot hallatott, de mikor a gazdáját is megpillantotta, örömeinek és hangulatváltozásának élénk farkcsóválással adott kifejezést.

A beteg ágya mellett egy keleti vánkoston maga alá vont lábakkal ült a mór orvos, akiről sir Kenneth beszélt. A homályos világításban nem sok látszott belőle, csak mellig érő hosszú szakállát lehetett még így is megcsodálni. Fején perzsa süveget hordott és sötétszínű selyem kaftán fődte testét. Szemei úgy csillogtak, hogy két izzó fénygolyóhoz voltak hasonlóak.

Az angol lord megborzongott, önkénytelenül valami elfogódott tiszteletet érzett. A környezet egyszerűsége, az orvos szinte félelmetesen hatalmas külseje, a kisérteties világítás, nagyobb hatással voltak lelkére, mintha a londoni királyi palota márvány- és arany-csodái tárultak volna hirtelen eléje. Mély csend honolt, melyet csak a beteg egyenletes lélekzetvétele szakított meg.

- A fiu hat nap óta nem aludt egy percet sem, - sugta Kenneth.

- Nemes skót, - mondotta De Baux, melegen megszorítva Kenneth kezét - sürgősen segítenünk kell a dolgokon, mert apródodnak nincs meg sem a kellő ápolása, sem a megfelelő ellátása.

A beteg hirtelen megmozdult.

- Uram, - mormogta - nemes sir Kenneth, ugy-e, mennyivel üdébbek és édesebbek itt a források, mint Palesztina sós sivatagjaiban?

- Hazájáról álmodik és boldog, hogy újra otthon van, - sugta a lordnak Kenneth.

De alig ejtette ki Kenneth e szavakat, az orvos felugrott, aggódva megfogta a beteg kezét, figyelte pulzusát s azután a lordhoz és Kenneth-hez lépve arra kérte őket, hogy maradjanak csendben és kérte, hogy kövessék őt a sátor egyik távolabbi részébe.

- Nagyon kérlek benneteket, - mondotta - ne zavarjátok a beteg üdítő álmát, melyet az áldott gyógyszerek adtak neki. Ha most felébresztitek, úgy ez halálát jelentheti, vagy öntudatának örök időre való elvesztését. De kérlek, térjetek vissza később, alkonyatkor, mikor a muezzin Allah dicsőségét hirdeti a karcsu minaretekről és ha akkor felébred álmából, úgy vidáman és élénken fog válaszolni minden hozzá intézett kérdésre.

A lovagok az orvos kérésére szótlanul visszavonultak. Belátták, hogy a betegszobának az orvos a teljhatalmu királya.

A sátor előtt megálltak. Kenneth olyan arcot vágott, mint aki azt várja, hogy vendége elbucsuzzék. De Baux viszont habozott, mint akinek még mondanivalója van.

Miközben így álltak, Kenneth kutyája kijött a sátorból és boldogságában, hogy gazdáját láthatja, orrát annak kezéhez dörgölte, majd vidáman körbe rohant és szilaj ugrásokkal adott örömeinek kifejezést. Azután ismét visszasietett Kenneth-hez, hozzásimult és most egyszerre megint nagyon csendes és komoly lett, mintha csak restelte volna, hogy az imént annyira megfélemedezett méltóságáról.

A két lovag gyönyörködve nézte a kutya játékát. Sir Kenneth büszke volt a gyönyörű, nemes állatra, a lord pedig, mint szenvedélyes vadász, méltányolni tudta a tiszta fajkutya szépségét.

- Remek állat! - mondotta elismeréssel a lord. - Mondhatom, hogy a királynak sincsen külön kutyája. De engedd meg, hogy teljes tisztelettel és jóindulattal megkérdezzem, hogy van-e tudomásod arról a rendeletről, mely szerint a király táborában öfelsége engedelve nélkül senki sem tarthat vadászebet? És legalább is tudomásom szerint, neked nincsen ilyen engedélyed.

- Mint független és szabad skót lovag válaszolok kérdésedre. Én felesküdtem az angol harci lobogóra, de sohasem mondtam azt, hogy az angol vadászati törvényeknek is alávetem magam. Ha megszólal a harci kürt, úgy mindig az elsők között leszek, akik nyeregbe szállnak és ki fogom venni részemet becsületesen az ütközetből. De szabad óráimban független ur vagyok és magán szórakozásaimba még Rihárd király sem avatkozhatik!

- Ettől függetlenül, - válaszolta a lord - mégis oktalanság lenne szembe helyezkedned a király parancsaival és ezért kutyád részére szabadságlevelet fogok adni.

- Nagyon köszönöm, de hát ez felesleges, hiszen kutyám igen jól tudja, hogy meddig terjed a sátram, annak területét nem lépi át és azon belül én magam is meg tudom védelmezni. De mert szavaidban jószág rejtőzik, mégis hálásan köszönöm kedvességedet. Valóban, könnyen megeshetnék, hogy valamelyik udvaronc vagy hajtó megbánthatná Rosval kutyámat és ebből csak baj származhatnék. Az imént körülnéztél sátramban és láthattad, lord uram, hogy szerény háztartásomnak legfőbb udvari szállítója derék Rosval kutyám, akinek segítségével megszerzem a szükséges pecsenyét. Oroszlánszívű Rihárd aligha látja abban az oroszlán szerepét, hogy a vadászaton minden zsákmányt elvisz mások elől. Nem hinném, hogy irigyelné a hozzá hű lovagoktól a vadászás gyönyörűségét és az elejtett vadat, mely ugyyszólván egyetlen táplálékunk e szörnyű vidéken.

- Hitemre, jól ítéled meg a királyt! - válaszolta a lord. - De most el kell tőled bucsuznom, lord. Estére ismét visszatérek, hogy beszéljek a mór orvossal. Addig is, ha megengeded, valami csekélységet küldenék konyhátok dusabbá tételére.

- Nagyon köszönöm, milord, de hiszen ez teljesen felesleges. Rosval két hétre való vaddal látta el kamrámat. Mert ha Palesztina napja gyilkos tüze is, de legalább jól fel lehet használni a hus aszalására és szárítására.

A két harcos ezekután sokkal barátságosabb érzésekkel vált el egymástól, mint amilyenekkel köszöntötték egymást. Mielőtt a lord eltávozott, még egyszer behatóan érdeklődött a mór orvos küldetése felől és Kenneth írásban, ünnepélyesen jelentette ki, hogy az orvost csakugyan Saladin szultán küldte Rihárdhoz.

NYOLCADIK FEJEZET.

- Hát ez valóban nagyon különös história! - kiáltott fel az angol uralkodó, amikor végighallgatta hűséges lordjának beszámolóját. - Mondd, meg vagy győződve arról, hogy ez a skót csakugyan jellemes, megbízható ember?

- Nagyon nehéz a helyzetem, uram, - válaszolta a féltékeny és gőgös angol nagyúr - mert hát én nagyon is sokat érintkeztem a skótokkal és bizony agyafurt, ravasz embereknek ismertem meg őket. De ez, úgy látszik, kivétel és noha skót, valóban nemes emberhez illően viselkedik. Ezt nem lehet letagadni.

- És hogyan vált be lovagi minőségében? - kérdezte a király.

- Ezt neked kell, királyom, legjobban tudnod és megítélned, mert senki nálad jobban nem tudhatja, ki az igazi, érdemes harcos. Ha jól tudom, már feltűnt neked a leopárdos lovag bátorsága. Sok dicsérő szó esett már róla.

- Ugy van, Tamás és e dicséretnek méltán érték. Magam voltam tanuja néhány derék tettének. A mások vitézségét és érdemeit mindig el kell ismernünk, nagyon helytelenül cselekszik az, aki önző hűségében és féltékenységében mellőzi mások érdemeit.

De Bauxt meglepték e szavak, melyek meglehetősen ellentmondtak a király természetének. De eszébe jutott, hogy az imént, mikor a sátorba lépett, a sátor előcsarnokában ott látta a király gyóntató papját, aki nyilván Rihárdtól jött. Valószínűnek tartotta, hogy a pap kenetteljes szavai hatották meg a királyt annyira, hogy egyszerre ilyen ellágyult lett. Ezért hát szótlanul hagyta, hogy a király folytassa mondanivalóját.

- Igen, - ismételte Rihárd - tanuja voltam több ízben, hogy ez a lovag milyen derekasan állta meg helyét. Hiszen nem érdemelném meg a fővezéri méltóságot, ha nem venném észre az ilyen derék vitézeket. És már régebben éreztetnem kellett volna vele szemben kegyességemet, ha nem zárkózott volna el valami különös, hideg, tartózkodó modorral minden gyengéd közeledés elől.

- Attól félek, felséges uram, - mondotta a lord - hogy a lovag e rideg tartózkodásának egy kissé magam is oka voltam!

- Hogyan, Tamás, - mondotta a király, homlokát ráncolva - te támogattad volna a gőgjét és hetykeségét?

- Igen, uram, például azzal, hogy megengedtem neki, - ami csak a legelőkelőbb nemeseinknek kijáró jog - hogy vadászkutyát tartson. De hát nem állhattam ellen a kérésének, mert remek kutyája van.

- Ugyan? Csakugyan?

- A legtökéletesebb, legnagyobb kutyát, melyet valaha is láttam. Erős, hogy akár egy bivallyal is felvehetné a küzdelmet, gyors, mint a gazella, széles mellű, fehérfoltos, okos és bátor állat.

A király nevetett a lord lelkesedésén.

- Hát rendben van. Megengedted, hogy kutyát tartson és ezzel az ügy el van intézve. Mindazonáltal ne légy tulságosan nagylelkű és bőkezű az ilyen kalandokra hajló lovagokkal szemben, akik nagyon szeretik függetlenségüket hangoztatni és vadászszabadságukat arra

használják ki, hogy lassankint teljesen kiirtják Palesztina vadjait. De mondd csak, ez a te lovagod nem azt mondta, hogy a sivatagban találkozott a tudós pogánnyal?

- Nem, uram, a dolog úgy történt, hogy a skót lovagot Engaddi remetéhez küldték, akiről annyi mindent mesélnek az emberek...

- Ördög és pokol! - kiáltotta haragosan Rihárd. - Ki küldte és miért? Ki merészelhetett valakit abba a kolostorba küldeni, amelyben a királynő tartózkodik, hogy egészségemért imádkozzék?

- A kereszteshadsereg nagytanácsa küldte oda titkos megbizatással, melyről nem akart nekem bővebben nyilatkozni. Egyébként azt hiszem, hogy a királynő zárandokutjáról senki sem tudott, hiszen én magam sem voltam erről értesülve.

- Jó, a dolgot meg fogjuk vizsgálni. Szóval, ez a skót lovag egy vándorló orvossal találkozott Engaddi barlangjában?

- Nem egészen így történt, királyom. A lovag ugyanis a pusztában egy szaracén emirrel került össze, akivel párbajt vívott. Mikor a viadal során kölcsönösen meggyőződtek egymás vitézségéről, fegyverbarátságot kötöttek és azután együtt zárandokoltak el Engaddihoz.

A lord itt elhallgatott, mert nem tartozott azok közé, akik egy szuszra tudnak elmondani hosszabb történeteket.

- És ott találkozott az orvossal? - kérdezte türelmetlenül a király.

- Nem, uram, hanem mikor a szaracén emir megtudta Felséged betegségét, megígérte a skót lovagnak, hogy eljár Saladin szultánnál és meg fogja kérni, hogy nagyhírű orvosát bocsássa rendelkezésére. Az emir ezekután elment Saladinhoz, a lovag pedig Engaddi barlangjában várta meg az orvost, aki fejedelmi kísérettel érkezett meg és magával hozta Saladin igazolólevelét is.

- Giacomo Loredani megvizsgálta a levelet?

- Magam adtam át szakértő tolmácsunknak, mielőtt eléd tártam volna, uram. Ime, itt van az eredeti és a hiteles angol fordítás.

E szavakkal egy tekercset nyújtott át Rihárdnak, aki azt szétteregetve, olvasni kezdte.

A levél így szólt:

Legyen áldott Allah és Mohamed (Átkozott legyen a hitetlen! - mormogta Rihárd és kiköpött) az ő prófétája! Saladin, királyok királya, Egyiptom és Sziria szultánja, a föld világossága üdvözlét küldi Rihárd angol királynak. Mihelyt megtudtuk, hogy alattomos betegség gyötör téged, királyi testvérünk és hogy olyan keresztény és zsidó orvosok kezelnek, akik Allahnak és prófétájának segítsége nélkül hasztalan próbálnak rajtad segíteni, felszólítottuk udvari orvosunkat, El Hakimot, hogy azonnal induljon hozzád. Az ő láttára eltávozik a beteg szobájából Azrael angyal, leteszi halálos pallosát. El Hakim ismeri a növények és kövek gyógyító erejét, a nap, hold és csillagok járását és jelentőségét. Megkértem őt, hogy mindent kövessen el meggyógyításod érdekében. Teszem ezt nemcsak attól az elismeréstől vezettetve, mely minden hős ellenfélnek kijár, hanem azért is, mert a közöttünk levő viszályt mielőbb eldönteni óhajtom, még pedig vagy a fegyverek erejével, vagy méltó békekötéssel. Sem királyi rangodhoz, sem vitézségedhez nem volna méltó, hogy olyan nyomorultul pusztulj el, mint valami hitvány szolgálégy. Nem akarom, hogy egy ilyen kiváló ellenfél elkerülje a vélem való viaskodást. A próféta...

A király letette a pergamentet.

- Fáj nekem, - mondotta - hogy a kitűnő Saladin hisz egy hitetlen kutya tanításaiban. De az orvosát vezesd elém. Nem akarom visszautasítani a szultán nagylelkűségét és magam is nyílt csatamezőn akarok megmérkőzni vele. Ne mondhasa, hogy hálátlan vagyok. Sajátkezűleg akarom földre sujtani a buzogányommal. És akkor én magam fogom megkeresztelni a csatamezőn olyan szentelt vízzel, melybe talán vérünk fog csorogni. Meg fogom téríteni az egy igaz hitre. Siess, Tamás. Szólítsd be El Hakimot!

- Uram, - válaszolta a lord, aki attól félt, hogy a király nagy bizalmát talán csak valamely lázroham idézte elő - meggondoltad, hogy a szultán pogány és a legelszántabb ellenfeled?

- Éppen azért kell meggyógyulnom. Nem engedhetem, hogy a kettőnk közötti harcot egy nyomorult lázroham döntse el. Azt mondom, hogy a szultán szeret engem, akárcsak én őt, mint ahogyan bátor, egymáshoz méltó, nemes emberek mindig kölcsönösen megbecsülik egymást. Szavamra, illetlenség és bűn lenne becsületes szándékában kételkednem!

- Mégis azt javasolnám, felséges uram, várjuk be, hogy micsoda eredményt ér el az orvos a skót lovag apródjánál? A saját életéről van szó, mert hiszen megérdemelném, hogy hitvány állatként pusztuljak el, ha ilyen nagy ügyben nem lennék kellően óvatos és könnyelműen kockára tenném a kereszténység szent ügyét, amely a te életedhez fűződik!

- Ugy tudom, hogy eddig még sohasem rettegtél a haláltól? - mondotta némi nehezteléssel a király.

- Most sem a magam életéért rettegek, uram, hanem a tiedért!

- Jó, siess hát és győződj meg, hogyan hatnak az orvos gyógyszerei? Ámbár nekem egészen mindegy, akár meggyógyít, akár elpusztít, legalább végét veti ennek a mostani türehtetlen állapotnak. Élet vagy halál, de semmiesetre sem az a siralmas tehetetlenség, amely megőrjít.

A lord elsietett és elhatározta, hogy a történeteket feltétlenül közölni fogja egy pappal, mert lelkiismeretét mégis csak nyugtalanította az a gondolat, hogy a keresztény királyt, a keresztelkedet vezérét, egy hitetlen orvos gyógyítsa meg.

A madridi érsek volt az első, akinek elmondta az izgalmas eseményt, mert tudta, hogy a király milyen nagyra becsüli az érseket. Az érsek azzal az éleselmélvűséggel és bölcsességgel ítélte meg a helyzetet, amely a keresztény egyház főpapjait minden időben jellemezte.

- Az orvosokat, - válaszolta De Baux kérdésére - éppen úgy kell megítélnünk, mint az általuk irt orvosságokat, melyek hasznosak és üdvösek lehetnek különböző alkotó anyagjuk és származásuk mellett, is. Lehet, hogy az Ur akarata az, hogy a hitetlenek élete néha a hívők javát szolgálja és azok jóvoltát előmozdítsa. Hiszen a foglyul ejtett pogányokból igen gyakran lesznek kiváló rabszolgák. Nem vitás az sem, hogy az első keresztények gyakran látták hasznát pogányok szolgálatainak. Annak a hajónak a legénysége, melyen egykor Szent Pál utazott Alexandriából Itáliába, pogány volt és mégis, mit mondott az apostol, amikor segítségükre szükség volt? Nisi hi in navi manserint, vos salvi fieri non potestis! (Ha ezek az emberek nem maradnak a hajón, úgy nem lehet megmenekülnünk!) A zsidók nem kevésbé pogányok, mint a mohamedánok. És, ugyebár, táborunknak csaknem valamennyi orvosa zsidó? Mégsem jut senkinek sem az eszébe segítségüket elutasítani. Semmi akadálya nem lehet tehát annak sem, hogy a mohamedán orvost kipróbáljuk! Quod erat demonstrandum!

Ez a végső következtetés teljesen megnyugtatta De Bauxt, akire különösen a latin szavak voltak igen nagy hatással. Latinul ugyanis egy szót sem értett.

Sokkal nagyobb fejtörést okozott azonban az érseknek a szultán megbízhatóságának a kérdése. Ezt az ügyet már nem látta ilyen egyszerűnek és világosnak. A lord megmutatta neki a szultán levelét. Az érsek figyelmesen többször is elolvasta és a fordítást összehasonlította az eredetivel.

- Annyi bizonyos, - jegyezte meg - hogy ezt a csemegét nagyon Rihárd király szája ize szerint készítették el és én sehogysem tudom kiokoskodni, hogy hol van benne valami láthatatlan kelepce elrejtve? Azonfelül meggondolandó, hogy a keletiek nagy mesterei a méregkeverésnek és tudnak olyan mérgeket készíteni, melyeknek hatása csak hetek múlva jelentkezik, mikor a tettes már régen biztonságra van. A bőrt, fehérneműt, papírt... amihez csak hozzáérsz, egyaránt kitűnően tudják halálos méreggel átitatni. Valóban, magam sem tudom, hogy én, aki mindezt tudom, miért tartom ezt az átkozott levelet mégis olyan közel az orromhoz. Kérlek, De Baux lord, vedd el gyorsan tőlem!

És e szavakkal heves mozdulattal, ijedt arccal nyújtotta vissza a levelet a lordnak.

- Mindenesetre jöjj, menjünk, kedves lord, Kenneth sátrába és nézzük meg, hogy El Hakim csakugyan olyan nagy mestere-e hivatásának, mint ahogyan hirdeti. De várj, előbb magammal viszem a kámforos dobozomat, mert ez a láz olyan ragadós, akár a pestis. Ajánlom, hogy szagolj te is kámfort, vagy ecetbe áztatott szárított rozmaringot.

- Nagyon köszönöm a jószágodat, szent atyám, de hogyha a láznak hatalma lenne rajtam, ugy azt már régen meg kellett volna kapnom a királytól!

Az érsek könnyedén elpirult, mert eszébe jutott, hogy milyen félve került mindig a király betegágyát, míg a lord pillanatnyi habozás nélkül teljesítette szakadatlanul betegápolói tisztségét.

Mikor Kenneth szegényes sátra elé értek, az érsek körültekintett és csodálkozva nézte a szemérmes nyomort.

- Valóban, milord, - jegyezte meg - ezek a skót lovagok kevesebbet törődnek a szolgálóikkal, mint mi a kutyáinkkal. Ime, erről a lovagról is azt mondják, hogy egyike legkiválóbb vitézeinknek, a fegyverszünet ideje alatt fontos megbízatásokkal küldik követségbe és ime, a szolgálója olyan siralmas nyomortanyán kénytelen sinylődni, amilyenben mi Angliában kedvenc ebeinket sem helyeznénk el. Nos, hogyan vélekszik a dologról, milord?

- Szerintem az ur eleget tesz kötelességének, ha a szolgálójának nem ad rosszabb szállást, mint amilyenben ő maga is lakik! - válaszolta a lord.

Az érsek nem minden vonakodás nélkül lépett be a sátor ajtaján. Noha bátor ember volt, nem szeretett könnyelmű kalandokba bocsátkozni és az ismeretlen arab orvos nyugtalanította. Mindazonáltal kötelességének tartotta, hogy saját szemével győződjék meg az orvos csodakurájának hatásáról.

Az érsek megjelenése a legnagyobb mértékben tiszteletet gerjesztő volt. Fiatal korában nagyon szép ember volt és agg korában is igyekezett megőrizni harmonikus vonásait. Papi találja a legfinomabb kelméből készült és gazdagon volt prémmel diszitve. Az ujjain levő gyűrűk értéke felért egy kisebb, faluval és a kalapja valódi arannyal volt kivarrrva. Hosszu, ezüstös szakáll a melléig ért. Két minisztráns gyerek követte, akik közül az egyik hatalmas pálmalevelet tartott az érsek feje fölé, hogy a napsugártól védje, a másik pedig pávatollakból készült legyezővel hűsítette.

Amikor Kenneth sátrába léptek, a lovagot nem találták ott. A mór orvos még ugyanabban a helyzetben ült, mint amelyben néhány óra előtt De Baux elhagyta. Az apród még mindig aludt és az orvos időnkint ütőerét vizsgálta és az érverését számlálta.

Az érsek mozdulatlanul megállt, mintha azt várta volna, hogy a szaracén orvos üdvözlje, vagy legalább is jelét adja annak, hogy mennyire meglepi a látogatójának hatásos és méltóságteljes megjelenése. De mikor látta, hogy az orvos csak felületes pillantással méri végig és azután tovább is a beteggel foglalkozik, franciául üdvözölte, mire a mór a szokásos: salem alejkum! - béke veled! - felkiáltással válaszolt.

- Orvos vagy, hitetlen? - kérdezte az érsek, akit bosszantott ez a hűvös fogadtatás. - Ha igen, úgy szeretnék veled a gyógyászatról beszélni.

- Ha orvos lennél, - válaszolta El Hakim - úgy tudnád, hogy az orvosok a beteg szobájában sohasem szoktak megbeszéléseket folytatni. Hallod, - folytatta, mikor a kutya elfojtott, tompa morgást hallatott - még a kutyától is tanulhatnál, mert, ime, annak is megsugja ösztöne, hogy a beteg ágya mellett le kell tompítanunk hangunkat. Jöjj hát ki a sátorból, ha beszélni óhajtasz velem!

Egyszerű öltözéke és alacsony termete ellenére, - mely az óriási termetű lord és az érsek mellett valósággal törpének tűntette fel - volt a szaracén orvos magatartásában és arc kifejezésében valami erő és méltóság, amely arra birta az érseket, hogy fékezze indulatait és ne csattanjon fel az orvos nyers és ildomtalan beszéde miatt.

Mikor a sátorból kiléptek, az érsek hosszan és szótlanul szemlélte az orvost és feltűnt neki annak fiatalos arca, ráncatlan homloka, önkénytelenül is megkérdezte tőle, hogy hány éves?

- A közönséges ember éveit arcának ráncai, a tudóst tanulásban eltöltött ideje szerint szokták számolni! - válaszolta rövid hallgatás után az orvos. - Éveim számát a Hegira száz forgása jelzi.

A lord, aki nem értette miről van szó, e szavakat úgy értelmezte, hogy az orvos száz esztendőnek mondja magát és megdöbbenve nézett az érsekre, aki azonban már jobban magyarázta a rejtett szavak értelmét és tamáskodva csóválta fejét. De Baux most ismét komoly arcot erőltetett magára és megkérdezte az orvost, hogy micsoda eredményekkel tudja gyógyító tudományát igazolni?

- Saladin szultán ajánlatát és szavát hozom, azt a szót, melyet ő sem baráttal, sem ellenséggel szemben sohasem tört még meg. Mit kívánsz még, nazarénus?

- Szeretnék saját szememmel meggyőződni a tudásodról. Enélkül nem bocsáthatlak a király betegágyához.

- Az orvos tudását egyedül a beteg gyógyulása dicsérheti. Nos, nézd azt a szolgát, akit a láz megmérgezett, ugyanaz a láz, amely orvul rátok tört és amely ellen ti hasztalanul próbáltok védekezni, mert orvosaitok éppen olyan tehetetlenek vele szemben, mint a selyem-ing a lándzsa szurásával. Nézd meg a beteg lesóványodott testét, átlátszó ujjait. Ma reggel már a halál lefelé fordult rá. De én felvettem a harcot Azrael angyallal. Ne intézz hát hozzám felesleges kérdéseket, hanem jöjj és nézd illő áhitattal a csodát, melyet látni fogsz.

Az orvos ezután hallgatásba merült. Mint a keleti tudósok általában, ő is a csillagok járásához igazította dolgait. Megvárta az estima idejét, azután térdre vetette magát és buzgón imádkozott. A lord és az érsek megvetéssel és szájalommal vegyes lenézéssel nézték a pogány tévelygését, de nem tartották sem tanácsosnak, sem ildomosnak ájtatosságát megzavarni.

Az orvos ezután felkelt imaszőnyegéről, visszatért a sátorba a beteghez és egy illatos folyadékba mártott kis szivacsot vett elő, ezt az apród orra alá tette, mire az eltüsszentette magát, felébredt és vad pillantást vetett maga köré. Rémitő látványt nyújtott majdnem meztelen, teljesen csontvázra aszott teste. Arca beesett, ráncos volt. De a szeme, mintha lassankint visszanyerte volna rendes csillogását. Ugy látszott, észrevette előkelő látogatóit, erre vallott, hogy takaróját szemérmesen magára igyekezett huzni és elhaló, gyenge hangon az ura után érdeklődött.

- Megismersz engem? - kérdezte a lord.

- Nem egészen, - válaszolta halkan a beteg. - Sokáig aludtam és furcsa álmokat láttam. De azt mégis tudom, hogy előkelő angol lovag vagy, ezt elárulja a ruhádon levő vörös kereszt. És ez a másik nagy ur érsek, akinek áldását esedezem én, a szegény, nyomorult bűnös.

- Ime, vedd áldásomat! - mondta az érsek és a kereszt jelét intette a beteg felé. - Benedictio Domini sit vobiscum!

- Most hát tulajdon szemetekkel látjátok, hogy győztem a láz felett. A beteg nyugodtan és határozottan beszél. Az érverése éppen olyan rendes, akár a tietek. Győződjetek meg erről.

Az érsek elhárította magától a kérelmet, az elszánt báró ellenben csakugyan megfogta a beteg kezét és meggyőződött arról, hogy annak láza valóban elmúlt.

- Ez csakugyan csodálatos! - mondotta, miközben az érsekre nézett. - Ezt az embert sikerült megmentenie. Ezt az embert nyomban elvezetem a király sátorába. Hogyan vélekszik erről főméltóságod?

- Előbb be kell fejeznem az egyik beteg gyógyítását, mielőtt a másik betegágyához mennék. Nyomban veletek megyek, de előbb meg kell itatnom vele ezt a gyógyulást hozó orvosságot.

E szavakkal egy ezüst csészét vett elő, abba kevés vizet öntött, azután egy finoman szőtt kis selyemzacskóból valami port öntött a csészébe. Azután vagy öt percig szótlanul kevergette az italt. A lordnak és az érseknek úgy tűnt fel, mintha a víz forrásba jött volna, de néhány pillanat múlva a forrás megszűnt.

- Idd meg! - parancsolta az orvos. - Azután aludj el ismét és ébredj fel frissen és egészségesen!

- Hogyan, ezzel az egészen egyszerűnek látszó itallal akarod meggyógyítani a királyt? - kérdezte csodálkozva az érsek.

- Igaz, hogy csak koldust gyógyítottam meg ezuttal, - válaszolta az orvos - de vajjon a ti királyaitokat más anyagból gyurják, mint a többi halandót?

- Kérlek, menjünk azonnal a királyhoz! - mondotta izgatottan a lord. - Az orvos bebizonyította, hogy csakugyan mestere a tudományának. Ha ő sem tud segíteni Rihárdon, úgy valóban azt hiszem, hogy semmiféle emberi tudás nem gyógyíthatja meg többé!

Mikor a sátor ajtajához értek, a beteg felemelkedett és nagy erőlködéssel így szólt:

- Nemes lovag, főméltóságú érsek ur és te nagy tudású, jószágos orvos, ha azt akarjátok, hogy meggyógyuljak és aludni tudjak, mondjátok meg, hogy mi van az én jó urammal?

- Uton van, igen fontos és reá nagy tisztességet hozó megbizatással! - mondta az érsek.

- Nem, - szólt közbe a lord - miért ne mondjuk meg a derék szolgának az igazat? Barátom, az urad visszatért már a táborba és minden pillanatban beléphet hozzád.

Az apród hálás mozdulattal emelte égnek a szemét, azután nem tudva tovább ellenállni a beadott orvosság altató erejének, ismét álomba merült.

- Ugy látom, jobb orvos vagy, mint én, Tamás ur! - jegyezte meg az érsek. - Belátom, hogy szükség esetén a kegyes hazugság valóban jótétemény lehet a betegre.

- Hogy érted ezt, főméltóságú uram? Csak nem gondolod, hogy képes lennék hazugságra nyitni a számat, még ha száz ilyen fickó életét is menteném meg vele.

- De hiszen, - válaszolta észrevehető nyugtalansággal az érsek - te azt mondtad az imént a betegnek, hogy az ura visszatért. Az alvó leopárd lovagját gondolom!

- Hát nem meséltem még el, hogy éppen ez a lovag hozta ide az arab orvost? Én legalább úgy emlékszem, hogy megmondtam ezt. Alig néhány órája beszéltem vele személyesen!

- Oh! Teremtő Atyám! - kiáltotta felindultan az érsek - hát miért nem értesítettél erről azonnal?

- De hát mi köze van a lovagnak akár az orvos ügyességéhez, akár őfelsége felgyógyulásához?

- Nagyon sok, Tamás ur... nem is gondolod, hogy mennyi! - válaszolta az érsek egyre türelmetlenebb mozdulatokat téve. - De hát hol van, merre jár? Isten legyen irgalmas, még valami végzetes tévedés vagy baj történhetik!

- Az a szolga, aki amott áll, talán meg tudja mondani, hogy merre jár a lovag! - mondotta elámulva De Baux.

A szolgát magukhoz szólították és az közölte velük, hogy a lovag nem sokkal az ő megérkezésük előtt egy tiszt társaságában a királyi sátorba ment.

E hír hallatára az érsek idegessége és izgatottsága olyan magas fokra hágott, hogy az még az egyébként egyáltalában nem élesszemű lordnak is feltűnt. Az érsek nem is tudta türtőztetni magát. Gyorsan elkészönt és sietve távozott. A lord értelmetlenül bámult utána. Azután vállat vont, visszament a sátorba az arab orvosért és annak társaságában tért vissza a királyhoz.

KILENCEDIK FEJEZET.

A lord meglehetősen gondterhesen ment a királyi sátor felé. A derék főúr, őszintén szólva, nem nagyon bizott magában. A harctéren kivette a maga részét, ott biztos volt a dolgában, de ha diplomáciára került a dolog, bonyodalmakra, rendkívüli eseményekre, úgy a legnagyobb bizonytalanság érzése kinozta. Nagyon jól tudta, hogy nincs valami éles esze, nem bizott ítéleteinek helyességében és így pokoli kinokat szenvedett attól való félelmében, hogy bakot talál löni. Most sem tudta mire vélni, hogy az érsek ugyanakkor, amikor a király küszöbön álló, csodálatos gyógyulásáról volt szó, egyszerre csak, minden átmenet nélkül, egy szürke, kis skót nemes iránt érdeklődött ilyen szörnyen izgatottan. Annyira meglepődött ezen, hogy szokása ellenére ezuttal nem maradt meg közönyös szemlélőnek, hanem váltig törte a fejét a titokzatos dolog magyarázatán.

Hirtelen az a gondolata támadt, hogy Kenneth titokzatos küldetése talán palotaforradalommal vagy összeesküvéssel függ össze, melyet Rihárd ellen szítottak és az érsek, aki ugyan nagyon okos, de néha tulságosan hiszékeny és befolyásolható embernek bizonyult, szintén részese az összeesküvésnek. De Baux rettenetesen megijedt. Eszébe jutott, hogy a sors, noha szerinte érdemtelenül, őt szemelte ki arra a súlyos feladatra, hogy a király közvetlen tanácsadója legyen és ha valami baj történik, akkor ezért ő felelős a saját lelkiismerete előtt. Már pedig De Baux előtt kétségtelen volt, hogy, bár Rihárd mindenképpen megtestesítője a nagy keresztény király fogalmának, lelke és mozgatója az egész kereszteshadjáratnak, mégis számos vetélytársa és ellensége van, akik boldogok lennének, ha már holtan látnák.

- Ezért hát nincsen kizárva, - mondotta, De Baux önmagának - hogy a pogány orvos csak cselből, csalétkül gyógyította ki az apródot, hogy bizalmat ébresszen maga iránt, egyébként pedig vak eszköze az összeesküvőknek, a leopárdos lovagnak és az érseknek.

Ezt a szörnyű gyanút persze nem támasztotta alá kellően az érsek nyugtalansága, aki azon izgult fel, hogy a leopárdos nem jelentkezett nála nyomban visszatérése után. De hát De Baux szívében már gyökeret vert a gyanu, melyet erősen táplált régi előítélete, melyet minden idegen nemzetbeli férfival szemben érzett. Félt a Rómában kitanult spanyol érsek esztétől és a skót álnokságától. Két ilyen csavaros eszű ember barátsága feltétlenül cselszövények kezdetét jelenti, gondolta a lord. Elhatározta tehát, hogy gyanuját a királlyal is közölni fogja, akinek éleselméjűségében éppen olyan biztos volt, mint a maga bátorságában.

Közben azonban egészen más események történtek, mint amilyenekre De Baux számított. A király ugyanis, akit láza még a szokottnál is türelmetlenebbé tett, nyugtalan lett a lord hosszas távolléte miatt és sürgősen vissza akarta hívni. Eleinte még csak igyekezett fékezni idegességét, az ápolójának megparancsolta, hogy mulattassa tábori történetekkel. Mikor ezt megunt, papot hivatott magához, akivel breviáriumot olvastatott magának. De ez sem tudta lekötni figyelmét. Kedvenc hárfaművészt szólította be, aki dallal és zenével szórakoztatta. De a király, ezuttal nem tudott másra gondolni, csak a csodálatos arab orvosra és mindenáron azt szeretne volna megtudni, hogy sikerül-e annak a leopárdos lovag apródját meggyógyítani? Minthogy De Baux még mindig késett, a király erre - amint tudjuk - egyik tisztjét küldte a skót lovaghoz. Arra gondolt, hogy legjobb lesz, ha tőle magától kérdezi meg küldetésének okát és vele mondatja el azokat a körülményeket, melyek végeredményükben az arab orvosnak idejövételét eredményezték.

A skót lovag habozás nélkül engedelmeskedett. Azzal a természetességgel lépett be a királyi sátorba, amely elárulta, hogy az efféle esemény nem ujság életében. Kenneth sokszor meg-

jelent már a király palotájában, amikor a királyi bőkezűség udvari mulatságot rendezett, melyre a kiváló lovagok teljes számmal hivatalosak voltak. Igaz, hogy ilyenkor főleg azért ment el, hogy szíve választottjában gyönyörködjek, de egyébként tisztelettudó szerénységgel mindig a háttérbe húzódott és a királlyal személyesen még nem beszélt.

A király szigorú, kémlelő tekintettel nézett a belépő lovagra, aki ágyához közeledett, ott megállt, térdet hajtott és azután tiszteletteljes, de nem szolgálai görnyedt állásba egyenesedett ki.

- A neved, - mondotta a király - Kenneth, az alvó leopárd lovagja. Kitől nyerted lovagi rangodat?

- Vilmos király, Skócia oroszlánja avatott fel kardjával!

- Azt a kardot csakugyan érdemes kéz forgatta és méltó embert ütött lovaggá. Gyakran láttalak bátran küzdeni harcainkban, mindig ott voltál, ahol legnagyobb volt a veszély. Már régen rászolgáltál volna arra, hogy királyi kegyünkkel különösebben is kitüntesselek, ha másrésről nem viselkedtél volna úgy, hogy vitézséged csak arra szolgálhatott, hogy szemet hunyjak egyébkénti helytelen viselkedésed felett. Nos, mit szólsz ehhez?

Kenneth meg akart szólalni, de a szó torkára fagyott. Szerelme jutott eszébe, a királyi trón közelében élő eszményképe és mikor a király kegyetlen sólyompillantását érezte, annyira megzavarodtak érzései, hogy csak némán, zavartan állt.

- Mindazonáltal, - folytatta a király - egy ilyen bátor loagnak sok mindent elnéz az ember, még azt is, ha kifejezetten parancsunk ellenére vadászkutyát merészel tartani táborunkban.

A király kémlelő tekintetét nem kerülte el és benső örömmel látta, hogy mint enyhülnek meg a skót lovag arcvonásai, amikor meghallotta, hogy a király csupán ezt a kis szabálytalanságot panaszolja.

- Felséges uram, - szólalt meg végre Kenneth - ebben a kérdésben méltányosságot kell esedeznünk nekünk, szegény skót nemeseknek. Hazánktól távol, szűkös jövedelmünkből nem tarthatjuk el magunkat olyan bőségesen, mint a jómódu angol nemesek, akiknek az olasz bankárok korlátlanul hiteleznek. Hiszen, ha néha napján egy kis vadhust is ehetünk káposztánk és árpa kenyérünk mellé, úgy ennek csak a szaracénok láthatják kárát, mert annál izmosabb karral tudunk harcolni ellenük.

- Ennek most már semmi akadálya nem lehet, mert hiszen De Baux megadta neked a vadászat és solymászás jogát!

- Csupán, a vadászatét, Felség. De ha Felséged megtetézné ezt az engedélyt a sólyomtartás jogával és kiutaltatna nekem egy sólymot, úgy boldog lennék, ha a királyi asztalt időnkint egy-egy szép vizimadárral gazdagíthatnám.

- Rendben lesz a dolog, leopárdos lovag. De hát most nem erről van szó. Azt szeretném tudni, hogy miért és kinek a parancsára kerested fel Engaddi sziklakolostorát?

- A szent keresztesháború legfőbb tanácsa küldött oda! - válaszolta a lovag.

- De hát hogyan lehetséges az, hogy engem, aki bizonyára nem a legkisebb embere vagyok ennek a tanácsnak, nem kérdeztek meg ebben az ügyben?

- Bocsánat, Felség, de én nem kutathattam ennek okát. Egyszerű katonája vagyok a kereszteshadseregnek, aki ellentmondás és okoskodás nélkül tartozom a magas tanács parancsait követni. Mint jó keresztény végtelenül fájlalom, hogy kínzó betegsége megakadályozta Felségedet a tanácsulésen való részvételben, mint katona azonban végrehajtottam felebbvalóim

parancsát minden habozás nélkül. Rendbontó és rossz példával szolgáló harcos lennék, ha nem ezt tenném.

- Igazad van, - válaszolta a király - és a szemrehányás nem is téged ér, hanem azokat fogom majd felelősségre vonni, akik, úgy látszik, visszaélnék testi gyengeségemmel. Mi volt megbízatásod tárgya?

- Felséged kegyes engedelmével ezt legjobban azok mondhatják meg, akik elküldtek engem. Hiszen én csak egyszerű parancs végrehajtója voltam, csak arról számolhatok be, amit én végeztem, de nem a megbízás céljáról és indító okáról.

- Ne kétszínüsködj, skót, ez veszélyeztetheti személyes biztonságodat! - kiáltotta ingerülten a király.

- Az életemet és személyes biztonságomat abban a pillanatban értéktelen rongynak minősítettem, Felség, amikor ezt a veszélyes megbízást vállaltam, mert lelkiüdvösségemet többre értékelem földi életemnél.

- Lelkemre mondom, - kiáltotta a király - derék legény vagy, vitéz! Hallgass rám: én szeretem a skótokat. Bátrak, noha mogorvák és dacosak és becsületesek, bár a viszonyok néha alakoskodásra kényszerítik őket. Viszont én is megérdemlem szeretetüket, mert sok olyat adtam meg nekik önkényt, amit fegyverrel sem elődeimtől, sem tőlem talán sohasem tudtak volna kiverekedni. Visszaállítottam régi határaikat és lemondtam arról a hódolásról, melyet szerintem igazságtalanul erőltettek rátok. Tiszteletreméltó és független szomszédokként bántam veletek, holott elődeim minden törekvése arra irányult, hogy leigázott rabszolgákként bánjon veletek.

- Mindezt valóban megtetted, Felség és ennek köszönheted, hogy én és még sok hozzám hasonló skót lovag felesküdt zászlódra és eljött véled együtt harcolni, holott ellenkező esetben most a távoli hazában folytatnák a határmenti pusztító harcokat!

- Nos hát, lovag, mindazért a sok jóért, melyet hazád érdekében tettem, én is elvárom, hogy megadd nekem azt, amit jogosan követelhetek. A keresztény szövetség egyik legszámottevőbb tagja vagyok, jogom van hát megtudni azt, hogy szövetséges testvérei mit határoztak? Tartsd hát becsületbeli kötelességednek annak közlését, aminek tudásához nékem kétségtelen jogom van. Meg vagyok győződve, hogy te őszintebben és hivebben számolsz be mindenről, mint bárki más.

- Felséges uram, - válaszolta a lovag - kívánságod parancs számomra, annál is inkább, mert hiszen meg vagyok győződve, hogy kegyes jóakarattal és tetszéssel fog találkozni mindaz, amiről beszámolhatok. Nos, uram, az én megbízatásom az volt, hogy keressem fel Engaddit, ezt a szent és köztiszteletben álló embert, akit Saladin szultán is igen nagyra becsül és próbáljak vele...

- A fegyverszünet meghosszabbításának lehetőségéről tárgyalni! - szólt közbe gunyos keserőséggel a király.

- Nem, Felséges uram, hanem azon módzatokról, melyek mellett állandó békét köthetnénk és csapatainkat visszavonhatnánk Palesztinába!

- Szent Györgyre! - kiáltotta elszörnyedve a király - noha sohasem voltam felőlük jó véleményű, ilyen rut árulásra mégsem tartottam őket képesnek. Mondd meg őszintén, Kenneth lovag, szívesen, vagy kelletlenül vállaltad ezt a megbízást?

- Nagyon szívesen vállaltam, Felség, mert mióta beteg lett és számunkra elveszett az egyetlen ember, akinek tudása, vitézsége és emberi kiválósága győzelemre segíthette volna a keresztes-hadjáratot, nem volt célja többé a további vérontásnak és a fegyverletétel látszott az egyetlen megoldásnak.

- És micsoda feltételek alatt akartátok megkötni ezt a fegyverletételt? - kérdezte a király, akinek keblét majdnem szétvetette a fájdalmas indulat.

- Ezt nem közölték velem. Pecsétes levélben nyújtottam át a tanács üzenetét Engaddinak.

- És mi a véleményed erről a szent férfiuról? Minek tartod? Bolondnak, örültnek, árulónak vagy valóban szentnek?

- Az örültségét, - válaszolta a ravasz skót - szinleltnek tartom, mely csak arra szolgál, hogy ezzel tekintélyt és tiszteletet szerezzen a pogányok előtt, akik az örültekben szent megszállott embereket látnak. Én legalább azt tapasztaltam, hogy örültségi rohama nagyon szabályozható és egyébként igen józanul és okosan beszél. Vezeklése őszintének látszik. Azt a benyomást keltette, mintha valami szörnyű bűn terhelné lelkét, valami jóvátehetetlen véték, mely miatt az örök kárhozattól retteg.

- És miféle politikai nézeteket vall?

- Azt hiszem, hogy Palesztina megmentését éppen olyan kétségesnek tartja, mint lelki üdvösségét. Csak valami csodától remél fordulatot, mióta Rihárd karja megbénult.

- Ezért hát inkább ő is a gyáva tanácsstagokkal tart, akik csak akkor egyek a véleményben, ha visszavonulásról van szó és a fegyverzett szaracének helyett inkább beteg testvérükön gázolnak végig.

- Felség, nagyon kérem, ne izgassa ennyire fel magát, hiszen ezzel csak betegségét erősíti, amely pedig jobban aggasztja a kereszténységet, mint a szaracének egész tömege.

A király arca valóban kipirult, szeme lázasan csillogott, keze ökölbe szorult.

- Te érted a hizelgést, lovag! - válaszolta Rihárd - de ezzel nem ütöd el a dolog lényegét. Még többet is akarok megtudni tőled. Mondd, láttad a királynőt Engaddinál?

- Legjobb tudomásom szerint nem, Felség! - válaszolta Kenneth, akinek emlékében feléledt az éjféli körmenet képe.

- Azt kérdezem, hogy nem jártál-e a karmeliták kolostorában és nem láttad-e ott Berangariát, Anglia királynőjét és udvarhölgyeit, akik oda zárandokoltak?

- Felség, - válaszolta a lovag - a valót akarom megmondani, akárcsak gyóntató atyámnak. Egy földalatti kápolnába, amelybe a remete vezetett, valóban láttam előkelő hölgyek éneklő karát és megmutatták nekem a föld legszentebb ereklyéjét is. Minthogy azonban a hölgyek arcát nem láttam és beszédhangjukat nem hallottam, mert csak a szent dalok értek fülemhez, nem tudhatom, hogy a királynő is az éneklők között volt-e, vagy sem?

- A nők egyikét sem ismerted fel?

Sir Kenneth hallgatott.

- Mint nemeshez és lovaghoz intézem hozzád a kérdést. Azt akarom tudni, hogy felismerted-e a nők valamelyikét, igen, vagy nem? - kérdezte a király felkőnyökölve ágyában.

- Mylord, - válaszolta vonakodva a lovag... azt hiszem, azt sejtem...

- Igen, nekem is vannak sejtéseim! - mondotta a király haragos ráncokba vonva homlokát. - De elég volt. Azt mondom neked, leopárd lovag, hogy óvakodj az oroszlán karmaitól. Beleszeretni a holdba nagy bolondság, lovag ur, de felkapaszkodni egy toronyba és a mélységbe ugrani abban a hitben, hogy most már a hold szférájába kerültünk, már egyenesen örület és öngyilkosság.

E pillanatban kívülről nesz hallatszott és a király gyorsan visszazökkenve szokott modorába, így szólt: - Eleget beszéltünk! Menj De Bauxhoz és küldd hozzám az arab orvossal együtt. Rábízom életemet, mert megbízom a szultán nagylelkűségében. Ha meg tudna szabadulni tévtanaitól, úgy magam verném ki tulajdon kardommal birodalmából ezt a francia és osztrák csöcseléket és azzal a tudattal hagynám őt meg Jeruzsálem uralkodójának, hogy senki méltóbban e méltóságot nem töltheti be.

Sir Kenneth visszavonult és kisvártatva a kamarás a vezérkar küldöttségének látogatását jelentette a királynak.

- Valóban szép, hogy még egyáltalában az élők közé soroznak! - mondotta gunyosan a király. - Kik vannak a küldöttségben?

- A templáriusok nagymestere és Monserrat márki.

- Ugy látszik, hogy francia testvérem nem nagyon szereti a betegszoba szagát. Ha fordítva állna a dolog és Fülöp király betegedett volna meg, úgy én bizony már régen felkerestem volna. Igazítsd meg az ágyamat, Jocelyn, gyalázatosan összegyűrtem, hozz fésűt és keféld át hajamat és szakállamat, mert már valóban inkább hasonlítanak oroszlán sörényhez, mint emberi hajzathoz. Hozd ide az acéltükrömet és egy kevés vizet!

- Felséges uram, - mondotta reszketve a kamarás - az orvos urak azt mondták, hogy a friss víz ártalmadra lehet!

- A pokolba az orvosokkal! - kiáltotta haragosan az uralkodó. - Ha nem tudnak meggyógyítani, úgy gyötörni sem hagyom magam tőlük.

Megmosakodott és láthatólag felüdült.

- Most már bebocsáthatod a követeket! - mondotta. - Legalább nem mondhatják, hogy a betegség már elcsigázott, hogy már a külsőmmel sem törődöm.

A templáriusok híres nagymestere magas, vékony ember volt, akinek arcán ugyancsak meglátszottak a hadjárat fáradtságai. Szeme éles, átható volt, homlokán száz finom ránc alakjában rögzült meg örökké nyugtalan szelleme, amely igazán akkor volt elemében, ha valamely csel-szövény szálait kellett bogozni. A feje volt annak a különös testületnek, amelynek tagjai megvetették az egyéniséget és mindent csak szövetségüknek áldoztak. Valami érthetetlen titokzatosság lebegte körül a templáriusok rendjét, akik szertartásaikat annyi mágikus elemmel vegyítették, hogy már valósággal boszorkánymestereknek tartották őket, noha tagjaik a keresztény egyház leglelkesebb hiveinek vallották magukat. Azt is suttozták róluk, hogy titokban tárgyalásokat folytattak Saladinnal és hatalmának elismerését ígérték abban az esetben, ha viszonzásul a szent templom őrzését rájuk bizza. A nagymester fantasztikus diszruhájába volt öltözve és kezében tartotta a hatalmát jelző botot, az abacust, amelyről a jámbor polgárok borzongva beszéltek, hogy érintése, akár varázssvesszőé, a legkülönbözőbb csodákat idézi fel.

Montserrat márki külseje már sokkal nyájasabb és rokonszenvesebb volt, mint a templárius nagymesteré. Határozottan szép ember volt, úgy a negyvenes évek elején. A harcban bátornak, a tanácskozások során bölcsnek bizonyult. De féktelen nagyravágyás gyötörte és el volt

szánva, hogy minden poklokon keresztül kiterjeszti hatalmát és ezért titokban magántárgyalásokat folytatott a szultánnal, melyeknek során egyedül a maga hasznát nézte, szövetséges testvérei érdeke ellen is.

Miután a szokásos üdvözléseket kicserélték, Montserrat márki előadta látogatásuk célját. A nagytanács küldötte ki őket, - mondotta - hogy érdeklődjenek hatalmas szövetséges testvérük, Anglia vitéz királyának egészsége iránt.

- Tisztában vagyok azzal, - válaszolta Rihárd - hogy a nagytanács milyen féltő aggodalommal néz betegágyam felé. Éppen ezért meglepő, hogy két hétig egyszer sem jutott eszükbe érdeklődni irántam, nyilván gyöngédségből, mert azt hitték, hogy érdeklődésük talán felizgat és ez rosszabbitaná állapotomat.

A király szavai megdöbbenették a márkit, akinek szóáradata elakadt e nem várt megjegyzésre. Helyette hát a templáriusrend nagymestere vette át a szót, aki szárazon, röviden, határozottan adta elő a nagytanács üzenetét, mely szerint arra kéri a királyt, hogy ne fogadja a pogány orvost mindaddig, amíg a nagytanács ebben a kérdésben, - minden részletet alaposan megvizsgálva - állást nem foglal.

- Érdemes és nagyméltóságu templárius főmester és te, főnemességű Montserrat márki, ha kíváncsiak vagytok arra, hogy milyen súlyt helyezek a kedves királyi és hercegi testvéreimből álló nagytanács üzeneteire, úgy méltóztassatok a szomszédos fülkében helyet foglalni.

A főmester és a márki engedelmeskedtek. Alig foglalták el helyüket a kijelölt fülkében, megérkezett az arab orvos De Baux lord és Kenneth lovag kíséretében. A lord egyébként néhány lépéssel később lépett be a király hálótermébe, mert előbb még néhány parancsot adott le a kívül álló őrszemnek.

Mikor az arab orvos belépett és a király hálóterme előtti fülkében meglátta a nagymestert és a márkit, akiknek magas méltóságát már külső megjelenésük diszessége is elárulta, keleti szokás szerint, meghajlással üdvözölte őket. A nagymester ezt a köszöntést hüvös fejbiccentéssel viszonzta, a márki ellenben, aki mindig és mindenkiel szemben szeretetreméltó volt, most is barátságosan mosolygott. Néhány pillanatnyi szünet támadt, mert Kenneth nem akart De Baux nélkül a király cellájába lépni. Ezt a szünetet a nagymester arra használta fel, hogy az arab orvos felé fordulva megszólította.

- Mondd, hitetlen, - kérdezte tőle - van merészséged tudásodat a kereszténység felkent vezérén kipróbálni?

- Allah napja, - válaszolta az orvos - egyformán süt hívőre és hitetlenre és az ő szerény szolgálja nem tud különbséget tenni olyankor, ha segélynyújtásra szólítják fel.

- Hitetlen Hakim, - dörögte a nagymester - tisztában vagy azzal, hogy vad lovakkal szagatják szét testedet, ha a király meghalna kezéd között?

- Ez nagyon kegyetlen igazságszolgáltatás lenne, - felelte az orvos - mert hisz én csak emberi lehetőséggel közeledhetem a beteghez, akinek sorsa a világosság könyvében van megírva.

- Érdemes orvos, - vette át a szót a márki - szerintem akkor cselekednél legbölcsebben, ha mielőtt a beteghez mennél, alávetnéd magad a legfőbb tanács vizsgálatának és megmagyaráznád orvosainknak, hogy miféle eljárást akarsz a beteg királlyal szemben alkalmazni. Ha azután orvosaink azt helyeslik, úgy minden felelősség alól mentesítve vagy. Ellenkező esetben botor módon felesleges veszélyeknek teszed ki magadat.

- Uraim, - mondotta az orvos - értlek benneteket. De hát a tudománynak éppen úgy megvan a hősei, mint a háborúnak és mártírjai, akár a vallásnak. Saladin szultán megparancsolta

nekem, hogy gyógyítsam meg a nazarénus királyt és ezt a feladatomat, a próféta áldását kérve, el is fogom végezni. Ha nem sikerül a beteget meggyógyítanom, úgy fegyverekkel, melyek a hívők vérét szomjazzák, kiolthatjátok életemet. Ahhoz ellenben semmi kedvem sincsen, hogy hitetlen orvosokkal vitatkozzak olyan tudományról, melynek titkait a próféta szelleme világosította meg előttem. Ezért hát arra kérlek benneteket, hogy ne tartóztassatok fel tovább.

- Ki akar feltartóztatni? - kérdezte De Baux, aki éppen a sátorba lépett. - Már is sokat késtünk és - legmélyebb tisztelettel üdvözölve benneteket, nagyméltóságu főmester és főnemességü márkí - kérlek, engedjétek meg, hogy máris a beteghez vigyem az orvost!

- Mylord, - mondotta a nagymester - tudd meg, hogy a nagytanács megbizásából jöttünk, mert a tanács tagjai a legnagyobb aggodalommal vették tudomásul azt, hogy egy pogány kuruzslót bocsássanak mindenféle gyanus kotyvasztékával a király ágyához!

- Főnemességü uram, - mondotta a lord - én nem értek a választékos szavakhoz, de egyébként is inkább hiszek annak, amit látok, mint annak, amit hallok. Én meg vagyok győződve, hogy ez a pogány meg tudja és meg is fogja gyógyítani Rihárd királyt. Az idő sürget. És ha Mohamed maga állna a király sátra előtt olyan becsületes szándékkal, mint ez az orvos, úgy őt is bebocsátanám hozzá! Az Ég áldjon hát benneteket, urak!

- Nem úgy, - válaszolta a márkí. - A király maga mondta, hogy legyünk tanui a gyógykezelésnek.

A lord néhány szót sugott a kamarás fülébe. Nyilván azt akarta megtudni, hogy igaz-e az, amit a márkí mondott?! Azután ismét a márkíhoz fordult.

- Uraim, - mondotta - ha megígéritek, hogy csendben és nyugodtan maradtok, úgy semmi akadálya nincsen annak, hogy ti is belépjétek a király hálótermébe. De ha a legkisebb mértékben is megzavarnátok e tudós munkáját, úgy - tekintet nélkül magas rangotokra - ki foglak benneteket a királyi sátorból utasítani. Mert annyira meg vagyok győződve az arab orvos tudásáról, hogy még abban az esetben is bevezetném a királyhoz, ha ő maga tiltakoznék ez ellen. Jöjj hát, El Hákim!

Az utolsó szavakat latinul mondta és az orvos nyomban engedelmeskedett. A nagymester sötét pillantást vetett a goromba katonára, aki azonban ezzel egyáltalában nem törődött. Azután mindnyájan beléptek a király hálótermébe, ahol Rihárd azzal a sajátos türelmetlenséggel várta őket, mellyel a beteg az orvos lépteit szokta lesni.

Sir Kenneth, akit sem nem hívtak, sem el nem tiltottak a belépéstől, feljogosítva érezte magát, hogy a társasághoz csatlakozzék, mindazonáltal szerény rangjának tudatában szerényen néhány lépésnyi távolságban követte csak őket. Alig léptek be, Rihárd felugrott ágyában.

- Ahá, - kiáltotta - szép kis társaság jön ide, hogy tanuja legyen, hogy ugrat át Rihárd király a sötétségbe. Kedves szövetségeseim, üdvözöllek benneteket, mint a szövetségtanács kiküldötteit. Kivánságtok teljesítve lesz. Rihárd újra meg fog jelenni körötökben, vagy sirgödörbe szórhatjátok csontjait. De Baux, fogadd hálámat, akár életben maradok, akár meghalok. És még valaki van itt, akit azonban láztól elgyötört szemem nem jól lát. Hogyan? Sir Kenneth, a skót lovag, aki lajtorja nélkül szállt az égbe, hogy nekem onnan segítséget hozzon? Légy te is üdvözölve, jó vitézem. És most gyorsan munkára, El Hakim. Lépj az ágyamhoz!

Az orvos, aki már belépése óta élesen figyelte a beteget és annak külsejéből a betegség stádiumára következtetett, most a királyhoz lépett és az érverést figyelte. A körülállók feszülten, némán figyelték. Az orvos friss forrásvizet öntött egy pohárba, azután belemártotta azt a selyemzacskót, melyet a melle felett hordott. Mikor a vizet már kellőképpen megkeverte a titokzatos orvossággal, át akarta nyújtani a királynak, aki azonban a poharat visszautasította.

- Várj egy pillanatig. Az imént megvizsgáltad az érverésemet. Most engedd, hogy én fogjam meg a te ütőeredet. Jó vitézhez illően én is értek valamit a te mesterségedhez.

Az arab orvos habozás nélkül kinyújtotta karját és hosszú, sovány keze valósággal eltűnt a király széles, hatalmas tenyerében.

- Az érverése nyugodt, akár egy gyermeké! - mondotta a király. - Aki királyokat akar megmérgezni, annak nem doboghat ilyen szabályosan a szíve. De Baux figyelj rám. Azt parancsolom, hogy akár életben maradok, akár meghalok, becsületben és sértetlenül bocsássátok el ezt az orvost. Te pedig vidd el majd uradnak, Saladin szultánnak az üdvözlétemet. Ha életben maradok, úgy magam fogom nagylelkűségét vitézekhez és lovagokhoz illően megköszönni.

E szavak után megragadta a gyógyszer tartalmazó kelyhet és a templárius nagymester, valamint a márki felé fordulva így szólt:

- E kelyhet, amely az élet és halál titkát rejti, annak a halhatatlan hősnek a tiszteletére üritem, aki elsőnek fog elesni Jeruzsálem kapujában a kereszt védelmében. És üritem annak örök gyalázatára és elkárhozására, aki hűtlenül elhagyja azt a zászlót, melyre felesküdt és visszavonul a dicsőséges győzelem előtt!

És egyetlen mozdulattal kiitta a serleg egész tartalmát. Azután kimerülten visszahanyatlott párnáira. Az orvos ezután jelt adott a jelenlévőknek, hogy hagyják el a sátrat. Csak ő és De Baux maradtak a beteg mellett, akit semmiféle hatalom nem távolíthatott királya mellől. A többiek szótlanul engedelmeskedtek.

TIZEDIK FEJEZET.

Montserrát márki és a templáriusok mestere megálltak a királyi sátor előtt és csodálkozva látták, hogy a sátor körül erős katonai őrség sorakozott fel, akik senkit sem engedtek a bejárási körülmények felé közeledni és nyilván az volt a megbízatásuk, hogy a király zavartalan álmát felett őrökdjenek. A katonák arcán mélységes szomorúság látszott, olyanok voltak, mintha gyászmenetben vettek volna részt. Halkan és óvatosan lépkedtek, még a sarkantyújuk sem pengett, pedig ugyancsak sokan voltak. Mikor a magas méltóságok elvonultak előttük, tiszteletteljesen, de szinte kisérteties némasággal üdvözölték őket, mert még a tisztelgő fegyverek halk zöreje sem hallatszott.

- Hm, úgy látszik nagy változás ment végbe ennek a szigetvilágban kutyának a lelkében! - jegyezte meg a nagymester a márki felé fordulva - Hiszen máskor a király sátra körül valóságos vásári zsivaj volt, birkóztak, gerelyt vetettek, dalokat ordítottak, mintha örökös majálist tartottak volna.

- A házőrző kutyákban sok a ragaszkodás, - vélte a márki - és a király, az ő gazdájuk, értette a módját annak, hogy mindenféle kedveskedéssel, közjük vegyüléssel megnyerje szeretetüket.

- Ah igen, a király merő szeszély és hangulat. Most is milyen vakon bízta rá magát az arab orvosra.

- Az ilyen, bizalomnak nagyon drágán adhatta volna meg az árát, ha Saladin is olyan álnok lenne, mint a többi török, aki turbánt hord a fején és Mekka felé fordulva mormolja el imáit. De hát Saladin azzal tetszeleg magának, hogy megtartja kimondott szavát, nagylelkű és igazságos. Mintha egy hitetlen kutyának jogában állna bennünket keresztény lovagokat utánozni az erényekben! Sőt már olyasfélét is hallottam, hogy Rihárdtól a lovagrendbe való felvételét kérte.

- Valamennyi szent! - kiáltotta a nagymester - ha ez megtörténne, úgy sutba kellene dobunk fegyvereinket, összetörni páncéljainkat és szegre akasztani sisakjainkat, mert mi értéke lenne tovább a lovagi címnek, ha azt egy hitetlen pogány is elnyerhetné? Egy olyan török, akiért a rabszolgavásáron talán hat garast sem adnának!

- No, no, azt hiszem kissé lebecsülöd a szultánt. Azt mondják jól nevelt, okos ember és így negyven garast is lehetne érte kapni! - nevetett a márki.

Most a lovaikhoz értek, melyeket nem messze diszbe öltözött apródok sétáltattak. Közben a forróság lehült, enyhe szellő fújt és a márki azt javasolta, hogy használják fel a jó időt és menjenek gyalog távol fekvő sátrukhoz. A nagymester elfogadta az indítványt. Elindultak, de kölcsönös hallgatag megegyezéssel a tábornak nem népes belterületén mentek végig, hanem a külső sáncok mellett. Itt nyugodtan és feltűnés nélkül beszélgethettek egymással, mert az örökön kívül senki sem járt arrafelé.

Egy ideig közönyös dolgokról beszélgettek a tábori élet mindennapi dolgairól, de nyilvánvaló volt, hogy egyiküket sem érdekelte ez a tárgy. Végre is a márki hirtelen megállt, mint aki egyszerre valami döntő dologra szánta el magát. Azután élesen a nagymester szemébe nézett.

- Ha kéréssem összeegyeztethető főméltóságod vitézségével és szentségével, úgy arra kérem: kegyeskedjék arca elől elvonni a fátyolálarcot, hogy nyíltan láthassam egész ábrázatját, amikor baráti beszélgetést óhajtok folytatni.

A nagymester mosolygott.

- Vannak arcok, melyek az igazi érzéseket jobban eltakarják, mint az álarcok mosolyunkat vagy zavarunkat.

- Ha reám céloz Főméltóságod, - válaszolta a márki - ugy ime, én levetem álarcomat! - És e szavakkal olyan mozdulatot tett, mintha csakugyan egy láthatatlan fátyolt vont volna el arcáról.

- És most mondja meg őszintén Főméltóságod: mit remél és mit vár a kereszteshadjárattól, különös tekintettel rendjének érdekeire?

- Szóval, - mondotta a nagymester - én hullassam le a gondolataimat takaró fátyolt, mialatt ön tovább is elrejtheti érzéseit? Engedje meg hát, hogy egy hasonlattal válaszoljak, melyet egy pusztában élő szenttől hallottam egykor. Egy földműves esőt kért az égtől és mikor nem akart esni, lázadozott és káromkodott. Allah - így mesélte a török szent - hogy megbüntesse a földművest, kiárasztotta az Eufratest és annak vize teljesen elpusztította a békétlenkedő birtokát.

- A történet pompás és találó! - lelkesedett a márki. - Valóban, ha valami nagy árviz elpusztította volna Rihárd háborus hatalmának kilenczted részét, a megmaradt egy tizeddel mi magunkra hagyatva jobban boldogulnánk, mint ő az egészszel. Ha mi intéztük volna a dolgokat, bölcsen elkerültük volna a viharokat és ravaszsággal, pénzzel, okos alkudozásokkal mindenkit kielégítő békét lehetett volna kötni. Most ellenben annyi bajt és kárt okoztunk már a törököknek, hogy semmi jót nem remélhetünk Saladintól, aki óvakodni fog földeket, méltóságokat osztogatni közöttünk és még kevésbbé lesz hajlandó katonai szövetséget kötni, ami pedig sok bajnak, szerencsétlenségnek lenne az elhárítója.

- Igaz, - jegyezte meg a nagymester - de hát így is lehet, hogy a vitéz keresztesek kitűzik lobogójukat a szent város falára.

- És ha így is lenne: mi haszon származik ebből a templáriusok nagymesterére, vagy Montserrat Konrádra? - kérdezte a márki.

- Néktek talán még jelentene valamit, - válaszolta a nagymester. - Montserrat Konrád márkiból könnyen lehetne: Konrád, Jeruzsálem királya.

- Ez nem hangzik rosszul, - mondotta a márki - de mégis üresen cseng. Mindazonáltal bevallom, már gondolkoztam a keleti tartományok kormányzati rendszerén. Ugy vélem, hogy a legegyszerűbb királyságot kellene megvalósítani. Csak király legyen és alattvalók, ami legjobban felel meg az egy pásztor, egy nyáj elvének. Mert nincsen értelme az olyan király hatalomnak, melyet a birtokos nemesség tömege bénít meg, akiknek ellentmondási joguk van, akik a törvényeken kívül állnak. Akkor már inkább márkinak maradok meg, mint ilyen korlátolt hatalmu királynak. Mindazonáltal ne felejtjük el, hogy amennyiben csakugyan a jeruzsálemi királyság betöltésére kerülne a sor, úgy Rihárd, feltéve, hogy addig felgyógyul és ismét résztvesz az ügyekben, Guy Lusignanst elélem helyezné a választásnál.

- Valóban, - mondotta a nagymester - ennél őszintébben már nem beszélhetnél volna. Hiszen sokan vannak, akik hozzá hasonlóan gondolkoznak, de aligha akadna közöttük egy is, aki ilyen nyíltan megmondaná, hogy Jeruzsálem meghódítását egyáltalában nem találja fontosnak és többre becsülné, ha annak csak egy kis részét vennék el a töröktől, de az ő számára.

- Remélem, nem akarsz elárulni? - kérdezte gyanakodva a márki és fürkésző pillantást vetett a nagymesterre. - Jegyezd meg, hogy értek a megvédésemhez és ha vádat emelsz ellenem, ugy szívesen mérem össze lándzsámat a birói emelvénnyel a legkitűnőbb templáriussal is.

- Noha kissé túl vakmerő iramot kezdél, - válaszolta a nagymester - mégis esküszöm neked a legszentebb templomra, melynek védelmére rendem vállalkozott, hogy titkodat jó barátként fogom megőrizni.

- Melyik templomra esküszöl? - kérdezte a márki, akinek a nyelve néha gyorsabban forgott az eszénel és gunyos szellemének nem tudott ellentállni. - Arra a templomra, amely Zion halmain áll és melyet Salamon építtetett, vagy arra a másik titokzatos épületre, amelyben rended üléseit szokta tartani és ahol, amint suttogják, mindenféle bűbajos mesterkedéssel munkálkodtok a rend hatalmának kiépítésén.

A nagymester sötét, gyilkos tekintetet vetett a márkira.

- Bármelyik templomra is esküszöm, márki - mondotta nyugalmat erőltető hangon - tudd meg, hogy az esküm szent. Csak azt szeretném tudni, hogy miféle ünnepélyes kijelentésed köthet téged hasonlóan erős szálakkal hozzám?

- Esküszöm a főnemesi koronámra, - mosolygott Konrád Monserrat - melyet a háború befejezése előtt még nagyobbra vélek átcserélhetni, hogy hű leszek hozzád. Határozottan szűk és kényelmetlen már ez a mostani koronám, sokkal jobban illenék homlokomra egy hercegi, vagy éppen drágakövekkel ékes királyi. Szóval, a közös érdek szövetségessé tesz bennünket. Mert ne hidd azt, nagymester, hogy a hercegek és királyok, akik testvéreinknek vallják magukat, győzelem esetén talán valami nagy jóindulattal viseltetnének a rended iránt! Nem! A Szent Szűzre mondom, hogy vitézeidet visszaküldenék a kórházakba flastromokat ragasztani a betegekre és kámforos zacskókat rázogatni, te pedig visszakerülnél egyszerű és jelentéktelen katonasorba. Megint hárman fekehetnétek egy fapriccsen és ketten ülhetnétek egy lovon, amint pecsétet gyűrőd tanúsága szerint valamikor így is volt.

- Rendünk méltósága, vagyona és kiváltságai megvédenek bennünket az ilyen lealacsonyítástól! - válaszolta büszkén a nagymester.

- Hiszen éppen ez a hatalom szállka a szemükben! Hidd el, ha a pápa nem állna jóakarattal mögötted és nem tudnák, hogy mennyire szükségük van a háboruban rád és vitéz katonáidra, már régen félre tettek volna. De csak legyen vége a háborúnak, nyomban kegyvesztett leszel és eldobnak, mint egy letört lándzsa hegyét.

- Talán van valami igazság a szavaidban! - válaszolta komoran a nagymester. - De miféle reményeink lehetnek abban az esetben, ha szövetségeseink kivonulnak csapataikkal és Palesztinát Saladin hatalmában hagyják?

- Nagyszerű kilátásaink lennének, mert kétségtelen, hogy Saladin óriási területeket adományozna önkényesen és súlyt helyezne arra, hogy a nagyszerűen képzett és tökéletesen felfegyverzett frank katonaságot rávegye arra, hogy szolgálatába álljanak. Ha a saját csapatait ezzel a katonasággal kiegészíti, úgy uralma megdönthetetlen lesz. És a szultánnal való ez a kapcsolat talán csak Saladin haláláig tart. Ha Saladin meghal - és Keleten a halált nagyon lehet siettetni - úgy már itt lévő csapatainkkal, egy kis pénzzel, váratlan lázadással, könnyű mágunkhoz ragadni a végleges és egyedüli uralmat. Akkor azután korlátlanul mi használhatjuk ki a győzelmet, nem kell a mások kapzsiságától és hálátlanságától tartanunk!

- Jó beszélsz, - bólintott a nagymester - szavaid visszhangra találnak keblemben. De résen kell lennünk, mert Francia Fülöp okos és bátor ember!

- Ez igaz. De annál könnyebben lesz hajlandó elállni egy olyan hadjárat folytatásától, melybe csak pillanatnyi lelkesültség, vagy az őt megrohanó nemesség kérése vitte. Féltékeny Rihárdra, akiben természetes ellenségét látja és egyébként is szeretne már ismét Franciaországban lenni, mert becsvágyó terveit olyan hódításokkal akarja megvalósítani, melyek

sokkal több értéket jelentenének Párizsnak, mint a Szentföld. Éppen ezért minden kínálkozó ürügyet fel fog arra használni, hogy mielőbb visszavonuljon innen.

- És hogy állunk az osztrák herceggel? - kérdezte a nagymester.

- Ami az osztrákot illeti, annak önzése és ostobasága ugyanazt tanácsolja végeredményben, mint Fülöpnek okossága és józan politikája. Ugy érzi, hogy méltatlanul mellőzik, mert az emberek, sőt még az ő dalnokai is, állandóan csak Rihárd dicsőségét zengik, akit pedig egész lelkéből gyűlöl és balsorsa élénk örömmel töltene el. Mindezt csak azért mondom el, hogy ebből is lássad, mennyire őszintén óhajtom a mostani szövetség felbontását és azt, hogy Rihárd csapataival mielőbb kivonuljon innen. Egyébként magad is láthattad, hogy a dolog megérett, hiszen a nagytanács ülésén egyetlen kivétellel, valamennyi nagyherceg, főnemes és fővezér mind a szultánnal megindítandó tárgyalások mellett szavazott.

- Valóban, vaknak kellene annak lennie, aki ezt a legutóbbi ülésen nem állapította meg. De ha már ennyire benne vagy az őszinteségben, mondd meg azt is, hogy miért ragaszkodtál annyira ahhoz, hogy megbízásunkat éppen az a skót leopárdos lovag vigye el Engaddihez?

- Alapos megfontolás után úgy véltem, hogy mint Rihárd zászlaja alá tartozó, a szultán szemében angolnak számító vitéz, jó hatást fog szülni az ellenfélnél. Másrészt ismerem makacs, megvesztegethetetlen jellemét, bátorságát és hűségét. Bizonyos voltam, hogy a megbízást pontosan végrehajtja. Végül arra számítottam, hogy mert skót, - akiket De Baux annyira gyűlöl - nem fog a király ágya közelébe kerülni és így nem fogja előtte felfedhetni kiküldetését.

- Oh, nagyon finom szálakból szőtted a tervedet, kedves márkim, de attól tartok, hogy Britannia óriását aligha lehet bilincsbe verni ilyen pókháló fonalakkal. Durva hajókötelek kellenek ahhoz. Mert amint látod, a dolog egészen visszafelé sült el és a skót lovag ezzel az átkozott arab orvossal tért vissza, aki Rihárdot ismét talpra fogja állítani. És ha a király ismét erejének teljében lesz, vajjon ki mer majd akkor ellene csak pisszegni is? Kénytelen-kelletlen megint csak követni fogják.

- Légy nyugodt, - válaszolta a márki - mielőtt még Rihárd talpra állna, a francia király, vagy legalább is az osztrák herceg és az angol szövetségesek között olyan éles szakítás fog bekövetkezni, melyet többé nem lehet jóvá tenni. Ha Rihárd fel is kelne betegágyából, ereje és személyes jelenléte legfeljebb arra lenne elegendő, hogy a saját csapataiba öntsön új bátorságot és életkedvet, de az egész keresztessereget nem fogja többé fanatizálni tudni!

- Jó ijjász vagy! - jegyezte meg a nagymester - de attól félek, hogy nyilvessződ nem röpül a kijelölt célig.

E szavaknál hirtelen körütekintett, óvatosan szétnézett, hogy nem leskelődik-e valaki, azután egészen a márki füléhez hajolt.

- Azt mondtad, hogy változást csak az hozhatna, ha Rihárd felkelne? Nos, a királynak nem szabad többé felgyógyulnia!

A márki összerezzen.

- Rihádról beszélsz? Az oroszlánszivürol... Anglia királyáról... a kereszténység hősről?

Elsápadt, térdei remegtek.

A nagymester jéghideg, kissé gunyos és megvető pillantással mérte végig.

- Tudod kihez hasonlitasz e pillanatban? Oh, nem az okos, elszánt Montserrat márkihoz, nem ahhoz a nagyurhoz, aki egy birodalom ura akar lenni, hanem egy gyáva kis bűvészinashoz, aki véletlenül mesterének boszorkánykonyhájába pillantott, felidézte az ördögöt és azután gyámoltalan rémülettel meredt a felidézett szellemre.

- Belátom, - válaszolta a márki, aki már ismét urrá lett idegein - hogy az egyetlen és legbiztosabb sikerre vezető ut az általad ajánlott. De gondold meg, ha ezt megcselekedszük, úgy egész Európa megátkoz bennünket, a pápától kezdve a legutolsó koldusig, aki külön embernek fogja magát érezni nálunknál, akiknek nevét mindenki utálattal fogja kiejteni.

- Ha így gondolkozol, - vonta vállát fagyos nyugalommal a nagymester - úgy mondjuk azt, hogy nem történt semmi, nem beszéltünk egyetlen szót sem, álmodtad egész párbeszédünket és miután felébredtél, minden párává oszlott.

- De ezt már nem lehet semmivé tenni!

- Valóban, a hercegi és királyi koronák rögeszméje sokkal mélyebb gyökeret ver bennünk, semhogy azokat egy kézmozdulattal el tudnánk hessegetni! - mosolygott a nagymester.

- Jól van, - válaszolta a márki - hagyjuk hát ezt... talán később rá kerülhet a sor. Egyelőre megpróbálom az osztrákokat összeveszíteni az angolokkal.

Elbucsuztak. A márki még sokáig állott helyén és szinte megkövülten nézett a nagymester szikár alakja után, aki fehér köpenyébe burkolva lassan beleveszett a leszálló éj sötétjébe. Minden hiusága, önzése, féktelen becsvágya ellenére sem volt a márki kegyetlen vagy éppen vérszomjas.

- Valóban, - mormolta, miközben a nagymester homályba vesző alakja után nézett - az ördögöt magát idéztem fel. Ki gondolta volna, hogy ez a szikár, aszkéta külsejű nagymester, akinek boldogulása vagy balszerencséje teljesen összeforrt rendjének sorsával, nagyobb tettekre képes rendjéért, mint én önmagamért? Az én ötletem volt, hogy vessünk végre gátat a kereszteshadjárat vad hömpölygésének, de ez a gyors, gyökeres és határozott mód, melyet a nagymester ajánlott, nekem sohasem jutott volna az eszembe, holott nyilvánvaló, hogy csakis az hozhatja meg az eredményt.

Ilyen gondolatok foglalkoztatták a márkit, amikor álmodozásaiból az egyik tábori herold kiáltása ébresztette fel.

- Emlékezzetek a szent sirra!

A kiáltást valamennyi őrszem megismételte és továbbadta, mert a táborban időről-időre kötelesek voltak az örök ezt a figyelmeztető szöveget elharsogni, hogy a katonákat állandóan figyelmeztessék a hadjárat céljára.

Noha a márki ezt a figyelmeztető kiáltást már számtalanszor hallotta és úgy megszokta, hogy semmiféle hatást nem gyakorolt rá, most mégis megdöbben. Valami égi figyelmeztetést vélt benne látni, amely ráiasztott rossz lelkiismeretére. Megrezzent és körülnézett, mintha azt várná, hogy a sátrak homályából valami jelenség fog előlépni, talán az apostolok valamelyike, aki számon fogja kérni sötét terveit. Amint így körülnézett, a hatalmas angol lobogóra esett pillantása, amely nehézkes lebbenéssel mozdult meg az alkonyi szellőben. A zászló a tábor közepén álló kőakásra volt erősítve, melyet talán még ősi vándor zsidók hordtak össze a pusztában való vándorlásuk emlékére. És ez a lobogó olyan nagy és olyan hatalmas volt, hogy mint valami büszke sas röpködött a többi kisebb felett, melyek apró verebeknek látszottak.

Az olyan élénkeszü emberek, mint a márki is volt, pillanatok alatt termelik ki gondolataikat. A zászlóra vetett egyetlen pillantása elegendő volt lelki kétségeinek eloszlatására. Határozott, gyors léptekkel indult sátora felé, mint aki végleg döntött és siet elhatározását végrehajtani.

- Holnap, - mondotta, miközben ágyán végigheveredett - beszélni fogok az osztrák herceggel, nála fogok ebédelni és majd meglátom, mire megyek vele? Mindenesetre az enyhébb megoldást próbálom meg, mielőtt a nagymester sötét terveihez csatlakoznék.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Lipót osztrák főherceg, aki közeli rokonságban állott a német császári házzal, egyuttal német uralkodói herceg is volt és mint ilyen, nagy és szép tartományok felett uralkodott. Jellemére egy csunya, erőszakos történet vetett árnyékot. Ugyanis Rihárdot, amikor az egyizben álruhában és kíséret nélkül utazott végig országán, fogságba vetette. Mindazonáltal inkább gyenge volt, mint önző és zsarnok. Szellemi képességei mérsékeltek voltak. Magas, erős férfi volt, arcán a fehér és piros szín erős ellentétje uralkodott, haja dus, szőke csigákban omlott vállára. De ez a nagy test olyan lomhán mozgott, mintha nem fütötte volna elegendő szellem és energia. Egyáltalában nem értett ahhoz, hogyan kell magas rangjához méltóan viselkedni és mert a lassu észjárású emberek példájára, mindig utólag jutott eszébe, hogy mit kellett volna adott esetben tennie, oktan kegyetlenséggel és erőszakkal igyekezett veszélyeztetett tekintélyét megszilárdítani. E fogyatékoságait nemcsak mások vették észre, hanem a herceg is tudatára ébredt időnkint gyengeségeinek és ilyenkor bevallotta magának, hogy nem képes magas tisztségét méltóan betölteni. Önvádjainak súlyát növelte még az a nem éppen alaptalan sejtelme, hogy az emberek általában megvetik.

Amikor fényes kíséretével a kereszteshadjáráthoz csatlakozott, nagyon szerette volna Rihárd barátságát megnyerni és ennek érdekében számos kísérletet is tett. Az okosság azt parancsolta volna, hogy Rihárd észrevegye és elfogadja e baráti közeledést. Ezzel szemben Rihárd, aki csak a férfias bátorságot és erélyt szerette, nemcsak nem közeledett a herceghez, hanem ellenkezőleg, valósággal undorodott tőle. Az osztrák herceg falánksága is ellenszenves volt előtte, de még jobban annak részegeskedése. Minthogy Rihárd nem titkolta érzéseit, azokat csakhamar az osztrák herceg is észrevette és Rihárd ellenszenvét mélységes gyűlölettel viszonozta. Fülöp francia király, aki egyike volt a legélesebb elméjű diplomátáknak, igyekezett a kettőjük közötti ellentétet még jobban elmélyíteni, hogy abból adandó alkalommal magának hasznot kovácsoljon. Fülöp féltékeny volt Rihárdra, veszélyes vetélytársat látott benne. Azon mesterkedett tehát, hogy Rihárd rovására minél inkább megerősítse a maga pártját és növelje hivei számát a kereszteshadsereg vezetőségében.

Igy álltak a dolgok, mikor Montserrat márki elhatározta, hogy Lipót herceg segítségével, megindítja a bomlási folyamatot, feloszlatja a kereszteshadsereget, vagy legalább is meglazítja a szövetségesek eddigi együttműködését.

A márki déltájban kereste fel a herceget és látogatásának ürügyül azt hozta fel, hogy pompás ciprusi bort kapott és azt elhozta a hercegnek kostolóba, hogy párhuzamot vonhasson a ciprusi, német és magyar borok között. Az ilyen kedves figyelemre természetesen csakis meghívás lehetett a válasz és a herceg mindent elkövetett, hogy asztala méltó legyen előkelő vendégéhez. Az olasz márki azonban úgy találta, hogy a felszolgált ételek tömegében több az esztelen pazarlás és hivalkodás, mint az izlés.

A németek megőrizték ugyan hajdani bátorságukat és vakmerőségüket, mellyel annak idején Rómát igázták le, de barbárságukból sem vetkőztek még ki. A lovagi szokások náluk nem finomultak ki annyira, mint a franciáknál vagy az angoloknál és semmi érzékük nem volt a társalgás könnyed szelleme a viselkedés bája iránt, melyre pedig a franciák és angolok nagy súlyt helyeztek. Mikor a márki a herceg asztalához ült, valósággal belekábult a nagy zshivajba, melyet az asztalhoz települt német lovagok csaptak, tekintet nélkül uralkodó hercegük jelenlétére. A ruhájuk is egészen szokatlan és elütő volt a többi lovagokétól. Rövid, tarka, furcsa szabású zekét hordtak, amely agyon volt himezve, szironyozva arannyal. Egy sereg idősebb és fiatalabb szolgálta sürgött-forgott a szobában és szolgálta fel az ételeket és ezeknek is

egyre járt a szájuk. Uraik a maradék ételeket nekik adták és ezeket ott, nyomban a szobában, gazdáik háta megett, megették. Törpék és udvari bolondok tolakodó lármával próbálták magukra vonni a figyelmet és akkora zajt csaptak, hogy egy jobbfajta társaságból feltétlenül kidobták volna őket. Minthogy mindenkinek korlátlan mértékben szolgálták fel a borokat, a kiabálás, láрма egyre nagyobb lett.

És ebben a vásári zsitivajban, amely inkább egy német kocsmá hangulatát varázsolta a szemlélő elé, mint egy uralkodó herceg ebédlőjét, a herceget a legkinosabb formások, bonyolult ceremóniák között szolgálták ki, bizonyítékául annak, hogy Lipót milyen nagy súlyt helyez hercegi mivoltának kidomborítására. Nemes ifjak szolgálták ki, akik térdre ereszkedtek előtte, ezüstsárból evett és aranyserlegből itta a tokaji és rajnai borokat. Hercegi köpenyét pompás hermelin-prém díszítette, koronájának értéke vetélkedett bármely uralkodóéval és bársonypapucsokba bujtatott lábai vert ezüstsámolyon nyugodtak. De, bár vendégének meg is adta azt a tisztességet, hogy jobbjára mellé ültette, nem tagadhatta meg természetének léhaságát és bizony inkább érdekelték a háta mögött álló udvari mulattatójának otromba élcélődései, mint a márki megjegyzései. Ez az ember fekete bársonyköpenyt és mellényt viselt és erre a mellényre azok az arany- és ezüstpénzek voltak varrva, melyekkel a herceg nagylelkűségében megajándékozta. Kezében rövid kis botot tartott, melyen tarka szalagok röpködtek és ezüstpénzek lógtak. Ezeket megrázta és így terelte magára a figyelmet olyankor, ha véleménye szerint valami élcés dolgot akart mondani. Hol költeményeit szavalta, hol a hízog udvaronc szerepét töltötte be, hol pedig szónokolt és akik a herceg kegyét keresték, igyekeztek jó viszonyban lenni vele, mert tudták, hogy milyen ügyesen tud különböző dolgokat a herceg tudomására adni, hogyan irányítja annak hangulatát és nézetét megjegyzéseivel.

Az udvari mulattató és szónok mellett, a király másik oldalán Schwanker Jónás, az udvari bolond állott. Ez a kitűnő férfiú csengetyűs sapkájával és botjával éppen olyan nagy zajt csapott, mint a másik ezüstpénzeinek csörgetésével. Ez a két furcsa alak hol tréfás, hol komoly megjegyzéseket tett, melyeket a herceg kacagással vagy helyeslő fejbólintással vett tudomásul. Közben azonban állandóan kémlelte vendége arcát, mert kíváncsi volt, hogy az előkelő idegenre milyen hatást tesz a német szellemeskedés. Az udvari szónok és az udvari bolond egyébként a legjobb barátságban voltak egymással, egyik a másiknak segített az érvényesülésben. Ha a bolond egy jó tréfát mondott, úgy a szónok megmagyarázta annak mély értelmét is, viszont, ha a szónok kissé hosszadalmas volt, a bolond tréfákkal enyhítette az unalmat és közbeszólásaival adott alkalmat a szónoknak új, érdekes fordulatokra.

A márki sokkal ravaszabb diplomata volt, semhogy valódi érzéseinek kifejezést adott volna és teljesen környezetéhez alkalmazkodott. Ő is tapsolt, vagy kacagott, mint a herceg és arcára elragadtatás és meglepetés kifejezését ültette. Titokban azonban csak azt leste, hogy mikor fog akár a szónok, akár a bolond olyasfélét mondani, amibe ő is mondanivalóját ügyesen belekapcsolhatná. Az alkalomra nem is kellett sokáig várnia, mert az udvari bolond csakhamar Rihárdra terelte a beszédet. Az angol király egyébként is kedvenc témája volt, mert kimeríthetetlen témája volt az otromba élcélődésnek.

- Valóban, - jegyezte meg a ravasz, olasz - adjuk meg mindenkinek a kijáró tiszteletet. Rihárd király érdemei minden kétségen felüliek, de ne feledkezzünk meg azokról sem, akik szintén nagy részt követelhetnek e hadjárat minden dicsőségéből. Csalódnék, ha nem akadnának itt derék énekesek, akik fejedelmi házigazdánk érdemeit nem tudnák méltó dalokban magasztalni.

Nyomban három lantos is ugrott a terem közepére, hogy egymással vetélkedve tegyenek eleget a felszólításnak. Kettőt a szónok nehezen eltuszkolt, a harmadik pedig a beállt csendben elkezdte dalát:

*Ki hát a hős, a bátor, derék,
Ki minket keletre vezet,
Hogy ragyogjon ott a szent kereszt
S a hitetlenek rettegjék?*

A szónok megrázta ezüstérmeit és félbeszakítva az énekest, tudatta a jelenlevőkkel, hogy ez a hős, akire a dalnok céloz, nem más, mint Lipót herceg, akire ezennel valamennyien poharukat köszöntik.

A vendégek felugráltak és lelkes üdvözléssel köszöntötték a herceget.

A lantos a második versszakba fogott.

*Ki csodálná, hogy legmagasabban
Az osztrák lobogó lengedez,
Lipót herceg érdeme ez,
Ki a legdicsőbb minden harcban.*

- Zászlónkon, - magyarázta a szónok - a sas ékeskedik és mindenki tudja, hogy a madarak királya repül a legmagasabbra.

- De az oroszán átugrotta a sást! - jegyezte meg látszólag tréfásan a márki.

Lipót herceg elpirult és meghökkenve nézett a márkira. Ugyanakkor a szónok alázatosan meghajolt a márki felé és így szólt:

- Engedelmet kérek Főméltóságodtól, de a föld göröngyéhez kötött oroszán minden hatalma ellenére sem lépheti át a szárnyas sást!

- Kivéve a velencei szárnyas oroszánt! - szólt közbe az udvari bolond.

- Mindazonáltal, - jegyezte meg a herceg - remélem, hogy ez a félig nemesekből, félig kalmárokból összeverődött kis nép, nem merné erejét összemérni vagy akár csak összehasonlítani is a mienkkel!

- Tévedés, - szólt a márki - én nem a velencei szárnyas oroszánra céloztam az előbb, hanem az angol lobogó hármassal oroszánjára. Azt mondják, hogy a három egymással küzdő oroszán azelőtt leopárd volt és csak az idők folyamán festették át őket oroszánokká, így azután elvárják, hogy minden más állat rettegen előtte, akár négylábu, akár hal, akár szárnyas.

- Hogyan, - kérdezte az osztrák herceg, aki egy kicsit többet ivott a kelleténél - komolyan mondod ezt, márki uram? Valóban azt hiszed, hogy Rihárd gyámkodni akar fölöttünk, független hercegek fölött és uralma alatt állóknak véli azokat, akik önként csatlakoztunk a kereszteshadjárához?

- Én csakis a tényekből ítélek! - válaszolta a márki. - A valóság pedig az, hogy lobogója ott gögösködik a tábor közepén olyan méltóságteljesen és olyan nagyságban, mintha minden más lobogó csak a szolgája lenne.

- És erről csak ilyen nyugodt, közönyös hangon beszélsz?

- Fenség, - hajolt meg udvariasan a márki - én nem lázadhatok fel olyan igazságtalanságok ellen, melyeket a nálam sokkal hatalmasabb Fülöp francia király és Lipót osztrák herceg szótlanul tűrnek el! Amit ti nem találtok megalázónak, az ellen nekem sincsen jogom kifogást emelni.

A herceg ökölbe szorította kezét és indulatosan vágott az asztalra.

- Már nem egyszer mondtam Fülöpnek, - kiáltotta - hogy tennünk kell valamit a kisebb hercegek és uralkodók tekintélyének és függetlenségének megvédése érdekében, mielőtt még ez a telhetetlen szigetlakó elnyeli őket. De hát Fülöp folyton méltányosságról meg belátásról beszélt és azt mondotta, hogy időszerűtlennek találná most szakításra vinni a dolgokat.

- A világ tudja, hogy Fülöp bölcs, aki alárendeltségét politikának tünteti fel. Ami a ti ügyeteket illeti, annak titkos hátterét nem ismerhetem, de meg vagyok győződve, hogy fontos okokból veted magad alá Anglia uralkodójának.

- Micsoda?! - kiáltotta felháborodva Lipót. - Hogy mondtad ezt? Hogy én, osztrák herceg létemre, alávetem magam egy normandiai barbár fattyujának? Nem. Istenemre, az egész tábor és az egész kereszténység legyen tanuja annak, hogy egy lépést sem hátrálok az angol örvös kutya elől. Fel urak, egy pillanatig se vesztegessük időnket! Menjünk egyenesen a tábor közepére és vonjuk fel a sasos osztrák lobogót az övé mellé, éppen olyan magasra és éppen olyan méltóságteljesen!

E szavak után felugrott és az ujjongó, lelkesen üvöltöző udvaroncok kíséretében kirohant a sátorból és kezébe ragadta a bejáró előtt álló lándzsára erősített lobogót.

- Nem lesz helyes, Fenséges uram, ilyen gyorsan és minden előkészület nélkül ekkora zajt ütni a táborban. És talán az óvatosság azt parancsolja, hogy türd el még egy ideig Anglia fennhatóságát! - mondotta ravaszkodva a márki.

- Egy percig sem... egy pillanatig sem! - harsogta dühösen a herceg. És már rohant is előre, kezében a lobogóval, nyomában az üvöltöző udvaroncokkal a tábor közepén álló angol zászló felé és olyan mozdulatot tett, mintha azt ki akarta volna helyéből dönteni.

- Uram, kegyelmes uram! - kiáltotta rémülten az udvari bolond, a herceg felé tárva karjait - légy óvatos! Gondold meg, hogy az oroszlánnak fogai vannak!

- A sasnak pedig karmai vannak! - válaszolta a herceg, aki még mindig az angol zászló rudján tartotta kezét és habozott, hogy vajjon a földre döntse-e?

A szónok, akinek néha csakugyan voltak okos ötletei, felismerte a helyzet kinosságát és hirtelen megrázta csörgős-botját. A herceg csupa megszokásból hátra fordult és várta, hogy mit akar mondani?

- A sas a levegő királya, - mondotta a szónok - éppen úgy, mint ahogyan az oroszlán a földön mozgó állatok ura. Mindegyiknek megvan a maga külön birodalma, melyek egymástól éppen olyan távol esnek, mint Angliától Ausztria vagy Németország. Ne gyalázd meg hát, nemes herceg az oroszlán zászlaját, hanem tüzd a tiedet békésen melléje!

Lipót elbocsátotta az angol zászló árbocfáját és Montserrat márkit kereste pillantása. De sehol sem látta. A márki ugyanis mikor látta, hogy a dolog veszélyes fordulatot vett, jónak látta tovább állni és azután kétszínűen panaszkolta minden eléje kerülőnek, hogy az osztrák herceg milyen sajnálatos módon ragadtatta el magát. Mikor a herceg észrevette, hogy vendége, akihez szónoklatát intézni akarta, eltűnt, vállat vont és a körülötte állókhoz fordulva kijelentette, hogy nem volt szándékában viszályt szítani a keresztések között, mindössze Rihárddal való egyenranguságát óhajtotta hangsúlyozni, de lobogóját, melyet királyi ősei hagytak rá, nem is akarja egy szürke kis Anjou-ivadék zászlója mellé tűzni.

E szavak után egy hordó bort hozatott, azt csapra üttette és hangos ének és zeneszó mellett ünnepelték az osztrák lobogót.

Ez a rögtönzött multság természetesen az egész tábor nyugalmát felzavarta.

Közben elmúlt az a néhány óra, amely alatt Rihárd lázának meg kellett szünnie és az arab orvos már készülődött az alvó uralkodót felébreszteni. Az orvos, aki állandóan figyelte a beteget, kijelentette a lordnak, hogy a király teljesen lázmentes és rendkívül erős fizikuma feleslegessé teszi az orvosság újbóli beadását. Ugy látszik, a király maga is ezen a véleményen volt, mert mikor üdítő álmából kényelmes nyújtózással felébredt, szemét dörzsölgetve azt kérdezte De Bauxtól, hogy pillanatnyilag mennyi pénz van a pénztárában?

De Baux nem tudott pontos választ adni.

- Mindegy, akár valamivel több, akár valamivel kevesebb az összeg, add oda az egészet ennek a derék tudósnek, aki, úgy látszik, ismét visszaadta egészségemet s lehetővé tette, hogy a hadsereg vezetését ismét átvegyem. De, ha az összeg kevesebb lenne ezer aranytallérnál, úgy tetézd meg még néhány értékes ékszerrel.

- Uram, - válaszolta az arab orvos - én nem árulom pénzért azt a tudást, melyet Allah ingyen adományozott nekem. Tudd meg, hogy az isteni gyógyszer hatása megszűnne, ha aranyat vagy drágaköveket fogadnék el cserébe.

- Hallatlan, - mormogta magában De Baux - visszautasítja a jutalmat. Ez még különösebb, mint százesztendőös életkora.

- De Baux Tamás, - mondotta a király - te csak azt a bátorságot ismered, melyet a harcok hevében mutat a férfi és csak azokat az erényeket méltányolod, melyek a lovagrenddel függnék össze. De mondhatom neked, hogy ennek az arab orvosnak nemes viselkedése, független és bátor szelleme példaként ragyoghatna a lovagrend legkiválóbbjai előtt.

- Számomra elegendő jutalom, - válaszolta az orvos, mélyen meghajolva - ez a nagy dicséret, amely ilyen nagy és kiváló fejedelem ajkán hangzott el. Mindazonáltal kérlek, uram, feküdj még vissza ágyadra, mert ha nem is kell újabb gyógyszert bevenned, mégis a túl korai felkelés kellemetlen következményekkel járhat!

- Engedelmeskednem kell neked, Hakim, bár hidd el, egészen kitűnően érzem magamat és a mellemben már nem érzem az égető tüzet. De figyelj csak, De Baux, miféle istentelen láрма ez itt a táborban? Nézz csak ki és tudd meg, hogy mi történik?

- Lipót herceg farsangol odakint ivó cimboráival. - jelentette De Baux, mikor kisvártatva visszajött.

- A részeges bolond! - haragudott a király. - Hát nem rejthetné el mocskos dolgait sátora függőnyei mögé? Muszáj azt a tisztet keresztény lovagok elé vinnie? Mi az, miért jött, mit mond, márki ur? - kérdezte hirtelen a király, megpillantva a sátrába lépő Montserrát márkit.

- Csak örömet akartam kifejezni Felséged gyors és csodálatos gyógyulása felett és ez különösen jól esik nekem, aki az osztrák herceg lakomájáról jövök!

- Hogyan? Ennél a német boroshordónál ebédeltél? Hát miféle esztelen mulatságot talált ki, amellyel így felforgatja a tábor nyugalma? Valóban, márki, csodálom, hogy te, akit híres mulatozónak ismernek, ilyen hamar ott tudtad hagyni ezt a vidám társaságot.

De Baux, aki a király háta mögött állt, kézzel-lábbal integetett a márkinak, hogy hallgasson és ne mondja el, hogy mi történt odakint. De a márki, úgy látszik, nem akart érteni a néma beszédből.

- Amit a herceg cselekszik, - mondotta a márki - talán mulatságos lehet mások számára, de ő maga aligha van tisztában azzal, hogy mit csinál? Mert, hogy őszinte legyek, nem szívesen vennék részt különös tréfájában, mely abban áll, hogy el akarja távolítani az angol lobogót, hogy az osztrákot tüzze ki helyére.

- Micsoda? Mit beszélsz? - kérdezte a király olyan hangon, melytől még a halottak is megremegtek volna.

- Az Ég szerelmére, ne izgasd fel magadat, uram, egy bolond meggondolatlan tette miatt! - könyörgött kétszinűen a márki.

- Egy szót sem, márki uram! - kiáltotta vadul Rihárd és ágyából felugorva, egy pillanat alatt magára kapkodta ruháit. - Te se szólj El Hákim, megtiltom! Aki egyetlen szóval is tartóztatni mer, az nem barátja Oroszlánszívű Rihárdnak!

E szavak után a király megragadta az ágya mellett heverő kardját és ezzel kezében, kirohant a sátorból. Montserrat elszörnyedve emelte égnek a karját és úgy tett, mintha valami magyarázatfélébe akarna bocsátkozni, de a lord, anélkül, hogy ügyet vetett volna a márkira, a király után rohant és a sátor előcsarnokában tartózkodó főlovászmestert sürgősen utasította, hogy siessen lord Salisbury sátorába és szóljon a lordnak, hogy fegyvereseivel együtt jöjjön azonnal a Szent György dombocskához, ahol az angol zászló van kitűzve. Mondd meg neki, - tette hozzá - hogy a király vérét ugyan elhagyta a láz, de úgy látszik, hogy most a fejébe szállt!

A lovászmester úgy meg volt rémülve és De Baux annyira felindultan beszélt, hogy a kapott parancsot csak homályosan értette meg, csak az zugott homályosan a fejében, hogy baj van, a királyt meg kell menteni. Ennek azután az lett a következménye, hogy valamennyi közelben lévő főurat megzavarta és halálra rémitette értelmetlen beszédével, mindenki csak sejtette, hogy valami baj van, de senki sem tudott bizonyosat és szinte percek alatt általánossá lett a fejetlenség. A déli álmukból felriadt lovagok kábultan kérdezték, hogy mi történt? Minthogy azonban senki sem tudott felvilágosítást adni, megindult a találgatás és mindenki más-más rémképet látott. Némelyek azt mondták, hogy a törökök váratlanul megrohanták a tábor, mások a király élete elleni merényletről beszéltek, voltak, akik azt is tudták már, hogy az orgyilkost az osztrák herceg bérelte fel. A nemesek és a tisztek, akik éppen olyan kevésbé voltak tisztában a történetekkel, mint a katonák, csak azon fáradoztak, hogy a legénységet fegyverbe szólítsák, nehogy a rend megbomoljon és valami jóvátehetetlen szerencsétlenség történjen.

- Dárdát és buzogányt! - hangzott sátorról-sátorra a jelszó, dobok peregtek, kürtök harsogtak és mindenfelől fegyveres vitézek tüntek fel.

Mint valami felzavart hangyaboly, olyan volt a tábor. A különböző nemzetek, akik mind elküldték vitézeiket a szent kereszt ügyének védelmére, most tarka egyvelegben bukkantak fel az óriási tábor különböző pontjain, mind talpig fegyverben, vasban és páncélban várták, hogy merre kell támadniuk?

Még szerencse, hogy Salisbury lord nem vesztette el fejét. Néhány kitűnő vitézével előre sietett a Szent György dombocska felé, testőrtisztjének pedig meghagyta, hogy a katonaságot állítsa ugyan fegyverbe, de egyébként várják be a parancsot és semmiesetre se fokozzák a fejetlenséget és rémületet céltalan felvonulásokkal.

Ezalatt Rihárd ügyet sem vetve a körülötte fellángoló eseményekre, rendetlen ruhában, hóna alá szorított karddal, egyenesen a Szent György dombocska felé rohant. Csak De Baux és néhány szolgálattevő inasa követték. Így rohant el vakon leghűbb csapatai mellett, nem látta a megdöbbsent és elképedt tiszteket, akik úgy meredtek rá, mint valami kisértetre. Csak a leopárdos lovag kapott észbe, ő is észrevette a rohanó királyt és habozás nélkül felkapva pajzsát és kardját, De Bauxhoz csatlakozott, aki ugyancsak szaporázta a lépteit, hogy el ne maradjon a királytól.

A király csakhamar ott állt a kis kőhalom előtt. Már akkor nagy tömeg szorongott ott, akik részint rokonszenvezve, részint csak kíváncsian nézték a herceg orditozó embereit, akik éktelen tivornájukat hősi tettnek és nemzeti sikernek érezték.

Rihárd úgy tört előre, mint valami büszke, diadalmas hajó, amelynek orra ketté szeli a tenger zavaros hullámain és úgy rohant tovább célja felé, nem törődve azzal, hogy mögötte összecsapnak a szennyes hullámok.

Fenn a dombocska tetején az angol lobogó mellé már oda volt tűzve az osztrák zászló. Mellette állt Lipót osztrák herceg néhány hivével, elégedetten hallgatta részeg barátainak üdvívalgását, melyekkel azok ugyancsak nem fukarkodtak. És ebben a pillanatban mikor a herceg büszkesége a legteljesebben virágzott ki, mint valami fergeteg csapott le Rihárd. Csak két ember követte, de szörnyű haragjában úgy tornyosodott fel, mint az őserdő, félelmetes és ellenállhatatlan volt.

- Ki merészelte - harsogta mennydörgő hangon - ezt a nyomorult kis rongyot a büszke angol lobogó mellé tűzni?

Az osztrák herceg nem volt gyáva ember és nem hagyhatta válasz nélkül ezt a kérdést. De Rihárd megjelenése olyan váratlan volt, hogy néhány pillanatig tartott, amíg a herceg magához tért.

- Én voltam a tettes... én, Osztrák Lipót! - hangzott a válasz.

- Ugy hát lássa Osztrák Lipót saját szemével, hogy mennyire becsülöm zászlóját és hogy titkos vágyaira mi a válaszom!

És e szavakkal kettétörte az osztrák zászló rudja gyanánt szolgáló dárdát, a földre dobta és rátaposott.

- Így ni! - kiáltotta. - Lábbal tiportam meg zászlótokat. Lássuk hát, akad-e köztetek lovag, aki engem ezért felelősségre mer vonni?

Pillanatnyi csend támadt, de a németek vitézségéhez kétség sem férhetett.

- Én!... Én! - hangzott mindenfelől a jelentkezők szava, akik felkínálkoztak a lovagi tusára. És maga a herceg is kijelentette, hogy ki akar állni.

- Ej, mire várunk! - kiáltotta egy óriás termetű lovag, Wallenrode gróf, aki a magyar határról szakadt ide. - Testvérek, nemes lovagok, ez az ember meggyalázta lobogónkat. Engedjétek, hogy megtoroljam ezt a merényletet és letörjem Anglia gőgjét!

E szavakkal kirántotta kardját és halálos csapást mért volna Rihárdra, ha a skót lovag azt nem fogta volna fel pajzsával.

- Megesküdtem, - süvöltötte Rihárd hangja valamennyiét tulharsogva - hogy sohasem sujtok le kardommal olyanra, akinek vállát a vöröskereszt ékesíti. Éljen hát Wallenrode gróf, maradj életben, de csak azért, hogy örökké megemlegess Rihárdot!

E szavakkal irtózatossággal megragadta a lovagot és vaskarjaival átölelte. Azután felragadta a levegőbe, meglóbálta az óriási embert és olyan lendülettel vágta a földhöz, hogy az élettelenül, kifecskült karral, összetört tagokkal terült el. Ez a szinte emberfölötti őserő megdermesztette a körülállókat és sem a hercegnek, sem környezetének nem volt már kedve újabb párviadalra szólítani Rihárdot. A távolállók ugyan harciasan csörgették fegyvereiket és azt kiabálták: Tépjétek szét az angol örvös kutyát! a közelállók ellenben már megtalálták a tisztességes visszavonulás útját.

- Békét... békét! - kiáltották. - Legyen béke a keresztények között, tiszteljétek az egyház és a pápa által követelt egyetértést!

Ezek a különböző felkiáltások legjobban bizonyították, hogy az ellenfél felfogása ingadozó és megoszló volt. Viszont Rihárd fenyegető pillantása, óriási tekintélye valósággal lenyűgözte a körülállókat és mikor a király sötét tekintete végigsiklott rajtuk, mintha azt keresné, hogy ki mer még szót emelni ellene, önkénytelenül hátrább húzódtak. Azonkívül a leopárdos lovag és De Baux lord szorosan oldala mellett álltak és noha még nem vonták ki kardjukat, kétségtelen volt, hogy a rendkívül erős és félelmetes hiru harcosok az első fenyegető mozdulatra Rihárd javára beleavatkoznak a harcba.

Eközben Salisbury lord is megérkezett fegyveres kíséretével.

E pillanatban Fülöp francia király érkezett a helyszínre néhány lovag kíséretében. A király nem tudta elképzelni, hogy mi történt és most a legnagyobb csodálkozással ismerte fel az angol uralkodót, aki sértő és fenyegető mozdulattal állt szövetséges testvérükkel, Lipót herceggel szemközt.

Rihárd elpirult. Zavarba hozta, hogy Fülöp, akinek éles eszt minden ellenszenvenessége ellenére is nagyrabecsülte, ilyen uralkodóhoz és hadvezérhez nem méltó helyzetben látja. Észre lehetett venni, hogy lábát leveszi a porba taposott osztrák zászlóról és arcára a harag és düh lángoló kifejezése helyett közönyt igyekszik erőltetni. Sőt még Lipót is nyugalmat igyekezett magára erőltetni, bármennyire bántotta is, hogy gyűlölt ellenfelének sértegetéseit kénytelen megtorlatlanul hagyni.

Fülöp királyt, csavaros esze miatt, joggal lehetett volna a kereszt Ulissésének nevezni, míg Rihárd a kereszt Ahillese volt. A francia király körültekintő, bölcs államférfi volt, aki mindig tudta, hogy melyik diplomáciai sakkhuzással védi meg legjobban országának érdekeit és királyi méltóságának tekintélyét. Általában inkább politikus volt, mint katona. Nem a maga jószántából csatlakozott a kereszteshadjáráthoz. * [...]kedni az akkori idők szellemével és nem állhatott ellen az egyház nyomásának. Békés időkben kétségtelenül ő lett volna a nagyobb és tekintélyesebb uralkodó és nem Rihárd. De hát a háboruban Rihárd féktelen bátorsága, vad elszántsága nagyobb értéket jelentett, mint a józan, fontolgató ész. Így azután Fülöp úgy tűnt fel Rihárd mellett, mint a fáklya meg a tisztafényű lámpa, amely utóbbi hasztalanul terjeszt nagyobb fényt, a szemet mégis a vad lobogású fáklya igézi meg. Fülöpöt titokban természetesen bosszantotta az, hogy őt kevesebbre becsülték Rihárdnál és ezért boldog volt, ha olyan helyzeteket tudott teremteni, melyekben személye előnyösebb megvilágításban szerepelt, mint Rihárdé. Ez a mostani lármás jelenet is olyannak látszott, melyben nyugalommal és bölcseséggel többre lehetett menni, mint erőszakoskodással.

- Mit jelent ez a csuf civódás a kereszt testvérei között? - kérdezte Fülöp a helyszínére érkezve. - Hogyan lehetséges az, hogy Anglia királya és az osztrák herceg, a szent vállalkozás vezetői és oszlopai...

- Ne avatkozz a dolgokba, Franciaország! - mordult rá mérgesen Rihárd, akit bosszantott, hogy már megint egy színvonalra helyezték az osztrák herceggel. - Mindössze annyi történt, hogy ez a herceg, vagy amint te nevezed, oszlop, orcátlan volt és én megleckéztettem. Azért támadt ez a nagy csődület, mert egy kutyát meg találtam rugni.

* szöveghiány! (az elektronikus változat szerk.)

- Franciaország királya, - szólt az osztrák herceg - hozzátok fellebbezek és a kereszteshadjárat valamennyi fejedelmi vezéréhez, hogy toroljátok meg azt a méltatlan bánásmódot, amelyben Rihárd részesített. Ez az ember leszaggatta lobogómat, a földre dobta és megtaposta.

- Ugy van. Mindezt azért tettem, mert eléggé vakmerő volt lobogóját az enyém mellé tűzni.

- Rangom, mely a tiédhez hasonló, feljogosított erre! - válaszolta az osztrák herceg, akit Fülöp király jelenléte felbátorított.

- Nagyzási hóbortoddal csak azt érheted el, - csattant fel Rihárd - hogy te is ugyanarra a sorsra kerülsz, mint nyomoruságos zászlód.

- Türelem, angol testvérem és ha megengeded, úgy nyomban bebizonyítom az osztrák hercegnek, hogy tévesen ítélte és nincsen igaza. Mert látod, nemes herceg, az, hogy Rihárd lobogója leng a tábor legkimagaslóbb helyén még nem jelenti azt, hogy mi egyuttal az ő fennhatósága alá is tartozunk. Hiszen ha ez így lenne, úgy Franciaország is, - melynek lobogója szintén kevésbé kimagasló helyen van felvonva - ugyancsak alája lenne rendelve. Holott ez képtelenség, mert tekintettel arra, hogy Rihárdnak Franciaországban birtokai vannak, bizonyos tekintetben Franciaországnak alattvalója is. Mégis, mint a keresztnek felesküdt vitézek, mint a szent háború katonái és zarándokai, akik kivetettünk szívéből minden rangot és hűságot, méltányolva Rihárd fényes haditetteit, megadtuk neki ezt az előjogot, amely azonban csakis a kereszteshadjáratban kapcsolatban érvényes. Ha ezt megfontolod, úgy bizonyosra veszem, hogy zászlódnak Rihárd zászlója mellé való helyezését helytelennek fogod találni és Anglia dicső uralkodójának elégtételt adsz a neki okozott sérelmekért.

A szónok és az udvari bolond, akik a komoly összetűzés ideje alatt bölcsen a háttérbe vonultak, most, mikor látták, hogy a veszekedés szóharccá enyhült, ismét előlopakodtak, mert a szavakkal való csatázás már az ő hatáskörükbe tartozott.

A szónok annyira el volt bűvölve Fülöp okos szavaitól, hogy megrázta botját és megfelekezve a körülötte állók magas méltóságáról, kijelentette, hogy soha életében nem hallott még bölcsebb szavakat, melyeknél különbeket még ő sem mondott eddig.

- Ez lehet, - jegyezte meg az udvari bolond - mindazonáltal vigyázz, mert megkorbácsolnak bennünket, ha ilyen hangosan nyilvánítod véleményedet.

A herceg rosszkedvűen kijelentette, hogy a sérelmet elbírálás végett a kereszteshadsereg nagytanácsa elé viszi. Ez a megoldás Fülöp királynak is tetszett, mert úgy vélte, hogy ilyenképpen majd sikerül kihuzni ezt a tövist a lelkekből.

Rihárd megmaradt eddigi hanyag állásában és így hallgatta végig Fülöp hosszulére bocsátott szónoklatát, melyben a megoldás helyességét magyarázta. Akkor azután így válaszolt:

- Francia testvérem, én még mindig álmottas vagyok a hosszú láztól, nem igen tudok még sokat beszélni, de egyébként is sohasem volt kenyerem a szófecsérlés. Most is egészen röviden csak azt válaszolhatom, hogy egy Angliát ennyire közelről érdeklő ügyben nem kérem ki sem egy fejedelem, sem a pápa, sem bármilyen tanácsnak a véleményét. Én csak egyszerűen kijelentem, hogyha bárki három lépésnyi távolságon belül zászlaját Anglia zászlaja mellé meri tűzni, még akkor is, ha az a zászló véletlenül francia lobogó lenne, ugyanúgy fog járni, mint ez a meggyalázott kis rongyocská. És semmiféle más elégtételt nem adok, mint ami testi erőmből telik. Csakis a sorompók között vagyok hajlandó megküzdeni még akkor is, ha esetleg öt lovag akarná velem egyidejűleg felvenni a küzdelmet.

- Barátom, - sugta az udvari bolond társának, a bölcsesség szónokának - ez az ember olyan bolondokat beszél, hogy még én sem tudnék különbeket mondani az ő helyén. Mindazonáltal lehetne valaki még nagyobb bolond mint ő.

- Kicsoda? - kérdezte a szónok.

- Fülöp, vagy a herceg, ha elfogadják kihívását. Mindenesetre ez az eset is mutatja, hogy milyen kitűnő fejedelmek lettünk volna mi ketten, mert amint látod, ezek, akiknek korona van a fején, éppen olyan bolondokat és éppen olyan bölcséket mondanak, mint amilyeneket mi szoktunk az udvari ebédek alatt.

- Én nem azért jöttem ide, - válaszolta Fülöp - hogy új viszályt kezdjek és ezzel esküszegő legyek és ártsak a szent cél ügyének. Ugy válok el tehát angol testvéremtől, amint fivérek szoktak. És semmi más versengés ne legyen a francia lilium és az angol oroszlán között mint az, hogy kettőjük közül melyikük tud mélyebbre hatolni a szultán birodalmába?

- Így legyen, királyi testvérem! - mondotta felvidámulva és őszinte szívvvel Rihárd és teljesen megengesztelve nyújtotta kezét. - És azt hiszem, rövidesen alkalmunk lesz e nemes versenyt ismét megkezdeni!

- Akkor hát hadd, hogy e nemes herceg is csatlakozzék ujonnan kötött frigyünkhöz! - mondotta Fülöp a hercegre mutatva, aki duzzogva, de már engesztelődő hangulatban közeledett feléjük.

- Nem szeretem és nem tisztellem az örülteket és az örültségeket! - mondotta Rihárd fagyosan, mire a herceg sértődötten hátat fordítva eltávozott.

- Vannak vadállatok, - jegyezte meg Rihárd - akik csak éjszaka mernek támadni. Abban bizonyos vagyok, hogy fényes nappal többé senki sem meri megtámadni zászlónkat, de hogy az éjszakai merényletektől is megvédjük, őrséget fogok melléje állíttatni. A te kötelességed lesz, De Baux, örködni azon, hogy illetéktelen egyének ezentul ne közeledhessenek feléje. Ezt követeli Anglia becsülete.

- Anglia becsületénél is fontosabb Anglia biztonsága! - válaszolta De Baux. - Anglia biztonságát pedig Rihárd egészsége jelenti. Éppen ezért, kérem Felségedet, hogy haladéktalanul térjen vissza sátrába!

- Kegyetlen és kiméletlen betegápoló vagy, De Baux! - mosolygott a király. - Vitéz skót, - fordult most sir Kenneth felé, hősiességedet meg akarom jutalmazni. Azért arra kérlek, hogy ma éjszaka te vállald az angol zászló őrzését. Három lépésnyi távolságon belül senkit se engedj hozzá közeledni. Véd meg fegyvereddel és ha háromnál többen akarnának rád támadni, úgy fujd meg kürtödet. Nos, vállalod ezt a megbízatást?

- Nagyon szívesen! - válaszolta Kenneth. - Az életemmel kezkeskedem, hogy tisztségemet jól és hűen fogom betölteni. Csupán a fegyveremet veszem fel sátramban és azután nyomban visszatérek!

Az angol és a francia király ezek után szívélyesen elbucsuztak egymástól, udvarias formák mögé rejtve valódi érzéseiket. Mert Rihárd haragudott Fülöpre, amiért az szerinte illetéktelenül avatkozott be az osztrák herceggel való vitájába és Fülöp dühös volt Rihárdra, amiért az ridegen visszautasította békeközlését. A jelenet tanui különböző irányokba ismét szétoszlottak és a dombocskán elhelyezett angol zászló csakhamar ismét éppen olyan magányosan és elhagyottan lengett, mint az osztrák merénylet előtt. Egyébként mindenki a maga hangulata és pártállása szerint ítélte meg a történeteket. Az angolok az osztrákokat hibáztatták, akik az összeszólalkozásra okot adtak, viszont az osztrákok és a többi nemzetbeliek, akik féltékenyek

voltak Rihárdra, az angol királyt ítelték el, aki felesleges módon volt durva, erőszakos és kérkedő.

- Most hát láthatod, - mondotta Montserrat márki a templáriusok nagymesteréhez, hogy igazam volt, amikor azt mondtam, hogy ésszel és furfanggal többre megy az ember, mint nyílt támadással. Egy kissé meglazítottam azt a köteléket, amely e lándzsákból és pajzsokból álló tömeget összetartja. Most már megindult a bomlási folyamat, hamarosan tanuja leszel annak, hogyan hull szét az egész.

- Jónak tartottam volna tervedet, ha akadt volna az osztrákok között egy elszánt lovag, aki kardjával kettévágta volna azt a köteléket, amelyről beszélsz. Mert hiába, a meglazított csomót még szorosra lehet huzni, de ha ketté vágunk valamit, az tiszta munka!

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

A lovagkor idején nagy kitüntetésnek számított az, ha valakit veszélyes feladattal biztak meg. Éjfélre járt és a tele hold tisztán ragyogott az égen, amikor Kenneth teljes fegyverzetében fel és alá járt az angol lobogó körül, hogy az angol hatalom jelképét, ha kell élete árán is, megvédelmezze azon gyűlölettel szemben, amely száz oldalról lesett rá a táborban. Boldog gondolatok és emelkedett érzések vidámitották a lovagot, aki úgy érezte, hogy végre rámosolygott a király kegye, aki annyi bátor, elszánt és régi vitéz közül éppen őt választotta a fontos és veszélyes tisztségre. Az a végtelen távolság, amely kedvesétől elválasztotta, mintha megrövidült volna egy keveset. Akit a király ilyen fontos őrszeműl rendelt, az már nem volt többé szürke, jelentéktelen kis lovag, noha még mindig igen nagy mélységből kellett felnéznie a hercegnőre. Ha itt esne el őrhelyén a zászló védelmében, úgy hőstette magasztos veretet kapna és Rihárd egész erejével indulna megbosszulására. Talán általános gyászt rendelnének el miatta, nemzeti hősként ünnepelnék és a szépséges hercegnő is bizonyára megkönnyezné. Nem félt hát a haláltól, sőt szinte kívánta.

Körülötte minden mélységes álomba dermedt és a holdfény ellenére is nagy fekete árnyak borultak mindenre. Olyan volt a tábor, mint valami kihalt város. A zászlórúd mellett a földön elnyújtózva feküdt az óriási vadászkutya, Kenneth egyetlen őrtársa. Az ő feladata volt, hogy éberségével kellő időben jelezze, ha valaki közeledne. A nemes és okos állat mintha csak, tudatában lett volna megbízásuk komolyságának, sűrűn pislantott fel a zászlóra és mikor a távoli örök időnkint elnyújtott hangon kiáltották az ébrenlétüket igazoló parancsszavakat, a kutya is elvakkantotta magát, mintha csak így akarná jelezni, hogy ő is teljesíti kötelességét. Néha felállt, Kenneth-hez ment, aki lándzsájára támaszkodva merengett és nagy fejét befurta annak páncélos kesztyűvel fedett tenyerébe. Hirtelen vad ugatásban tört ki és felborzolt szőrrel, ugrásra készen nézett a tábor egyik sötét, árnyékba merült foltja felé, de azért nem rohant előre, hanem várta gazdája parancsát.

- Ki jár itt? - kiáltotta Kenneth, aki észrevette, hogy a sötétségben megmozdult valami.

- Merlinnek, a nagy varázslónak nevére kérlek, - válaszolta egy rekedt hang - kötzd meg négylábu ördögfiókádat, különben nem jövök hozzád!

- De hát ki vagy te, aki őrhelyemre akarsz jönni? - kérdezte Kenneth, miközben igyekezett szemügyre venni a mozgó alakot. - Vigyázz, mert élet-halálra védem meg helyemet!

- Hivd magadhoz azt a dögöt, különben lelövöm az ijjammal - hangzott a válasz és Kennethnek úgy tűnt fel, mintha csakugyan ijjat feszített volna az idegen.

- Tedd le az ijjadat és lépj ki a holdfényre! - mondotta Kenneth. - De Szent Andrássra mondom, hogy a földhöz szegezlek lándzsámmal, bárki légy!

És e szavakkal megragadta és megcsóválta lándzsáját, mintha a sötét mozgó pont felé akarná hajítani. De hirtelen elszégyelte hevesességét, lebocsátotta lándzsáját. Ugyanakkor az árnyékból, akár csak a kulisszák mögül a színpadra lépő színész, a holdfénybe lépett a rejtélyes jövevény. Egy pupos, fantasztikus öltözetű torz alak volt, akiben Kenneth legnagyobb meglepetésére azt a törpét ismerte fel, akit Engaddi sziklatemplomában látott nem régen felbukkanni feleségével. Nyomban csendre intette kutyáját és az engedelmes állat tompa morgással visszafeküdt előbbi helyére. A kis emberke erre nagy szuszogva, lihegve előre jött. Kennethhez közeledett és olyan méltóságteljesen nyújtotta neki jobbját, mintha legalább is azt várná, hogy a lovag megcsókolja. De mikor ez nem történt meg, méltatlankodva csóválta fejét.

- Miért nem adod meg Nedectamusnak a néki kijáró tiszteletet? - kérdezte. - Vagy lehetséges volna, hogy már elfeledted őt?

- Dicső Nedectamus, - válaszolta a lovag, aki enyhíteni akarta a törpe rossz kedvét - téged elfelejteni valóban bajos lenne annak, aki egyszer is látott. Mégis bocsánatodat kérem, hogy mint őrhelyen álló fegyveres katona nem engedhetem meg, hogy egy hozzád hasonló hatalmas ember belépjen köreimbe és itt esetleg lefegyverezzen engem. Elégedj hát meg azzal, hogy érdemeid és méltóságod elismeréséül annyira megalázkodom előtted, amennyire ezt csak mostani helyzetem megengedi.

- Beérem ezzel, - válaszolta a törpe - de csak abban az esetben, ha elhagyod őrhelyedet és azokhoz követsz, akiknek követségében jöttem és akik várnak!

- Nagy és hatalmas uram, - válaszolta Kenneth - mélységes sajnálatomra ezt a kérésedet is meg kell tagadnom, mert azt parancsolták, hogy hajnalig őrizzem ezt a lobogót.

E szavak után ismét fel és alá kezdett sétálni. A törpe azonban nem tágitott olyan könnyen.

- Figyelj rám, lovag, - mondotta a törpe vakmerően Kenneth elé állva - vagy engedelmeskedj nekem a nékem kijáró tisztelet folytán, vagy annak az égi szépségű angyali lénynek a nevében ismétlem meg a parancsomat, aki méltó arra, hogy urnője legyen minden halandónak!

Egy vakmerő és mégis hihetetlennek látszó sejtés remegett fel Kennethben, de mindjárt el is fojtotta. Lehetetlen, - gondolta magában - hogy szíve választottja ilyen követet küldjön hozzá. Mégis remegett a hangja, amikor a törpéhez fordulva megkérdezte:

- Nedectamus, beszélj őszintén, mondd meg minden kertelés nélkül, hogy ama isteni nő, akiről beszélsz, nem azzal a hurival azonos-e, akivel Engaddi sziklatemplomában láttalak?

- Hogyan, - kérdezte felháborodva a törpe - azt hiszed, hogy az a dicső nő, aki részese az én méltóságomnak, annyira leereszkedik, hogy üdvözetet küld egy hozzád hasonló kopott szolgának? Nem, bármennyire derék fickó is vagy egyébként, ott még nem tartasz, hogy egy ilyen magasrangu hölgy figyelmét magadra vonhasd, akihez még a hercegek is csak jelentéken emberké. Ellenben itt a jel, melyről megismerheted, hogy ki üzen neked és azután tetszésedre van bízva, hogy engedelmeskedel-e parancsának, vagy sem?

E szavak után a törpe egy rubin gyűrűt mutatott fel. Kenneth nyomban felismerte, hogy ez az a gyűrű, melyet eszményképe hordott az ujján. De még ha kétségei is lettek volna, ezeknek meg kellett szűnniük abban a pillanatban, amikor észrevette a gyűrűre csavart vékony, rózsaszínű szalagot. Nagyon jól tudta, hogy ez hölgyének kedvenc színe, ezt a szalagot tűzte fel Kenneth olyankor, amikor lovagi tornákon mérkőzött.

A lovagnak elállt a szava a megdöbbenéstől és meglepetéstől. Képtelen volt megérteni hogyan került e gyűrű a törpéhez. A kis gnóm harsányan kacagott és élvezte a lovag zavarát.

- Nos, - mondotta - most tagadd meg a parancsaimat és próbálj ellenszegülni! Remélem belátod, hogy hatalmam akkora, hogy akár az egész lovagrendnek parancsolhatnék!

- Mindenre, ami szent, kérlek, mondd meg, kitől kaptad ezt a gyűrűt? Próbáld rendbehozni zavaros gondolataidat és nevezd meg azt a nőt, aki küldött és mondd meg világosan megbízatásod tárgyát is! De kérlek, ne mókázz, mert nagyon is komoly dolgokról van szó!

- Botor és rövidlátó lovag, - válaszolta a törpe - miért akarsz többet tudni? Nem elég, hogy egy hercegnő megtisztelő parancsait fogadhatod? Semmi kedvünk nincsen veled tovább vitatkozni, hanem egyszerűen felszólítunk, hogy haladéktalanul kövess bennünket a gyűrű tulajdonos-

nőjéhez. Minden pillanat, mellyel késlekedsz, megszegése lovagi hűségednek, melyet felajánlottál neki.

- Derék Nedectamus, - kérlelte a lovag - mégis gondold meg, dicső urnóm nem tudhatta, hogy micsoda rendkívül fontos kötelességet kell teljesítenem ma éjszaka. Nem sejtheti, hogy az életem, eh, mit az életem, a becsületem vesz el, ha napkelte előtt elhagyom őrhelyemet! Ha ezt tudná, úgy nem kívánná, hogy most hozzá menjek. Lehetetlen. A hercegnő csak tréfát üz alázatos szolgájából, hogy ilyen üzenetet küld és a tréfa mellett bizonyít az is, hogy téged küldött hozzám!

- Akkor hát cselekedj tetszésed szerint, - vont a vállát a törpe és elfordult, mint aki távozni akar. - Nékem valóban mindegy, hogy áruló módjára viselkedel a hercegnővel szemben, vagy hűséges lovaghoz illően. Éljd boldogul.

- Maradj, könyörgöm, maradj és felelj kérdéseimre: a hercegnő, aki a gyűrűt küldte, a közelben tartózkodik?

- Mi közöd hozzá? Talán a hűséget is kilométerek szerint mérik, mint a futárok díjait? Mindazonáltal vedd tudomásul, hogy a gyűrű szép tulajdonosnője nincsen egy parittyalövésnél távolabb.

A lovag még egyszer a gyűrűre pillantott, mintha ismételten meg akarná magát győzni arról, hogy csakugyan a hercegnőé.

- Mondd, - kérdezte a törpétől - hosszú ideig kell a hercegnőnél időznöm?

- Idő!? - kacagott a törpe. - Ugyan, hát mi az idő? Harangszó váltakozása, napkelte és napnyugta. A lovag idejét csak ama tettek sorozata jelenti, melyet az Isten és választott hölgye szolgálatában tölt.

- Igazad van, bolond! De azért mégis szeretném tudni: nem lehetne szolgálataimat csak napfelkelte után a dicső hölgy rendelkezésére bocsátani?

- Haladéktalanul akar veled találkozni. Annyi ideig sem szabad késned, mint amennyi alatt tíz homokszem leperreg a homokórán. Ide hallgass, te gyanakvó lovag. Szó szerint így szólt hozzám: mond meg neki, hogy azok a kezek, melyek rózsát hullattak eléje, babért is tudnak fonni számára!

A kápolnában való találkozásukra történt ez az emlékeztetés ezer szunnyadó érzést lobbantott Kennethben lángra és végleg meggyőzték arról, hogy a törpe igazat beszél. Az elhervadt rózsabimbókat még mindig a szíve fölött hordta. Leirhatatlan izgalom vett rajta erőt. A lélekzete elszorult, szíve szinte megszűnt dobogni a rémülettől, ha arra gondolt, hogy a közeledésnek talán egyetlen alkalmát mulasztja el, ha nem engedelmeskedik urnője parancsának. És kínos dilemmáját csak növelte a gunyos törpe, aki a gyűrű visszaadását, vagy haladéktalan elindulását követelte.

- Még csak egy pillanatot várj! - kiáltotta a lovag és újra fontolóra vette a dolgot.

- Elvégre, - mormogta magában - rabszolgája vagyok én Rihárdnak, vagy pedig szabad, független lovag, aki saját akaratából esküdt hűséget a kereszteshadseregnek? És vajjon kinek szólt ez az eskü? Kinek ajánlottam fel kardomat és lándzsámat? Nyilván csakis a szent célnak és dicső hölgységnek!

- Add vissza a gyűrűt, csalfa lovag! - kiáltotta a törpe. - Nem vagy méltó arra, hogy kezében tartsd.

- Egy szempillantásig légy még türelemmel, jó Nedectamus és ne zavarj gondolataimat. Mi történne akkor, ha most a szaracénok váratlanul táborunkra törnének? Vajjon akkor is itt kellene maradnom a zászlót őriznem, arra ügyelni, hogy Anglia büszkeségét ne érje sérelem, vagy pedig magam is az ellenségre törnék? És Isten után nyomban a nők tisztelete következik! Rihárdhoz ezuttal külön ígéretet köt. Jó Nedectamus, könyörgöm, mondd meg az igazat: nem kell messze mennem innen?

- Csak addig a sátorig, melynek árbocrudján amaz aranygolyó ragyog! - válaszolta a törpe és karjával mutatta az irányt.

- Onnan egy pillanat alatt visszatérhetek! - mondotta a lovag, aki kétségbeesett erővel igyekezett megnyugtatni magát. - Ott meghallhatom kutyám ugatását, ha valaki közeledni merészelne a zászlóhoz. A drága nő lábaihoz vetem majd magamat és kérni fogom, engedjen vissza őrhelyemre. Ide figyelj, Roswal, - fordult most kutyájához - feküdj a köpenyemre és ne engedj senkit sem ide jönni!

A nagyszerű állat ura arcába nézett és okos szemeiből világosan látszott, hogy megértette a parancsot. És nyomban oda ült a leterített köpeny mellé, mint aki teljes tudatában van megbízása fontosságának.

- Most pedig gyere, jó Nedectamus, rohanjunk, hogy eleget tegyek a parancsnak, melyet hoztál.

- Csak rohanj magad, ha kedved van! - válaszolta rosszkedvűen a törpe. - Az előbb bezzeg még nem volt olyan sietős a dolgod. Egyébként sem tudom követni a te hosszú lábaidnak ugrásait, hiszen te nem úgy futsz, ahogy az emberhez illő, hanem mint a struccok a sivatagban.

Kennethnek nem volt ideje a habozásra. Ajándékkal nem vesztegethette meg a törpét, aki szándékosan úgy mászott, mint valami csiga, a hizelgéshez sem értett. Elhatározott mozdulattal lehajolt hát hozzá és izmos karjának egyetlen mozdulatával az ölébe emelte és nem törődve annak tiltakozásával, így rohant a törpe által megjelölt sátor felé. Mikor a sátor közelébe értek, Kenneth meglepetten látta, hogy az előtt egy kisebb őrség áll. Csodálkozott, hogy azok eddig nem vették észre, de úgy vélte, hogy talán parancsot kaptak, hogy őt zavartalanul engedjék útjára. Letette az elfulladt, mérges törpét, aki lélekzet után kapkodott, de minden bosszúsága ellenére sem mert ujját huzni Kenneth-tel, akinek nagy erejét éppen az imént tapasztalhatta.

Elfojtotta tehát haragját és Kennethet a sátorok szűk sikátorai között csendesén az aranygolyós sátor hátsó bejárata felé vezette, ahol nem álltak az örök. Egyáltalában az örök vagy hanyagok voltak, vagy tulságosan álmosak, mert a legkisebb jelét sem adták annak, hogy közeledésüket észrevették volna. A lovag egy pillanatig habozott. Nem találta illőnek, hogy éjnek idején egy olyan sátorba lopózzék, amely nyilván csakis a főrangú hölgy lakásául szolgált. De azután a gyűrűre tekintett és úgy érezte, hogy nincsen joga sem habozni, sem meghátrálni.

Odalopózkodott tehát a sátorponyvához és lehajolt, hogy bemásszon. A törpe ekkor visszafordult és halkán sugta neki:

- Maradj itt és várd meg, amíg szólni foglak!

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Sir Kenneth néhány percig magányosan várakozott a sötétben. Nyugtalansága egyre nőtt, már szinte megbánta, hogy őrhelyétől olyan könnyen el hagyta magát csábíttatni. De most már lehetetlen volt visszatérnie, mielőtt nem beszélt lady Edittel. Vétkezett a katonai parancsok ellen, most hát legalább azokat a csábító képeket akarta megvalósítva látni, melyek miatt bűnbe esett. Helyzete egyébként is nagyon kényes volt. A sötétben nem látta, hogy a sátor melyik részébe lopódzott a törpe utmutatásával és hogyha most váratlanul rajta ütnek, ugy beláthatatlan következménye lehet annak, hogy az angol királynő legszűkebb környezetéhez tartozó hercegnő sátrában találják éjnek idején. Ebben a feszült hangulatban hirtelen női beszélgetést vélt hallani, kacagást és halk suttogást. Kenneth úgy vélte, hogy attól a helyiségtől, amely felől a hangokat hallja, alig választhatja el néhány lépés és egy vékony selyemfal. Csakugyan a megvilágosodó válaszfal arra vallott, hogy odabent lámpát gyújtottak és ugyanakkor mozgó árnyakat lehetett látni, fel és alá járó nők árnyképeit.

Sir Kenneth rendkívüli helyzete érthetővé tette a lovag feszült kíváncsiságát. Lassu léptekkel a falhoz lopódzott és hallgatódzott.

- Ugyan hívjad már, hívjad már! - szólt sürgetve a kacagó hölgyek egyike. - Valóban, Nedectamus, megérdemelnéd, hogy a pápa udvarába nevezzenek ki követnek, hogy ott megmutasd, miként kell ügyesen elintézni a legnehezebb megbízatásokat.

A törpe válaszolt valamit, de olyan halkán és rekedten, hogy Kenneth nem értette meg.

- Most már csak az a kérdés, lányok hogyan szabaduljunk meg attól a szellemtől, melyet Nedectamus felidézett?

- Felséges asszonyom, - hangzott most egy másik nő hangja - feltéve, hogy a királyi Nedectamus nem tulságosan féltékeny és megengedi feleségének, hogy annyira leereszkedjék, úgy a kis törpe asszonykát küldeném a lovaghoz, aki olyan elbizakodott és ostoba, hogy mindjárt első szóra elhiszi azt, hogy hercegnők üzennek érte és kéri lovagi szolgálatait.

E szavak hallatára szégyen és düh fogta el Kennethet, aki most már mindenáron vissza akart vonulni. Hirtelen azonban olyan fordulatot vett a bentiek beszélgetése, hogy önkéntelenül megállt és tovább figyelt.

- Valóban, - mondotta az első hang - Edit unokahugunknak egy kis leckét kell adnunk, be kell bizonyítanunk neki, hogy milyen hiszékeny ez a lovag és milyen hűtlenül hagyta el őrhelyét. Szükségünk van erre, mert tudod, Calista, úgy vettem észre, hogy Edit szíve jobban huz ehhez a skót kalandorhoz, mint amennyire azt a józan ész megengedi!

A másik nő valami érthetetlen megjegyzést mormogott Edit hercegnő okosságáról.

- Lányok, legyetek óvatosak! Hiszen tudjátok, hogy milyen büszke és érzékeny Edit. De ezt a kis előnyt, melyet most kiharcoltam vele szemben, ki kell alaposan használni. Vigyázzatok... közeleg!

A szobába lépő alak árnyéka rávetődött a vászonfalra és azután elvegyült a többiek között.

Kenneth előtt lassan megvilágosodtak a dolgok. A királynő haragszik tehát rá valamilyen okból. Viszont Edit hercegnő nem tud az ellene szőtt összeesküvésről. Ellenkezőleg, vonzalma felől immár semmi kétsége nem lehetett. Ez a gondolat annyira megnyugtatta és egyben olyan kíváncsivá tette a lovagot, hogy egészen megfeledkezett előbbi okos elhatározásáról és nem

akart most már visszavonulni. Ellenkezőleg, valami hasadékot kutatott a falon, hogy ne csak fűtanuja, hanem szemlélője is lehessen a jelenetnek.

- A királynő, aki egy kegyetlen tréfa kedvéért kockára teszi életemet, nem veheti tőlem rossz néven, ha meg akarom tudni, hogy tulajdonképpen miféle szándékai vannak velem? - mormogta magában.

Most úgy festett a dolog, mintha Edit hercegnő kíváncsian várná a királynő szavait, viszont a királynő nem merne megszólalni attól való félelmében, hogy az első hangos szónál kirobban belőle a kacagás. Valóban, mintha elfojtott nevetgélést hallott volna.

- Ugy látom, - hangzott végre Edit hangja - hogy felséges asszonyom igen kitűnő hangulatban van a késő éjjeli óra ellenére is, amely nyugalomra szólít bennünket. Én éppen lefeküdni készültem, amikor felséged parancsát vettem, amely ide szólított.

- Nem akarom nyugalmaidat sokáig háborgatni, hugocskám! - válaszolta a királynő - ámbár attól félek, hogy nem igen fogsz jól aludni, ha megtudod, hogy elveszítetted fogadásodat!

- Bocsánat, felséges asszonyom, de én semmiféle fogadásba nem mentem bele, ilyet én nem is indítványoztam, csupán Felséged kegyeskedik így értelmezni valamelyik megjegyzésemet.

- Sajnálattal látom, hugocskám, hogy zarándok utunk ellenére is hatalmába ejtett a sátán, mert csak ez vehetett rá erre a hazugságra. Vagy nem adtad zálogba nekem rubingyűrűdet aranykarkötőm ellenében ama állításod megpecsételésére, hogy a leopárdos lovag - vagy minek is nevezed azt a szegény, éhenkórász lovagot - nem hagyja elcsábíttatni magát őrhelyéről?

- Felséged sokkal magasabban áll felettem, semhogy ellent mernék mondani. De ezek a hölgyek, akik körülöttem ülnek, ha tanuskodni hajlandók, úgy csak azt vallhatják, hogy Felséged sajátkezűleg húzta le ujjamról a rubingyűrűt, mert én eleve kijelentettem, hogy méltatlannak tartom az efféle kísérletet és nem akarok még fogadásszerű letétet is adni.

- De kedves Edit hercegnő, - szólt most közbe az egyik hölgy - azt csak nem tagadja, hogy nagyon lelkesen beszélt e lovag megbízhatóságáról és bátorságáról?

- És ha így is lenne, ez még nem jelenti azt, hogy bármilyen érzéssel is viseltetnék iránta. Csak megismételtem a mások véleményét. Elvégre mi, akik itt élünk a tábor közepén, valóban nem szoktunk másról beszélgetni, mint hőstettekről és hősokról.

- Edit hercegnő, - mondotta most egy harmadik nő, - nem tudja nekem és Calistának megbocsátani, hogy Felséges asszonyunknak elárultuk azt, hogy a kápolnában két rózsaszálat hullatott el.

- Ha Felséged csak azért hivatott, - mondotta most büszke hangon Edit hercegnő - hogy udvarhölgyei gunyolódásának központjává tegyen, úgy kérem kell, hogy engedjen távozni!

- Csend, Florika! - hangzott a királynő hangja. - Az éjszakai meghitt együttlét se tévesszen meg benneteket és ne felejtsetek el a rangbeli különbséget, mely benneteket egy királyi sarjtól elválaszt. Ám te, kedves hugocskám, - folytatta ismét előbbi tréfás hangján a királynő - hogyan lehettél annyira irigy és miért akartál megtagadni tőlünk néhány vidám perccskét, holott annyi sok nehéz órát könnyeztünk át együtt...

- Nem értem Felségedet, hogy mire céloz szavaival. Szívemből kívánom, hogy kedve minél derüesebb legyen, de én ehhez semmivel sem járulhattam hozzá.

- Oh, kedves hugocskám, hát mire való ez a nagy titkolódzás? Hiszen csak annyi történt, hogy egy ifju lovagot, aki nagyon szeretne egy előkelő hölgynek tetszeni, sikerült ide csalni őrhelyéről... vagy talán ellopni őrhelyéről. Mindenesetre mentségére legyen mondván, hogy

Nedectamus minden tudománya nem lett volna ehhez elegendő, ha nem a te nevedben jelenik meg előtte.

- Szent Isten, hogyan beszélhet így Felséges asszonyom? E szavak úgy a saját méltóságát, mint az enyémet sértik! Kérem, vonja vissza kijelentését és bocsássa meg, amiért tréfáját egy pillanatig is komolyan merészeltem venni.

- Ugy látom, - mondotta kissé gunyos és bosszus hangon a királynő - hogy Edit hugom sajnálja a nékem zálogul lekötött rubingyűrűt. Nos, a gyűrűt visszaadom, ha elismered, hogy én győztem!

- Attól félek, hogy nagyon pogány győzelem lenne az, melyet Anglia királynője unokahugának, felséges férje vérrokonának a rovására úgy arat, hogy annak becsületét könnyelmű tréfa tárgyává teszi.

- Ej, hugom, téged az bosszant, hogy elveszítetted kedvenc gyűrűdet. No, de ne busulj, visszaadom. A te neved és a gyűrűd csalta ide a lovagot. És mert a csalétek már megtette szolgálatát, nincsen rá tovább szükségem.

- Asszonyom, - mondotta hevesen Edit hercegnő - igen jól tudja, hogy semmiféle kérését nem tagadtam meg soha és bármely tulajdonomat képező drágaságot boldogan ajándékoztam volna Felségednek. E gyűrű helyett is inkább egész marék drágakövet adtam volna, csak hogy megakadályozzam azt, hogy azzal és nevemmel visszaélve, bűnre csábítsanak egy derék lovagot és azt kegyvesztetté tegyék.

- Ah, tehát a hü lovag sorsa aggaszt? - gunyolódott a királynő. - Ugy látszik, nagyon kevésre becsülöd hatalmamat és befolyásomat, ha azt hiszed, hogy tréfám következményétől nem tudom megvédeni lovagodat. Az oroszlán szive sincsen köből, különösen, ha majd megmagyarázom neki, hogy a bajbajutott lovag sorsát mennyire sziveden hordod.

- A Szent Keresztre, a Szent Szűzre és a naptár minden szentjére kérlek, királynőm! - kiáltotta elszörnyedve Edit hercegnő és a királynő lábához vetette magát - ne kísérsd az Istent! Te nem ismered eléggé Rihárd királyt, hiszen nem régen vagy a felesége. De én tudom, hogy a vad északi vihart könnyebben fujhatod el ajkad egy lehelletével, mintsem hogy megakaszsd bosszuját, ha egy katonai vétség megtorlásáról van szó. Kérve kérlek, bocsásd el azonnal a nemes lovagot, ha valóban ide csaltátok. Inkább magamon hagynám száradni a szégyent, hogy én hívtam ide, ha tudnám, hogy ezzel megmentem és még idejében visszaküldhetem őrhelyére.

- Kelj fel, hugom, ne rémüldözz! - mondotta a királynő. - Biztosítlak, hogy minden sokkal egyszerűbben fog elintéződni, mint ahogyan gondolod. Igen, kelj fel, drága Editem, sajnálom, hogy megtréfáltam lovagodat, akinek sorsát ennyire sziveden hordod. Csak ne tördeld a kezedet, inkább elhiszem, hogy nem törődöl vele, csak ne lássalak ilyen siralmas állapotban. Mindent magamra vállalok, nem engedem, hogy a legkisebb bántódás érje bátor skót barátodat, illetve ismerősedet, mert látom, hogy a barát kifejezés ellen is tiltakozni akarsz. No csak ne nézz rám olyan haragosan. Majd hozzá küldjük Nedectamust, hogy vezesse vissza őrhelyére. Egyébként bizonyos vagyok benne, hogy valamelyik szomszédos cellában hallgatózik.

- Liliomkoronámra és hatalmas jogáromra mondom, királynőm, hogy a lovag közelebb van, mint gondolod. E választófal mögött várja sorsát!

- Hogyan, itt volt és kihallgathatta beszélgetésünket! - kiáltotta felháborodva a királynő. - El veled, te gonosz kis szörnyeteg!

Nedectamus olyan jajveszékelve rohant ki, hogy valószínűnek látszott, hogy a királynő haragos szavait néhány vesszőcsapással is kísérte.

- Most mit tegyünk? - kérdezte a királynő nyugtalansággal.

- Amit a kötelesség parancsol. Beszelnünk kell e nemes lovaggal és bocsánatot kell tőle kérnünk.

- Az Isten szerelmére! - rémüldözött a királynő. - Elfelejtetted, hogy éjjeli köntösünkben vagyunk, hogy éjfél van, hogy ez a hálókamrámm...

De még mielőtt a királynő tovább folytathatta volna aggodalmainak felsorolását, a terem hátsó részét fedő függöny lehullott és most már nem volt többé választófal a lovag és a hölgyek között. A tropikus éjszaka folytán a hölgyek éjszakai köntöse könnyebb és szellősebb volt, mint ahogyan azt különben rangjuk és főleg egy férfi jelenléte megengedte volna. Ez jutott a királynő eszébe, mikor a lovagot megpillantotta és hangos kiáltással kimenekült a teremből. A nemes felháborodás, az aggodalom és rémület annyira lenyűgözték Edit hercegnőt, hogy megfedkezett fürtjeinek ziláltságáról, a különös találkozás egyetlen voltáról, éjjeli köntöséről, mely egy vékony halvány rózsaszínű selyempingyolából, törökös papucsból és egy színes, vállára vetett kendőből állt.

Noha helyzetének voltát a maga teljességében felismerte, mégis még szemérménél is nagyobb volt kötelességtudása. Érezte, hogy jóvá kell tennie a lovaggal szemben elkövetett méltatlanságot.

- Menj vissza őrhelyedre, nemes lovag! - kiáltotta egy lépést téve Kenneth felé. - Megcsaltak... félrevezettek, mikor ide hívtak. Ne kérdezz semmit!

- Nincs mit kérdeznem! - válaszolta Kenneth és féltérde bocsátkozott annyi áhitattal és olyan tisztelettel, hogy a hercegnő zavara még nagyobb lett.

- Mindent hallottál? - kérdezte Edit. - Teremtő Atyám, miért vagy még mindig itt? Miért nem rohansz, mikor minden perc veszélyt hozhat rád?

- Én csak azt hallottam és ezt a te szádból hallottam, hercegnő, hogy megbecstelenítettek. Mit bánom hát, hogy mikor zuhan rám a büntetés. Még csak egy kérésem van hozzád és azután a törökök kardjai között fogom megpróbálni, hogy lehetséges-e vérrel lemosni az ilyen gyalázatot?

- Ne ragaddtasd el magadat! Légy okos, ne időzz itt tovább! Még minden jóra fordulhat!

- Csak a te bocsánatodat kérem, hercegnő, hogy egy pillanatig is abban a balga hitben lehettem, hogy ide kéretsz és szegényes szolgálataimat igénybe óhajtod venni!

- Megbocsássak? Hiszen nekem nincsen megbocsátani valóm. Ellenkezőleg, miattam ért ennyi baj. De távozz! Megbocsátok neked és tisztellek is, amint tisztelek minden bátor keresztess-vitézt.

- Előbb azonban vedd vissza ezt a gyönyörű, de végzetes zálogot! - mondta Kenneth, a rubingyűrűt a hercegnő felé nyújtva.

- Nem, nem! - tiltakozott a hercegnő. - Tartsd meg ezt a gyűrűt tisztelem, illetve sajnálkozásom jeléül. De menj már, az én kedvemért, távozz!

Sir Kenneth felemelkedett, mélyen meghajolt és sietve visszavonult. E pillanatban az a szemtelen udvarhölgy, aki az imént gunyos csipkelődéssel merte Editet illetni, eloltotta a lámpát és Sir Kenneth a sötétben botorkált kifelé.

- Engedelmeskednem kell a hercegnőnek! - mondotta Kenneth magában, miközben nagy nehezen ahhoz a sátorfalhoz tapogatódzott, amelyen át bemászott. De mert nem találta meg a kijáratot, törével hasított egy nagy lyukat és azon át végre kilépett a szabadba.

Mikor ismét egyedül volt, az egymásnak ellentmondó érzések és gondolatok annyira hatalmukba kerítették, hogy képtelen volt helyzetét nyugodtan fontolóra venni. Sietett, de csak azért, mert fülében csengtek még a hercegnő sürgető szavai. De lépéseit lassítani volt kénytelen. A sátrak labirintusában nem tudott gyorsan tájékozódni, azonfelül vigyáznia kellett, nehogy a királynő sátora körül cirkáló örök észrevegyék. És mindenek tetejébe könnyű felhő fátyolozódott a hold köré, ami még bizonytalanabbá és nehezebbé tette útját. De hirtelen olyan hangokat hallott, melyek egyszerre felrázták kábulatából és visszaadták teljes erejét. Kuttyája ugatott vadul. És a bős ugatást fájdalmas ordítás követte. Kenneth nehéz páncélzata ellenére is úgy repült, mintha szárnyai nőttek volna. Más ember ruhátlanul sem tudott volna így rohanni. Átugrott minden akadályon, az izmai megfeszültek, dühös harag, elszánt akarat korbácsolták előre és néhány perc múlva már ott állt a dombocskán. E pillanatban a holdfény újra előbukkant és Kenneth iszonyodva tántorodott vissza. Az angol lobogó eltűnt, a dárdanyél, amelyre rá volt erősítve, ketté törve feküdt a földön és mellette hűséges kuttyája végső vonaglásban hörgött.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Egy pillanatig úgy állt, mint akit fejbeverték. Szédült volt, félig megőrült a fájdalomtól. Azután első dolga volt körülnézni: merre menekült, ki volt a merénylet? De sehol nem látta a legkisebb nyomot sem. Második gondolata a kutyája volt. A derék, hűséges állat, amelyik kötelességének teljesítése közben esett el. Gyengéden simogatta, becéző szavakkal szólította a vérző állatot, amelyik irtózatosságot közepette is meleg, hálás pillantással fejezte ki örömét, hogy gazdáját viszontláthatja. A kezét nyaldosta gazdájának, a farkát csóválta örömeiben és még akkor sem üvöltött fel szörnyű fájdalmában, mikor Kenneth oldalából kihuzta a lándzsa hegyét, melyet beléje döftek. Szinte megrázó volt a kutya gyengesége, amellyel palástolni igyekezett kinjait, nehogy gazdája szomorúságát ezzel is növelje. Kenneth kétségbe volt esve. Borzasztóan lesujtotta, hogy életének éppen a legválságosabb percében hagyja el egyetlen, hű barátja. És ez a fájdalom megtörte erejét, elvesztette önuralmát és keservesen sirt.

Egyszerre arra riadt, hogy egy meleg, lágyan csengő hang szólalt meg mellette azzal a jellegzetes torok és orrszínézettel, mely a keletiek beszédét jellemzi.

- A szomorúság az esti és a hajnali esőhöz hasonló, amely elszomorítja az embert és az állatot, de megtermékenyíti a földet, kisarjasztja a gyümölcsfákat, megérleli a datolyát, a gránátalmát és felpattantja a rózsabimbókat.

Kenneth felpillantott és az arab orvost pillantotta meg, aki észrevétlenül került mögéje és szép csendesen melléje telepedett a földre, ahol keresztbevetett lábakkal ült. Tekintetében jóság, hangjában részvét tükröződött, amint a Korán fenti szavait idézte. A keletiek ugyanis azt tartják, hogy az ember ne a saját szavaival éljen, hanem a Korán szavait idézze és az igazi tudomány abban áll, hogy a Korán szavait kellő helyen és időben tudjuk alkalmazni.

Kenneth szégyelte, hogy valaki ennyire gyengének láthatta és gyorsan felszárította könnyeit. Azután ismét haldokló kutyájához hajolt.

- A költő - mondotta az arab anélkül, hogy ügyet vetett volna Kenneth rosszkedvére és duzzogó mozdulatára, mellyel hátat fordított neki - úgy vélte, hogy a mezőre ökor, a pusztára pedig teve való. Nem gondolod te is, hogy beteg kutyád mellé jobban illenék egy orvos, mint egy harcos?

- Ezen a szegény betegen már aligha segíthet a tudományod, El Hakim! Ezenkívül vallásod tanítása szerint a kutya tisztátlan állat!

- Ha Allah életet adott egy olyan lénynek, amely egy másiktól a szeretet, fájdalom és aggodás érzését váltja ki, ostoba gőg lenne érzéketlenül elhaladni szenvedése mellett! Engedj hát kutyád mellé, hogy megvizsgáljam sebeit.

Kenneth szóltalanul engedelmeskedett és a török orvos olyan gondosan és gyengéden kezdte vizsgálgatni a kutyát, mintha csak emberi lény lenne. Azután orvosi táskájából műszereket szedett elő, melyek segítségével óvatosan kiemelte a sebből a belétört lándzsavéget és azután elkötözte a vérző sebet. A kutya olyan türelmesen és okosan tűrte a műtétet, mintha csak tudta volna, hogy az életét akarják megmenteni.

- A kutyádat meg lehet menteni! - mondotta az orvos. - Azonban meg kell engedned, hogy sátramba vigyem és olyan gondos ápolásban részesítem, mint amilyent ez a nemes állat megérdemel. Mert tudd meg, hogy alázas szolgád, El Hakim kitűnően ért a kutyák tiszta származásának megítéléséhez és az állatokat éppen olyan biztonsággal gyógyítja, mint az embereket.

- Vidd hát magaddal és legyen a tied, ha meggyógyítod. Amugyis adósod vagyok, amiért meggyógyítottad apródomat. Más értékem nincsen, legyen hát tied a kutyám. Én pedig megfogadom, hogy soha többé nem fuvom meg vadászkürtömet és nem fogok más kutyával vadászni.

Az arab nem válaszolt. Kettőt tapsolt, mire két szerecsen rabszolga jelent meg. Arab nyelven néhány szót mondott nekik, mire azok így válaszoltak:

- Hallottuk és megértettük parancsodat!

E szavak után gyengéden ölkébe vették a kutyát, amely annyira el volt gyengülve, hogy, bár fájdalmasan nézett gazdájára, meg sem kísérelte az ellenállást.

- Isten veled, drága Roswal kutyám! - kiáltotta Kenneth. - Élj boldogul és gyógyulj fel, legjobb, leghűbb barátom. Sajnos, nem voltam eléggé óvatos és előrelátó, ezért kell most válnunk. Oh, bár cserélhetnék veled, bár inkább én halnék meg!

- Meg van mondva az írásban, hogy minden teremtménynek az embert kell szolgálnia! - mondotta rendületlen nyugalommal az arab. - És balgán beszél az az ember, aki az ő magasabbrendű létét egy állatéval akarja kicserélni!

- Az a kutya, amelyik kötelessége teljesítése közben ontja vérét, nemesebb és értékesebb, mint az az ember, aki megszegte ezt a kötelességét! - válaszolta Kenneth. - Bármilyen csodálatos orvos is vagy, El Hakim, csak a test sebeit tudod gyógyítani, de nem a lélekét.

- Tévedsz, lovag. Azt is meggyógyítom, ha a beteg felfedi előttem lelki baját és azután rámbizna meggyógyítását.

- Tudd meg hát, ha ennyire makacs vagy, hogy az elmúlt éjszaka ezen a dombon még Anglia zászlója lobogott és ma engem állítottak melléje, hogy vigyázzak rá. A hajnal már közeledik, lábam előtt fekszik a kettétört zászlórúd, a lobogó eltűnt, én pedig itt ülök és még élek!

- Hogyan? - mondotta az arab orvos, közelebb huzódva Kennethhez - azt mondd, hogy rád volt bízva a zászló őrizete? Rólad azt mondják, hogy vitéz és elszánt harcos vagy. A páncélon ellenben nem látok sem vérvymot, sem horpadást. Nyilvánvaló tehát, hogy a zászlót nem harcban szerezték meg, hanem távollétedben lopták el. Téged pedig elcsaltak őrhelyedről. Ugy bizony: elcsaltak. Egyike ama szép huriknak csábíthatott el, akiket ti, nazarénusok, olyan érthetetlen módon tiszteltek.

- És ha valóban így áll a dolog, mi akkor a segítség? Ezt mondd meg, kitűnő El Hakim!

- Hallgass rám, Kenneth lovag. Az ember nincsen a földhöz gyökerezve, mint a fa. A ti törvényeitek nem tiltják azt, hogy az ember, akit üldöznek egy helyen, onnan el ne meneküljön. Mi, mohamedánok, pedig egyenesen nagy prófétánk példájából tudjuk, hogy milyen dicső és hasznos dolog kellő esetben a menekülés. Mikor Mohamedet elűzték Mekkából, Medinába menekült.

- És mennyiben érdekel ez engem?

- A legnagyobb mértékben. Mert én neked azt ajánlom, lovag, hogy idejekorán menekülj Rihárd haragja elől Saladin védő zászlaja alá.

- Hiszen te azt ajánlod, hogy sisakomat a turbánnal cseréljem fel. Valóban, csak ez hiányoznék gyalázatomból betöltéséhez, hogy még vallásomat is megtagadjam!

- Tévedsz, lovag! Saladin senkit sem kényszerít arra, hogy meggyőződése ellenére kövesse a próféta tanait. Emeld fel szemedet a világosság felé és lehet, hogy a szultán nagylelkűsége talán egy királysággal ajándékoz meg. Vagy maradj meg vakságodban és vonszold remény-

telen, elátkozott, rossz utra került életedet. Saladin nagyra fog tenni. És ne félj attól, hogy homlokodat akaratom ellenére turbánnal fogják ékesíteni.

- Nem. El Hakim, ezt nem tehetem! Inkább legyek halott huszonnégy órán belül, mint ahogyan ezt ugysem kerülhetem el!

- Nem teszed okosan, nazarénus, hogy ezeket a kedvező ajánlatokat könnyelműen visszautasítod. Saladinnál nagy kegyben állok és sokat tehetek érdekedben. Nézd, fiam, a ti kereszteshadseregek egy ormóttan nagy hajóhoz hasonlít, amely lassan széthullik a hullámok felett. Hiszen te voltál az, aki a nagytanács fegyverszünetet kérő levelét Saladin szultánhoz vitted. Vagy talán nem ismered az általam átnyújtott levél tartalmát?

- Nem ismerem és parancsaimat okoskodás nélkül szoktam végrehajtani. De hát most már egyébként is mindez teljesen mindegy. Holnap estére nyomorult, meggyalázott, bitófán lógó hulla leszek.

- Csak tőled függ, hogy ne így legyen. Engedd meg, hogy beavassalak egy titokba. A te csodált hercegeid és vezéreid titokban bizony külön-külön tárgyalásokat próbáltak folytatni a szultánnal és nem egy akadt közöttük, aki seregestül együtt át akart hozzá pártolni. De Saladin, a szultánok szultánja és királyok királya, megveti az ilyen árulókat és egyedül csak Rihárddal, az oroszslánnal óhajt tárgyalni. A szultán olyan békét akar kötni, amely minden időre biztosítja birodalmában az uralmát. Ezzel szemben szabad zarándokutat biztosít a szent sirhoz. Sőt még tovább megy. Hajlandó birodalmának hat városában, melyek közé Jeruzsálemet is besorozta, keresztény őrseget megtérni és megengedi, hogy ezek az őrcsapatok továbbra is Rihárd parancsnoksága alatt álljanak. Sőt Rihártnak megengedi, hogy Jeruzsálem védőjének nevezze magát. Sőt a szultán még döntőbb jelét is hajlandó adni barátságának. Tudd meg tehát a nagy titkot: Saladin abban az esetben, ha a békét megkötik, késznek nyilatkozik feleségül venni és szultánnői rangra emelni Rihárd király unokahugát, Plantagenet Edit főhercegnőt.

- Hogy mondd? Mit beszélsz? - kiáltotta Kenneth, aki El Hakim elbeszélésének első részét meglehetősen közönyösen és fásultan hallgatta, ellenben annál inkább felrázták ezek az utolsó szavak. De nyomban észbekapott, erőt vett magán és felindulását a kételkedés álarca mögé igyekezett rejtetni.

- Nem hiszen, El Hakim, hogy akadna olyan keresztény szűz, aki egy hitetlenhez menne feleségül!

- Látom, hogy tudatlan és vak nazarénus vagy! - válaszolta az orvos. - Vagy sohasem hallottad még, hogy a szaracén előkelőségek milyen gyakran vittek háremükbe Spanyolországban nemes keresztény lányokat anélkül, hogy ezzel akár a mórokat, akár a keresztényeket megbotránkoztatták volna? Saladin a házasság esetén keresztény feleségének kivételesen megadná azt a nagyobb szabadságot, melyet a ti nőitek élveznek férjük oldala mellett. Megengedné, hogy továbbra is a maga hite szerint imádja Istenét, minthogy a szultán meggyőződése szerint majdnem közömbös, hogy a nő milyen hiten van. Ezenfelül olyan magasra fogja helyezni többi felesége felett, hogy ugyyszólván korlátlan királynői hatalma lesz.

- Hogyan, muzulmán, - kiáltotta felháborodva Kenneth - valóban azt hiszed, hogy Rihárd képes volna unokahugát átengedni egy szaracén szultánnak, akinek háremében ez a dicső és nemes hercegnő legfeljebb csak az első ágyas szerepét játszhatná? Tudd meg, Hakim, hogy még a legszegényebb keresztény lovag sem volna kapható arra, hogy leányát ilyen gyalázatba kergesse.

- Nagyon tévedsz, barátom! Fülöp francia király, Henrik herceg és Rihárd király többi szövetségese minden megbotránkozás és megütközés nélkül fogadták ezt az ajánlatot és megígérték, hogy azt a kellő időben és helyen melegen fogják pártfogolni. Sőt, ha mindent akarsz tudni, derék lovag, hát a tyrhusi püspök maga is megígérte, hogy minden befolyását érvényesíteni fogja Rihárdnál és ajánlani fogja neki ezt a házasságot. A bölcs szultán persze nem mindenkivel közölte ezt a szándékát, így például a templáriusok nagymestere és Montserrat márki előtt is elhallgatta, mert tisztában van azzal, hogy ezek az urak nem olyan megoldást keresnek, amely Rihádra kedvező, hanem Rihárd holttestén keresztül szeretnének érvényesülni. Azért hát ne habozz, lovag, hanem fel a lóra és gyerünk. Olyan ragyogó szerepben fogsz bemutatkozni a szultán előtt, mely egyszerre megszerzi számodra a kegyét. És az ügy, amelyet szolgálni fogsz, nem kivan tőled semmilyen becstelenséget. Nem leszel hazaáruló és nem kell elhagynod hitedet sem. Olyan érdekekért fogsz küzdeni, melyek mindkét fél javára szolgálnak. Saladin szívesen fog látni és meghallgatja majd felvilágosításodat, melyekkel mint nemes lovag szolgálatsz neki arról, hogyan bántok ti az asszonyokkal, továbbá milyen dolgokra helyeztek súlyt a házaséletben és egyáltalában tanácsadója leszel minden olyan kérdésben, melynek ismerete előmozdítja céljait. A szultán hatalma mérhetetlen. Ha nem akarsz keleten maradni, úgy a megkötött béke után könnyen rábirja majd Rihárdot, hogy kegyelmezzon meg neked és gondoskodjék méltó elhelyezésedről. Ha pedig egy középuton álló megoldást keresel, úgy itt maradhatsz, mint ama keresztény csapatok egyik főtisztje, melyeket a szerződés értelmében a szent sir őrzésére hagyhattok itt. Fel hát a lóra! Az ut nyitva áll előtted!

- Hakim, - mondotta Kenneth - te a béke embere vagy. Megmentetted Rihárd királyt és az én apródom egészségét is visszaadtad. Mindezt nyugodtan végighallgattalak, holott minden más muzulmánba a törömmel fojtottam volna belé a szavakat. És viszonzásul jószágodért egyet ajánlok: azt a szaracént, aki annak idején a szultán és Edit hercegnő házasságát akarja majd Rihárd királynál közvetíteni, lássátok el olyan páncéllal, mely a legerősebb buzogány-ütéstől sem horpad be, különben attól félek, hogy olyan állapotban fog hazakerülni, hogy még a te tudományod sem fogja életre támasztani.

- Szóval, szilárdul eltökélted, hogy nem jössz át a szaracénekhez? De gondold meg, hogyha itt maradsz, biztos vesztetbe rohansz. Már pedig úgy a mi, mint a ti szent könyvetek tiltják azt, hogy az ember szándékosan keresse halálát!

- Igazad van, de a mi törvényeink azt is tiltják, hogy az ember kivonja magát azon büntetés alól, melyre rászolgált. És most, hogy látom, mennyire lenéző véleménnyel vagy a hűségéről, sajnálom, hogy kutyámat neked adtam, mert ha életben marad, úgy olyan ura lesz, aki nem becsüli meg az adott szót!

- Aki megbánja ajándékát, az már azt vissza is követelte! - válaszolta az orvos. - Mi orvosok azonban esküt teszünk arra, hogy a betegeket nem hagyjuk gyógyíthatlanul. Mihelyt tehát kutyád felgyógyul, ismét elküldöm hozzád!

- Ne beszélj erről, Hakim és egyáltalában nincs annak értelme, hogy kutyáról vagy sólyomról vitatkozzunk akkor, amikor talán még csak egy órára van hátra. Hagyj hát magamra, hogy magamba szálljak és megbéküljek az Éggel!

- Jól van, magadra hagylak hát. Balgaságod és makacsságod elfödik előtted a mélységet, amely felé rohansz.

Felállt és lassu léptekkel távozott. De időnkint visszanézett, meggyőződni, hogy a szerencsétlen lovag nem hívja-e vissza szóval vagy valamilyen jellel? De a lovag nem mozdult és az orvos turbános alakja lassan elveszett a sátrak sikátorai között, melyekre a felkelő nap kezdett már derengő fényt szórni.

Az orvos szavai azonban mégis bizonyos hatással voltak Kennethre, aki valóban úgy megundorodott meggyalázottnak vélt életétől, hogy legszivesebben a megunt és szennyes ruhához hasonlóan eldobta volna. És hirtelen eszébe jutott több apróság, melyet küldetése és Engaddi-hoz tett zarándokutja során megfigyelt, visszaemlékezett a szaracén emir megjegyzéseire is és úgy érezte, hogy az arab orvos leleplezése megfelelnek az igazságnak.

- Engaddi, ez az őszhaju, ájtatosságot színlelő csaló a legfőbb cinkosuk! - mormogta magában Kenneth. - Ki tudja, vajjon nem ő mutatta-e meg titokban a török szultánnak Edit hercegnőt, hogy a muzulmánok ura saját szemével győződjék meg arról, milyen szépséges nővel gazdagodna a háreme. Persze, nekem nem beszélt erről, hanem szemforgató kétszinűséggel csak úgy általában említette, hogy a keresztény nők vallásos buzgalma csodákra képes és nem egy hitetlen tért át már a keresztény hitre egy-egy buzgó nő hittérítése folytán. Csak még egyszer akadjon a kezem közé az álnok barát! Majd akkor leszoktatom az efféle üzelmekről. Fájdalom, az én életemnek már nem órái, hanem csak percei vannak. Gyorsan kell hát még valamit a fenyegető baj elhárítása érdekében tennem!

Egy pillanatig habozva maga elé meredt. Akkor azután hirtelen elhatározással ledobta magáról páncélját és szilárd léptekkel Rihárd király sátora felé tartott.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Ugyanaznap este, amelyen Kenneth a zászló őrzésére vállalkozott, Rihárd király holtra fáradtan, de nagyon elégedetten tért pihenőre. Régi ereje mintha ismét visszatért volna testébe, önbizalma hatalmasra duzzadt és már ismét hitt a kereszteshadjárat győzelmében. Az osztrák főherceggel való összeszólalkozását és a hetyke szövetséges megleckéztetését most utólag is igen helyesnek találta, mert tisztában volt azzal, hogy más nagy urak is vannak a táborban, akik titokban éppen úgy áskálódnak ellene, éppen olyan féltékenyek rá, mint az osztrák. Ezek legalább okulhattak a mai esetből! - gondolta magában Rihárd.

Más uralkodó ilyen izgalmas jelenet után megkettőzte volna a sátra előtti őrséget és katonáinak egy részét készenlétbe helyezte volna. Ezzel szemben Rihárd még a szokottnál is kisebb őrséget állított sátra elé és katonáit borral vendégelte meg szerencsés felgyógyulásának öröme. Még szerencse, hogy De Baux lord és Salisbury gróf megőrizték hidegvérüket és ezuttal is megtették a király biztonságának megőrzésére szükséges fontosabb intézkedéseket.

Az orvos egészen éjfélig a király ágya mellett maradt. Ez idő alatt két izben adott neki orvosságot. Közben állandóan figyelte az eget és különösen a tele-holdat, amely szerinte - a csillagok bizonyos állásától függőleg - nagyon jó, vagy nagyon káros módon befolyásolhatta gyógykezelését. Hajnali három óra volt, amikor végre El Hakim eltávozott a beteg ágya mellől és ama sátor felé indult, melyet neki és kíséretének kijelöltek. Utközben benézett a leopárdos lovag sátrába, mert kíváncsi volt, hogyan érzi magát az apród? Itt azután megtudta, hogy micsoda fontos éjszakai szolgálattal bízták meg a lovagot. Minthogy nem volt álmos és nem volt kedve még lefeküdni, elhatározta, hogy felkeresi Kennethet őrhelyén és elbeszélget vele. Így akadt össze a lovaggal, akivel azután a már általunk ismert izgalmas párbeszédet folytatta le.

Alig hajnalodott még, mikor egy páncélos lovag sietett a király sátra felé. De Baux lord felrezzent könnyű álmából és meglepetten ismerte fel a belépőben a leopárdos lovagot.

- Mit jelent ez a vakmerő betolakodásod? - kérdezte komoly, de mégis letompított hangon, nehogy az alvó királyt felébressze.

- Megállj, De Baux! - szólalt meg váratlanul az álmából felriadt király. - Sir Kenneth hű katonához illően azért jött, hogy jelentést tegyen éjszakai szolgálatáról. Az ilyen derék vitézek számára mindig nyitva áll a vezéri sátor!

E szavakkal a király felkönyökölt ágyában és kíváncsian nézett Kennethre.

- Beszélj, lovag! Hiszen bizonyára azért jöttél, hogy beszámolj az éjszaka eseményeiről. Biztosan derekasan megálltad a helyedet, ámbar azt hiszem, hogy Anglia lobogójának büszke lebbenése már egymagában is távol tartotta volna a gyáva ellenséget és akkor sem mertek volna közeledni feléje, ha nem egy hozzád hasonló, kiváló vitézem őrizte volna!

- E jelzőre többé nem vagyok méltó, Felséges uram, mert fegyverem nem teljesítette kötelességét! Anglia zászlóját elrabolták!

- És te élsz és ide jöttél, hogy ezt elmondd nekem? - kérdezte a király kételkedve. - Nem, ezt nem hihetem. Hiszen egy karmolást sem látok arcodon. Miért állsz hát ilyen némán? Mondd meg az igazat! A királlyal nem tanácsos tréfálni! Mégis, megbocsátom, ha most hazudtál!

- Hazudni!? Én?! - kiáltotta Kenneth fájdalmasan és szeme olyan villámot szórt, mint az acéllal megütött kő. - Nem, uram, nem hazudtam... az igazat mondtam!

- Istenemre és minden szentre! - kiáltotta a király, hirtelen haragra gerjedve, melyet azonban nagy akarattal nyomban megfékezett - a láz az agyára szállt ennek az embernek. Menj, De Baux és győződj meg magad, hogy mi történt? Ennek az embernek a bátorsága minden kétségen fölött áll és kipróbált. Képtelenség, amit beszél. Menj hát, De Baux, vagy küldj valakit magad helyett, ha nem akarnál személyesen oda nézni!

A király szavait Sir Henrik Neville váratlan megérkezése szakította félbe. A főúr sápadtan sietett be és azt jelentette, hogy az angol zászló eltűnt és őrzőjét nyilván megölték és holttestét elrabolták, mert a zászlórudja darabokra törve hever a földön és mellette vértócsa látszik.

- De hiszen Sir Kenneth itt van! - kiáltotta meglepetten Neville lord, amint pillantása véletlenül a lovagra esett.

- Igen, itt van az áruló! - kiáltotta a király. - És árulóként is fog most pusztulni!

Rihárd szikrázó szemekkel kardjához nyult és felemelte, mintha le akarna vele sujtani.

Sápadtan, de mozdulatlanul, mint valami márványtömb, állt előtte a lovag, födetlen, lehajtott fővel. Ajkai lassan mozogtak, mintha imát mormolt volna. Vele szemben felemelt karddal, ütésre lendülten állt Rihárd. A mozdulat hevésségétől megnyílt köntöse és láttatni engedte óriási erejű testét, amely olyan volt, mintha vasból öntötték volna.

Borzalmas, félelmetes feszültségű másodperc mult el. Akkor a király karja lehanyatlott, a kardot a földhöz vágta.

- De hiszen ott vér volt! - mormolta. - Beszélj hát, skót. Mondd azt, hogy levágtál a kutyák közül kettőt vagy hogy legalább egyet öltél meg! Vagy ha nem is ölted meg őket, legalább megsebesültek és örökké fogják hordani a gázott emlékét. Ha így áll a dolog, megkegyelmezek neked. Elmehetsz a táborból, megtarthatod becstelen életedet.

- Felséges uram, az előbb hazugnak nevezted, de én ennek ellenére sem tudok hazudni. Tudd meg hát, hogy a vér, melyet Neville lord látott, nem emberé volt, hanem a kutyámé, azé a hű állaté, amely becsületesebben és bátrabban védte meg azt a helyet, melyre állították, mint gazdája, aki elhagyta azt!

- Akkor hát... - kiáltotta a király felcsattanva és ismét kardja után nyult. De a lord közbelépett.

- Bocsánat, Felség! - mondotta szokott nyers őszinteségével - de az ítéletet nem lehet itt végrehajtani és legkevesbbé vállalhatja a hóhér szerepét Felséged személyesen. Elég balgaság volt már huszonnégy órára az, hogy Felséged egy skótra bizta Anglia lobogójának őrzését. Mondtam én mindjárt, hogy azok kétszínűek és megbízhatatlanok.

- Valóban megmondtad, De Baux és belátom, hogy igazad volt. Elővigyázatosabbnak kellett volna lennem. Visszaemlékezhettem volna Skót Vilmosra, aki annyira megcsalt!

- Bocsánat, Felség, - szólt közbe Kenneth - Skót Vilmos nem akarta megcsalni Felségedet. Rajta kívül álló körülmények gátolták meg abban, hogy az ígért sereget nem bocsáthatta Felséged rendelkezésére.

- Hallgass, becstelen! - rivalt rá Rihárd. - Már a pusztja jelenléte is meggyalázza ezt a helyet! És mégis, - tette hozzá a király megváltozott hangon, De Baux felé fordulva - nem értem ezt az embert és zavarba hoz a viselkedése. Az előbb, mikor le akartam sujtani kardommal, olyan nyugodtan és olyan mozdulatlanul állt előttem, mintha csak azt várta volna, hogy lovaggá ütöm a kardommal. Ha csak egyetlen gyáva vagy ijedt mozdulatot is tett volna, úgy lemészároltam volna. De nem tudok olyan emberre karddal támadni, aki nem védekezik, nem áll ellen és nem fél a haláltól.

Most egy pillanatnyi szünet következett.

- Milord!... - kezdte Kenneth.

- Hogyan? - kérdezte a király - ismét megjött a hangod? Akkor hát ne tőlem, hanem Istentől kérj kegyelmet bűnöd számára, amely meggyalázta Angliát.

- Sohasem kérek kegyelmet halandó embertől! - válaszolta büszkén Kenneth. - Ellenben egy bizalmas közlést akarok tenni Felségednek, melyet gyónásnak is nevezhetnék. Kegyeskedjék ezt meghallgatni, hiszen igazán mindegy, hogy most, vagy egy félórával később végeznek ki. Ellenben, azt hiszem, hogy mint keresztény király nagy hasznát fogja annak venni, amit mondani fogok.

- Beszélj hát! - mondotta a király abban a hitben, hogy a zászlóablás részleteit fogja hallani.

- Amit mondani szándékozom, - válaszolta Kenneth - Anglia királyának becsületét és méltóságát érinti és azt más, mint Felséged, nem hallgathatja végig!

- Uraim, vonuljatok vissza! - parancsolta Rihárd De Baux lordnak és Neville-nek.

Neville szó nélkül távozott, de a lord habozott.

- Az imént elismerted, uram, hogy igazam volt. Akkor hát bánj is úgy velem, mint ahogyan igazságom megérdemli. Nem hagyhatlak négy szem között ezzel az álnok skóttal.

- Hogyan, - kiáltotta felcsattanva a király - nem mersz egyetlen árulóval magamra hagyni?

- Hiába haragszol, királyom! - makacskodott De Baux - nem hagyok egy beteg embert egy egészséggel, egy mezítelent egy páncélossal kettesben.

- Ha így áll a dolog, - válaszolta Kenneth - úgy maradjon hát De Baux lord is itt. Nem célom huzni az időt és De Bauxt becsületes, megbízható lovagnak tartom.

- Egy félóra előtt, - mondotta bosszus és egyben fájdalmas sóhajtással De Baux - még én is így vélekedtem rólad!

- Árulás környékez, királyom! - kezdte Kenneth.

- Lehet, - szólt közbe gunyosan Rihárd. - Hiszen éppen most látom ennek meggyőző példáját.

- Olyan árulásról beszélek, melynek ára nagyobb, mint száz elrabolt zászló. Mert ezuttal, - Kenneth hangja megcsuklott és alig hallhatóan nyögte ki - Edit hercegnőről van szó!

- Hogyan? - kiáltotta a király - mit beszélsz? Mi köze van Editnek ehhez?

- Uram, azzal az aljas tervvel járnak körülöttem, hogy a szultánt összeházasítják Edit hercegnővel és e meggyalázó házasság útján akarnak szégyenteljes békét teremteni Anglia és a muzulmánok között.

Ez a hír - sajnos - egészen más hatást szült oroszlánszívű Rihárdnál, mint amelyet a lovag várt. A hercegnő nevének említése hirtelen eszébe juttatta Rihárdnak, hogy Kenneth milyen érzésekkel viseltetik a hercegnő iránt. Ezt már akkor is felháborító vakmerőségnek tartotta, mikor a skót lovagot még az előkelő és tiszteletreméltó vitézek közé sorozta. De mostani becsstelen tette után a királyt valóságos őrjöngő düh fogta el, mikor Kenneth ajkáról unokahugának nevét hallotta elhangzani.

- Csend! Átkozott, becsstelen teremtés! Istenemre, tüzes fogóval tépetem ki a nyelvedet, ha a hercegnő tiszteletreméltó nevét még egyszer ki mered ejteni. Tudd meg, te álnok, kétszínű lélek, hogy már régóta tudom, milyen magasra merted emelni a szemedet. De eltértem vakmerőségedet, noha felháborított, mert javadra tudtam be vitézi tettetted. De a történetek után

valóban nem tudom, honnan veszed azt a bátorságot, hogy unokahugom sorsába bármilyen formában is befolyást gyakorolj? Mi közöd hozzá, mennyiben tartozik az rád, hogy szaracén vagy keresztény veszi-e feleségül? Mit tartozik az rád, vagy akárkire, ha én egy olyan táborban, melyben a vezetők nappal gyáva bábok, éjszakára pedig rablókká válnak, ahol a tiedhez hasonló árulásra képesek, én a béke és a szent cél biztosítékát valóban a becsületes és hős Saladin szultánnal való szorosabb kapcsolatban látom?

- Reám, - válaszolta a lovag - valóban mindez nem tartozik és nem érdekel, hiszen perceim meg vannak számlálva. De még ha kinpadra lennék is e pillanatban feszítve, akkor is csak azt mondanám, hogy amit most veled közöltem, az annál közelebbről érinti a te becsületedet és jó híredet. Mondhatom neked, Anglia uralkodója, ha legtávolabbról is arra gondolsz, hogy unokahugodat, Edit hercegnőt...

- Ne ejtsd ki a nevét és ne merj rá gondolni - hördült fel a király és vad erővel ragadta fel buzogányát.

- Nekem pedig ez a név lesz utoljára az ajkamon és az ő képével zárom le a szememet! - kiáltotta Kenneth, akinek lelki ruganyosságát egészen visszaadta ez a heves párbeszéd. - Sujts hát le buzogányoddal, Rihárd, zuzd szét a fejemet és győződj meg arról, hogy semmiféle emberi hatalommal nem tudsz ezen változtatni!

- Ez az ember még az örületbe visz! - dühöngött Rihárd, akinek vad haragját és elszántságát Kenneth félelemnélkülisége ismét megingatta.

De Baux éppen válaszolni akart, amikor a királyi sátor előcsarnokában zaj támadt és a királynő megérkezését jelezték.

- Tartsd vissza, De Baux, ne engedd most ide! - kiáltotta Rihárd. - Ez a pillanat nem alkalmas arra, hogy asszonyok legyenek tanúi. Szégyenlem magam, hogy egy ilyen haszontalan ember miatt ennyire felingerültem. Vezesd el, De Baux, a hátsó kijáraton, csukasd börtönbe és a személyeddal felelsz, hogy meg nem szökik. Küldj hozzá egy gyóntatót, mert a lelkét nem akarom testével együtt megöletni. Azután meg kell hálnia. És még egyet. Nem akarom, hogy becsúszon emberként haljon meg. Hagyjátok meg lovagi ruháját. Mert, ha árulása olyan sötét is, mint a pokol, a bátorsága elismerést érdemel.

De Baux titokban nagyon örült, hogy a kínos jelenet véget ért és hogy sikerült a dolgot szerencsésen úgy meguszni, hogy a király nem ragadtatta magát gyilkosságra. Ezért hát gyorsan kituszkolta Kennethet és egy másik sátorba vitte, ahol lefegyverezték és bilincsekbe verték. De Baux komor, fájdalmas pillantással nézte a fogoly bilincsbeverésének kínos ceremóniáját.

- Rihárd király úgy parancsolta, - fordult Kennethhez, mikor a börtönőrök magukra hagyták a fogollyal - hogy ne becsúszon meg, tehát ne daraboljuk szét testedet és ne gyalázzuk meg fegyvereidet. A hóhér egyszerűen le fog fejezni.

- Ezt a kegyet is köszönettel fogadom! - válaszolta Kenneth - családomnak ez mindenesetre vigasztalásul fog szolgálni. Ah, Istenem, szegény, jó atyám... ha rágondolok... az atyámra, aki olyan büszke volt rám!

Ez a fájdalmas sóhaj meghatotta a nyers, de alapjában jószívű lordot, aki azonban igyekezett elzárkózottságát elrejtetni.

- A király további kívánsága úgy hangzott, hogy gyónj és áldozz meg. Az imént láttam egy karmelita atyát. Azt hozzád fogom küldeni, hogy készítsen elő a nagy utra! Kint várja a bebocsátását.

- Kérlek, bocsásd be azonnal. Ezt a kegyét is köszönöm Rihárdnak. Valóban soha jobbkor nem jöhetett volna a vallás vigasza, mint ebben az órában, melyben én és az élet bucsut veszünk egymástól!

- Örülök, hogy ilyen bölcsen beszélsz, - mondotta De Baux - mert őszintén szólva, nehezemre esik véled közölnöm a király harmadik parancsát, mely úgy szól, hogy a halálos ítélet haladéktalanul végrehajtandó rajtad!

- Teljesedjék az Isten és a király akarata. Nem vonom kétségbe az ítélet igazságosságát és nem kérek haladékot sem!

De Baux lassu, kényszeredett léptekkel indult a sátor kijárata felé. A sátor függönyénél még egyszer visszafordult és egy pillantást vetett a lovagra, aki, úgy látszik, már teljesen leszámolt minden földi dologgal. És a kemény lordot valami érthetetlen részvét és meghatottság fogta el. Hirtelen visszasietett az elítélthez és megfogta annak egyik megbilincselte kezét.

- Sir Kenneth, - mondotta olyan lágy hangon, amilyen csak tellett tőle - te még nagyon fiatal vagy és érdemes, ősz atyád van. Magamnak is van egy fiam, aki egyszer szintén ilyen szép, bátor vitéz lesz, mint amilyen te vagy. Reágondolok, mikor megkérdezem tőled: nem tehetnék valamit az érdekedben?

- Semmit sem tehetsz, jó uram! - hangzott a fájdalmas válasz. - Megszegtem kötelességemet, elhagytam a zászlót, melyet őriznem kellett volna. Ha tehát itt van a hóhér és elhozta pallósát, úgy máris kész vagyok meghalni.

- Legyen hát néked irgalmas az Ur! - mondotta De Baux. - De mondhatom, hogy szívesen áldoznám fel a legjobb lovamat, ha a dolgot meg nem történtté tehetném és inkább lettem volna én az éjszakai őr. Valami titokzatosság van a dologban, valami, amit eltitkolsz, amit nem lehet kifürkészni, legfeljebb csak sejteni! Gyávaság? Szó sem lehet róla. Hiszen a gyávák nem tudnak úgy küzdeni, mint ahogyan te verekedtél számos ütközetben. Áruló lennél? Az árulók nem viselkednek ilyen nyugodtan és önérzetesen. Tehát a dolog csakis úgy történhetett, hogy őrhelyedről valamilyen gaz csellel elcsaltak. Talán egy bajba jutott szűz segélykiáltására rohantál el a bajba jutott segítségére, vagy egy szép ifju hölgy mosolygó szeme szédített el. Mondd hát el nekem az igazat. Könnyíts a lelkedet, inkább nekem mondj el mindent, mint a papnak, Rihárd irgalmas szokott lenni és ha elül első haragja, szívesen hallgat szívére.

A szerencsétlen lovak lehajtotta fejét.

- Nincs mit mondanom! - mormogta halkan.

De Baux felállt és nehézkes léptekkel ment kifelé. Csodálkozott megindulásán, egy kicsit haragudott is, hogy a halál gondolata ezuttal ennyire megrendítette.

- Hiába, - mormogta magában - ha odahaza ellenségeink is a skótok, itt a táborban mégis csak úgy vagyunk egymással, mintha testvérek lennénk!

II. KÖTET

TIZENHATODIK FEJEZET.

A főrangú származású, széparcu Berengáriát, Rihárd király hitvesét, kora egyik legszebb asszonyának tartották. Nem volt magas, de termete arányos, pompásan formált, arcszíne üde, enyhén rózsás, haja dus és lágy és mozdulatai olyan kellemesek és ruganyosak voltak, hogy sokkal fiatalabbnak látszott, mint amennyi valóban volt. Talán ez a fiatalos külső ösztönözte önkéntelenül arra, hogy gyerekesen viselkedjék, ötleteiben, beszédében sok volt a naivitás, amely talán nem is volt mindig őszinte, de úgy érezte, hogy jól illik hozzá. Alapjában véve igen jószívű, kedves nő volt és ha hiuságát kielégítették, akkor madarat lehetett vele fogatni. Viszont megvolt benne a zsarnok önzése, szerette éreztetni és élvezni hatalmát. Ezenkívül rabja volt hangulatainak és szeszélyeinek. Néha halálra gyötörte orvosait képzelt betegségeivel, máskor szegény udvarhölgyei törték kétségbeesetten a fejüket, hogy az unatkozó és rosszkedvű királynőt újfajta szórakozásokkal, pletykákkal jobb kedvre derítsék. Ilyenkor a legkétségbeesettebb ötletekkel dolgoztak. Így például mindennapos dolog volt, hogy egymás rovására követtek el az udvarhölgyek sokszor kegyetlen és durva tréfákat, csak hogy a királynőt megnevetessék. Néha az ilyen tréfák nagyon is vakmerőek voltak, átlépték a megengedett határokat. Ilyenkor a kínos következményeket a királynő szokta elhárítani. Általában Berengária egy játszó oroszlánkölyökre emlékeztetett, amelyik nem gondol arra, hogy karmai, melyekkel játék közben valakire rácsap, komoly sebeket is okozhatnak.

Berengária királynő nagyon szerette férjét, de azért félt annak nyers, hirtelen fellobbanó haragjától. Leginkább azonban az fájt neki, hogy Rihárd nem vette őt komolyan és gyerekeknek tekintette. Ezért féltékeny volt Edit hercegnőre, aki viszont éppen esze miatt állt nagy kegyben a királynál, aki nem egyszer beszélte meg vele komolyabb dolgait. Ennek ellenére sem gyűlölte a királynő Editet, még kevésbé akart neki fájdalmat okozni, mert, amint már mondtuk, jóindulatu és szelid természetű volt. Csak éppen hiusága és önérzete volt nagyobb a rendesnél. Az udvarhölgyek, akik mindent kiszímatoltak, csakhamar észrevették, hogy a királynő szívesen hallgatja az olyan apró csipkelődzéseket, melyeknek éle Edit hercegnő ellen irányul és így azután minden alkalmat megragadtak, hogy a királynőt a hercegnő rovására szórakoztassák.

Ez nem volt éppen valami nemes és tapintatos dolog, mert a hercegnő árvalány volt. Noha a Plantagenet nevet viselte és a szép Anjou hercegnőnek nevezték, továbbá a királyi hercegnőnek kijáró előjogokat élvezte, senki sem volt azzal tisztában és senki sem merte közelebbről megvizsgálni, hogy tulajdonképpen miféle rokonságban áll a királlyal? Annyi azonban kétségtelen volt, hogy Rihárd igen tisztelettudón bánt szép rokonával, a királynő pedig, féltékenysége ellenére is, mindenüvé magával vitte és megadta neki a rangjának járó tiszteletet.

Az udvarhölgyek eleinte nem igen találtak tréfaik céltáblájául mást, minthogy a hercegnő néha rosszul kötötte meg fejkendőjét, vagy hogy a ruhája nem volt teljesen megfelelő, mert a magasabb eszmekörbe elmerült hercegnő figyelmét néha elkerülték az ilyen apró öltözködési hibák. De szerencsére hamarosan észrevették a skót lovag hódolatát, annak epedő pillantásait, megfigyelték, hogy állandóan a hercegnő színeiben küzd a lovagi tornákon és erre megindultak a gyilkos kis tréfálkozások, gunyos megjegyzések. Mindezt azután betetőzte az Engaddikolostorba történt zárandoklásuk, melynek során, amint tudjuk, a beteg férjéért imádkozó királynő kíséretével együtt bevonult a szent ereklyét őrző kápolnába, ahol az egyik udvarhölgy észrevette, amint Edit hercegnő Kenneth lábaihoz ejtette a két rózsaszálat. Természetesen néhány perccel utóbb már a királynő is be volt avatva ebbe a titokba.

Mikor Berengária Engaddiból a táborba visszafelé tartott, határozottan pompás hangulatban volt. Ez nem csoda, mert hiszen unaloműzőnek megvolt a legnagyobb pletyka, - Edit és Kenneth szerelme - azonkívül kísérete kiegészült a jeruzsálemi királynő által ajándékozott törpe házaspárral, akiknél mulatságosabb emberpárt képzelni nem lehetett. A királynő küldte annak idején a törpe házaspárt a kápolnába is, mert kíváncsi volt, hogy miféle hatással lesz az ilyen szörnyszülöttek megjelenése a magánosan imádkozó lovagra. De akkor Kenneth tartózkodó viselkedése és a remete közbelépése miatt nem sikerült a tréfa. Erre következett azután a második kísérlet, amelynek következményei azonban váratlanul drámaiak lettek.

Amikor Sir Kenneth elhagyta a sátrat, az asszonyok ismét összesereglettek. A királynő, aki eleinte kevés ügyet vetett Edit haragos tiltakozására, azzal csipkedte szép unokahugát, hogy gunyos megjegyzéseket mondott a skót lovag furcsa, szegényes, ütött-kopott ruhájára. Ebben a tréfálódzásban azután annyi kegyetlen elmésséget fejtett ki, hogy a vérig bosszantott hercegnő végre is megunt a dolgot és visszavonult a saját szobájába. Mikor azonban hajnalban társalkodónője, akit tudakozódni küldött, azzal a hírrel tért vissza, hogy az angol zászlót elrabolták, Kennethet pedig fogságba vetették, nyomban a királynőhöz sietett és erőlesen követelte, hogy a királynő haladéktalanul menjen férjéhez és tegye jóvá könnyelmű tréfájának következményét.

A királynő megrémült és most már - szokása szerint - a környezetére igyekezett a felelősséget hárítani. Mindenféle vigasztaló szóval próbálta Editet megnyugtani. Meg volt győződve, hogy nem lesz semmi baj, a lovag talán csak alszik odahaza, lehet, hogy a zászlót is magával vitte tulzott óvatosságból. Vagy, ha legrosszabb esetben csakugyan el is fogták, akkor is meg fogja menteni, majd szépen kimagyarázza a dolgokat, csak éppen meg kell várni, amíg Rihárd első dühkitörése lezajlott.

Igy beszélt össze mindenfélét, közmondásokat idézett, a bibliából mondott példabeszédeket, mindezt azért, hogy Editet és önmagát is megnyugtassa. Sehogy sem tudta elképzelni, hogy egy könnyelmű tréfának ilyen végzetes következménye lehet. De mialatt a királynőből feltartóztatlan áradatban ömlött ez a sok felesleges szó, egy újabb hirhozó lépett a királynői sátorba. Kérdezni sem kellett tőle, hogy mi az ujság, mert rá volt írva halálra rémült arcára. Edit hercegnő felsikoltott, egy székbe kapaszkodott, hogy össze ne roskadjon, csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta megállni, hogy eszméletét ne veszítse.

- Asszonyom, - mondotta rekedt, tikkadt hangon - ne vesztegessen egyetlen szót se tovább. Siessen és mentsen meg egy emberi életet, ha ugyan még megmenthető.

- Még nincsen késő, - válaszolta Calista udvarhölgy. - Éppen most intézkedett a király, hogy vigyék a veszthelyre. De nagyon kell sietni, ha még idejében akar beleavatkozni Felséged!

- Aranylámpást akasztok a szent sir fölé, ezüst ereklyetartót viszek Engaddiba, száz aranyat érő miseruhát ajándékozok a rendnek, ha sikerül megmentenem.

- Gyorsan, asszonyom - kiáltotta magánkívül Edit. - Szólítsa segítségül valamennyi szentet, de ezuttal maga igyekezzék közöttük a leggyorsabb lenni!

- Valóban, Felség, - dadogta a megrémült udvarhölgy - egy pillanatnyi vesztegetni való időnk sincsen. Rohanjunk a király sátorába, hogy megmentjük a szegény lovagot.

- Igen, megyek, már is megyek! - kiáltotta a királynő, aki egész testében remegett. Az izgatott udvarhölgyek nem voltak képesek öltözködésében úgy a segítségére lenni, mint máskor. Edit, aki halálsápadt volt, maga lépett a királynőhöz és öltöztette fel.

- Micsoda dolog ez, hölgyeim? - kiáltotta a királynő, akit könnyelműsége még most sem hagyott el. - Hát oda jutottunk, hogy Edit hercegnőnek kell a ti dolgotokat is elvégeznie? Most hát láthatod, hugom, hogy micsoda ügyefogyott népség ez. Sohasem készülök így el. Legjobb is lesz, ha áthivatom a madridi érseket és őt küldöm közvetítőül Rihárdhoz!

- Nem, nem! - tiltakozott Edit. - Magadnak kell menned. Te idézted fel a szerencsétlenséget, néked is kell hát azt elhárítani!

- Igen, megyek! - mondotta a királynő - de ha Rihárd éppen emberevő kedvében van, akkor lehet, hogy megöl engem!

- És mégis menj hozzá legkegyelmesebb urnóm! - mondotta Calista, aki legjobban ismerte a királynő természetét. - Nincs a világnak az a haragvó oroszlánja, amelyik egy ilyen édes, szép arcra, gyönyörű termetre haragosan tudna nézni. Még kevésbé képes arra Rihárd, aki annyira szerelmes és engedelmes lovagod!

- Azt hiszed, Calista? Én kételkedem ebben, de azért mégis megyek. De az Isten szerelméért, mit csináltál? A zöld ruhámat adtad rám, holott ő éppen ezt nem szereti. Add rám a kék ruhámat és keressétek ki a rubinékszereimet. Azt hiszem a másik szobában lévő ládikóban találod meg!

- A ruhád és egy emberi élet között kell választanod! - kiáltotta magánkivül Edit. - Oh, ezt nem lehet kibírni! Ne fáradj kérlek, majd egyedül megyek a királyhoz, hiszen némi közöm nekem is van a dologhoz. Valóban kíváncsi vagyok, hogy lehet és szabad-e tisztességes lányok nevével visszaélni, idétlen tréfát üzni a kötelességét teljesítő kitűnő lovaggal, azt kötelességszegésre bírni és egy tréfa kedvéért meggyaláztatni Anglia zászlóját!

E szenvedélyes szavak hallatára a királynő arca ugyancsak megváltozott. A támadás nem várt heveségétől megrémült és elszántan kifelé indul, ijedten kiáltotta: tartsátok vissza!

- Valóban hercegnő, kérjük, őrizze meg hidegvérét és Felséges asszonyunk induljon most már minden késedelem nélkül a királyhoz! - mondotta rémülten Calista, miközben gyengéden Edit karját érintve, visszatérésre akarta bírni.

- Megyek már! Megyek már! - kiáltotta a királynő.

Edit hercegnő kedvetlenül és idegesen megállt. Várta, hogy mi lesz? De ezuttal csakugyan nem lehetett kifogása a királynő gyorsasága ellen, mert Berengária sietve magára kapott egy hosszú, bő köpenyt, amely ruhájának minden fogyatékoságát eltakarta és azután Edit és az udvarhölgyek, valamint néhány tiszt kíséretében sietve a királyi sátor felé indult.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A királyi sátor külső csarnokában tartózkodó örök, noha a legudvariasabb és legtiszteletreméltóbb formában, de mégis megakadályozták, hogy a királynő belépjen férjéhez. A király komoly és szigorú parancsát nem merték megszegni. Egyébként a királynő maga is kihallotta Rihárd hangját, amikor ezt a parancsot kiadta.

- Most hát láthatod, előre tudtam, hogy így lesz, a király nem hajlandó maga elé bocsátani! - fordult Berengária olyan hangon Edithez, mintha minden befolyásának csődjét akarná bejelenteni.

Ugyanakkor bentől ismét hallatszott a király hangja, amint utasításokat adott valakinek.

- Menj hát fickó és mondom: ügyes légy! Tíz aranyat kapsz, ha egyetlen ütéssel vágod le a fejét. És mielőtt lesujtasz, figyeld az arcát. Nézd meg, hogy megváltozik-e az arcszíne? Megrándul-e egyetlen izma is?

- Ha valóban nem torzul el a félelemtől az arca, amikor a bárdot megsuhogtatom feje felett, - hangzott egy durva, vastag hang - úgy azt csodáim közé fogom feljegyezni, mert ez lenne az első ilyen eset életemben.

Edit ideges mozdulatot tett.

- Ha Felséged nem mer bemenni, vagy nem akar intézkedni, úgy magam végzek ezekkel az emberekkel! - mondotta erélyesen. - Uraim, - fordult a szolgálattevő tisztek felé - jelentsék azonnal a királynak, hogy a felesége haladéktalanul beszélni akar vele!

- Bocsánatot kérek, kegyelmes hercegnőm! - válaszolta az egyik tiszt - de nem tehetek eleget kérésének, őfelsége e pillanatban élet és halál kérdésében határoz!

- Nos, én is élet-halál ügyében akarok beszélni vele! - kiáltotta elszántan Edit hercegnő és a tisztet egyik kezével félretolva, a másikkal megragadta a másik szobát elválasztó függönyt.

- Nem szállhatok szembe kegyelmességeddel! - mondotta a tiszt elhalványodva és félreállt az utból. A királynő nem habozhatott. Még mielőtt Edit megelőzhette volna, belépett férje szobájába.

A király ágyán feküdt és előtte egy borzalmas ember állt, akinek mesterségét nem volt nehéz eltalálni. A marcona, saskeselyűre emlékeztető arcú ember vörös nadrágot hordott, szűk kabátja ujjatlan volt, csizmái majdnem csipőig értek. Ijesztő külsejét vörös szakállá még rutabbá és visszataszítóbbá tette. E szörnyeteg bivalyerős volt, izmai úgy dagadtak, mint a hajókötelek. Óriási pallósra támaszkodott, amely magasabb volt mint ő, pengéje széles volt és beretvaéles.

Amikor a királynő belépett, Rihárd meglepetten és bosszusan ugrott fel ágyában és olyan mozdulatot tett, mintha testével akarná elföldni a belépő szemei elől a hóhért. Ugyanakkor megpillantva a belépő udvarhölgyeket, ösztönszerű mozdulattal szorosabbra csavarta dereka körül a takaróul szolgáló oroszlánbőrt, melyet ügyes olasz mesterek lágyabbra cseriztek a legfinomabb őzbőrnél is.

Berengária, - amint már említettük - nagyon jól ismerte a férje felett gyakorolt hatalmát, azt a bizonyos varázst, melynek titka a női szépség, a fiatalság és szerelem. A borzalmas látogatóra vetett futó pillantása után oda vetette magát Rihárd ágya elé, térdre roskadt, miközben köpenyét széttárta, hogy formás válla teljes szépségében érvényesült és ugyanakkor megoldott

fürtjei dus aranyhullámokban omlottak vállára. Orcája olyan volt, mint a felhővel fátyolozott napsugár. Azután drámai mozdulattal megragadta a király jobbkezét és szenvedélyesen a szívéhez vonta, hogy Rihárd érezze heves lüktetését. Ugyanakkor bájos fejecskéje mint valami megtört édes kis virág lehanyatlott, ráborult Rihárd kezére és megcsókolta azt.

- Mit jelent mind ez, Berengária? - kérdezte a király meglepetten és kissé félszegen, mert a furcsa helyzet sehogysem, volt alkalmas arra, hogy fenséget és méltóságot árásson.

- Küldd el ezt az embert... megöl a pillantása! - reszketett a királynő.

- Hordd el magad, fickó! Mit állsz még itt? Hogy mersz a királynőre nézni? - kérdezte Rihárd.

A szörnyű ember eltávozott, miközben még egy különös mosollyal kísért pillantást vetett a térdeplő, kipirult arcú, felizgult királynőre.

- Nos, te kis szeleburdi, miféle szélvész sodort ide? - kérdezte Rihárd felesége felé fordulva.

De hát a királynő kivételes asszonyi szépsége, remegő izgalma, forró ajka, mellyel Rihárd kezét csókolta, ujjainak görcsös vonaglása, melyek úgy fonták körül a hatalmas férfikezet mint megannyi védelmet kereső kis pillangó, nem téveszthették el hatásukat és Rihárd fokozódó ellágyulással nézett Berengáriára, szigorú, kék szemének pillantása megenyhült. Felemelkedett és gyengéden simogatta a lány fürtöket és azután megcsókolta az angyalian szép arcocskát. A férfias szépségének és erejének teljében lévő király, amint szerelmes mozdulattal nyult felesége felé, olyan tökéletesen művészi látványt nyújtott, hogy ezt a jelenetet bármelyik ihletett művész megörökíthette volna Herkules és Dejanira címmel.

- Halljuk hát, szivecském, mit keres az én szerelmem az ő uránál és lovagjánál e szokatlanul korai órában?

- A bocsánatodat akarom esdekelni, kegyes jó uram és parancsolóm! - kiáltotta a királynő.

Rihárd meglepetése egyre nőtt.

- A bocsánatomat? - kérdezte. - De hát miért?

- Mindenekelőtt azért, amiért tilalmad ellenére is betörni merészeltem sátradba!

A királynő hangja elakadt. Rihárd mosolygott.

- Oh, hiszen akkor a napsugárnak is bocsánatot kellene kérnie, amiért engedelem nélkül be mer sütni a függöny nyilasán. Csak azért akartalak távol tartani, mert itt olyan jelenetek folytak le, melyek nem a te szemeidnek valók, azonkívül nem akartam, hogy olyan helyen tartózkodj, ahol nem régen még ragályos betegségben feküdtem.

- De ugy-e, most már jól érzed magadat? - kérdezte a királynő, aki még mindig nem mert rátérni jövetelének igazi okára.

- Igen, eléggé erős vagyok ahhoz, hogy lándzsát törjek azzal a vakmerő lovaggal, aki kétségbe merné vonni azt, hogy te vagy az asszonyok legszebbje!

- Akkor hát nem fogsz tőlem megtagadni egy kegyet, egyetlen egyet... melyet egy veszendő lélek számára kérek!

- Kiről van szó? - kérdezte homlokát ráncolva Rihárd.

- A szerencsétlen skót lovagról!

- Ne beszélj róla! - mondta elkomorodva a király. - Meg kell halnia, sorsa és végzete beteljesült!

- De drága jó uram, hiszen csak egy selyemzászló az, melyet veszni hagyott. És én sajátkezűleg himzek neked helyette egy másikat, olyan szépet és dusat, amilyennél különbet még sohasem lengetett a szellő. Minden gyöngyömet rá fogom himezni és minden egyes gyöngyszem felvarrásánál hálaönnyet fogok ejteni.

- Nem tudod, hogy mit beszélsz! - válaszolta haragosan a király. - Kelet minden könnye nem tüntetheti el az Anglia becsületén ejtett foltot. És a könnyek óceánja sem moshatja el az én hiremen esett gyalázatot. Kedvesem, ne légy tévedésben kötelességeid, hatásköröd és a rendelkezésedre álló időm felett. Ezuttal olyan ügybe avatkoztál, amely egyedül rám tartozik.

- Hallod ezt, Edit, - sugta a királynő a hercegnőnek - minden további kéréssel csak felizgatnám!

- Mylord, - mondotta most Edit hercegnő, váratlanul előre lépve - engedje meg nékem, alázatos rokonának, hogy a lovag számára ne kegyelmet, hanem igazságot kérjek! A király szíve és füle minden időben nyitva kell hogy legyen, amikor arról van szó, hogy igazságot tegyen!

- Hogyan, - kiáltotta ámulva a király és felült ágyában - az én okos Edit hugom intéz hozzám ilyen komoly és méltóságteljes szavakat? Nos én méltóan akarok azokra válaszolni, feltéve, hogy a kérelem, melyet előterjeszt, megérdemli figyelmünket!

- Mylord, - mondotta ismét Edit - az a derék lovag, akinek vérét akarja ontatni, sok jó szolgálatot tett a kereszténységnek. Ezuttal is csak azért szegte meg kötelességét, mert kelepcét állítottak neki és bolondot üztek vele egy rossz tréfa kedvéért. Követet küldtek hozzá, egy előkelő hölgy - eh, miért kerteljek, megvallom őszintén - az én nevemben és így birták rá, hogy hagyja el őrhelyét. És vajjon melyik keresztény lovag cselekedett volna másképpen, ha egy Plantagenet hercegnő parancsát kézbesítik neki?

- És te láttad őt hugom? - kérdezte a király, aki alig tudta elfojtani bosszuságát.

- Igen, láttam a lovagot, uram! - válaszolta Edit. - De most nincs idő megmagyarázni, hogy miért, sem mentegetődni nem kívánok, sem másokat megvádolni.

- És hol részesítetted őt ebben a kegyben?

- Ófelségének, a királynőnek sátrában!

- Hogyan! Azt még valahogyan megértem, hogy ez a megszádlott lovag fel merte emelni szemét rád, hiszen az ember néha felcsodálkozik a napba, de az már igazán érthetetlen és felháborító, hogy te annyira megfélemedtél magadról, hogy a királynői sátorban, éjszaka idején fogadtad! Atyám emlékére mondom, ezért életed fogytáig kolostorban kell vezekelned!

- Uram, - mondotta rendithetetlen nyugalommal Edit - hatalmad módot ad neked ilyen zsarnokságra. De ki kell jelentenem, hogy e találkozásnál az én becsületemen éppen olyan kevésbé esett folt, akár Felségedén. Ezt a királynő, ha kedve tartja, bizonyítani tudja! De, mint az imént megjegyezni bátorzkodtam, nem azért vagyok itt, hogy mentegetődzem, vagy másokat vádoljak. Mindössze annyi kegyet kérek egy nagyon erős kísértés folytán bűnbe esett ember számára, amennyit Felséged a maga számára fog esedezni egykor egy magasabb ítélőszék előtt!

- Hogyan? Valóban Plantagenet Edit hercegnő beszél így? - kérdezte keserű hangon a király. - Edit, az én fenköltlelkű, okos kis hugom? Vagy a szerelmes asszony áll előttem, aki mindenről megfélemedzik, amikor lovagja életét akarja megmenteni? Őseimre, ha idehozatnám e lovag levágott fejét, úgy képes lennél azt mint szent ereklyét házikápolnáid keresztje mellé állítani!

- Ha a vérpadról elhozatod fejét, úgy csak azt mondhatom, hogy ez egy olyan derék lovag feje, akit igazságtalanul és borzalmas módon végeztetett ki az a király, aki egyébként sohasem tévedett, ha lovagi tettek megjutalmazásáról volt szó! A szerelmesemnek nevezed! - kiáltotta szenvedélyes hangon a hercegnő, akit indulata egyre jobban elragadott - Nos, csakugyan az volt, de erről soha egyetlen szóval, egyetlen tiszteletlen pillantással sem beszélt. Beérte azzal az alázattal, mellyel a halandók a szenteknek szoktak hódolni. És ennek a jó, bátor és hűséges embernek azért kell meghalnia!

- Oh, hallgass, hallgass! - esengett a királynő - szavaid még jobban felingerlik a királyt!

- Nem törődöm ezzel. Az érintetlen szűz nem retteg a dühöngő oroszlántól sem. Végeztesse ki hát ezt az ártatlan lovagot. Én, Plantagenet Edit, meg fogom siratni és megőrzöm emlékét. Senki ne merjen többé előttem olyan politikai szövetségről és kapocsról beszélni, melyet az én kezemmel akarnak szorosabbra fűzni. Amíg élt, addig nem lehettem a menyasszonya, mert rangjaink különbözősége áthidalhatatlan volt. De a halálban nincs többé rang, ott mindnyájan egyenlőek leszünk és én mostantól kezdve a halott menyasszonya leszek!

A király éppen néhány heves szóval akart válaszolni e szenvedélyes kitörésre, amikor váratlanul egy karmelita barát lépett be nagy sebbel-lobbal a sátorba. Testét feltűnően durva daróc fedte, mert ez a rend már külső megjelenésével is hangsúlyozta szegénységi fogadalmát. Gyorsan a király elé térdelt és izgatott szavakkal kérte, hogy a kivégzést azonnal függesztesse fel.

- Kardomra! - kiáltotta a király - az egész világ összefogott ellenem és mindenáron meg akar őrjíteni. Bolondok, asszonyok, papok állnak az utamba. De hát hogyan lehetséges az, hogy még egyáltalában életben van?

- Felséges uram, - válaszolta a barát - én kértem meg De Baux lordot, hogy akadályozza meg az ítélet végrehajtását mindaddig, amíg Felségeddel nem beszéltem.

- És ő eleget tett kérésednek? Ez jellemzi vajszivűségét. De hát mi mondanivalód lehet, az ördögbe is?

- Mylord! - válaszolta a barát, - amit megtudtam, azt a lovag a gyónás szentsége alatt közölte velem és így azt véled nem közölhetem. De esküszöm Éliás prófétára, aki rendünk legfőbb őre, hogy az esetben, ha e titkot tudnád, úgy nyomban megváltoztatnád ítéletedet és megkegyelmeznél az ifjunak!

- Jó atyám, - felelte a király - hogy tisztelem az egyházat, annak bizonyítéka, hogy itt vagyok és e fegyverek, melyeket védelmére emeltem föl. Ha megmondod, hogy miféle titkot tudtál meg, úgy hajlandó vagyok megfontolás tárgyává tenni a dolgot. De vaktában nem intézkedem és nem hiszek néhány kenetteljes papi szónak.

A barát most felegyenesedett, széttárta ruháját és feltolta csuklyáját úgy, hogy látható lett kecskebőr ruhája és arca, melyet a sok éhezés, szenvedés, bőjt szinte csontvázszerűvé tett.

- Mylord, - mondotta komor hangon - husz éve élek itt a legszörnyűbb vadonban, hogy levelezek egy régi bűnömet. Hogyan tételezed fel, hogy az én ajkamat hazug szó elhagyhatja? És hogyan hiheted azt, hogy én, aki csak azért élek, hogy az egyházat szolgálhassam, akinek minden vágya az, hogy a szent föld ismét keresztény kézben legyen, aki mást sem keresek, mint az Urral való megbékülést, megszeghetem a gyónás szentségét?

- Ah! - kiáltotta Rihárd - tudom, te vagy az a szent, aki itt élsz a pusztában. Ami azt illeti, valóban hasonló vagy a kietlen tájakon vándorló szellemekhez, de hát Rihárd király nem ijed meg az ilyen rémektől sem. Te vagy az a barát, akihez szövetséges testvéreim időnkint köve-

teket szoktak küldeni azzal a kérelemmel, hogy közvetítsd üzeneteiket a szultánhoz, mialatt én betegen fekszem. Valóban, náladnál rosszabb szószólója már alig lehetne a lovagnak és most még inkább ragaszkodom az ítéletemhez. Annál gyorsabban és biztosabban hal meg, minél több szót emelsz az érdekében!

- Ugy hát legyen neked irgalmas az Ur! - mondotta felindulva a szerzetes. - Olyan ítéletet mondasz ki, melyet később kétségbeesetten szeretnél majd jóvá tenni és szívesen áldoznád fel az egyik kezedet, vagy lábadat is, ha meg nem történtté tehetnéd! Elvakult, vakmerő király, szállj magadba!

- El veled! - toporzékolt a király. - A nap már rávilágított Anglia gyalázatára és az még mindig nincsen megtorolva. - Asszonyok, barátok takarodjatok innen, ha nem akartok igen kellemetlen parancsot hallani, mert esküszöm...

- Ne esküdj! - hangzott hirtelen, egy idegen férfi hangja, aki e pillanatban lépett a sátorba.

- Ah, El Hakim, kedves tudós uram, bizonyára azért jöttél, hogy királyi jutalmamat kérjed! - szólt Rihárd, megpillantva a belépőt.

- Azért jöttem, hogy sürgős megbeszélést folytassak veled. Fölötte fontos közölni valóm van.

- Lépj előbb feleségem elé, Hakim, hogy megismerje ura megmentőjét!

- Nem vagyok méltó arra, hogy fátyolozatlan szépségét megpillantsák szemeim! - válaszolta Hakim és keleti udvariassággal mélyen meghajolt, miközben széttárta kezét.

- Ugy hát távozz, Berengária és te is Edit. Ne szólj, ne ujtsd meg makacs könyörgésedet. Annyit megigérek, hogy az ítélet végrehajtását délutánig felfüggesztem. Menj, drága Berengáriám és igyekezz megnyugodni. Edit, - mondotta most olyan villámló szemekkel, melyek a legbátrabb embert is félelemmel töltötték volna el - távozz te is, ha józan vagy és nem akarsz nagyobb bajt okozni!

Az asszonyok olyan riadtan huzódtak vissza, mint a megriadt fácánok, ha váratlanul sólyom csap le rájuk.

Visszavonultak a királynő sátrába, ahol tehetetlen jajveszékelésnek adták át magukat és kölcsönös szemrehányásokkal halmozták el egymást. Egyedül Edit őrizte meg hidegvérét, önuralmában annyira ment, hogy segítségére sietett a királynőnek, aki a kiállott izgalmak folytán idegrohamot kapott és a legkülönbözőbb betegségeket képzelte be magának.

- Lehetetlen, hogy a hercegnő szerelmes a lovagba! - sugta Calista udvarhölgy Floristának. - Tévedtünk. A hercegnőt csak Kenneth sorsa aggasztja és lelkiismereti furdalást érez, amiért a lovagot miatta éri ilyen szerencsétlenség!

- Ah, - felelte az idősebb és tapasztaltabb Florista - nem így van az. A hercegnő a büszke Plantagenet család sarja, akik inkább meghalnak, semhogy elárulják gyengeségüket és szenvedéseiket. Csak ők képesek arra, hogy mialatt maguk súlyos sebből véreznek, vetélytársnőik apró karcolásait kötözzetik. Bizony, mondom neked, nagy baklövést és szörnyű igazságtalanságot követtünk el. Szívesen odaadnám valamennyi ékszeremet, ha valahogyan jóvá tehetnénk ostobaságunkat!

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

A barát úgy követte a királyi sátorból távozó nőket, mint ahogyan az árnyék huzódik a napsugár után, ha hirtelen felhő roppen a nap korongja elé. A küszöbön azonban visszafordult és intő, majdnem fenyegető mozdulattal emelte fel jobbját a király felé.

- Jaj annak, - mondotta - aki megveti az Isten szolgájának tanácsát és inkább hallgat a hitetlenek szavára! A bárd még nem hullott le, de már csak egy hajszálon függ. Büszke és döllyfős uralkodó, mi még találkozni fogunk!

- Ugy legyen, te fennhéjázó barát, aki gőgösebb vagy kecskebőr ruhában, mint a biborba és finom fehérneműbe öltözködő hercegek!

A remete sietve eltávozott, a király pedig az arab orvoshoz fordult.

- Mondd csak, Hakim, - kérdezte tőle - a ti derviseitek is olyan bizalmas lábon állnak az uralkodóval, mint a mi papjaink?

- A mi derviseink - válaszolt Hakim - vagy nagyon bölcsek, vagy örültek. Közép út nincs azok számára, akik a dervis tépett kaftánját magukra öltik. Az éjszakákat átvirrasztják, a nappalokat végigkoplalják. Vagy van tehát annyi eszük, hogy az uralkodók jelenlétében szerényen viselkednek, vagy ha megfélekeznek magukról, akkor sem történhetik semmi bajuk, mert tettüket örülségük rovására írják.

- Ugy látszik, hogy a mi szerzeteseink ehhez az utóbbi fajtához kezdenek hasonlítani. De térjünk a dologra. Mivel lehetek szolgálatodra, tudós orvos?

- Nagy király, - mondotta az orvos, mélyen meghajolva - engedd meg, hogy néhány szót intézhessek hozzád anélkül, hogy ezzel indulataidat felkorbácsolnám. És mindenekelőtt engedd meg, hogy arra figyelmeztesselek: nem nékem köszönheted az életedet, hanem ama magasabb lénynek, aki az emberi sorsok felett ítél!

- Fogadni mernék, hogy az életemért egy másikat akarsz cserébe kérni! - mondotta Rihárd.

- Eltaláltad, hatalmas uralkodó. A kérésem valóban úgy hangzik, hogy bocsáss meg annak a derék lovagnak, aki ugyanazt a bűnt követte el, melybe Ádám, akit Aboul-Besár néven is szoktunk említeni és aki valamennyi ember ősatya, szintén beleesett!

- Ha olyan bölcs vagy, - mondotta kissé ridegen a király - úgy azt is tudnod kell, hogy Ádám is halállal bünhődött e vétkeért. Minden szentekre mondom, abban a pillanatban, mikor átlépte sátram küszöbét, már sejtettem, hogy mit követett el. És most itt van ez a veszendő, bűnös lélek, ez az áruló, akit jogosan ítéltem halálra! És itt vagyok én, a harcok királya, aki már ezreket mészároltattam le a harctéren és százak fejét hasítottam ketté sajátkezüleg, olyanokét, akik sokkal kevésbé voltak bűnösök, akik nem gyalázták meg Anglia zászlaját, nem ejtettek foltot házam becsületén és nem keverték szennyes ügyükbe a királyné és unokahugom nevét. Valóban nevetnem kell, hogy micsoda kétségbeesett erőlködéssel fogtatok össze a megmenntésére. A mesebeli lovag jut az eszembe, akit szellemek akartak megakadályozni abban, hogy várába juthasson és ha egy szellemet elkergetett, nyomban két másik jött helyébe. Akárcsak nálam! A feleségem, a hugom, a barát... egymásután a sorompóba léptek, hogy harcoljanak érte. És nékem egyedül kell megmérköznöm ezzel a szoknyás és csuhás hadsereggel! Hahaha!

És Rihárd valóban hangosan felkacagott, mert a hangulatában lényeges változás állott be, mint mindig, ha elmúlt dühének első fellobbanása.

Az orvos olyan pillantást vetett a királyra, amelyben csodálkozás és egy kis megvetés is volt, mert a keletiek nem igen értik a kedélynek ilyen gyors változását és a hangos nevetést egyáltalában nem tartják komoly és méltóságteljes férfiúhoz illőnek. Megvárta hát, amíg a király hangos jókedve elcsendesedett.

- A halálos ítéleteket, - mondotta ekkor csendes, nyugodt hangon - nem szokták kacagó szájjal hozni. Engedd hát azt remélnem, hogy megkegyelmeztél a lovagnak.

- Vedd helyette ezer fogoly szabadságát. Ezer honfitársad szabadságát adom vissza, akiket visszaküldhetsz családjukhoz. De ennek az embernek bűne megbocsáthatatlan és életével kell lakolnia! Egyébként sem hinném, hogy komolyan meg tudnád előttem indokolni, hogy miért avatkozol Kenneth sorsába és miért akarod megakadályozni azt, hogy legfőbb birói jogomat gyakoroljam, amelyre esküm kötelez!

- Az esküd nem csak ítélkezésre kötelez, hanem igazságra és kegyelemadásra is. Már pedig te most nem ítélkezel, hanem a magad egyéni akaratát akarod mindenáron keresztülvinni. Ami pedig az én beavatkozásomat illeti, úgy tudd meg, hogy számos emberi élet függ ettől a megkegyelmezéstől.

Magyarázd meg világosabban szavaidat! - mondotta a király. - De ne hidd, hogy holmi ravasz hazugsággal tévutra vezethetsz!

- Távol álljon ez a te alázatos szolgádtól! - válaszolta az arab. - Nos, tudd meg hatalmas király, hogy a gyógyszer, amely visszaadta az egészségedet és amely hivatva van arra, hogy még sok más derék harcost is meggyógyítson, egy talizmán, melyet bizonyos szerencsés csillagzat alakulásakor lehet csak elkészíteni. Én csupán szerény és szürke osztogatója vagyok a varázsszernek. Szerepem mindössze abban áll, hogy vízbe mártom, megvárom a bevételére legalkalmasabb órát és a többit elvégzi az ital ereje.

- Mondhatom, nagyon ritka és kényelmes orvosság, melyet az orvos ilyen könnyedén hordhat a zsebében! - válaszolta Rihárd. - Kár tehát utnak indítani a tevekaravánokat, melyek ezernyi veszély közepette hozzák Arábiából a különböző gyógyfüveket, hiszen nem kellene mást használni, mint a te orvosságot.

- Meg vagyon irva, - folytatta rendithetetlen komolysággal és nyugalommal Hakim - hogy ne bántalmazd a lovadat, amely a harcban hordozott. Tudd meg hát, hogy e talizmánt valóban el lehet készíteni, csak hogy kevés ama tudósok száma, akik gyógyító erejével kísérletezni is mernek. Mert sok bójtnak, kemény vezeklésnek, nagy megtartózkodásnak kell, hogy alávesse magát az a tudós, aki szolgálatába akarja állítani. Mert, ha az orvos csak egy percre is eltántorodik az erény és vallás útjáról, ha érzéki gyönyöreinek áldoz, vagy henye lustálkodásnak szentelné óráit és nem gyógyít meg havonta legalább tizenkét beteget, úgy az erekleve ereje elvész, gyógyító varázsa megszűnik és az utolsó beteg, valamint az orvos maga is nyomorultul elpusztulnak egy éven belül. Nos, nekem még egy beteget kell meggyógyítanom ebben a hónapban.

- Menj ki a táborba jó Hakim, nézz körül, találsz ott elég beteget. Nem kell hát a hóhérom delikvensét elvenned. Nem is illik egy hozzád hasonló nagy tudóshoz, hogy egy másik mesterember foglalkozását tönkre tedd és elvidd tőle az embereket. Azonkívül nem is értem, hogyan tölthetné be a meggyógyítandó betegeid számát a hóhérjától megmentett bűnös?

- Ezt éppen olyan kevéssé értheted meg, Rihárd király, mint ahogyan nem tudhatod magyarázatát annak, hogy miért gyógyultál meg egy pohár víztől, melyet neked nyújtottam, holott azelőtt semmiféle gyógyszer nem segített rajtad. Én sem bocsátkozhatom bővebb magyarázatokba, mert semmiféle nagy műre ma nem vállalkozhatom, mert kezem hajnalban egy

tisztátlan állatot érintett. De érdd be azzal, hogy nagy bajtól mented meg a magad és szolgád életét azzal, ha a lovagnak kegyelmet adsz.

- Halljad, Hakim, - válaszolta a király - nékem semmi kifogásom nincsen az ellen, hogy az orvosok szavaikat bizonyos rejtélyes homályba burkolják és elhiszem, hogy csakugyan ismerik a csillagok titkos állásának jelentőségét. De annyira babonás nem vagyok, hogy veszélytől rettegek, amiért egy ítéletet végrehajtatok, vagy szerencsét várjak, ha azt felfüggesztem. Az ilyen mesék vénasszonyoknak valók, akik bagolyhuhogásból, meg macskák tüsszentéséből jósolnak.

- Fájdalom, nem tudlak arra kényszeríteni, hogy higgy a szavaimnak! - mondotta az orvos. - De feltéve, hogy alázatos szolgád mégis igazat beszél, úgy vajjon lelkedre veheted-e azt, hogy elrablod és megrontod a talizmán erejét, veszni hagyod számos beteg harcos életét csak azért, mert nem akarsz kegyelmet adni egy szegény bűnösnek? Gondolj arra nagy király, hogy ezeket megfoszthattál életüktől, de közülök egyet sem tudsz újra talpra állítani! A királyoknak, akár a sátánoknak, megvan a hatalmuk, hogy kint és gyötrelmet adjanak az emberek ezreinek, az orvosoknak és tudósoknak viszont a gyógyítás titkát adta meg Allah! Jól gondold meg királyom, nehogy az emberiséget egy olyan jótéteménytől fosszad meg, mely helyett nem tudsz másikat adni.

- Ez több mint szemtelenség! - válaszolta a király, akinek hiuságát bántotta az orvosnak határozott, majdnem parancsoló hangja. - Mi orvosunknak választottunk téged, de nem kértük tanácsaidat lelkiismereti kérdésekben!

- És Anglia büszke királya ily módon viszonozza a véle szemben gyakorolt jótettet? - kérdezte most az orvos eddigi alázatos, görnyedt tartásából kiegyenesedve. Tudd meg hát, - kiáltotta parancsoló, villámot szóró hangon - hogy Európa és Ázsia minden országában, muzulmánoknál éppen úgy, mint nazarénusoknál, a lovagok köreiből csak úgy, mint a hölgyek termeiben mindenütt, ahol az erényt becsülik és megvetik a hálátlanságot, a világ legelrejtettebb zugaiban is, tehát még olyan helyeken is, melyeknek létezéséről fogalmad sincsen, hangos szóval foglak megvádolni, Rihárd király, hogy hálátlan és lovagiatlan vagy! Az egész világ visszhangozzék e vádoló szótól!

- Nékem mondd ezt, átkozott hitetlen? - kiáltotta dühtől remegve a király. - Talán bizony meguntad az életedet?

- Sujts le hát rám a kardoddal! - válaszolta keményen szemébe nézve az orvos. - Legalább e gyilkos tetted ékebben fog beszélni az egész világ előtt, mint ahogyan beszélhetnék én még akkor is, ha minden szavamat gyilkos törre tudnám változtatni!

Rihárd vadul elfordult az orvostól, izgatott léptekkel, mellén összefont karokkal járt fel és alá a sátorban.

- Hálátlan és lovagiatlan vagyok? - mormogta magában. - Éppen ilyen joggal lehetne engem gyávának vagy hitetlennek nevezni. Hakim, te magad választottad ki orvosi jutalmadat, megkapod, bár bevallom, szívesebben vettem volna, ha kérésed legértékesebb gyémántjaimra, híres uralkodói ékszereimre esett volna. Vidd hát magaddal a skótot. A börtönőr ki fogja adni, ha átadod neki ezt az írott parancsot!

Gyorsan néhány sort irt és azt átadta az orvosnak.

- Tekintsd a lovagot a tulajdonodnak. Azt teheted vele, amit akarsz. De mondd meg neki: ne merjen soha többé a szemem elé kerülni. Hallgass rám, Hakim, te okos ember vagy. Ez a lovag tulságosan vakmerően viselkedett azok között, akiknek ígéző szempillantására és gyenge ítéleteire mi férfiak becsületünket bizzuk, mint ahogyan ti keletiek az ékszereiteket,

aranyaitokat és azokat a leheletfinom drágaságokat bizzátok rájuk, melyek olyan elomlók és törékenyek, mintha pókok szőtték volna!

- Szolgád megérti a szavadat, uram! - válaszolta az orvos, aki ismét alázatos állását vette fel. - Ha gyönyörű szőnyegünkön folt esik, úgy a bolond ráül és úgy födi el, az okos pedig a foltra ráteríti a köpenyét. Hallottam uram parancsát és megértem, miért nem szabad a lovagnak Rihárd király szeme elé kerülni!

- Így legyen! - mondta nyomatékosan a király. - Kivánsz még valamit?

- Királyom kegye csordultig töltötte meg a kelyhet! - felelte az orvos. - És kegye üdítő volt, mint a forrásvíz, melyet Mózes vesszeje fakasztott a sziklából!

- Lehet, hogy igazad van, - nevetett a király - de mondhatom, ezuttal ugyancsak erőset kellett a sziklára ütnöd, hogy nedvet fakasszon! Örölnék, ha e fáradságos munkáért kárpótolhatnának valamivel, amiben örömed telnék és amely magától és szívesen buggyanna ki e kemény sziklából!

- Engedd meg, hogy megfogjam győzelmes jobbodat annak megpecsételésére, hogy ha valamikor csakugyan kérni akarok majd tőled valamit, úgy e most kimondott ígéretedre és szavaidra hivatkozhasam!

- Itt a kezem, barátom! - mondotta a király. - Szívből kívánom, hogy betegeidet halálraitélt bűnösök kikérése nélkül is meg tudd gyógyítani.

- Allah, szaporítsa meg életed napjait! - hajolt meg mélyen az orvos és kiment a sátorból. A király olyan tekintettel nézett utána, mint aki a történetekkel nincsen egészen megbékülve.

- Érdekes és furcsa, hogy milyen makacsul és bátran harcolt ez a Hakim a skót lovagért! - mormolta Rihárd. - És milyen felfurcsosító történetet talált ki megmentése érdekében! De hát nem bánom, maradjon életben Kenneth, legalább egy bátor férfival több lesz a világon. Most azonban nézzünk csak egy kicsit az osztrák herceg után! Hahó, emberek! Visszajött már De Baux lord?

Válaszként a küszöbön a lord öles alakja jelent meg és háta mögött, mint valami furcsa árnyék, a kecskebőrös barát kuszott előre és nem kérve engedelmet, szépen bejött ő is a király sátorába.

Rihárd anélkül, hogy ügyet vetett volna a barátára, egyenesen a lordhoz fordult.

- De Baux Tamás, - mondotta - végy magad mellé egy kürtöst és dobost és menj annak az embernek sátrához, akit itt osztrák hercegnek neveznek. Intézd úgy a dolgot, hogy olyankor jelenj meg előtte, amikor udvaroncai minél nagyobb számmal lebzselnek körülötte. Azt hiszem ez éppen a kellő pillanat, mert a német vadkan ilyenkor már reggelizik, mielőtt még misét hallgatott volna. Lépj eléje a lehető legkisebb tisztelettel és vádold meg nevemben azzal, hogy ma éjszaka akár ő, akár az ő parancsára más ellopta Anglia zászlóját. Ezután közöld vele parancsomat, mely szerint egy órán belül ő és udvarának legfőbb méltóságai sajátkezüleg hozzák vissza az ellopott lobogót és azt ünnepélyesen helyezték vissza helyére, miközben födetlen fővel tisztelgő őrséget állnak mellette. Ugyanakkor a hűtlenség és lopás folytán meggyalázott osztrák lobogót földfelé fordítva helyezték az angol zászló mellé, az osztrák lobogó megfordított zászlónyelére pedig tüzzék ki annak a levágott fejét, aki a lopást elkövette, vagy akinek tanácsára a herceg ezt a gyalázatos lopást elrendelte. Megmondhatod azt is, hogy amennyiben mindezt megcselekszi, úgy a szent célra való tekintettel és a szövetség egysége érdekében hajlandó vagyok neki megbocsátani!

- És mit tegyek akkor, ha az osztrák herceg egyszerűen letagadja, hogy bármilyen része is volt a merényletben?

- Ugy mondd meg neki azt, hogy e kérdést Istenre való hivatkozással perdöntő párviadallal kívánom eldönteni. Vegye maga mellé két emberét, válassza ki a helyet és időt ahol és amikor meg akar mérkőzni velem és rábízom a fegyerválasztás jogát is.

- Felséges uram, - válaszolta a lord - gondolj a béke és összetartás szükségességére, amely nélkül nem vihetjük diadalra a szent keresztet!

- Te pedig arra gondolj, hogy parancsodat pontosan és változás nélkül hajtsd végre! - válaszolta türelmetlenül a király.

- Csak nem gondolod, hogy néhány jámbor szó mögé engedem rejtőzni ellenségeimet? Az Egyház békéje! Vajjon ki veszi ezt komolyan és ki törődik vele? Talán bizony a szövetséges uralkodók? Hiszen az Egyház békéje ezuttal a muzulmánok elleni harcot jelenti, már pedig ezek az urak sietve fegyverszünetet kötöttek a szaracénokkal. És csak a vak nem látja, hogy egyik sem gondol az egyház javával, hanem mindegyik csupán a maga hasznát nézi. Hát hadd védjem meg én is a magam jószágát, amelyet úgy hívnak, hogy becsület! A becsület kedvéért jöttem el hazámból idáig és ha véres harcokat folytatok ezért a szaracénokkal, úgy meg fogom védeni azt töretlen épséggel e merénylet herceggel szemben még akkor is, ha valamennyi szövetséges testvérem melléje áll.

De Baux vállat vont és elfordult. Sokkal őszintébb természet volt, semhogy legalább egy mozdulattal ne fejezte volna ki azt, hogy mennyire kedve ellenére van ezuttal a király parancsát végrehajtani. Ám ugyanakkor előlépett a barát. Olyan arccal nézett a királyra, mint aki halandó embereknel magasabb hatalmaktól nyerte tiltakozásához a jogot. És valóban szikár, magas alakja, bozontos üstöke, gondozatlan, elvadult szakáll, szinte örülként csillogó nyugtalan, nagy szeme ama prófétákhoz tették hasonlónvá, akik a hegyek közül leszállva, Izrael fiait rémitgették szörnyű jóslataikkal a bibliai időkben. Olyan méltóságteljes volt e pillanatban Engaddi, mint valami villámmal és viharral terhes óriási felhő, amely pusztító tüzet és felhőszakadást akar ontani a dölyfös paloták tornyaira. Ez a parancsoló, szinte fenséges arc nem maradhatott hatás nélkül Rihárdra, aki minden gögje mellett is engedelmes fia volt az Egyháznak. Ezért, bár a barát engedelem nélküli belépése sértette, tiszteletteljesen köszöntötte, de ugyanakkor titkos jellel utasította De Bauxt, hogy már is induljon végrehajtani a kapott parancsot.

Ámde a barát parancsoló pillantással és mozdulattal utját állta De Bauxnak és megakadályozta, hogy egyetlen lépést is tegyen. Eléje tárta meztelen, sovány karját, melyen még jól látszottak az önostorozás okozta véres sebek.

- Az Atya és Fiu nevében megtiltom, hogy azt a vérszomjas, állatias kihívást közvetítsd két keresztény uralkodó között, akik a szent jelt hordják vállaikon és akik testvériséget esküdtek egymásnak. Angol Rihárd vondd vissza parancsodat. Végzetes veszély és halál fenyegetnek! A tör hegye már torkodat éri!

- A veszély és a halál az én állandó kísérőtársaim! - válaszolta büszkén az uralkodó. - Sokkal több karddal viaskodtam meg már győztesen, semhogy egy hitvány törtől megriadnék!

- Veszély és halál közelednek feléd! - ismételte meg látnoki hangon a barát és azután szinte kísérteties hangsúllyal tette hozzá: És halálod után meg fogsz ítéltetni!

- Szent atyám, - válaszolta Rihárd - én tisztelem személyedet és szentségedet...

- Ne engem tisztelj, tiszteld inkább a leghitványabb kis férget, amely itt él a Holttenger közelében és annak átkos iszapjából táplálkozik. Annak hódolj és annak parancsait kövesd, akinek nevében hozzád szólok. Annak engedelmeskedj, akinek szent sirját vissza akarod hódítani a pogányoktól. Tiszteld az esküt, mellyel szövetséget fogadtál!

- Jó atyám, - válaszolta Rihárd - azt hiszem, hogy buzgóságod és szent voltod némi tulzásra ragadnak. Semmi kifogásom nincsen az ellen, ha lelkemet meg akarod menteni és annak orvosául szegődsz, de a becsületed megvédését mégis csak legjobb rám bíznod.

- Tulzok? - ismételte fájdalmasan a barát. - Hogyan tehetném ezt, hiszen én csak a harang vagyok, melyet az egyház láthatatlan keze lendít meg. Nézd, a lábad elé vetem magamat és úgy kérlek: gondolj a kereszténységre, Angliára és önmagadra!

- Kelj föl! - mondotta az uralkodó. - Nem illő, hogy térdeid, melyek annyiszor érintették a földet, mikor az Ur előtt hajoltál meg, halandó ember előtt alázkodjanak meg. De hát miféle veszély fenyeget bennünket, tiszteletreméltó atyám? Mióta áll Anglia dicsősége és uralma olyan gyenge lábon, hogy egy ilyen ujonnan felszínre bukkant kis osztrák hercegecske annak fennállását veszélyeztetheti?

- Éjfélkor, mikor minden csillag fenn ragyogott az égen, feltekintettem tornyomból a mennyboltra és olvastam a csillagok állásából. Életed házába ellenség furakodott, legkegyelmesebb királyom, mely úgy dicsőségedet, mint pedig a kereszteshadjárat sikerét bukással fenyegeti. A Saturnus különös tűzjeleiből láttam, hogy véres és váratlan veszély fenyeget, ha nem rendeled alá gőgödöt mindannak, amit kötelességed ró rád.

- El veled, ne beszélj ilyeneket! - kiáltotta a király. - Amit mondasz, az pogány tudomány és nem hozzánk, keresztényekhez, illő. Őrjöngsz, vén ember!

- Nem, királyom, nem őrjöngök, még nem örültem meg, nem vagyok olyan szerencsés. Tisztában vagyok magammal és tudom, hogyha magamhoz való eszem nincs is, annál tisztábban látom azt, amit az egyház és a szent cél érdekében kell cselekedni! Az a vak vagyok, aki fáklyát hordozok mások előtt, noha magam nem látom a fényét. Kérdezz engem bármiről, ami hadjáratodra vagy a kereszténység érdekeire vonatkozik és olyan világosan és bölcsen fogok minden kérdésedre válaszolni, mintha látnoki erő világítaná meg lelkemet és szavaimat. De ha önmagamról kellene szólnom, úgy csak a megvetés szavai hagynák el ajkamat!

- Nem akarom a szövetségi viszonyt megbolygatni, még kevésbé feloldani! - válaszolta Rihárd. - De hát miféle elégtételt vegyek a zászlómon esett sértésért?

- Őszintén akarok erről nyilatkozni, még pedig a szövetséges uralkodók és hercegek nevében, akik Fülöp francia király elnöksége alatt sietve ülést tartottak ebben az ügyben, hogy megtanácskozzák a szükséges tennivalókat!

- Valóban különös, - jegyezte meg a király - hogy a szövetséges testvérek keresik az elégtétel módját egy olyan sérelemért, amely engem ért és amelyért nekem kell helytállnom!

- Mindent el akarnak követni, hogy a dolgot megelégedésedre intézzék el. Már is kimondották, hogy lobogódat eredeti helyére fogják visszaállítani. Ezenkívül átokkal sujtották a gáztett elkövetőjét és fejedelmi jutalmat tűztek ki annak a számára, aki a bűnös ellen kétségtelen adatokat tud szolgáltatni. Amennyiben pedig a tettest kinyomozzák, úgy testét farkasokkal szaggattatják szét.

- És mi van az osztrák herceggel, aki ellen a gyanu irányul?

- Hogy a testvéri viszályt elkerülje, az osztrák herceg kijelentette, hogy hajlandó ártatlanságát a jeruzsálemi pátriárka utján előirandó istenítélet utján is bizonyítani.

- Nem volna helyesebb, ha párviadalban adna elégtételt?

- Ezt részint esküje, részint a nagytanács határozata tiltja!

- Rendben van, szent atyám, meggyőztél arról, hogy elhamarkodottan határoztam ebben az ügyben. Azonkívül belátom, hogy könnyebb lenne szélviharban és esőben tüzet gyújtani, mint egy gyáva férfiből a becsület szikráját kicsiholni. Valóban, hiábavaló erőlködés lenne az osztrák herceget tisztességre tanítani. Döntsön hát az istenítélet. Mondhatom, előre élvezem már, hogyan fog eltorzulni az arca és hogyan fog fogaival csikorgatni, ha majd ujjai a tüzes vasgolyóhoz érnek, vagy hogyan fog fuldokolni, ha majd a szent kenyeret kell lenyelnie!

- Hallgass, Rihárd király! - szólt a remete - hallgass, ha nem emberbaráti szeretetből, ugy legalább szeméremből. Mert ki tisztelhet olyan uralkodókat, akik gyilkos gyűlöletet hirdetnek egymás ellen? Milyen csodálatos keveréke vagy te a jónak és rossznak! Mennyi nagyság és emelkedettség van benned! Egyesül benned az oroszlán bátorsága és minden méltósága, de vérszomjas kegyetlensége is!

A barát némán állt néhány pillanatig, szeme a távolba meredt.

- Az Ur, - mondotta azután lassu hangon - aki ismeri az emberek gyarlóságát, elnéző velük szemben és kegyelmet gyakorol botlásaikkal szemben. A te halálos végzeted óráját is elhalasztotta, a halál angyala, aki ott állt már melletted, tovaszállt. De kezében még ott van kivont pallósa, mellyel nemsokára lesújt rád, hogy egyenlővé tegyen alattvalóid legszegényebbjével.

- Ilyen rövid időm van még csak hátra? - kérdezte Rihárd - Akkor hát legyen így. Ha életem rövid volt is, de legalább dicsőséggel teljesen futottam meg.

- Ah, királyom, - válaszolta a barát és szeméből egy könnycsepp (nagyon ritka vendég ezen a komor arcon) szivárgott ki - végtelen komor és szenvedéssel teljes az a rövid ut még, mely sirodhoz vezet. Fogság, gyötrelem teszik gyászossá és úgy kell meghalnod utódok nélkül, a nemzetek, melyeket e hosszú háboru során vezettél, nem fognak megsiratni és utolsó óránod nem fogod érezhetni, hogy sikerült valamit boldogságuk érdekében tenned!

- Ah, mégsem minden dicsőség nélkül, barát! És a királynő könnyei mégis megáztatják majd siromat! Olyan vigasz ez, melyek nagyságát te meg sem érted és még kevésbbé fogod tudni méltányolni!

- Egy dalnok énekét és egy királyi nő könnyeit, valóban, alig tudom értékelni! - válaszolta a barát olyan fájdalmas, keserű hangon, amely megremegettette a király szívét. - Rihárd király! - folytatta emelkedett hangon - az a vér, mely kék ereidben folyik, nem nemesebb, mint az, amely bennem kering. Mert tudd meg, hogy őseim Lusignan királyi házából származnak és amíg még világi életet éltem és nevem volt, Mortemar Alberichnek szólitottak!

- Akinek tetteit a hir és legenda vette szárnyaira! - mondotta Rihárd. - Valóban te lennél az? Lehetséges lenne, hogy a lovagrendnek ilyen tündöklő csillaga egyszerűen és nyomtalanul lefusson a dicsőség égboltjáról?

- Keressd meg az égről lezuhant csillagokat és hideg, holt, fekete tömeget fogsz találni! Csillogásuk csak addig tartott, míg végigrohantak a világűrben. Én úgy érzem, Rihárd, hogy büszke szived mégis csak megalázkodna az egyház előtt, ha föllebbenthetném életem titkának véres fátyolát. Olyan történetet mondanék el, melyet eddig lelkemnek legmélyén őriztem. Hallgass hát meg, Rihárd és szivemből óhajtom, hogy ez a roncs, aki belőlem még maradt, intő példaként álljon előtted! Feltépem hát a régi, rejtett sebeket és eléd tárom őket még akkor is, ha szemedláltára véreznék is el!

És Rihárd megrendülve hallgatta végig Mortemar Alberich elbeszélését, ezt a különös, komor történetet, mely némileg megmagyarázta a barát elméjének részbeni elborulását és érthetőbbé tette e nagyon szerencsétlen ember viselkedését és életét.

- Felesleges mondanom, - kezdte elbeszélését - hogy előkelő születésű, szerencsés, jól harcoló és meggondolt ember voltam, akinek tanácsait szívesen kérték ki. Igen, ilyen voltam! De miközben Palesztina legelőkelőbb hölgyei vetélkedtek egymással, hogy virágokkal és szalagjaikkal ékesítsék sisakomat, én egy alacsonysorsú, szegény leányba szerettem bele. Apja, egy öreg keresztesvitéz, észrevette nagy lángolásomat és mert tudta, hogy milyen nagy szakadék választja el lányát tőlem, úgy vélte, hogy a kolostor az egyetlen hely, ahová leányát elrejtheti és ahol becsületét biztonságban tudhatja. Én éppen valami veszélyes vállalkozásból kerültem akkor haza, zsákmánnyal és dicsőséggel megrakodva. Ekkor ért a váratlan meglepetés, hogy kedvesemet örökre elvesztettem. Én is kolostorba vonultam, de alázat helyett szívemet valami sátáni gőg ejtette rabul. Lassankint az egyházban is éppen úgy emelkedtem fokról-fokra, mint azelőtt a világi életben. Tanácsaim mindig hasznosaknak és bölcseknek bizonyultak és lassankint minden fontosabb ügyben kikérték véleményemet. Így lettem elnöke a legtöbb gyülekezetnek, vezetője a prélátusoknak. A szívem minden szenvedély elől bezárkózott, hideg, érzéketlen voltam. Így kerültem egy apácarendhez gyóntatónak. És ebben a rendben az apácák között viszontláttam a kedvesemet. Engedd meg, hogy elhallgassam a részleteket. Csak a végső tragikus eseményeket vázolom: a bukott apáca, aki önkezeléssel oltotta ki életét kétségbeesésében és bűnbánatában. Most ott fekszik a sziklasírban, mely fölé kápolnát emeltem és én ott sirok, jajveszékelek, ostromozom magam véget nem érő szenvedések közepette, elborult aggyal, amelyben csak annyi értelem pislog még, hogy állandóan érzem és tudom szörnyű szerencsétlenségem és bűnöm súlyát!

Igy szólt a barát és hangos jajveszékeléssel kirohant a sátorból.

- Menj utána, De Baux! - mondotta a király. - Mert, bár vitézeink a kereszt és az egyház védelmére vonulnak hadba, mégis megeshetik, hogy gunyt üznek e szerencsétlen félőrültből!

Mialatt Rihárd a lordhoz beszélt, a tyrusi érsek jelentkezett kihallgatásra, megkérni a királyt, hogy amennyiben egészségi viszonyai megengedik, vegyen részt a kereszteshadsereg vezéreinek titkos ülésén. Továbbá beszámolót óhajtott tartani amaz eseményekről, melyek a király betegsége óta történtek.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

A tyrusi érsek valóban a legmegfelelőbb követ volt olyan üzenetek közvetítésére, melyeket senki más emberfia el nem mondhatott volna Rihárdnak anélkül, hogy a hirtelen haragu király dühét magára ne vonja.

Az érsek elmondotta, hogy Saladin minden eddigit felülmulóan készülődik az új harcra és száz törzsének egész egyesített erejével akarja kicsikarni a végső győzelmet. Ezzel szemben, sajnos, a kereszteshadsereg vezetői között megdőbbszerű erővel indult meg a bomlási folyamat. A rossz példával Fülöp francia király járt elől, aki nagy sajnálkozások között jelentette ki, hogy miután Rihárd meggyógyult, reá már amugy sincsen szükség és bármennyire is szeretne itt maradni, halaszthatatlan kötelességei hazaszólítják. Hűséges vazallusa, Champagne grófja, természetesen nyomban kijelentette, hogy ez esetben ő is visszatér Európába és a tegnapi nap eseményei következtében Osztrák Lipót visszavonulása sem kétséges. Kivülük még mások is vannak, akik a legkülönbözőbb ürügyek alatt takarodót fujnak. Ilyen körülmények között a kereszteshadjárat folytatása a legnagyobb válságba jutott, mert hiszen Rihárd most már csak egészen jelentéktelen szövetségesek segítségére számíthat, mint amilyen például Montserrat márki, továbbá a Johannita-rendi lovagok, a templánusok, akik esküt tettek ugyan, hogy a szaracénok ellen harcolni fognak, de szívük mélyén gyűlölik azt az európai uralkodót, aki a győzelmet esetleg Palesztinában akarja kivívni, mert önző és kicsinyes politikájuk folytán egy esetleges győzelem minden előnyét egyedül és kizárólag a maguk számára akarják kihasználni.

Az érseknek nem kellett sokat fáradnia, hogy Rihárd királyt az előadottak valóságáról meggyőzze. A király első dühkitörése után keresztbefont karral, lehajtott fővel hallgatta az érsek okoskodását, aki a hadjárat további folytatásának céltalanságát és reménytelenségét fejtegette. Még akkor sem csattant fel, amikor az érsek nyílt célzást tett arra, hogy a bajok előidézésében nagy szerepe van a király hevességének és gögjének.

- Belátom, - válaszolta Rihárd kesernyés mosollyal - hogy bizonyos tekintetben csakugyan bűnös vagyok, atyám! De mégis azt hiszem, hogy hevesvérüségem nem érdemelne egymagában még ilyen súlyos büntetést. Néhány szenvedélyes kitörésem még nem támaszthat akkora vihart, amely megsemmisíthetné ennyi fáradtság és hősiesség gyümölcsét. De hiába acsarkodnak ellenem. Én minden árulás ellenére is ki fogom tüzni Jeruzsálem romjai fölött a győztes keresztet, vagy ha nem, úgy sirom fölé helyezhetitek.

- Szabadságodban áll tetszésed szerint cselekedni! - jegyezte meg az érsek. - De ebben a háboruban egyetlen csepp keresztényvérnek sem szabad többé hullnia.

- Ez más szóval annyit jelent, érsek uram, hogy a szaracénok vérének sem onthatjuk többé?

- A dicsőségnek és a szent célnak eleget teszünk akkor is, ha Saladin, kerülni óhajtván az áldatlan háboruszkodást s részben neved iránti tiszteletből is, olyan békét köt velünk, amely lehetővé teszi, hogy a szent sir felett keresztény vitézek örködjének, szabaddá teszi a sirhoz való zarándoklást, néhány erős várat és megfelelő keresztény hadsereget engedélyez számunkra a békeszerződésben biztosított jogok állandó védelmére és neked, Rihárd király, megengedi, hogy címeidbe iktasd a Jeruzsálem védője nevet.

- Hogyan!? - kiáltotta meglepetten és csillogó szemekkel Rihárd - lehetséges ez? Valóban hordhatnám a Jeruzsálem védelmezője jelzőt? Hiszen ennél többet teljes győzelem esetén sem érhetnék el! De hát mi lesz Saladinnal? Milyen minőségben fog ő uralkodni a szent földön?

- Mint szövetséges uralkodó, mint a hatalmas Rihárd esküvel kötelezett barátja és rokona, mely rokonságot - engedelmeddel - házasság útján szeretné megteremteni.

- Házasság útján? - kérdezte Rihárd csodálkozva, de mégsem akkora elképedéssel, mint ahogyan az érsek várta. - Oh, persze, tudom már: Plantagenet Edit? Valaki szólt már erről, vagy csak álmodtam? A fejem még zug egy kicsit a hosszú láztól, nem emlékszem tisztán a dolgokra, nem tudom, hogy a skót, vagy El Hakim beszélt erről?

- Valószínűleg egyik sem, hanem Engaddi Tamás, a remete, aki sokat fáradozott ebben az ügyben. Mióta a vezetők között kitört ez az áldatlan viszály, a barát rengeteget tárgyalt keresztényekkel és pogányokkal egyaránt, hogy olyan békét teremtsen, amely legalább megvalósítja a kereszteshadjárat céljait.

- Az unokahugom egy hitetlen felesége legyen!? - kiáltotta Rihárd és a szemei villámot szórtak.

Az érsek sietett lecsillapítani haragját.

- Természetesen kikérjük a pápa engedelmét és a szent remete, akinek igen nagy tisztelete van Rómában, személyesen fog a szent atyával ebben az ügyben beszélni.

- Hogyan? Meg sem várjátok, amíg előbb én a beleegyezésemet adom?

- Oh, erről szó sincsen! - válaszolta lágy, hizelgő hangon az érsek. - Természetesen egy lépést sem teszünk addig, amíg engedelmedet ki nem nyertük!

- Beleegyezésemet ahhoz, hogy az unokahugom egy hitetlen felesége legyen? - kiáltotta Rihárd inkább kétségbeesett, mint haragos hangon. - Valóban nem gondolhattam ilyen befejezésre akkor, amikor hazámból elindultam, hogy úgy vessem magam Szíria forró homokjára, mint a zsákmányoló oroszlán. De folytasd, kérlek, azt hiszem, lesz türelmem végighallgatásodra.

Az érsek, aki megörült, hogy sokkal kisebb ellenállásra talált, mint ahogyan gondolta, különböző példákat sorolt fel, hogy Spanyolországban igen előkelő keresztény lányok házasodtak össze szaracénokkal és nyomatékosan utalt arra a felbecsülhetetlen haszonra, amely a kereszténységre származnék, ha ez a házasság megkötetnék. Sőt célzásokat tett arra is, hogy Saladin abban az esetben, ha ez a házasság létre jönne, minden valószínűség szerint áttérne a keresztény hitre.

- Mutatott már a szultán hajlandóságot a keresztény hittel szemben? - kérdezte Rihárd. - Ha igen, úgy kijelentem, hogy nincs a földön férfi, akinek szívesebben és boldogabban adnám az unokahugom, sőt akár a tulajdon nővérem kezét is, mint a nemes és kitűnő Saladinnak. Még akkor is őt választanám, ha a puszta kardján és becsületes szívéen kívül semmije sem volna!

- Saladin, - válaszolta óvatosan az érsek - egyházunknak sok papját és tanítóját, közöttük engem is, türelmesen meghallgatott és okosan, józanul válaszolt szavainkra. Ebből világosan látszik, hogy vallásunk szelleme már úgy megkörményezte, mint ahogyan a meggyújtott fáklyát átöleli a tűz. Magna est veritas et praevalerebit! - az igazság ereje nagy és győzni fog! Engaddi Tamás, a szent remete, maga is úgy érzi, hogy a pogányok megtérése már a küszöbön áll és ez a házasság nagyszerű nyitánya lenne ennek a dicsőséges új korszaknak. Engaddi szent férfi, aki világosan olvas a csillagokban és folytonos önsanyargatása folytán annyira szent lett, hogy látomásai vannak, melyek során megjelent előtte Eliás próféta és az közölte vele e nagy titkot!

Rihárd lehajtott fővel, gondterhes arccal hallgatta az érseket.

- Nem tudom, mi történt velem, - mondotta lassan - de úgy érzem, hogy a keresztény uralkodók és hercegek rideg józansága az én gondolkodásomat és érzéseimet is megfertőzi. Volt idő, amikor az ilyen hirhozót, ha világi ember lett volna, kardommal döftem volna le, ha pedig pap lett volna, úgy kiátkoztattam volna az egyházból. De most - különös - nem is hangzik ez a tanács olyan idegenül! Miért ne köthetnénk testvéri szövetséget egy bátor, nagylelkű és igazságosan érző szaracénnal, aki megbecsüli és szereti méltó ellenfelét, barátilag bánik vele, míg a keresztény hercegek megfélemlenek hűségesküjükről és a szent ügy árulóivá lesznek. De hát fékezem magamat és nem gondolok rájuk. Mindazonáltal még egy kísérletet akarok tenni szövetségünk épségbentartására. Ha ez nem sikerül, akkor tovább beszélünk ajánlatodról, érsek uram, melyet egyelőre sem el nem fogadok, sem el nem utasítok. Menjünk hát a tanácsülésbe, az idő sürget. Azzal vádoltál, hogy heves és büszke vagyok. Jöjj és győződj meg arról, hogy mennyire meg tudom tagadni magamat, ha a kereszténység érdeke úgy kívánja!

E szavak után beszólitotta egyik szolgáját és gyorsan felöltözött. Egyszerű, sötét ruhát és köpenyt öltött magára, királyi rangját semmi sem árulta el a homlokát övező aranyabroncs kivételével. Azután az érsek társaságában a tanácsülésbe sietett, ahol már csak az ő megérkezésére vártak.

A tanácsülés terméül egy tágas, hatalmas sátor szolgált, amelyre kívül két zászló volt erősítve. Az egyikre hatalmas kereszt volt himezve, a másikon egy zilált haju, térdeplő szűz képe látszott. Ez az elhagyott és veszélyben forgó jeruzsálemi templom szimbóluma volt. Alatta a jelszó: *Afflictae sponsae ne obliviscaris!* - ne felejtsetek el a veszélyben levő menyasszonyt! Szemfüles, kiválogatott őrszemek ügyeltek arra, hogy avatatlanok ne kerülhessenek a sátor közelébe, nehogy az egyes kérdésekkel kapcsolatosan kifejlődő hangos vitákat meghallhassák.

Ebben a sátorban gyülekeztek a kereszteshadsereg vezérei és várták Rihárdot. Néhány percnyi késlekedését az ellenségei már igyekeztek kihasználni. Epés és gunyos történeteket meséltek Rihárd gögjéről és jogosulatlan hatalmi tébolyáról. Most is csak azért késik, hogy így fejezze ki megvetését és fölényét. Szándékosan várakoztatja meg őket. Ezek az apró izgatások tulajdonképpen gyávaságból fakadtak. Rihárd tekintélye olyan nagy volt, hogy ilyen mesterséges módon próbálták önmagukat bátorítani és a többiek alázatosságát meggyöngíteni. Mindezek alapján elhatározták, hogy belépését közönyösen fogják majd fogadni, egy hajszállal sem adóznak neki több tisztelettel, mint a tanács bármely más tagjának. De abban a pillanatban, mikor a király óriási alakja a sátor küszöbén megjelent és megpillantották méltóságteljes arcát, szemét, melyet a dalnokok a csaták és győzelmek vezércsillagának neveztek és mikor ezzel kapcsolatban átvillant emlékezetükben a király számtalan legendás tette, mintegy varázslásra, felugráltak és valamennyien, még a féltékeny francia király és a megbántott osztrák herceg is, lelkes kiáltásba törtek ki: Éljen Rihárd! Éljen az oroszlánszivű hős!

Rihárd nyílt, derűs arccal tekintett körül és szerencsésnek nevezte magát, amiért hosszú idő után ismét megjelenhetett a szövetséges testvérek tanácsülésén.

Csak néhány szót kíván szólni, - mondotta Rihárd - amely személyére vonatkozik, bár tisztában van azzal, hogy e fontos pillanatban, amikor a kereszténység nagy kérdéseiről tárgyalnak, tulajdonképpen nem is illő egy ilyen méltatlan mellékvágányra terelni a figyelmet.

A tanácstagok elfoglalták helyeiket és feszült csendben várták, hogy mi következik?

- Ma, - kezdte Rihárd - nagy ünnepje van a keresztény egyháznak és illő, hogy ilyenkor fiai békejobbot nyujtsanak egymásnak és magukba szállva belássák hibáikat. Nemes vezérlői és szent atyái e kereszteshadseregnek: ime, Rihárd kijelenti önmagáról, hogy mindenkor csak katonának érezte magát, akinek fegyvere ügyesebben forog a nyelvénél. De éppen ezért ne

tegyétek tulságosan mérlegre ezt a fogyatékoságát és egy király kemény és heves szavaiért és tetteiért ne kockáztassátok se földi híreket, se tulvilági üdvösségeket, amely feltétlenül részetek lesz, ha győzelemre segítitek a kereszt szent ügyét. Szólj, nemes és dicső francia testvérem, valóban olyan szerencsétlen lennék hogy megsértve érzed magadat általam?

- Franciaország méltóságán nem esett olyan csorba, melyért elégtételt kellene kérnie Angliától! - válaszolta méltóságteljesen Fülöp és melegen megszorította Rihárd király feléje nyújtott jobbát. - Ami pedig a hadjárat folytatását illető elhatározásomat illeti, azt csakis országom érdekei és a fennálló viszonyok parancsoló követelményei szerint fogom megalkotni és megérlelésében semmiesetre sem fog kicsinyes féltékenység vezetni.

- Most hozzád fordulok, Ausztria! - folytatta Rihárd és jóindulattal, de egyben komor méltósággal nézett Lipótra, aki e tekintet büvölő hatása alatt önkéntelenül felállt. - Ausztria úgy érzi, hogy Anglia megsértette. Viszont Angliának panasza van Ausztriára. Nos, nyujtsunk egymásnak békejobbot, hogy ezzel megmentjük Európa békéjét és biztosítsuk hadseregünk bontatlan egységét. Mi most egy mindennél szentebb zászló védelmére szövetkeztünk, ama zászlót akarjuk diadalra juttatni, melyen a kereszt tündöklök. Hogy ez így lehessen, arra kérem Osztrák Lipót, hogy amennyiben nála van, úgy adja vissza Anglia zászlóját, én viszont csupán szeretetből és egyházam iránti alázatból kijelentem, hogy sajnálom hevesésgemet, mellyel az osztrák lobogót megsértettem.

Az osztrák herceg komoran és rosszkedvűen hallgatott, tekintetét a földre szegezte. Arcán világosan látszott bosszúsága, melynek azonban szavakkal nem mert kifejezést adni.

A jeruzsálemi pátriárka sietett élet vetni a kínos helyzetnek. Kijelentette, hogy Osztrák Lipót ünnepélyes esküvel nyilatkoztatta ki, hogy az angol zászló elrablásában sem közvetlen, sem közvetett része nincs.

- Ez esetben nagy igazságtalanságot követtem el a herceggel - mondotta Rihárd - és tőle ezennel bocsánatot kérek és nagyon sajnálom, hogy könnyelműen meggyanusítottam. Új barátságunk és megújított szövetségünk jeléül a kezemet nyujtom neki! De mi ez!? Lipót nem fogadja el kesztyűtlen kezemet, visszautasítja éppen úgy, mint mikor páncélosan, párviadalra szólítottam? Hogyan lehessen így akár szövetségese a békében, akár társa a háborúban? Ám jó, legyen így. Lekicsinylő véleményét úgy veszem, mint megérdemelt büntetésem. Ezzel tehát számlánk kölcsönösen ki van egyenlítve!

E szavak után Rihárd olyan pillantással fordult el az osztrák hercegtől, melyben több volt a méltóság, mint a megvetés. Lipót szemlátomást megkönnyebbült, mikor Rihárd elfordult tőle, mert tekintete alatt olyan meghunyászkodva állt, mint az iskolás gyermek tanítója előtt.

- Champagne grófja, Montserrat márki, templáriusok vitéz nagymestere, úgy állok előttetek, mint a gyóntatószék előtt a bűnös. Van-e valamelyiteknek panasza ellenem, vagy követel-e valamelyitek elégtételt tőlem?

- Valóban, nem tudom, hogy mit vethetnék szemedre, - mondotta a kopasz márki - ha csak azt nem, hogy e hadjárat minden dicsőségét te szippantod fel!

- Az én panaszom, - mondotta a templáriusok nagymestere - komolyabb, mint Montserrat márkié és mert felszólítottak annak elmondására, eleget teszek a felhívásnak. Talán nem helyes, hogy éppen én, az egyház fia, emeljek szót ott, ahol a nemes uralkodók és hercegek némák maradnak, de úgy érzem, hogy éppen Rihárd nagyságának tartozom azzal, hogy igenis hangot adjak azoknak a panaszoknak és vádaknak, melyek háta mögött elhangzottak. Mi nagyra értékeljük és tiszteljük Anglia uralkodójának bátorságát és hőstetteit, de bánt bennünket, hogy minden alkalommal fölöttünk való elsőbbségét hangsúlyozza és a független

uralkodókat és hercegeket tekintélye alá akarja rendelni. Mi önként is elismernénk Rihárd kiválóságait és talán sokban vezérünknek is tekintenénk, de mert mindezt követelés formájában, akarja tőlünk kicsikarni, kénytelenek vagyunk ez ellen tiltakozni, mert hiszen ellenkező esetben nem szövetségesei, hanem vazallusai lennénk és független voltunkat elvesztenénk népeink és a világ szemében. Ez az igazság, Rihárd király és ez az igazság valamennyi jelenlevő szívében visszhangra talál, ha mindjárt a személyed iránti tiszteletből nem is akartak erről nyilatkozni!

Rihárd elpirult, mikor ezt a kiméletlen vádat végighallgatta. A tetszés-moraj, mely a főmester szavait kísérte, arról győzte meg, hogy a vád valóban a közérzés kifejezője volt. De erőt vett magán, mert arra gondolt, hogyha most elragadtatja magát, úgy abból helyrehozhatatlan baj támad és bizonyos volt abban, hogy a ravasz főmester éppen ezt akarta elérni. Nagy önuralommal addig hallgatott, amíg magában egy Miatyánkot mormogott el, mert gyóntatója ezt tanácsolta neki hirtelen haragja ellen. Akkor azután szilárd, bár nem minden keserüségtől mentes hangon szólalt meg.

- Nagyon fájdalmasan érint a nagymester vádoló szava, mert ebből kitűnik, hogy szövetséges testvéreim sokkal szigorubban és sokkal nagyobb buzgalommal tartották számon heves vérmérsékletem egyes kisiklásait, mint amilyen fontosságot e hibák megérdemeltek. Én soha senkit sem akartam szándékosan megbántani és ha akaratom ellenére mégis megsértettem valakinek az érzékenységet, úgy ez még nem lehet ok arra, hogy a dus és eredményes aratás előtt hagyjuk abba a közösen megkezdett és annyi véráldozattal végrehajtott nagy munkát. Tévedtem hát, amikor azt hittem, hogy érdemeim ellensúlyozzák az udvariasság és érzékenység ellen elkövetett hibáimat. Azt reméltem, hogy vissza fogtok emlékezni arra, hogy minden ütközetben az első sorban hadakoztam és a visszavonulásoknál én voltam az utolsó. Mindezt nem követeltem semmit, beértem azzal, hogy lobogómat kitűztem a meghódított csatatér fölé, míg mások inkább a zsákmányolás és zsákmánymegosztás sokkal jövedelmezőbb és hasznosabb munkájában merültek el. A meghódított várost vagy földterületet a magam neve után kereszteltem el, de a fölöttük való uralmat másoknak engedtem át. Ha kockázatos vállalkozásokba bocsátkoztam, sohasem kiméltem sem a magam, sem népem vérért, nem igyekeztem a veszélyt másokra hárítani. Ha pedig idegen nemzetek katonáit vezényeltem, úgy sohasem bántam velük rosszabbul, mint a tulajdon katonaságommal és nem egyszer a magam pénzén vásároltam számukra élelmet és gyógyszereket, ha tulajdon uralkodójuknak erre nem tellett. De szívenlem magamat, hogy olyasmire kell emlékeztetni benneteket, amiről, úgy látszik, kívülem mindenki megfeledkezett. De hát hagyjuk ezt és beszéljünk a jövőről. Nos, ígérem nektek, hogy Rihárd becsvágya, haragja vagy büszkesége soha többé nem lesz akadálya annak, hogy a szövetségesi jó viszony megzavartassék és letérjünk a győzelem és siker útjáról. Nem tudnám elviselni azt a borzasztó gondolatot, hogy az én hibám miatt álljanak meg győzelmes hadaink. Inkább tulajdon jobbommal vágnám le bal kezemet. Válasszatok hát más vezért és én szívesen alárendelem magamat neki. Legyen az új vezér a dicső francia király vagy a templáriusok főmestere, vagy akár az osztrák herceg is, én belenyugszom. Ha ellenben elfáradtatok és úgy érzitek, hogy a nehéz páncél már feltörte testeteket és pihenésre van szükségetek, ám vonuljatok vissza, de hagyjatok itt tíz- vagy tizenötezer katonát az én vezérletem alatt, hogy megvalósítsam közös célunkat és ha sikerül Ziónt visszahódítani, úgy kapuja fölé nem Plantagenet Rihárd nevét írjuk a lobogóra, hanem ama nemes uralkodókét, akik módot adtak neki arra, hogy ezt a dicső győzelmet megvívja.

Ezek a nagy lendülettel és természetes tüzzel elmondott szavak felrázták letargiájukból a jelenlevőket. Ismét ráeszméltek a hadjárat céljára és most már többen pirulva gondoltak arra, hogy milyen kicsinyes okok miatt tántorodtak meg. És az újra fellobbant lelkesedés éppen olyan ragadós volt, mint az iménti gyűlölködő hangulat. A tanácsstagok felugráltak, a szemük

csillogott, az orcák kipirultak és úgy kiáltották felgyulladva: Vezess bennünket, Rihárd! Senki sem méltóbb a vezéri méltóságra, mint az oroszlánszivű! Előre! Jeruzsálembe! Jeruzsálembe! Isten akarata ez, áldott legyen a kéz, amely ezt végrehajtja!

Ez a lelkesedéskitörés olyan hangos és viharos volt, hogy a sátor körül őrt álló katonák is hallhatták. A hír villámgyorsan terjedt el a katonák között és a betegség, tétlenség miatt már egészen elernyedte vitézek egyszerre ismét felrázódtak fásultságukból, mikor meghallották, hogy Rihárd felgyógyult és újból átveszi a sereg vezetését. És ezek torkából visszhangzott a fanatikus kiáltás: Fel Ziónba! Vonuljunk Jeruzsálembe! Isten akarata ez! Azonnal kezdjük meg a harcot!

A táborból behangzó, egetverő kiáltás új lángra lobbantotta a tanácsstagok lelkesedését és még azok is éltették Rihárdot, akik lelkük mélyén nem voltak ugyan meggyőzve az új fordulat helyességéről, de nem mertek szembe szállni a pillanat hangulatával.

Most már kizárólag a fegyverszünet utáni új előrenyomulás részleteiről tanácskoztak és arról, hogyan kell a hadsereg teljesítőképességét fokozni. Mikor az ülés feloszlott és a tanácsstagok elszéledtek, valamennyien szinte égtek a tettvágytól. De ez a nagy felgyulladás egyre jobban kihűlt és a szivekben ismét a gyűlölködés és harag burjánzott ki.

Különösen Montserrat Konrád márki és a templáriusok nagymestere voltak nagyon rosszkedvűek és elégedetlenek.

- Mindig tudtam, - mondotta gunyos keserőséggel a nagymester - hogy Rihárd úgy széttepi a te gyenge kis hálódat, melyet köréje akartál fonni, akár az oroszlán a cérnaszálat. Hiszen látod, csak a száját kell kinyitnia és puszta lehelletével úgy hajlitja tetszése szerint ezeket a bábokat, akár a forgószelet a faleveleket.

- De hogyha a szél eláll, akkor a falevelek megint a földre esnek! - jegyezte meg a márki.

- Ha ez az újabb hadjárat csakugyan megindul, - folytatta a főmester - és ezek a tyukeszű hercegek megint alárendelik magukat Rihárd akaratának, úgy csakugyan ő lesz Jeruzsálem királya és olyan békét fog a szultánnal kötni, amilyenre mi gondolni sem merünk. Majd meglátod, hogy amikor az ő érdekéről lesz szó, nem lesz nagyon finnyás a békekötés feltételeiben és el fog olyan pontokat is fogadni, melyekről mi azt hittük, hogy fenséges megvetéssel fogja visszautasítani!

- Mohamedre mondom, minthogy a keresztény eskü, úgy látszik, kiment a divatból és erejét veszítette, ez már csakugyan több a soknál! Hát csakugyan azt hiszed, hogy Rihárd képes lenne tulajdon vérére, az unokahugát, feleségül adni Saladinhoz? Ördög és pokol, hiszen ez az én ötletem volt eredetileg, de én csak azért eszeltem ki, hogy Rihárddal végleg megutáltassam a szultánnal kötendő esetleges szerződést, mert hiszen tisztában voltam azzal, hogy számunkra éppen annyi veszedelmet jelent az, ha szerződéssel biztosítja magának az uralmat, mint hogyha karddal verekszi ki.

- Sajnos, nagyon elszámítottad magadat, barátom. Én jól ismerem Rihárd álláspontját, az érsek szólt nekem erről egyet-mást. Még a zászló elrablása sem eredményezte a kívánt eredményt, pedig ezt szántad mesterfogásodnak. No és mi lett a vége? Egy kis selyemrongyot őrzöl a sátradbán. Kedves márki, az ötleteid cserben hagynak! Nem bizom többé a te agyafurta ki-eszelt terveidben, hanem majd a magam esze után fogok cselekedni. Ismered azt a vad törzset, melyet a szaracénok csaragitáknak neveznek?

- Hogyne, - válaszolta a márki - hallottam róluk. Vallási őrjöngésben szenvednek, mindenre elszánt, dühös fanatikusok, akik nem riadnak vissza semmitől, ha Mohamed nevében kell valamit cselekedni!

- Nos, tudd meg, hogy közöttük a legvadabb és legelszántabb elhatározta, hogy megöli Rihárdot, akiben a muzulmánok legnagyobb és legveszélyesebb ellenségét látja!
- Bölcs és rokonszenves szaracén! Allah növéssze nagyra a szakállát és segítse terveit!
- Egyik fegyverhordozóm fogta el és egy négyszemközti kihallgatás alkalmával őszintén és önként bevallott nekem mindent.
- Az Isten legyen irgalmas azokkal a botorokkal szemben, akik megakadályozták ezt a derék szaracént abban, hogy fölötte hasznos és dicséretes tervét végrehajtsa!
- Az én foglyom! - válaszolta a főmester - és természetesen gondoskodtam arról, hogy senkivel se beszélhessen. De hát persze semmiféle börtön nem eléggé biztos!
- Természetesen! A láncokat szét lehet fűrészelni és a fogoly elillan! Régen mondom: az egyetlen biztos börtön a sir!
- Ez a fickó, ha szabadon bocsátom, ismét Rihárd után veti magát. Olyan ez, mint a véreb. Ha megszimatolta a vadat, semmi hatalom többé más irányba nem terelheti.
- Ne beszéljünk többet erről! - válaszolta a márki. - Elismerem, hogy - minden rettenetessége ellenére is - a te politikád az egyetlen célravezető!
- Csak éppen azért szoltam neked, hogy légy óvatos. A gyilkosság óriási felfordulást fog okozni és nem lehet tudni, hogy a feldühödött angolok kin fogják bosszujukat kitölteni? Azonkívül még van egy kis baj. A fegyverhordozóm, aki a fickót elfogta, olyan kétszinű, mogorva legény, aki természetesen tud a titokról és így könnyen keresztezheti lépésemet. Mondhatom, szívesen tenném félre az utamból, mert úgy veszem észre, hogy többet figyel és szimatol, mint amennyi kedvemre van! Módomban lenne, nagymesteri hatalmamnál fogva, valami ürüggyel a legényt letartóztatni, vagy eltávolítani, de ezzel még nem némitottam el. Ellenben van egy másik ötletem. Miért ne juthatna a szaracén véletlenül egy törhöz? Gondoskodom majd, hogy ez a keze ügyébe essen és ha ez a vad fickó felfegyverkezik, egészen bizonyos, hogy abban a pillanatban, mikor a legényem belép hozzá, hogy ételt adjon neki, le fogja szurni.
- Ez kétségtelenül előre fogja vinni az ügyet! - bólintott a márki. - Mégis...
- Ej, a *mégis*, meg az *azonban* a habozó, gyáva emberek szavai. Az erős és bátor ember nem okoskodik, nem tanácskozik időtlen időig, hanem felismeri a helyes utat és azután cselekszik!

HUSZADIK FEJEZET.

Rihárd, akinek sejtelve sem volt arról a pokoli cselszövényről, melynek hálóját már annyira szorosra vonta körötte a templáriusok nagymestere, megnyugodva és felvidámulan távozott a tanácsülésről, melyen újra élvezhette népszerűségének és hatalmának varázsát. Nagy indulata már lecsillapodott, nyugodtabban tudott gondolkozni és elhatározta, hogy ezek után a családi békét is helyre fogja állítani.

Igy történt, hogy De Baux lord egy órával később megjelent a királynő sátrában és közölte Montgaillard Calistával, a királynő első udvarhölgyével őfelsége parancsát, mely szerint azonnal jelentkezni tartozik a királynál.

- Mit mondjak a királynak, asszonyom? - kérdezte a megrémült udvarhölgy sápadtan a királynőtől. - Őfelsége valamennyiünket ki fog végeztetni!

- Ne féljen! - nyugtatta meg De Baux - a király nincsen öldöklő kedvében. A skót lovagnak is megbocsátott, aki pedig a legbűnösebb volt és oda ajándékozta az arab orvosnak. Nem lesz hát szigorubb a nőkkel szemben sem, még ha vétkeseknek is itélné őket.

- Találj ki valami elmés, érdekes történetet, leányom! - mondotta Berengária. - A király sokkal elfoglaltabb ember, semhogy utána járna annak, mi igaz az elbeszélésedből!

- Ugy mondd el a történetet, amint megesett! - szólt közbe Edit. - Ellenkező esetben én fogom azt helyetted a királynak elmesélni.

- Királynőm szives engedelmével én is úgy vélem, hogy Edit hercegnő utasítását kell követnünk! - jegyezte meg De Baux. - Mert, bár őfelsége bizonyára fenntartás nélkül fogadná el a fenséges asszony előadását, nagy kérdés, hogy Calista udvarhölgynek is előlegez-e ennyi bizalmat?

- A nemes lordnak igaza van! - mondotta Calista, aki megrémült attól a gondolattól, hogy esetleges vizsgálatot rendelnek el. - És különben is, sokkal izgatottabb vagyok, semhogy valami okosat tudnék kitalálni. És ha véletlenül eszembe jutna efféle, akkor meg nem merném a kitalált mesét elmondani.

Ebben a bűnbánó, töredelmes hangulatban állt Calista a király elé, akinek őszintén elmondotta, hogy miféle furfanggal csalták el a skót lovagot őrhelyéről. Elbeszélése során mentegette Edit hercegnőt, akinek semmiféle tudomása nem volt a dologról és az egész történet felelősségét a királynőre igyekezett háritani, mert tisztában volt azzal, hogy a király ebben az esetben igyekezni fog féken tartani haragját. A ravasz udvarhölgy jól számított. Rihárd a szerelmes férjek közé tartozott, aki azonfelül még csodálta is feleségét. Egyébként is ma már alaposan lecsapolta indulatait és nem volt kedve tulságos szigorral fellépni egy olyan ügyben, melyet már amúgy sem tehetett jóvá.

Calista megkönnyebbült lélekkel távozott a király sátoraiból és - mint aki már nagyon jártas az udvari intrikákban és jól ismeri a kulisszák mögötti életet, amely a palotákban folyik - rohant a királynőhöz, akivel közölte, hogy készülődjön, mert minden pillanatban jöhet a király. Együttal kijelentette, hogy a király hangulata kedvező, valószínűleg beéri a királynő bűnbánatával és azután boldog lesz, ha megbocsáthat.

- Ah, hát ilyen kedvező szelek fujnak? - örvendezett a királynő. - Akkor csak bizzad rám a többit. Tudod, nálunk odahaza a parasztok azt szokták mondani, hogy vannak emberek, akik azért mennek valahová, hogy gyapjút vásároljanak, de végül is őket nyirják meg!

Miután a királynő apróra kikérdezte udvarhölgyét, legszebb ruhájába öltözött és szépségének teljes fegyverzetében várta a férjét.

A király megérkezett. Ugy jött, mintha egy bűnös tartományba ment volna igazságot szolgáltatni, el volt készülve heves jelenetekre, könnyekre, védekezésre. Ezzel szemben azonban a tartományt a leglelkesebb hangulatban találta, csupa mosoly, fény, kedvesség köszöntötte. Berengária teljesen tisztában volt férje fölötti hatalmával és tudta, hogy csak az első indulat-rohamot kell lecsapolnia, akkor már nyert csatája van. Most már egyáltalában nem törődött a király komoly, szemrehányó szavaival és édes csicssergéssel, csodálkozó szemekkel, ijedt és mégis mosolygó arccal úgy tüntette fel a történeteket, mintha csak valami kedves kis tréfáról lenne szó és nem volt hajlandó megérteni, hogy miért ütközik meg azon annyira Rihárd? Azt pedig kereken tagadta, hogy Nedektámusnak arra adott volna megbízást, hogy a lovagot őrhelyéről elcsalja. Ez persze nem volt igaz, legfeljebb az a szemernyi valóság rejtőzött e védekezésben, hogy a királynő nem mondta, hogy Kennethet vezessék be a királynői sátorba. Ám, ha a királynőnek egyébként is ügyesen forgott a nyelve, egyenesen szárnyakat kapott abban a pillanatban, mikor váratlan fordulattal ő lépett fel vádlóként és szemére vetette Rihárdnak ridegségét, hogy nem szereti őt, mert hiszen még egy olyan szerény kérelmét is elutasította, mint amelyik a Kenneth szabadonbocsátására irányult.

A királynő sirva fakadt, szava elcsuklott a zokogástól, mikor férjének szemére vetette, hogy köszívüése miatt majdnem örökre boldogtalanná lett, mert hiszen lelkiismerete nem viselte volna el a bűntudatot, hogy egy ártatlan embernek miatta kellett meghalnia. A meggyilkolt szelleme bizonyára visszajárt volna hozzá éjszakánként. És ezt a borzalmas sorsot egy olyan ember kegyetlensége miatt kellett volna elviselnie, aki azt állította, hogy el van bűvölve tőle, hogy szereti, holott kiderült, hogy ez a szerelem még annyira sem erős, hogy megfékezze bosszuérzetét.

Meg kell vallani, Berengária kitűnően hangszerelte ezt a nagy szóáradatot és kellően fűszerezte könnyel és panaszos sóhajtással. Most már egészen úgy tüntette fel a dolgot, mintha Rihárd csak azért akarta volna Kennethet kivégeztetni, hogy ezzel is megmutassa, mennyire nem szereti már őt és milyen hidegen hagyják a könyörgései.

Mindez nem kis zavarba hozta a jó Rihárd királyt. Hiába próbált katonai érveket felsorakoztatni felesége asszonyi érvei ellen, az bizony oda sem hallgatott. Egyáltalában nem engedte más vágányra terelni a kérdést, ragaszkodott ahhoz, hogy ez tisztán szerelmi ügy, melyben őt mélyen megbántották. Rihárd érezte, hogy nagyon bajos volna rideg vitát folytatni egy ilyen bájos teremtéssel, akit haragja, könnyei még szebbé varázsoltak. Így azután vádlóból lassan vádlott lett, aki védekezett és megnyugtatón igyekezett a királynőt. Tudomására hozta, hogy felesleges aggódnia a lovagért, mert annak hajaszála sem görbült meg és az arab orvos oldala mellett bizonyára késő vénségéig meg fogja őrizni egészségét. Ám ez a közlés egészen más indulatot váltott ki a királynőből, mint amilyenre Rihárd számított. Mert Berengária még hevesebb zokogásba tört ki és keserű szavakkal panaszolta, hogy ime, a férje egy hitetlen orvosnak ajándékozta azt a lovagot, akit ő térdénállva sem tudott a hóhér kezéből kikönyörögni.

- Berengária, - mondotta a király, aki erejének és érveinek végére ért - az az orvos az életemet mentette meg és ha ennek értéke van a szemedben, úgy beláthatod, hogy ennél még nagyobb ajándékot is megérdemelt volna. De hát ez volt az egyetlen, amit szolgálata fejében viszonzásul kért.

- Rihárdom, - mondotta a királynő - miért nem vezetted hozzám azt a tudóst, hogy bizonyítékát szolgálhattam volna annak, mennyire megbecsüli és értékeli Anglia királynője a lovagok fényének, Anglia dicsőségének és Berengária szerelmének az életét!

A királyi pár vitája végre is nagy kibéküléssel végződött, de mert valakinek mégis bűnhődnie kellett, az események teljes terhét a szegény Nedectamus rovására irták. Ennélfogva elhatározták, hogy a törpét Ginevra nevű hitvesével együtt azonnal száműzik a királyi udvartól. A testi fenyegetéstől csak azért szabadult meg a boldogtalan, mert a királynő azt mondotta, hogy már ő előzőleg megkorbácsoltatta. Ugyanakkor Rihárd úgy döntött, hogy a törpepárt Saladin szultánnak ajándékozza viszonzásul azért a nagy szolgálatért, melyet El Hakim révén nyújtott neki. Rihárd tudta, hogy az ilyen mulatságos törpék igen kedveltek a szultánok udvarában és meg volt győződve, hogy Saladin is nagyon fog nekik örülni.

Rihárdnak még egy kínos ügyön kellett keresztülesnie ezen a napon. Ez azonban már aránylag kevésbé izgatta. Mert bár Editet nagyon szerette és sokra értékelte, végeredményben nem érezte olyan közelállónak magához és nem félt annyira jogos szemrehányásaitól, noha már tisztában volt azzal, hogy Editet jogtalanul gyanúsította. Miután azt az óhaját fejezte ki, hogy Edittel négy szemközt akar beszélni, bevezették a hercegnő cellájába, amely közvetlenül a királynőé mellett volt. Mialatt Rihárd a hercegnővel beszélt, két rabszolganő a cella legtávolabbi zugában térdelállva, mozdulatlanul várta az esetleges parancsokat. A hercegnő ruhája fölül széles fekete fátyolt borított, egyébként semmi ékesség, semmi ékszer nem volt rajta.

Mikor a király belépett, Edit felállt és mélyen meghajolt, majd Rihárd kérésére ismét elfoglalta helyét és némán várta az uralkodó parancsait.

- Az én szép unokahugocskám, - kezdte a király - haragszik rám, mert bizonyos látszatok folytán igazságtalanul meggyanúsítottam, hogy nem úgy viselkedett, mint ahogyan eddig szokott cselekedni. De hát amíg az ember a tévelygések völgyében jár, könnyen megeshetik vele, hogy élő valóságnak tekint egy árnyékot. De hát ez nem olyan nagy bűn, hogy hevességem bocsánatát ne remélhetném kedves kis hugomnál.

- Ki tagadhatná meg bocsánatát Rihárdtól, - válaszolta Edit - aki felett még királyok sem mernek ítélkezni?

- Hadd ezt az ünnepélyes hangot, kedves Editem, - mosolygott a király. - És egyáltalában ne nézz ilyen komor arccal. Ez a fekete fátyol is olyan ijesztően és gyászosan hat, mintha éppen most kerültél volna özvegyi sorba, vagy egy kedves fivéred halálát gyászolnád. Légy hát ismét vidám, hiszen bizonyára hallottad már, hogy kéréseidet teljesítettem. Miért vágsz hát még mindig ilyen szomorú arcot?

- A Plantagenetek veszendő becsülete, apám házában hanyatló dicsősége miatt! - válaszolta a hercegnő.

Rihárd elképedt és visszahökkent.

- Veszendő becsület? Hanyatló dicsőség? - kiáltotta haragosan. - De igaz, a véled szemben elkövetett sértésem sok mindenre feljogosít. Elhirtelenkedtem ítéletemet és ezért bánssz velem ilyen keményen. De mondd meg legalább: miben vagyok bűnös?

- Plantagenet! - válaszolta Edit - vagy büntetned kellett volna, vagy jóvá tenni igazságtalanságodat. Mert mondhatom, nagyon furcsán fest, hogy szabad keresztény lovagokat pogányoknak ajándékozol rabszolgául. Ezzel nemcsak meggyaláztad és még a halálánál is szigorubban büntetted, hanem nyíltan kimutattad zsarnoki voltodat is.

- Már látom, - válaszolta Rihárd - hogy az én hugocskám azok közé tartozik, akik azon a véleményen vannak, hogy a távollévő szerelmes olyan, mintha már egyáltalában nem is élne. De hát egy tucat könnyű lovas még könnyen elérheti őket és visszahozhatja a lovagot, ha úgy véled, hogy édes titoknak van a birtokában, mely ránézve a száműzetést még a halálnál is fájdalmasabbá teheti!

- Ne folytasd izetlen tréfáidat! - tiltakozott mélyen elpirulva Edit. - Gondolj inkább arra, hogy hevedséged a hadsereget egyik legértékesebb harcosától fosztotta meg és a kereszt egyik legbuzgóbb hőst pogány kézre juttattad. Valóban szinte azt a látszatot kelted, hogy a lovagnak azért kellett eltűnnie, mert Rihárd féltékeny volt hősiességére és már vetélytársat látott benne!

- Hogyan, - kiáltotta nagy megütközéssel Rihárd, - hát olyan ember vagyok én, aki féltékeny a más hírére és vitézségére? Most legjobban azt szeretném, ha itt állna mellettem és alacsony rangjára való tekintettel párviadalra szólíthatnám. Bebizonyítanám, hogy Plantagenet Rihárdnak nincsen olyan vetélytársa, akire féltékenykednie kellene. Nem gondold meg, hogy mit beszélsz, Edit. A kedvesed távozása fölötti bosszúságod és bánatod ne tegyen igazságtalanná nagybátyáddal szemben, aki téged olyan nagyra becsül!

- A kedvesem távolléte? - kiáltotta fájdalmasan Edit. - Különben helyes, nevezd hát így, hiszen elég drágán fizette meg ezt a címet. Kétségtelen, hogy az ő szemében én voltam az a vezércsillag, amely a lovagi erények útján vezette. De bárhogyan is áll a dolog, egészen bizonyos, hogy soha egy pillanatra sem feledkeztem meg női büszkeségemről és a méltóságról, melyre rangom kötelez és éppen ilyen bizonyos az is, hogy ő is szigorúan és tisztelet-tudóan tartózkodó volt. Ez így van és ennek igazságát még egy király szava sem döntheti meg.

- Kedves hugom, - válaszolta a király - ne tulajdoníts nekem olyan szavakat, melyeket sohasem mondtam. Én soha egy pillanattig sem gyanúsítottalak azzal, hogy több kedvességet mutattál a skót lovaggal szemben, mint amennyire bármelyik lovas igényt tarthat, aki kötelességeit hiven teljesíti és derék harcos. De hát ismerem a szerelem kis játékait. Mindig nagy tisztelettel, illendőséggel kezdődik, csak később lesz egyre vakmerőbb és követelőbb. De hát erről beszélni éppen olyan hiábavaló, mint tanácsot adni olyan valakinek, aki magát a világ legokosabb emberének tartja.

- Szívesen hallgatom nagybátyám tanácsát, ha úgy fogalmazza azokat, hogy sem rangomat, sem önérzetemet nem sértik.

- A királyok, hugom, nem tanácsolnak, hanem parancsolnak!

- Én a szultánokról tudom ezt, - válaszolta Edit - de ezeknél ez természetes, hiszen rabszolgák felett uralkodnak.

- Aki ilyen magasra értékeli egy skót lovagot, az könnyen megváltoztathatja a szultánságról való megvető nézetét is! - jegyezte meg Rihárd. - Mert például Saladint sokkal szótartóbbnak ismertem meg, mint amilyennek például Skót Vilmos mutatkozott, aki oroszlánnak szereti neveztetni magát, noha árulónak bizonyult, mert nem állította hadba a nékem megígért harcosokat. Megérem én azt még, Edit, hogy magad is többre fogod értékelni a hü törököt a kétszínű skótoknál.

- Nem, soha! - válaszolta Edit. - Még akkor sem, ha Rihárd maga szegődne vallásuk követőjéül, aki pedig azért szállt szembe ezer veszéllyel és valószínűleg annyi csodát, hogy leigázza őket!

- Látom, hogy magadnak akarod az utolsó szót, Edit. Legyen hát úgy. Én, - bármint gondolkozz is felőlem, - sohasem fogom elfelejteni, hogy atyád a fivérem volt.

E szavak után Rihárd udvariasan bucsut vett és távozott, noha nem igen volt a tárgyalása eredményével megelégedve.

Négy nappal sir Kennethnek a táborból való elbocsáttatása után Rihárd király estefelé a sátora előtt ült és a hűs keleti szellő fuvallatának örült, amely felfrissítette a levegőt. Ugy érezte, hogy ismét régi erejének birtokában van, amely képessé teszi vakmerő céljainak megvalósítására. Senki sem tartózkodott közelében. De Bauxot élelmiszerek beszerzésére küldötte és környezetének többi tagjait is lefoglalta az a nagy munka, melyet a hadseregnek újabb harcokra való készülődése jelentett. Másnapra volt a nagy csapatszemle kitűzve és most mindenki a fegyverzetét, lovát vizsgálta, pontos kimutatást készítettek a különböző készletekről. Általában lázas mozgás, ideges várakozás, kemény parancsszavak káoszában forrtak az elkövetkezendő órák eseményei. A király elégedetten hallgatta ezt a fülének annyira kedves zajt, a kovácsok patkolását, a páncélok csörgését, katonák hangos kiabálását, vidám énekét, amely frissességüket és harc készségüket bizonyította. Miközben így ült és gyönyörködött az eléje táruló tarka képben, egyik szolgálattevő tisztje lépett hozzá és jelentette, hogy a szultán követet küldött, aki sürgősen beszélni óhajt vele.

- Vezesd haladéktalanul elém, még pedig illő tisztelettel! - válaszolta a király.

A tiszt a vett parancs után egy különös alakot bocsátott a király elé, aki első pillantásra inkább látszott nubiai rabszolgának, mint követnek. De ettől eltekintve alakja és megjelenése a legnagyobb mértékben vonzó volt. Remek és pompásan formált teste volt, termete karcsu és az arcán kemény, parancsoló kifejezés ült. Szénfekete haját hófehér turbán fődte, válláról ugyancsak fehér köpeny omlott le térdéig és efelett egy elejtett leopárd bőrét hordta. Egyébként úgy a karja, mint a lába csupasz volt, csak a karját és nyakát diszítették még ezüst karperecek. Széles, hosszú kardja, melyet derekára csatolva hordott, kígyóbőrrel bevont hüvelybe volt dugva. Jobbjában rövid, acélvégű dárdát tartott, baljában pedig egy gyönyörű vadászkutya aranyzinóros pórázát fogta.

A követ mélyen meghajolt, homloka a földet érintette. Azután féltérde emelkedett és övéből egy selyemkendőt vett elő, amelybe egy aranyfonálból szőtt másik kendő volt rejtve. Ebbe a második kendőbe törökül irt levél volt kötve, melyhez a megfelelő angolnyelvű fordítást is mellékelte küldője.

Ez a levél így hangzott:

Saladin, a királyok királya ezt üzeni Rihárd angol királynak, akit oroszlánszívűnek neveznek!

Te, amint legutóbbi követed által küldött üzenetedből kitűnik, jobban szereted a háborút a békénél és inkább akarsz ellenségem lenni, mint barátom. Mi súlyos elvakultságnak tartjuk ezt az elhatározásodat, amiről vitéz harcosaink Allah és az ő prófétájának segítségével rövidesen meg fognak győzni. Egyébként nagy tisztelettel gondolunk rád és köszönjük a nekünk küldött gazdag ajándékokat és különösen a mulatságos törpeházaspárt. Viszonzásul a nekem küldött arany- és ezüstmarhákért, melyek kincstárad ékeségei lehettek, egy nubiai szolgát küldök neked. Zohanknak hívják és ne itélj elhamarkodottan azért, mert bőre sötét. Olyan ereje van, mint egy tigrisnek és amellet nagyon okos, aki jó tanácsokat fog tudni adni neked, ha majd megértitek egymást, mert Allah némasággal sujtotta. Egyes jóakaratodba ajánljuk őt és bizonyára már rövid időn belül tapasztalni fogod, hogy mennyire hasznavehető ember. Abban a reményben köszöntünk és bucsuzunk tőled, hogy a próféta megvilágítja előtted az igazságot és az utolsó percekben belátásra fog még bírni. Kívánjuk, hogy egészséged most már tökéletesen helyreálljon és azután ám döntsön a nyílt harcmezőn köztünk Allah akarata.

A levelet Saladin szultán sajátkezüleg irta alá.

Rihárd érdeklődve nézett a nubiaiara, aki hallgatagon, földreszegezett szemmel, keresztbefont karokkal olyan méltóságteljesen és mozdulatlanul állt előtte, mint valami fekete márványtömb, amely arra várt, hogy valamely titán vagy félisten életre keltse. A király, akinek mindig nagyon tetszett a férfias erő, kedvtelve gyönyörködött a tökéletes izomzatu atlétában és azután a benszülöttek által is ismert ugynevezett lingua franca nyelven, amely arab, török és francia szavak keveréke volt, megkérdezte a nubiai:

- Pogány vagy?

A fekete rabszolga tagadólag rázta fejét. Jobbkeze mutatóujját homlokához emelte és keresztet vetett magára annak jeléül, hogy keresztény hitre tért. Azután ismét visszazökkent előbbi alázatos állásába.

- Bizonyára nubiai keresztény vagy! - jegyezte meg Rihárd - akit a hitetlen kutyák megnémitottak!

A rabszolga újra tagadást intett, azután felmutatott az Égre és utána ajkára tette ujját.

- Értem, - mondotta Rihárd. - Isten teremtett némának és nem az emberek kegyetlensége tett azzá. Értesz a páncélok és fegyverek tisztogatásához és szükség esetén fel is tudod azokat csatolni?

A néma bólintott és nyomban fel is vette Rihárd páncél vértjét, mely a sátor bejáratánál függött és olyan ügyesen forgatta kezében, hogy abból nyomban megállapítható volt a fegyvernöki állásra való alkalmassága.

- Ugy látom, ügyes vagy és jó szolgálatokat fogsz végezni! - dicsérte meg a király. - És hogy megmutassam milyen magasra értékelem Saladin szultán ajándékát, személyes szolgálattételre magam mellé rendellek. A sátramban fogsz lakni. Minthogy néma vagy, nem lesz kellemtelen hirhordó és nem intézel majd hozzám olyan kérdéseket, melyek esetleg felbosszant-hatnának.

A nubiai ismét földig hajolt. Azután felegyenesedett, néhány lépést hátrált, mint aki parancsot vár.

- Máris megkezdheted szolgálatodat! - mondotta Rihárd. - Rozsdafoltot látok a sisakomon. Távolítsd el azt onnan, mert azt akarom, hogy mikor Saladin szultánnal kerülök szembe, úgy ragyogjon és olyan mocsoktalan legyen, mint nemes ellenfelem becsülete.

Kivülről kürtszó hallatszott és nyomban utána belépett Neville gróf. Egy csomag levelet hozott.

- Angliából érkeztek, Felség! - mondotta a gróf, átnyujtva a leveleket.

- Angliából jöttek, az én angoljaim küldték! - mondotta mélységes szomorúsággal Rihárd. - Ah, az otthoniak nem tudják, milyen súlyosan meggyötörték királyukat a gondok és betegségek! Kétszínű barátok és bátor ellenség közepette élek!

Felnyitotta az egyik levelet és belepillantott.

- Ah! - kiáltotta megdöbbenve - ezt a levelet sem a béke országából küldik. Otthon is harcban áll a népem. Menj Neville, hagyj magamra, egyedül akarom elolvasni e komor üzeneteket.

Neville távozott és a király megdöbbenve olvasta a lesújtó híreket, melyek arról szóltak, hogyan vivnak egymással véres harcokat otthon a különböző pártok. Fivérei: János és Gottfrid féltékenyen versengtek egymással a hataloméért, a főurak pedig a parasztságot sanyargatták és

az elkinzott, kifosztott nép gyilkos lázadásokban bosszulta meg magát. Az ország minden pontján fellobogtak a gyűlölet fáklyái, Anglia talaja forrongó vulkánhoz hasonlít, a rend felborult, a törvények tisztelete meglazult, a tekintélyek tisztelete megszűnt. Ebben a nagy felborulásban, amely a legnagyobb veszéllyel fenyegeti az országot, csak Rihárd visszatérése, személyes megjelenése, nagy tekintélye tudna ismét rendet teremteni. Ez vetne csak véget az áldatlan polgárháborúnak, melyet kárörvendve és lesben állva figyelnek Skótország és Franciaország.

Ezek a lesújtó hírek valósággal elkábitották Rihárdot, aki szinte szédülten, mindenről megfeledkezve, sátra bejárójánál állt egy oszlophoz támaszkodva úgy, hogy a kint cirkáló örök jól láthatták. Bent a sátor homályában, Rihárdnak hátatfordítva, ült a rabszolga és a sisakot fényesítette. Már elkészült munkájával és most a láb és mellvértet törölte át és azokat a sisakkal együtt egy óriási pajzsra helyezte. Ez a pajzs olyan volt, mint egy mozgó bátyafal és Rihárdon kívül alig akadt volna ember, aki hordani tudta volna. Ezen a pajzson nem volt sem a királyi oroszlán, sem az uralkodó jelmondata, nehogy az ellenség figyelmét magára vonja. A nubiai csodálkozva forgatta kezében és nagy buzgón ezt is fényesíteni kezdte. Mellette a homályba szinte beleveszve és kívülről alig észrevehetően feküdt a vadászkutya, elnyulva és hűségesen a nubiai lábához simulva, mintha annak rabszolga társa lenne.

Mialatt a király gondolataiba merült és új, hűséges szolgája bent dolgozott a sátorban, új szereplő jelent meg a színen. Ez az új jövevény észrevétlenül bukkant fel és most ügyesen egy körülbelül husz főnyi íjjász csapatban vegyült el. Ezek az íjjászok, akik a király sátra előtt haladtak el és észrevették a király szokatlanul gondterhelt arcát és nagy elmerültségét, nyugtalanok lettek és minden erre vonatkozó parancs nélkül is megálltak és őrségül felsorakoztak a királyi sátor bejáratának közelében. De a jó szándék ellenére sem voltak fegyelmezettebbek és éberebbek, mint az utóbbi hetek nyugalmas napjai alatt. Néhányan a földre térdeltek és kockát vetettek, mások a küszöbön álló új hadjárat eshetőségeiről vitatkoztak, ismét mások álmosan terültek el köpenyükön.

E gondtalan és hanyag őrség közepette mint valami torz kis árnyék suhant át egy kopott, rongyos kis török, szürkén és vedletten, mint egy marabu. Egyike volt ama elszánt fanatikusoknak, akik néha belopództak a keresztesek táborába, annak ellenére, hogy elfogatásuk esetén kegyetlenül megbotozták őket. Egyébként a keresztesvitézek fényűző hajlamai és vezéreik nagy elnézése folytán rengeteg zenész, örömlány, zsidó kereskedő, török és kopt bohócok, bűvészek, kalandorok verődtek össze és akaszkodtak utálatos uszályként a hadsereghez. Nem volt hát sem feltűnő, sem gyanús, ha időnkint egy-egy kaftános és turbános alak bukdácsolt végig a sátrak között. Mindazonáltal mikor a sovány kis török az örök közelébe ért, ledobta fejéről a turbánt és ekkor látszott, hogy a haja kopaszra volt nyírva, ami a bohócok ismertető jele volt. De a szemében vad, félelmetes fény csillogott, az arcán elszántság tükröződött.

- Táncolj marabu! - kiáltották karban a katonák, mikor megpillantották. - Táncolj, mert különben a korbácsainkat táncoltatjuk meg a hátadon!

Igy kiabáltak a jókedvű katonák, akik örültek annak, hogy a kezük ügyébe esett valaki, akit meggyötörhettek.

A török kétszer sem mondatta magának a parancsot. Vigyorgó arcot vágott, azután valósággal a levegőbe szökkent és szédületes gyorsasággal kezdett forogni. Sovány kis teste úgy repült, sodródott, mint a forgószelelben keringő száraz falevél. Hihetetlen erő lakozott e vézna emberkében, olyan volt, mint valami megvadult démon, egyetlen hosszú hajfürtje szinte kísértetiesen röpködött homloka körül. A lábai szinte alig érintették a földet, villámgyorsan szökkent

egyik helyről a másikra, hol itt, hol ott guggolt le és pattant megint föl és e szédületes ugrások közepette anélkül, hogy ez bárkinek is feltűnt volna, egyre jobban közeledett a királyi sátor bejáratához. Még vagy két-három minden addiginál nagyobb ugrást tett, azután teljesen kimerülten, közvetlenül a királyi sátor mellett a földre roskadt.

- Adjatok neki vizet! - mondta az egyik ör. - Ezek a bolondok mind vizet isznak vidám táncuk után.

- Ugyan Long Allen, - felelte erre egyik társa - vizet akarsz adni szegénynek? Hát te beérnéd vízzel ilyen fárasztó tánc után?

- Nem adunk neki vizet, - nevetett a harmadik katona. - Rászoktatjuk a hitetlen kutyát a bölcс keresztény szokásra és ciprusi borral üdítjük fel.

- Ugy van! - helyeselte egy negyedik. - És ha ellenkezni próbál, úgy tölcseren keresztül öntjük a szájába!

A következő pillanatban már sűrű kört formáltak a dervis körül. Egyikük felemelte a szinte alélt öreget, a másik hatalmas kulaccsal kínálta neki a bort.

A szegény dervis csak a kezével jelezte, hogy nem akarja megízlelni a tiltott italt. De a katonák, akik olyanok voltak, mint a pajkos gyermekek, nem érték be ezzel.

- Ide a tölcserrel! - kiáltották vidáman az örök - úgy fogjuk belé csöpögtetni az italt, mint a beteg lovakba.

- Szent Györgyre, még megfullad a vén bolond! - mondotta Long Allen. - És különben is esztelenség annyi bort vesztegetni a pogányra, amennyiből kitelik egy jó keresztény katona esti itókája.

- Nem ismered te a török természetét, komám! - nevetett Henri Woodstall. - Nem fog az megfulladni egy kis ciprusi bortól, inkább olyan jó kedve kerekedik majd, hogy még egyszer eljárá a marabu táncot! Meg azután nem illik irigyelned egy kis bort az ilyen szerencsétlentől, akinek ki tudja meddig kell várakoznia, amíg ismét ilyen isteni itallal nedvesítheti be az ajkát!

- Azonkívül, - szólt közbe egy harmadik - ne engedjük őt már a földön elkárhozni egy csepp ital híján csak azért, mert már az atyja is pogánynak született. Hadd legyen része egy kis földi jóban.

- Az ám, Allen pajtás, - vette át a szót megint Woodstall - sok butaságot fecsegsz és szereted az örömröket rontani. Ebből még komoly kellemetlenséged lesz egyszer. De most ne okoskodjunk, térjünk a tárgyra. No, itt van már a tölcser... gyerünk öreg pogányom! Igyál, koma, mert különben a töröm nyelvél verem ki a fogaidat és úgy ütünk rést a szádba!

- Türelem, várjunk csak! - kiáltotta most az egyik harcos - A pogány úgy látszik, meggondolta magát. Nézzétek csak, a kulacs után nyul. És milyen alaposakat huz belőle! Tehetséges emberek ezek a törökök, remekül tudnak inni abban a pillanatban, mikor rászabadítják őket a borra.

Valóban a dervis az óriási butykost nem vette el ajkáról addig, amíg tartalmát, - legalább is látszólag - teljesen ki nem itta. Akkor azután megtörölte száját és azt mormogta: Allah karem! vagyis Allah irgalmas!

Az örök olyan jóízűen és olyan hangosan kacagtak e tréfás látványon, hogy a király is meghallotta és feléjük fordulva megfenyegette őket ujjával.

- Mi az, fiuk, - mondotta - talán ünnep van? Megfeledkeztek a tiszteletről és a szolgálat komolyságáról?

Erre azután hirtelen csend támadt. A katonák ismerték Rihárd féktelen, heves természetét, amely a szélsőségek között mozgott. Néha minden szabadságot megengedett, máskor meg a legcsekélyebb fegyelmetlenséget is szigorúan büntette.

A katonák tehát sietve visszavonultak és magukkal akarták vinni a törököt is, aki azonban úgy látszott, hogy nagyon berugott a bortól, mert kézzel-lábbal kapálódzott és tiltakozott az ellen, hogy őt felemeljék.

- Ugyan hagyjátok, bolondok! - sugta Long Allen. - Ha azonnal el nem kotródunk, az öreg olyan dühbe jön, hogy még hozzánk vágja buzogányát. Ha itt hagyjuk, egy perc múlva úgy fog aludni, mint a bunda!

E pillanatban a király újabb türelmetlen pillantást vetett a katonákra, mire azok eszük nélkül tovább inaltak, sorsára bízva a dervist. Egy perccel utóbb már minden elcsendesedett és nyugalom honolt körös-körül.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Vagy egy negyedóraig tarthatott a király sátra körül a nagy csend. A király álmodozva állt a sátort tartó egyik oszlophoz támaszkodva, bent a sátorban a királynak háttal fordulva ült a nubiai rabszolga és még mindig az óriási pajzsot tisztogatta. Vagy száz lépésnyire a sátortól heverésztek vagy ültek az ijjaszok, akiknek figyelmét teljesen lekötötte a kockajáték, melyet némán, de annál nagyobb buzgalommal folytattak. Közöttük és a sátor között feküdt mozdulatlanul, akár egy halom rongy, a dervis.

A pajzsot tisztogató nubiai, aki a tükörként csillogó pajzsban jól látta, hogy mi történik a háta mögött, egyszerre csak meglepetten vette észre, hogy a marabu felemeli a fejét, azután olyan erővel és olyan biztonsággal, mely látszólagos kimerültségével és részegségével sehogy sem volt összeegyeztethető, mindjobban a királyi sátor felé csuszott. Időnkint pihenőt tartott, ismét mozdulatlanul tetette magát, mint a prédára leső vadállat, amely ilyen csellel akarja elterelni magáról a figyelmet, így csuszott és kuszott előre, lépésről-lépésre mindaddig, amíg már csak néhány arasznyira lehetett a magába mélyedt királytól. Akkor hirtelen felugrott. Egyetlen vad ugrással Rihárd hátamögött termett és jobbjaiban megvillant a tör, melyet eddig a kaftán ujjában elrejtve tartott. De a nubiai, aki feszült figyelemmel kísérte a marabu minden mozdulatát, éppen olyan gyors és ruganyos volt, mint ez és még mielőtt a gyilkos szurás lecsaphatott volna, elkapta a merénylet kezét. A dervis felhördült és állati dühében most már a nubiai akarta leszorni. Ám a tör csak a rabszolga karját érte, melyen könnyű sebet ejtett. A következő pillanatban a sokkal gyengébb török már tehetetlenül a földön hevert, ahová a nubiai acélkarja szegezte.

Rihárd csak most vette észre, hogy mi történt. Ennek ellenére arcán nem látszott nagyobb csodálkozás, harag vagy düh, mint amennyi más halandót egy kellemetlenkedő darázs csipésére fogna el. Felkapta a keze ügyébe eső sulyos széket és egyetlen csapással szétloccsantotta a török fejét.

- Dögölj meg, kutya! - kiáltotta.

A dervis szava véres tajtékba fulladt és ott halt meg a király lábánál.

- Mondhatom, gyönyörű örök, megbízható katonák vagytok! - mordult Rihárd gunyos, szemrehányó hangon az ijjaszokra, akik a zajra felfigyelve ijedten rohantak a királyi sátorba. - Sajátkezüleg kell kivégeznem az ilyen kötélrevaló gyilkost. Most azonban fogjátok be a szátokat, ne sopánkodjatok és ne jajveszékeljete. És ne is bámuljatok. Azt hiszem elég halott törököt láttatok már. Dobjátok ki holttestét a táborból, a fejét azonban vágjátok le törzséről és tüzzétek lándzsa hegyére. Ügyeljete, hogy Mekka felé legyen fordulva, hadd mondhassa el prófétájának, akinek nevében cselekedett, hogy milyen keveset ért a pártfogása. Te pedig, hűséges nubiai barátom, - fordult a király a rabszolga felé, de szava elakadt és ijedten kiáltott fel. - Mi az? Vérzel? Megsebesültél? Kétségtelen, hogy a tör mérgezett volt, hiszen egy ilyen gyenge féreg nem mert volna különben oroszánra vadászni vele. Azonnal szivja ki valamelyiktek a sebet. A sebesületlen szájnak nem árt a kiszivott méreg, amely különben halálos.

Az ijjaszok zavartan és habozva néztek egymásra. A különben bátor fickóknak sehogy sem tetszett a parancs.

- Nos, mi ez? - kérdezte a király. - Olyan gyenge az ajkatok, vagy talán attól féltek, belehaltok?

- Nem félek a haláltól, - válaszolta Long Allen - akihez a király szavait intézte - de mégsem szeretnék mérgezett patkányként meghalni egy ilyen fekete fickó miatt, akit úgy árulnak és vesznek a piacon, mint a csirkéket.

- Felséges uram olyan egyszerűen parancsolja meg, hogy mérgezett vért szivjunk, - jegyezte meg egy másik - mintha csak arról lenne szó, hogy epret szedjünk!

- Nem igazi - válaszolta a király. - Jegyezd meg magadnak, hogy sohasem adok olyan parancsot, melyet én magam is nem hajtanék végre!

És a körülállók rémült felhördülése és a nubiai alázatos tiltakozása ellenére a király ráhajolt a rabszolga sebére és maga szivta ki annak sebéből a vért.

Alig tartott azonban szünetet a seb szivásában a király, a nubiai hátralépett, kaftánja övével gyorsan bekötötte sebet és mozdulatával jelezte, hogy nem engedi a királyt karjához érni. Ugyanakkor Long Allen is észbe kapott és megszégyenülten jelentette ki, hogy inkább szőröstül-bőröstül hajlandó a nubiai megenni, csak a király ne alázkodik még egyszer hozzá. Hasonló kijelentést tett a belépő Neville gróf, valamint a kíséretében lévő többi harcos is.

- Ugyan, uraim, miért csapnak ekkora lármát egy olyan nyom miatt, melyet a kutyák elvesztettek, vagy olyan veszély miatt, amely már elmúlt. A seb jelentéktelen, alig vérzik. Egy vadmacska mélyebb karcolást ejtett volna.

A király mosolygott, bár magában egy kissé bosszankodott, amiért ennyire le kellett ereszkednie rabszolgájához és mikor Neville tovább sopánkodott és orvost akart hívni, megparancsolta, hogy hallgasson és ne beszéljen az esetről senkinek.

- Ugyan hallgass, ne vesztegess már annyi szót az egész esetre! - mondotta Rihárd. - Mindössze meg akartam mutatni ezeknek a zavartfejú fickóknak, hogy miként viselkedjenek abban az esetben, hogyha a harcmezőn esetleg mérgezett nyíllal vagy dárdával sebesítik meg őket. Most pedig figyelj ide, Neville. Vidd magaddal a nubiai, gondoskodj róla méltóan, vigyázz, hogy semmiben ne szenvedjen szükségét. Egyébként azonban ügyelj rá, lehet, hogy sokkal ravaszabb és okosabb fiú, mintsem gondoljuk. Legyen gondod arra, hogy ne hagyassa el a táborn! Ti pedig kenyérpusztító és bortívó fiaim, menjetek vissza őrhelyeitekre és igyekezzetek máskor éberebbek lenni. Ne feledjétek el, hogy nem vagytok otthon, dicső hazátokban, ahol nyíltan támadnak egymásra az emberek. Itt csellel és ravaszsággal dolgoznak az emberek. Inkább egy szép nő szemével csalogatnak a veszélybe, mintsem a vaskesztű odadobásával, a könnyen észrevehető kard helyett szivesebben vágják el torkodat a markukba rejtett galambölő késcskével, vagy egy táncosnő lábáról lecsavart selyemzsinórral fojtanak meg, mikor a legjobban mulattok. Távozzatok és a szemetek legyen nyitva, a szátok pedig csukva. Kevesebbet igyatok és éberebben ügyeljetek őrhelyeteken, különben olyan szűkre fogom a kosztotokat, hogy az még egy skótnak is kevés lenne!

Az ijjászok megszégyenülve vonultak vissza. Rendkívül restelték a történeteket. Viszont Neville gróf éppen szemrehányást akart tenni a királynak, amiért ilyen könnyen napirendre tért példátlan hanyagságuk felett, amely lehetővé tette, hogy a merénylet egészen sátráig lopódzhasson. A király azonban észrevette szándékát és megelőzte.

- Ne beszélj, Neville! - mondotta. - Nincsen jogom a saját személyemen esett sérelmet szigorubban megtorolni, mint amilyennel az Anglia lobogóján esett gyalázatot büntettem. Ellopták, meggyalázták, egy tolvaj vagy áruló kerítette a hatalmába és nem folyt érte vér. Fekete barátom - fordult a nubiai felé - a szultán azt mondja, hogy te jártas vagy bizonyos titkos tudományokban. Nos, én annyi aranyat adok neked, amennyit a saját testsúlyod nyom, ha bármilyen bűvészet segítségével megmondod nekem, hogy ki volt zászlóm elrablója?

A nubiai szívesen válaszolt volna, de torkán csak értelmetlen, artikulátlan hangok törtek ki. Ellenben fejével biccentett, mint aki jelezni akarja, hogy megértette a parancsot és engedelmeskedni akar.

- Hogyan? - kiáltott örvendetesen meglepetve a király - valóban hajlandó lennél kinyomozni ezt az ügyet?

A nubiai rabszolga megismételte a helyeslő fejmozdulatot.

- De hát hogyan érthetnénk meg egymást? Tudsz írni, derék fiu?

A rabszolga ismét igenlően bólintott.

- Neville, - kiáltott a király - teremts valahonnan íróeszközt. Nem lesz könnyű dolog, mert lehet, hogy ez a tropikus nap kiszáritotta tentatartóinkat. Mondhatom, ez a nubiai valóságos kincs, fekete gyémánt. Neville barátom!

- Ha szabad őszinte véleményt mondanom, uram, - válaszolta Neville - úgy szerintem nem cselekszel helyesen. Mert ha ez az ember csakugyan ki tudja nyomozni a tettest, akkor boszorkánymester, már pedig az ilyen az ördögökkel cimborál, akinek nem az a célja, hogy jót tegyen, hanem hogy még a tiszta buzába is konkolyt keverjen.

- Ne folytasd, Neville! - szakította félbe a király. - Arra még lehet reményed, hogy vadász-kutyádat vissza tudod hívni, ha megszimatolta a vad nyomát, de az teljesen lehetetlen, hogy Plantagenet Rihárdot megállítsd útján, ha kilátása van a becsületén ejtett csorbát kiköszörölni.

Közben a király szolgálattevő cselédei megkeresték az írószerszámot és a rabszolga könnyen és buzgón rőtta a sorokat. Mikor elkészült, felállt, az írást homlokához érintette, azután mély meghajlással átnyújtotta a királynak.

Az irat francia nyelven volt fogalmazva, melybe csak kevés török és arab szó volt keverve.

„Rihárdnak. Anglia dicső királyának küldi a legméltatlanabb rabszolga! A titkok nyitja az égbolt lezárt kincsesládájában van elrejtve, de a bölcsesség megtalálhatja a ládák kulcsát. Ha a legkegyelmesebb királyom engem olyan helyre állít, ahonnan zavartalanul figyelhetem meg azokat a vezéreket, akik között dicsőséges uram a tettest sejtí, úgy én, ha valóban közöttük van, még akkor is felismerem őt, ha hét fátyol alá rejtőznék!”

- Szent Györgyre, a legjobbkor irtad le e szavakat! - kiáltotta Rihárd. - Hiszen amint tudod, abban állapotunk meg, hogy a holnapi nagy diszszemle alkalmával valamennyi uralkodó és herceg elvonul az újra kitűzött angol zászló mellett és tisztelegni fog előtte, hogy ezzel elégtételt adjanak a szenvedett sérelemért. Egészen bizonyos, hogy a titokzatos merénylő nem fog soraikból hiányozni, hiszen távolléte nyomban gyanut ébresztene. Oda fogom állítani fekete tanácsadómat és ha csakugyan leleplezi a bűnöst, úgy a többit már én személyesen fogom elintézni az illetővel.

- Felséges uram, - válaszolta az angol főnemesek jellemző nyíltságával Neville - jól gondold meg, hogy mit szándékozol tenni. Az egyetértést váratlanul gyorsan sikerült táborunkban helyreállítani. Vajjon egy néger rabszolga gyanúsító szava elegendő ahhoz, hogy ezeket a fájdalmas sebeket újra feltépd? És éppen ezt a tisztelgő felvonulást, melyet megengesztelésedre tartanak, kívánod új viszály kiindulási pontjának megtenni? Hiszen ez úgy tűnnék fel, mint az új szövetségi eskü megszegése!

- Neville - válaszolta a király - tüzelésed felesleges és udvariatlan! Én soha senkinek nem ígértem azt meg, hogy a merénylőt, aki becsülete ellen tört, nem fogom üldözni, mert inkább a királyságomról, vagy az életemről mondanék le, mint erről a természetes jogomról. Minden

igéretem és kijelentésem e jogom fenntartásával történt. Ámbár, bevallom, hogy amennyiben az osztrák herceg férfiasan előállt volna és bevallja bűnét, úgy a keresztényi összetartás érdekében hajlandó lettem volna neki megbocsájtani.

- De - mondotta aggódva a gróf - ki biztosítja Felségedet arról, hogy ez a fekete rabszolga valóban, az igazat fogja-e megmondani?

- Hallgass, Neville, - dorgálta meg a király. - Te bölcsnek tartod magadat, holott hamarosan kiderül balgaságod. Sokkal bölcsőbb ez a fekete, semhogy így, első pillantásra felértékelhetnéd. Te pedig, sötét bőrű barátom, készülődj a nekem tett nagy ígélet beváltására és esküszöm, hogy magad választhatod meg annak fejedelmi jutalmát. Vigyázzunk csak, a nubiai ismét ir!

Valóban a rabszolga ismét lázas gyorsasággal vetett néhány sort papírra s azután éppen olyan ünnepélyesen, mint az imént, az írást átnyújtotta a királynak.

„A király óhaja parancs rabszolgája számára és nem illendő, hogy e szolgálataért jutalmat fogadjon el!”

- No látod, - fordult angol nyelven a király Nevillehez - ez a sötétbőrű már egészen megtanulta a keresztény lovagok kifejezéseit. Kötelességről és önzetlenségről beszél levelében. De figyeld csak meg, milyen zavar van az arcán. Ha nem lenne fekete, azt hinném, hogy elpirult. Hm, alighanem megértette, hogy mit mondtam. Ezek az afrikaiak hihetetlen könnyedséggel tanulják meg az idegen nyelveket.

- Ej, szó sincs róla, - válaszolta Neville. - Ez a szegény rabszolga nem bírja el felséged oroszlán tekintetét és ez hozza zavarba!

- Lehet, hogy igazad van - vont vállát Rihárd. - Akkor is sok tisztázni valóm van még ezt a nubiai illetőleg, aki mégsem lehet olyan egyszerű rabszolga, mint amilyennek alázatosságában magát mutatja. Mert Saladin igen fontos megbizatással látta el. Így, amint a nála levő ajánlólevélből kitűnik és amint magad is olvashatod, a szultán arra kér, hogy adjak a nubiai-nak alkalmat arra, hogy Edít hugommal találkozassék és átadhassa neki a szultán fontos üzenetét. Nos, mit szólna ehhez a különös és szerénynek éppen nem mondható kívánsághoz?

- Nem tudom, hogy Felséged hogyan gondolkozik erről a dologról, de abban bizonyos vagyok, hogyha Felséged küldött volna hasonló megbizatással követet a szultánhoz, úgy azt a szultán okvetlenül lenyakasztatta volna.

- Én pedig hálát adok Istennek, hogy nem követtem a szultán példáját, különben aligha lehetett volna ez a derék fickó néhány perccel ezelőtt abban a helyzetben, hogy életemet megmentse. Figyelj rám, Neville, egy titkot akarok közölni veled. Nyugodtan beszélhetek, noha néma barátunk is jelen van, mert feltéve, hogy meg is érti, amit hall, azt mégsem adhatja tovább. Nos, bevallom hát neked, hogy két hét óta valami különös varázslat hatása alatt állok, mely alól szívesen menekülnék. Alig tesz ugyanis valaki nekem valami nagy szíveséget, nyomban utána egészen bizonyos, hogy valami durva sértést követ el. Így például ez a fekete rabszolga, miután megmentette életemet, átnyújtotta nekem a szultán levelének folytatását, melyben az Editnek szóló üzenetről tesz említést. Viszont, ha valaki megbánt, utána rövidesen olyan nagy szolgálatot tesz, hogy annak értéke sokszorososan ellensúlyozza a bántalom nagyságát. Így azután egészen tehetetlen lettem, mert sem jutalmazni, sem büntetni nem merek. Éppen ezért a nubiai kérelme felett sem merek ítélkezni, mindössze azt állapítom meg, hogy szokatlanul vakmerő és sértő. Ezért hát kapóra jött ajánlkozása, hogy felderíti: ki volt a zászló elrablója? Mert ha ez csakugyan sikerül neki, úgy ismét jóvá tette az iménti sértést. Addig is legyen rajta a szemed, Neville és gondoskodj tisztességes ellátásáról. De figyelj csak, -

folytatta a király suttogóra változtatott hangon - küld hozzám Engaddit, akár épelméjű, akár bolond, akár szent, akár őrjöngő. Négy szem között akarok beszélni vele!

Neville intett a nubiaiinak és eltávozott a sátorból. A látottak és hallottak a legnagyobb mértékben csodálkozásba ejtették és különösen a király viselkedése lepte meg. Holott a király szavai hü kifejezői voltak a rohamosan váltakozó eseményeknek, melyeknek sodrában a király hangulata úgy forgott minden irányban, mint viharban a szélkakas. Mindazonáltal csakugyan nehéz lett volna eldönteni, hogy azokban az érdeklődő pillantásokban, melyeket a király időnkint a fekete rabszolga felé vetett, a gyanakvás vagy a jóakarat volt-e nagyobb? Az a gyors szolgálat, mellyel a sebesült nubiaiinak sietett segítségére, mikor sebét kiszívta, talán csak a pillanatnyilag fellobbant kötelességérzet volt élete megmentőjével szemben. De Rihárd úgy érezte, hogy ennél a véletlenül közjük zuhant eseménynél régebbi, homályos történetek is hálára kötelezik a rabszolgával szemben. E pillanatban maga sem tudja, hogy adósa vagy hitelezője-e? Ebben a kétséges helyzetben elhatározta, hogy várakozó álláspontra helyezkedik.

Neville gróf egyébként meg volt győződve, hogy a nubiai, bármilyen nyelvtelhetség volt is, angolul aligha érthetett, mert az egész idő alatt élesen figyelte a rabszolgát és teljesen kizártnak tartotta, hogy valaki, aki érti az előtte beszélt nyelvet, annyira közönyös és merev arcu maradhatott volna a hallottak után, mint a nubiai.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Keressük fel ismét az alvó leopárd lovagját, akit Rihárd király rabszolgaként száműzött abból a táborból, amelynek egyik ékessége és ünnepest hőse volt. Kábultan és gépiesen követte új urát, fejében tompa zugást érzett, nem tudott még világosan gondolkodni, csak sejtette, de nem fogta még fel teljes egészében szerencsétlenségét.

Mikor megérkeztek az arab orvos sátrába, Kenneth szótlánul leroskadott a számára kijelölt, bivalybőrrel bevont kerevetre és arcát kezébe temetve mozdulatlanul, fájdalomtól lesújtva feküdt, mint akinek a szíve akar megszakadni. Az orvos, aki nagyszámu cselédségének parancsot adott másnapi továbbutazásra, meghallotta a lovag keserves sóhajtozását és szívből megsajnálta a szerencsétlent. Hozzá ment, melléje ült és megpróbálta a maga módja szerint vigasztalni.

- Barátom, térj magadhoz és vigasztalódj meg! - mondotta szelíd hangon. - Már a költő is megmondta, hogy az ember legyen inkább jóindulatu ember szolgája, mint a saját rossz szenvedélyeinek rabszolgája. Gondolj arra, hogy királyod olyan embernek ajándékozott, aki testvérként tekint!

Sir Kenneth megpróbálta megköszönni Hakim jóságát. De a szíve annyira tele volt keserűséggel és olyan fanyar arcot vágott, hogy a derék orvos jobbnak látta abbahagyni túl korainak látszó vigasztalását és magára hagyta a lovagot. Miután befejezte a továbbutazásra vonatkozó intézkedéseit, a sátor közepére terített szőnyegre ült és hozzáfogott szerény vacsorájához. A rabszolgák ezután Kennethnek is hasonló vacsorával szolgáltak, de a lovag, noha értékre adták, hogy másnap késő délutánig aligha lesz alkalma újra enni, semmihez sem nyúlt, csupán egy pohár vizet ivott.

Még sokáig hánykolódott ébren és jól hallotta, amikor éjjel után a rabszolgák a sátor körül sűrögtek-forogtak és a tevéket szerszámolták. Azt már megállapíthatta, hogy neki mindenestre megkülönböztetett helyzete van, mert e munkákban nem kellett résztvennie és éppen úgy pihenhetett, akár az orvos. Hajnali három óra tájban a cselédség vezetője ágyához lépett és tudatta vele, hogy az indulás órája elérkezett. A lovag szó nélkül engedelmeskedett és elhagyta a sátort. Kint a holdvilágban a tevék már mind megrakodva álltak. Már csak egyikük térdelt még, várva, hogy ráarakják terhét.

A tevék közelében szép, tüzes lovak álltak és türelmetlenül kapálták már a port. Hakim, aki már szintén utra készen állott, ruganyos, biztos mozdulattal vetette magát az egyik ló hátára és azután parancsot adott, hogy Kenneth számára egy éppen olyan pompás paripát vezessenek elő. Közben a cselédség ügyesen és gyorsan lebontotta és összegöngyölítette a sátort és ráarkta az utolsó, térdeplő tevére.

- Allah legyen a vezetőnk és Mohamed a védelmezőnk a pusztaságban és oázisban egyaránt! - mondotta az orvos, mire az egész karaván felkerekedett és elindult. A menetet egy angol tiszt vezette, akinek kötelessége volt őket a tábor labirintusaiban eligazítani és ügyelni arra, hogy semmiféle kellemetlenség ne érje őket.

Menetelésük közben több őrszem mellett haladtak el, akik hangos szóval kiáltották a továbbvonulási engedélyt, de a fogaik között ugyanakkor halk szitkokat mormoltak a hitetlenekre. Végre elérték az utolsó árkokat is és a menet ekkor teljes katonai pontossággal fejlődött fel. Három lovas vitéz haladt elől, akik az utat vigyázták, azután következett a teve-karaván, melyet oldalt ismét katonák védtek. Végül egy sor íjjász következett, akik a hátvédet alkották.

Sir Kenneth még egyszer visszanézett a holdfényben fehérülő táborra, ahonnan megbecstele nitve, rabszolgaként számkivetették. Lesujtva gondolt arra, hogy ez a kétségbeesett sors teljesedett be rajta, holott büszke álmai voltak, új dicsőségről ábrándozott, melyektől most egyre jobban távolodott. És egyre messzebből látszott a büszke királynői sátor is, mely mögött e pillanatban Edit hercegnő álmodott, vagy...

Sir Kenneth nem merte végiggondolni ezt a gondolatot. Szívét vad fájdalom szoritotta össze.

Hakim, aki mellette nyargalt, észrevette a lovag kétségbeesését és szeliden megjegyezte:

- Nem helyes dolog hátratekinteni, amikor utunk előre visz!

És e pillanatban, mintha csak az orvos szavait akarná igazolni, Kenneth lova megbotlott és kis híja, hogy lovasát a földre nem vetette. Ez a figyelmeztető jel kissé felrázta merengéséből a lovagot, aki most már nagyobb gondot fordított lovára.

- Ez a nemes paripa, - jegyezte meg az orvos - sorsunkat jelképezi. Mert mialatt sebesen rohanunk előre, egyre ügyelnünk kell, nehogy baleset érjen bennünket és lezuhanjunk. A bölcs különben is akkor a legóvatosabb, amikor a legszerencsésebb, nehogy botorul visszazuhanjon a boldogtalanságba.

Akinek el van rontva a gyomra, az meg a mézes kalácstól is undorodik. Nem csoda tehát, hogy Kenneth, aki halálosan el volt keseredve, fokozott érzékenységeiben rossz néven vette, hogy az orvos mindenre, ami neki fájdalmas szívügye volt, bölcs idézeteket mondott.

- Azt hiszem, - válaszolta bosszusan - hogy nekem igazán nincsen szükségem arra, hogy a sors mostohaságára figyelmeztessenek és a bajoktól óvjanak. Sőt egyenesen hálás lennék lovamnak, ha véletlenül akkorát találna botlani, hogy mind a ketten nyakunkat törnénk!

- Testvérem, - válaszolta rendithetetlen nyugalommal az arab - balga emberhez illően beszélsz. Magadban bizonyára azt gondolod, hogy vendéglátó gazdád maga ültetett volna az öregebb és gyengébb lóra, neked pedig átadhatta volna a tüzes, ifjú paripát. Csakhogy elfelejtetted, hogy a jobb lovas a rosszabb lóból is sárkányt tud varázsolni, míg a gyengébb ló egészen rossz lesz, ha nem mester lovagolja!

De hiába beszélt ilyen nyájasan az orvos, a lovagnak sehogyan sem volt kedve folytatni a beszélgetést. Az orvos pedig unalmasnak és meddőnek találta, hogy olyan ember vigasztalására pazarolja szavait, aki semmi áron nem akart megvigasztalódni. Egyik kísérijét intette tehát magához.

- Haszán, - kérdezte tőle - nem tudsz módot arra, hogy utunkat megrövidítsük?

Haszán, aki költő és mesemondó volt, azonnal szolgálatra készen beszélni kezdett:

- Oh, bölcs El Hakim, aki az élet palotájának őre és minden titoknak tudója vagy, aki ismered az elemek erejét és testvére vagy a legnagyobb tudósnak, Allah óvjon meg attól, hogy üdítő mesék hallgatása nélkül tedd meg e pusztaságban utadat! Ne félj, mert amíg alázatos szolgád az oldalad mellett ballag, úgy fog szájból a mese Kibuggyanni, mint sziklafalból a kristály vizü forrás.

E szavak után Haszán emelt hangon belefogott meséjébe, amely szerelemről és varázslókról szólt és közben vitézi tettek ecsetelésével, bölcs mondások idézésével cifrázta történetét. Az orvos kíséretében levők, kivéve azokat, akik nem távozhattak a tevék oldala mellől, mind a mesemondó közelébe furakodtak azzal a szenvedélyes kíváncsisággal, mellyel a keleti ember a meséket szereti hallgatni.

Más körülmények között Sir Kenneth bizonyára maga is odafigyelt volna a mesemondóra, még annak ellenére is, hogy a török nyelvet csak fogyatékosan értette és a tulságosan fellengős és virágos nyelv is fárasztotta. De annak idején nagy divat volt a mesemondás és a lovagok táborában is szívesen hallgatták az akkoriban divatosra váló történeteket. Így csak úgy homályosan figyelt meg annyit, hogy a karaván közepén egy férfi két teljes órán át beszél és énekel, hangjával hol örömet, hol fájdalmat fejez ki és a körötte csoportosulók meséjét csodálkozó, elszörnyedt, vagy vidám felkiáltásokkal kísérik.

Mialatt a mesemondó hangosan beszélt, Kenneth figyelmét egyszerre egészen másféle hang vonta magára. Tompa kutyaugatást hallott, amely az egyik tevére csatolt nagy kosárból hangzott. Azonnal felismerte kutyája hangját és tisztában volt azzal is, hogy az éles szimatu vadászkutya megérezte az ő közellétét és ilyen módon hívja magához.

- Ah, derék Roswalom, - sóhajtotta - olyan embert hívsz segítségül, aki még náladnál is szomorubb fogságban van. Inkább úgy teszek hát, mintha nem hallanám hívásodat, mert nem akarom, hogy azután újabb válással még keserűbbé tegyük sorsunkat!

Igy teltek az órák, a láthatáron már derengeni kezdett a felkelő nap. De abban a pillanatban, mikor az első napsugár győzelmesen áttört a láthatárt függönyöző ködfátyolon, Hakim harsány szóval megállította a mesemondót és kiadta a parancsot: Imádkozzatok!

- Allah az egy igaz isten és Mohamed az ő prófétája! Imádkozzatok! Napjaink számlálva vannak, közeledik a végső ítélet! Imádkozzatok!

Egy pillanat alatt valamennyien leugráltak lovaikról és arccal Mekka felé fordulva, a porba vetették magukat. Olyan mélységes megindultsággal, annyi fanatizmussal könyörögtek Allahhoz, hogy még Sir Kenneth is megrendült, noha pogány bálványimádásnak tartotta szertartásukat. És keze önkénytelenül imára kulcsolódott, letérdelt és igaz keresztényi imát rebegett. A felkelő nap fénysugarat koszoruzott fejük fölé és török, keresztény, egyetlen buzgó imába merülve, hajtott fejet a világ alkotója előtt.

Bármilyen különös környezetben mondta is el imáját Kenneth, mégis úgy érezte, hogy zaklatott lelke némileg megnyugodott. A szerencsétlenségünkben mondott imák, az igazságtalanul ért bántalmak közepette történt felfohászkodásunk az Éghez, a legértékesebbek, mert ezek bizonyítják legjobban keresztényi alázatunkat.

Sir Kenneth úgy érezte, hogy új erő költözik lelkébe és most már el fogja tudni viselni a még rája váró megpróbáltatásokat.

A törökök befejezték imájukat és ismét nyeregbe pattantak. A mesemondó Haszán pedig tovább szötte tarka történeteinek szálait, de az emberek most már nem hallgatták olyan figyelemmel, mint az imént. Az egyik lovas, aki egy domb tetejére nyargalt és körülkémlelte a tájat, most gyors vágatással visszatért Hakimhoz és halkán közölt vele valamit. Nyomban ezután öt lovas vágatott fel a dombra és a hátramaradt, körülbelül harminc főből álló társaság olyan kíváncsi nyugtalansággal tekintett utánuk, mint akikre nagyon fontos, hogy miféle hírrel fognak visszatérni az előőrsek. Haszán, aki észrevette, hogy hallgatósága nem figyel rá, elhallgatott és most már némán nyomult előre a kis társaság, csak néha sugtak össze gondterhes arccal, tanakodva ketten-hárman.

Csakhamar az egész csapat felért a dombra és most már nehézség nélkül tekinthették át valamennyien a terepet. Sir Kenneth éles, gyakorlott szeme nyomban észrevette a hirtelen támadt nyugtalanság okát. Jókora távolságban, talán félórányi járásnyira tőlük, valami sötét gomolyag látszott. Kenneth a kavargó porból megállapította, hogy nagyszámu vágató lovas

közeledik felénk, még pedig a napfényben megvillanó páncélok és vérték után ítélve, európai harcosok.

A karaván tagjai aggódva néztek El Hakimra, aki azonban nem vesztette el hidegvérét. Két gyors lovasát megbizta, hogy vágtsanak a közeledő lovasság elé és közelítsék meg annyira, amennyire azt az okosság megengedi és állapítsák meg, hogy milyen nagyszámu és milyen szándéku ellenséggel állnak szemben?

Ez a közelgő veszély úgy hatott Sir Kennethre, mint valami élet-eliksír a haldoklóra. Felrázkódott, megfrissült tőle.

- Miért féltek e keresztény lovasoktól? - kérdezte Hakimtól.

- Félni? - ismételte neheztelő hangon Hakim. - Tévedsz. Mi csak Istentől félünk, de józan eszünk azt parancsolja, hogy óvakodjunk a rossz emberektől, akik csak bajt és veszélyt hoznak!

- Ezek keresztény harcosok, - mondotta Kenneth - és jelenleg fegyverszünet van. Csak nem hiszitek, hogy szerződést mernének törni?

- Ezek a templáriusok rendjéhez tartozó katonák, akik főmesterüknek titkos esküt tettek, hogy nem tekintik magukra nézve kötelezőnek a fegyverszünetet és ahol érik a törököket, megtámadják! - válaszolta El Hakim. - A próféta irtsa ki őket gyökerestől, mint a haszontalan dudvát! Álnokok és orvul támadnak. Ellenségeink között vannak nemesül gondolkozó, nagylelkű vezérek. Az oroszlánszivü Rihárd megszűnik vérengző lenni győzelme után, Fülöp, a sas, behuzza szárnyait, ha megkaparintotta zsákmányát, sőt még az osztrák medve is álomra hajtja fejét, ha jóllakott. Csak éppen ez az örökké éhes farkasokból álló horda nem tudja soha eléggé megtönni a bendőjét, nem ismer sem fegyverszünetet, sem irgalmat. Amint látod, csapatuk egyik része most észak felé fejlődött, nyilván azzal a célzattal, hogy bennünket elvágjanak az arra fekvő kutaktól. De a tervük nem fog sikerülni. Szerencsére jobban ismerem a sivatagban való harcolás módját, mint ők.

Néhány szót váltott első tisztjével. Arca és viselkedése mintegy varázsütésre megváltozott. A tudós férfiúból szinte pillanatok alatt erélyes, elszánt hadvezér lett, aki habozás és félelem nélkül tud intézkedni a legnagyobb veszély idején.

Sir Kenneth egészen más érzelmekkel fogadta a közelgő veszélyt, mint El Hakim és mikor ez azt mondta neki, hogy maradjon szorosan oldala mellett, Kenneth tagadólag intett fejével.

- Azok a lovasok, - mondotta Kenneth - az én harcos testvéreim, akiknek hűséget esküdtem és akik azt a szent jelvényt hordják, melyért magam is harcba szálltam. Lehetetlen tehát, hogy a félhold védelme alatt meneküljek előlük!

- Ostoba! - válaszolta bosszusan Hakim - hiszen első dolguk lesz, hogy megöljenek, ha a kezükbe kerülsz!

- Lehet! - válaszolta Kenneth - de nekem mindenesetre kötelességem mindent elkövetni, hogy lerázzam magamról a muzulmánok által rámrakott rabláncot abban a pillanatban, melyben erre alkalmam nyílik.

- Akkor hát kényszeríteni foglak arra, hogy kövess! - válaszolta Hakim.

- Kényszeríteni? - csattant fel haragosan Kenneth. - Ha nem lennél jótevőm és nem mutattad volna meg már olyan sokszor velem szemben jóakarodat, úgy megmutatnám, hogy még így, fegyvertelenül is, nem lenne könnyű dolog engem kényszeríteni valamire!

- Elég a beszédből! - intett az arab orvos. - Ne vesztegessük az időt!

E szavak után felemelkedett nyergéből és karját kinyújtva, hosszú, éles kiáltást hallatott, mire a kíséret tagjai szinte pillanatok alatt a szélrózsa minden irányába úgy szétszóródtak, mintha csak forgószelel fújt volna szét hervadt leveleket. Ugyanakkor az orvos megragadta Kenneth lovának gyeplőjét és valamit a fülébe harsogott az idomított, okos állatnak. A skót lovag még észbe sem kaphatott, hogy mi történt és a lova már olyan vadul száguldott Hakim lova után, hogy valósággal repülni látszott. Kenneth jó lovas volt, sok derék paripa hátán ült már, de ehhez a szédületes vágatáshoz hasonlót még sohasem érzett és tapasztalt. Minden ügyességére szüksége volt, hogy a szélvészkeént rohanó ló hátán megmaradjon, nem tudott sem gondolkozni, sem csodálkozni, egész lélekjelenlétét csak egy dolog foglalta le: vigyázni, hogy valahogyan épségben ussza meg ezt a veszett száguldást. Percek alatt mérföldeket hagytak maguk után és a csodálatos lovak semmiféle fáradtságot nem mutattak, nem fujtak, nem fulladt el a lélekzetük.

Igy repültek vagy egy óra hosszat, messze maguk mögött hagyva minden élőlényt. A templáriusoknak már nyomuk sem volt. Elvesztek a puszta végtelenségében. Akkor azután Hakim fütttyentett és a lovak lassu galoppba váltották irtózatossá iramukat. Az orvos jókedvű volt és olyan kedélyes hangon kezdett lovainak kitünőségeiről beszélni, mintha csak valamilyen ártatlan kis sétalovaglás után lennének. Kenneth, akit a vad rohanás félig süketté és vakká tett és egészen el volt kábulva, alig értette és hallotta, hogy mit beszél Hakim.

- Ezek a lovak, - mondotta büszkén az arab orvos - az ugynevezett szárnyas paripák közül valók, melyeknek gyorsaságával és kitartásával más élő teremtmény nem versenyezhet. Már csikó koruktól fogva a legfinomabb abrakkal táplálják őket, melybe egy kevés szárított birkahúst is kevernek. Voltak királyok, akik egész tartományokat adtak ilyen csoda-lovakért, melyek öreg korukban éppen olyan ruganyosak, mint mikor még fiatalok. Te vagy az első keresztény, aki eldicsekedhetik azzal, hogy ilyen fejedelmi állat hátán ült. Ilyen lovon menekült annak idején a próféta is, aki azután Ali nevű fivérének ajándékozta e lovak őseit. Ugy nézd meg lovadat, hogy annak kora már ötször öt esztendő és amint látod, még mindig káprázatosan bírja az iramot. Legyen áldott a próféta, aki megadta nekünk az előnyomulás és visszavonulás egyformán értékes lehetőségeit, míg ti keresztény lovagok a saját súlyotok alatt törtök össze, nehéz páncéljaitok alatt. Gondold meg, hogyan izzadhatnak, remeghetnek és tajtékozhatnak a templáriusok lovai, ha csak egy huszadrészét is megtették annak az utnak, melyet a mi lovaink minden erőltetés nélkül maguk mögött hagytak.

A lovag, aki közben már egy kissé magához tért, nem fojthatta el magában őszinte csodálkozását és bámulatát a tüneményes állatokról, amelyek ennyi fürgeséggel mozogtak a sivatag homokjában. De hát sokkal büszkébb volt, semhogy a muzulmán önértetét még az ő dicséreteivel is növelte volna, ezért hát nem tett semmiféle megjegyzést. Hallgatagon körületekintett és ekkor úgy tűnt fel neki, mintha ezt a tájat már látta volna.

Csakugyan, nem lehetett többé kétsége. Távolról a Holt-tenger szomoru, sötét vize látszott, köröskörül néhány csenevész pálma és a láthatáron, mint valami üde színfolt, az a bizonyos oázis, amelyen néhány hét előtt Cserkoffal, a szaracén emirrel pihent meg párviadaluk után. Csakugyan néhány perc múlva már ott álltak a forrás mellett és az orvos felszólította Kennethet, hogy szálljon le, pihentesse és itassa meg lovát. Egyben biztosította Kennethet, hogy szétszórta csapata rövidesen ismét össze fog itt verődni.

- Addig is, - mondotta Kennethnek, ételt és italt terítve eléje - egyél, igyál és ne veszítsd el sem reményedet, sem életkedvedet. A sors változása csak a közönséges embereket sujthatja le vagy emelheti fel, a harcosnak és bölcsnek minden körülmény között meg kell őrizniök lelkük egyensúlyát.

A skót lovag az orvos iránti hálából és udvariasságból erőt akart venni magán és megpróbált néhány falatot lenyelni. De az emlékek fájdalmasan rohanták meg, mert hiszen önkénytelenül arra kellett gondolnia, hogy röviddel ezelőtt még mint fejedelmek és hercegek követe, büszke, szabad nemesként verekedett e helyen méltó ellenféllel. Ha ezzel szemben mostani helyzetére gondolt, szívét fájdalom marcangolta és a kétségbeesés valósággal megfosztotta testi és lelki erejétől. Az orvos figyelmesen nézte, észrevette apró, gyors lélekzését, vörös arcát, megtört szemét.

- A szellem éberebb lesz a virrasztástól! - mondotta - de fivére, a test, annál jobban rászorul a pihenésre, mert csak ettől üdül fel és lesz ruganyossá. Aludnod kell és hogy erre képes légy, innod kell néhány cseppet abból a vízből, melyet ezzel az elikszírral fogok megkeverni.

E szavakkal kaftánja zsebébe nyult és onnan egy ezüstdobozkába rejtett apró kristályüveget vett elő, melyben sötétszínű folyadék volt. Ennek néhány cseppjét egy kis aranyserlegbe öntötte és vízzel vegyítette.

- Ez, - mondotta - egyike ama isteni adományoknak, melyekkel Allah gazdagította az emberiséget. Olyan, áldás ez, melyre bizony gyakran bizonyult már méltatlannak az ember. Mert, látod, ennek az itálnak néhány cseppje új erőt ad az elfáradt testnek, megélesíti eszedet, megnyitja előtted a mennyország minden gyönyörűségét. Különb mámort ad, mint a ti borotok. Csak visszaélni nem szabad vele. Mert akkor elernyeszti a testet, megbomlasztja az idegeket és frissülés helyett beteggé tesz.

- Már annyiszor adtad jelét kiváló tudásodnak, El Hakim, hogy most sem kételkedem szavaidban! - válaszolta Kenneth és ajkához emelve a serleget, kiitta annak tartalmát. Azután köpenyébe burkolódzva, az orvos utasítása szerint egy pálmafa alá vonult és ott nyugodtan hanyatt feküdt. Egészen különös és kellemes érzések lepték meg hirtelen. A tagjait édes zsibbadás nyugozta le, a gondolkozása megélénkült és mélységes levertsége mintha könnyű ködfátyolként oszlott volna szét. Még teljesen tiszta volt az öntudata, emlékezett arra, hogy mi történt vele, de nagy szerencsétlenségét olyan nyugodtan és fölényesen nézte, mintha harmadik személy lett volna, aki, mint közönyös néző szemléli a színpadon folyó jeleneteket. Ugyanakkor ragyogó színekben bontakozott ki előtte a jövő képe, csupa bizakodás, erő, rózsás remény csillogott feléje. Szabadság, dicsőség, boldog szerelem mosolyogtak a szegény, rabszolgaságba süllyesztett lovag felé. Percekig tartott ez a boldog látomás, azután lassankint elhamvadtak a színek, agyára egyre jobban ráfátyolozódott az álom szürke köde s Kenneth teljesen kimerülve, szinte élettelenül feküdt a pálmafa alatt, mélységes álomba merülve.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Mikor a leopárd lovagja felébredt, különös körülmények között találta magát, hogy hosszú ideig kétségei voltak, vajjon nem álmodik-e még mindig, vagy nem történt-e vele valamilyen boszorkányság? Nem az oázis nedves gyepe-ágyán feküdt, hanem valami buja keleti kereveten és gyengéd kezek, melyek levették róla páncélruháját és szarvasbőr-öltözetét, finom gyolcsingbe öltöztették, mely fölé selyemköntöst huztak. Szeme elámult a selyem és bársony pompázatán, amely körülvette, aranyhimzések, dagadó párnák, lehelletfinom csipkék ölelték körül. A szemét dörzsölte, tapogatódzva nyult mindenhez, mintha arról akart volna meggyőződni, hogy vajjon csakugyan valóság és nem káprázat, amit lát. Ágya mellett cédrusfából faragott fürdőkád állott, melyben illatos, meleg víz hivogatta. Mellette apró ébenfaasztalkán jégbe hűtött sörbettek csábitották kiszáradt inyjét.

Kenneth, hogy a mély, bódító álom utolsó nyomait is eltüntesse, mindenekelőtt megfürdött és azután felfrissülten, szinte boldog érzéssel lépett ki a kádból. Miután finom indiai kendőkben megtörülközött, szeretett volna ismét régi ruhájába bujni és azután körültekinteni, hogy vajjon odakint is annyira megváltozott-e a világ képe, mint bent a sátorban? Ámde hasztalan kutatott ruhái után. E helyett annál dusabb választékban heverték körülötte a pompásnál-pompásabb szaracén ruhák, a hozzá illő kardok és török, mindazok az ékességek, melyek egy előkelő emir rangjához illettek. Kenneth nagy zavarban volt. Arra gondolt, - amit már gyakran hallott említeni - hogy a szultán igen nagy tisztelője az európai kultúrának és nagyra becsüli azokat, akik a keresztény táborban kiváltságosabb helyet foglaltak el. Az ilyeneket, ha áttértek a muzulmán hitre, magas méltóságra emelte és egyébként is elárasztotta őket kegyével. Sir Kenneth tehát keresztet vetett magára és elhatározta, hogy minden csábitásnak és kísértésnek ellenáll és a csalétekül kitett dolgokból csak éppen a legszükségesebbeket fogja igénybe venni. Minthogy még mindig álmos volt és belátta, hogy hiányos öltözkéiben nem jelenhet meg a külvilág előtt, inkább ismét visszadőlt ágyára, semhogy felvegye a török ruhát. Így azután hamarosan ismét elszenderült.

De ezuttal nem sokáig tarthatott szendergése, mert a sátor ajtajában a török orvos jelent meg, aki az iránt érdeklődött, hogy jól érzi-e magát és eleget aludt-e?

- Beléphetek sátradbba? - kérdezte végül - tekintettel arra, hogy annak függönyét nem huztad szét?

- Az urnak - válaszolta Kenneth, aki elhatározta, hogy megmutatja, miszerint tisztában van helyzetével - nincsen szüksége arra, hogy engedélyt kérjen, ha szolgája sátrába akar lépni!

- És hogyha nem mint urad jövök? - kérdezte az orvos, még mindig a sátor bejáratánál állva.

- Az orvosnak is joga van bármikor betegének ágyához lépni!

- De én most nem is mint orvos jövök és ezért kérdezem ismét: szabad-e belépnem sátradbba?

- Aki barátként jön, - és eddig mindig ilyennek mutatkozta - annak mindenkor nyitva áll barátjának lakása!

- És ha azt mondanám, - mosolygott a bölcs - hogy ezuttal nem is barátként kopogtatok ajtódon?

- Ugy lépj be, bármilyen minőségben is jöttél! - válaszolta, kissé türelmét veszítve a skót lovag. - Hiszen igen jól tudod, hogy bármivel jössz és bármit akarnál is, nem áll módomban megtagadni belépésedet!

- Nos, akkor hát, mint régi ellenséged lépek sátradb, de mint becsületes és nagylelkű ellenséged!

E szavak után belépett a sátorba. A szava még mindig úgy csengett, mint El Hakimé, de mozdulata, ruhája, arcvonása szakasztott olyan volt, mint Cserkoffé, a szaracén emiré, akit más néven Ilderimnek is neveztek. Kenneth olyan kerekre nyílt, elámult szemekkel meredt rá, mintha csak azt várta volna, hogy az érthetetlen jelenség eltűnjön előle.

- Miért csodálkozol, - mosolygott Ilderim - hogy egy régi harcos az orvostudományhoz is ért egy keveset? Azt mondom én neked, keresztény bajtársam, hogy a jó lovagnak nemcsak ahhoz kell értenie, hogyan ülje meg a lovát, hanem ahhoz is, hogyan ápolja, gondozza. Nemcsak forgatnia kell tudnia a kardját, hanem értenie kell annak kovácsolásához is. De mindennél fontosabb, hogy ne csak osztani tudja a sebeket, hanem gyógyítani is.

Mialatt az emir beszélt, Kenneth több ízben hol becsukta, hol felnyitotta szemét. Ha csukva tartotta, úgy az arab orvos zöld selyem kaftánba burkolt, magas tatár süveges, méltóságteljes alakját látta maga előtt. Ha pedig a szemét kinyitotta, akkor a drágakövekkel ékesített turbánt viselő, hetyke, fiatal török harcos állott előtte.

- Még mindig csodálkozol? - kérdezte az emir. - Hát olyan keveset jártál eddig a világban, hogy még mindig érthetetlennek találod, ha valakiről kiderül, hogy nem az, akinek látszik? Vajjon te csakugyan az vagy, akinek véled magadat?

- Nem, valóban, valami káprázat játszik velem! - kiáltotta Kenneth - mert e pillanatban úgy érzem, mintha az egész keresztény tábor csupa kétszínű árulóból állna és csak én lennék az egyedüli becsületes elvhű férfi köztük!

- Ez a véleményem nékem is rólad! - válaszolta Ilderim. - És mert közös kenyeret és sót ettem veled, kötelességemnek tartottam, hogy megvédjelek a gyaláztatótól és haláltól. De hát miért fekszel még mindig ágyadon, holott a nap már magasra szállt. Vagy talán méltatlannak tartod magadra öltetni azokat a ruhákat, melyeket én hordtam?

- Semmi esetre sem ítélem azokat méltatlanoknak, csupán úgy vélem, hogy nem hozzám illők! - válaszolta a skót lovag. - Add rám egy rabszolga ruháját, nemes Ilderim és elégedetten fogom hordani azokat. De nem tudom érzelmeimmel összeegyeztetni, hogy a kitűnő napkeleti harcos ruháját és a muzulmánok turbánját hordjam.

- Nazarénus, - válaszolta az emir - ti annyira gyanakvók vagytok, hogy nyilván magatokban sem hisztek. Vagy nem mondtam már neked, hogy Saladin szultán csak azokat óhajtja a muzulmán hitre téríteni, akik maguktól vágyódnak arra, hogy a próféta tanait kövessék. Sem az erőszakot, sem a megvesztegetést nem ismeri. Hallgass meg, testvérem. Hogyha a vakon született ember hirtelen látni kezd, úgy nyilvánvaló, hogy nem orvos segített rajta, hanem Allah maga tett csodát. Éppen így van ez a szellemi vaksággal is. Ha valaki egész életében téves ösvényeken járt és egyszerre meglátja az igazi utat, úgy kétségtelen, hogy Allah világosította meg elméjét. Csak az ilyen természetes felismerésnek van értéke és szépsége. Lehet, hogy akadt köztetek olyan lovag, aki a busás haszon reményében tért át a muzulmán hitre, de egészen bizonyos, hogy ők maguk keresték erre az alkalmat és nem a szultán csábította őket. Ha tehát tettük erkölcstelen vagy bűnös, úgy ezért csakis saját lelkiismeretükkel kell számolniuk. És ha bűnükért a pokol legmélyén fognak lakolni, úgy e képmutatók csak magukat okolhatják, de a szultánnak mindehhez semmi köze nincsen. Azért hát vedd fel habozás nélkül a számodra előkészített ruhát, amelynek viselete téged semmire sem kötelez. Viszont a szultán táborában kellemetlenségnek, esetleg még sértéseknek is teheted ki magadat, ha régi ruhádban jelennél meg.

- Hogyha a szultán táborába megyek, - kérdezte Kenneth - ott is szabadon beszélhetek és mozoghatok, vagy azt kell tennem, amit parancsolni fogsz nekem?

- Cselekedeteidet a magad akarata irányíthatja, - válaszolta az emir. - Az a nemes ellenfél, aki bátran összemérte fegyverét az enyémmel és aki majdnem legyőzött, nem lehet a rabszolgám, mint ahogyan azzá lett volna a gyáva, aki megfutamodott volna. Hogyha hatalom és gazdagság rá tudnának arra venni, hogy népünkkel egyesülj, úgy mindezt rendelkezésedre bocsátanám. Ám az az ember, aki a szultán felkínált kegyét akkor is visszautasította, amikor a hóhér bárdja lebegett a feje felett, aligha fogja azt elfogadni most, mikor szabad akaratából cselekedhetik!

- Tetézd be hát jószágodat, nagylelkű emir azzal, hogy nem kényszerítesz egy lelkiismeretemmel össze nem egyeztethető cselekedetre. És engedd meg, hogy forró hálát mondjak meg nem érdemelt jószágodért!

- Ne mondd, hogy érdemtelenül! Hiszen neked köszönhetem, a te szavaid ébresztették fel annyira kíváncsiságomat, hogy álrúhában felkerestem Rihárd király táborát, ahol valóban olyan látványban volt részem, melynek szépségét életem fogytáig nem fogom elfelejteni.

- Nem értem, hogy mire célozol! - válaszolta Kenneth, könnyedén elpirulva, mert érezte, hogy beszélgetésük kényes térre kezd átsiklani.

- Hogyan? Valóban nem értesz meg? - kérdezte mosolyogva az emir. - Igaz ugyan, hogy mikor az a bizonyos jelenet, amelyre célzok, lejátszódott, Rihárd sátorában feletted halálos ítélet lebegett, mindazonáltal kizártnak tartom, hogy te nem gyönyörködtél éppen úgy azokban a szépséges nőkben, akik életedért könyörögtek, akárcsak én. Hiszen, ha ott nyomban levágták volna a fejemet, azt hiszem, hogy még azon véresen is utolsó vonaglásával az ő szoknyájuk szegélyét csókolta volna az ajkam és utolsó pillantásom az ő szépségüket itta volna fel. Mondhatom, Anglia királynőjét szépsége és bája az egész világ királynőjévé avatja. Milyen gyengédség mosolygott szeméből és milyen édesen aranylott szőke haja! A próféta sirjára mondom, nem hiszem, hogy az a paradicsomi huri, aki a szorbettét fogja nekem a tulvilágon nyújtani, szebb lesz, mint ő!

- Szaracén, - mondotta mogorván Kenneth - Anglia királynőjéről beszélsz, akit nem illik olyan nőkkel összehasonlítani, akiktől kegyet lehet remélni.

- Bocsáss meg, - válaszolta az emir - valóban elfelejtettem, hogy micsoda vak tisztelettel hódoltok ti a nőknek, akikben inkább bálványt, mint embert láttok. Nos, képzelem, hogy ezek után micsoda imádattal veheted körül azt a másik, büszke arcú, fekete haju, méltóságteljes mozdulatu nőt, aki szintén ott állt a király mellett. Pedig hidd el, még ez a fenséges nő is boldogabb lenne, ha tüzes szerelmes ostromolná, édes szavakat sutogna neki és nem égi lénynek, hanem földi halandónak tekintené.

- Kérlek, tiszteld a király rokonait! - mondotta alig leplezett felháborodással Kenneth.

- Ha tisztelem, - válaszolta könnyed gunnyal az emir - úgy nem mint Rihárd rokonát, hanem mint szultánom jövődöbeli menyasszonyának és feleségének hódolok neki!

- A hitetlen szultán még arra sem méltó, hogy Plantagenet Edit lába nyomát megcsókolja! - kiáltotta, ágyáról leugorva, a lovag.

- Mit mondasz, gyaurl!? - hördült fel villámló szemekkel az emir, az indulattól remegve. Egy pillanatra úgy látszott, hogy dühös tigrisként veti magát Kennethre és keze önkénytelenül töre markolata után nyult. De a skót lovag nem sápadt el és zord, kemény tekintettel várta a támadást.

- Amit mondtam, annak igazságáért bármikor kész vagyok megverekedni akár gyalog, akár lóháton és boldog lennék, ha kardomat akár száz ilyen apró gyiklesővel mérhetném össze egyszerre Plantagenet Edit védelmében.

A szaracén kissé visszanyerte hidegvérét, kezét lecsusztatta töréről, mintha csak véletlenül ragadta volna meg az imént. De még mindig nagyon haragos volt.

- A próféta kardjára mondom, amely úgy a mennyországnak, mint a pokolnak a kulcsa, hogy nem valami sokra becsüli életét az, aki úgy beszél, mint te! Hidd el, hogyha kezeid valóban olyan szabadok lennének, mint amilyeneknek óhajtod, úgy egyetlen igazhitű muzulmán annyi munkát adna annak, hogy hamarosan azt kívánnád, bár inkább ismét megbilincselnék azokat!

- Akkor már inkább azt kívánnám, hogy a vérpadon vágjak le! - válaszolta büszkén Kenneth.

- Jól van, ne beszéljünk most erről, mert a kezeid most valóban bilincsbe vannak verve, megkötötte őket a saját érzésed, az udvariasság és a kötelező tisztelet. E pillanatban nem is szándékozlak feloldani. Nem régen bőséges alkalmunk volt meggyőzni egymást kölcsönös bátorságunkról és ügyességünkéről, várjuk meg hát, amíg ismét a harcmezőn kerülünk egymással szembe. Akkor egyikünk sem fog meghátrálni. De most nem ellenségek vagyunk, hanem barátok és sokkal illendőbb lenne, ha kemény és kihívó szavaid helyett baráti hangot ütnél meg!

- Igen, barátok vagyunk! - ismételte Sir Kenneth, mialatt a szaracén gyors léptekkel járt fel és alá a sátorban, hogy illetéknéppen hűtse le indulatát.

A kevésbé heves európai mozdulatlanul állt, arcának egyetlen vonása sem változott meg. De azért neki is nagy megerőltetésébe került, hogy visszanyerje önuralmát.

- Beszéljünk hát nyugodtan a dolgokról, - szólalt meg hosszabb szünet után ismét Ilderim. - Amint tudod, orvos vagyok és meg van írva, hogy a beteg türelemmel viselje el a fájdalmat, mellyel sebének gyógyítása és kötözése jár. Abban a kényszerhelyzetben vagyok, hogy ujjammal érintsem fájó sebedet. Te szereted Rihárd király rokonát. Ne próbáld tagadni, hiszen az én szemeim a lelkedbe látnak, hasztalan próbálnád azt előttem elfátyolozni.

- Szerettem őt, - válaszolta halkán Kenneth - úgy szerettem, mint valami égből leszállott jót és úgy kerestem kegyét, mint ahogyan az ég bocsánatát szoktuk esdeni!

- És most már nem szereted?

- Ah! - sóhajtott a fájdalmasan a lovag - most már nem vagyok méltó arra, hogy szerethessem. Nagyon kérlek, ne beszélj erről tovább. Minden szavad tördöfészként éri szívemet.

- Bocsáss meg még egy pillanatra! Azt szeretném tudni, hogy mikor egyszerű, szürke lovagként szeretted a hercegnőt, miféle reményeid lehettek akkor?

- A szerelem sohasem reménytelen! - válaszolta a lovag. - Ámbár ez a remény éppen olyan kétségbeesett volt, mint mikor a háborgó tengerbe zuhant tengerész uszással akarja megmenteni az életét. Lehet, hogy a távolban talán megpillantja a partot, vagy a világítótornyot, de zsibbadó lábai és elaléló szive megértetik vele, hogy nem fog elvergődni odáig.

- És most úgy érzed, hogy már a partot sem látod és kialudtak a világítótorony fényei?

- Örökre! - válaszolta olyan tompa, siri hangon Kenneth, amely a koporsóra hulló rögök koppanására emlékeztetett.

- Én pedig úgy vélem, - válaszolta a szaracén - hogyha valóban csak ez a bizonyos távoli fény hiányzik életedből, ha ezért vagy ennyire levert, úgy egészen nyugodtan ismét felgyujthatjuk és te jókedvűen vetheted magadat az élet örömeibe. Hiszen, ha régi jó hied csorbitatlanul

ragyogna ma is Rihárd előtt, akkor sem változtatna ez azon a tényen, hogy a hercegnőt Saladin menyasszonyául szánják. Viszont mi neked minden kijáró tiszteletet megadunk és olyan méltóságba emelünk, amely személyedet az imádott nő szemében csak emelheti.

- Ha valóban így lenne!... - kiáltotta felcsillanó szemekkel Kenneth, de nyomban elharapta szavát és elhallgatott, mint aki észrevette, hogy nagyon is bizarul és vakmerően hangzik az, amit mondani akar. De az emir eltalálta a gondolatát.

- Párviadalra hívnád a szultánt, ugy-e? - kérdezte mosolyogva.

- És ha így volna? - válaszolta büszkén Kenneth. - Nem az övé lenne sem az első, sem az utolsó turbános fej, melyet dárdám hegyére tűznék.

- De én úgy vélem, hogy a szultán aligha tenné ilyen könnyelműen kockára a győzelmes háborúra és a fejedelmi menyasszonyra vonatkozó reményeit! - mondta még mindig jókedvűen az emir.

- Akkor hát a csatamezőn fogok találkozni vele! - mondotta csillogó szemekkel a lovag, akit ez a gondolat valósággal fellelkesített.

- Ott mindig feltalálhatod! - bólintott Ilderim - és a szultán nem szokott kitérni a vitéz ellenfelek támadása elől. De hát nem a szultánról akartunk beszélni. Ide hallgass! Ha megelégszel azzal a dicsőséggel, melyet azzal arathatsz Rihárd előtt, hogy leleplezed előtte a zászló tolvaját, úgy módomban áll neked olyan utmutatásokat adni, melyeknek igen nagy hasznát veheted. Ehhez azonban az szükséges, hogy ne makacskodj, hanem engedd vezettetni magadat. Mert meg vagyon irva: ha a kis gyermek járni akar, nyujtsd neki a karodat. Ha a tudatlan meg akarja világosítani elméjét, hallgasson a bölcsre!

- És te valóban bölcs vagy, Ilderim, noha szaracénnak születél és nagylelkű vagy hitetlen létedre is. Mindezt tapasztalatból tudom. Vedd hát kezedbe sorsom intézését és én, - ha csak olyat nem kívánsz tőlem, ami lovagi becsületemmel, vagy keresztény vallással össze nem egyeztethető - mindenben engedelmeskedni fogok neked. Tégy hát tetszésed szerint és rendelkez az életem felett is.

- Nos, - mondotta az emir - akkor hát mindenekelőtt tudd meg, hogy pompás kutyád teljesen meggyógyult. Az Allah áldotta gyógyszerek tökéletesen talpraállították. Az ő segítségével, nagyszerű szimatjával kell kinyomoznod a tettest, mert a kutya kétségtelenül emlékezni fog még támadóira!

- Ah! - kiáltotta elragadtatva Kenneth - világosság gyullad bennem és megértelek. Milyen ostoba voltam, hogy erre nem gondoltam!

- Mindenekelőtt azt kell tudnom, - folytatta az emir - hogy van-e olyan megbízható szolgád, vagy barátod a táborban, akit a kutyád ismer?

- A fegyverhordozóm, akit gyógyítottál, most is ott van még a táborban. Hűséges szolgám volt. Kivüle nem tudok alkalmas embert. Jó magam nem térhetek vissza, mert sokkal ismerőbb ott a személyem, semhogy bármilyen álruhában is mutatkozhatnék. Hiszen a hangomról is megismernének.

- És ennek ellenére magad fogsz oda menni! - jelentette ki a szaracén. - Olyan pompásan foglak elkendőzni, hogy még a tulajdon fivéred sem ismerhet meg. Csak pontosan kell követned utasításaimat. Allah hatalmas, aki a végtelenből előszólítja a halandókat és bármely pillanatban ismét a halálba küldheti őket, könnyűszerrel varázsolhat fátyolt az élők szeme elé, hogy nem ismerik meg többé azt, akit azelőtt barátként szerettek. Jól vigyázz hát! Hogy

álruhában visszatérhess táborodba, magaddal kell vinned a szultánnak Rihárd király unokahúgához intézett levelét.

Kenneth percekig megdermedve állt. Végre is a szaracén megkérdezte tőle, hogy vajjon fél-e végrehajtani ezt a vállalkozást?

Kenneth végre magához tért meglepetéséből és megdöbbenéséből.

- Hajlandó vagyok utasításaid szerint cselekedni, - válaszolta - még akkor is, ha bizonyos volnék benne, hogy utam végén a halál vár rám. Most még csak azon gondolkozom, hogy méltó-e hozzám a szultán levelét vinni és nem sértem-e Edit hercegnő méltóságát azzal, hogy egy pogány uralkodó irását adom át neki?

- Mohamed szakállára, harcosi becsületemre és atyám sirjára esküszöm, hogy a levél, melyet át fogsz nyújtani, a legnagyobb tisztelet hangján van megírva! A csalogány dala hamarabb sértheti meg a rózsalugast, mint a szultánnak a hercegnőhöz irt levele.

- Akkor hát, - válaszolta a lovag - éppen olyan hűségesen fogom átadni a szultán levelét, mintha csak legalázatosabb rabszolgája lennék. De hozzá teszem azt is, hogy ezen a szolgálaton kívül, melyet végre is bárki elvégezhetne helyettem, én ebben az ügyben a szultán törekvéseit a legkisebb mértékben sem vagyok hajlandó előmozdítani!

- Saladin fenkölt és nemes uralkodó, aki senkit sem kényszerít arra, hogy meggyőződése ellenére cselekedjék. Jöjj hát a sátramba, ahol nyomban úgy át foglak alakítani, hogy rejtélyesebb és felismerhetetlenebb leszel mint az éjfél. És úgy mehetsz végig a nazarénusok táborában, mintha a mesék varázsgyűrűje lenne az ujjadon, mely láthatatlanná teszi az embert.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

Az olvasó immár tisztában van azzal, hogy ki rejtőzött a nubiai rabszolga álarca mögött, hogy miért ment Rihárd táborába és miért ment vállalkozni arra, hogy kinyomozza a zászló merénylőjét.

Most ott állt az angol uralkodó mellett a kis dombon, melyen megint az angol lobogót lengette a szél. A király körül a legelőkelőbb angol főurak sorakoztak fel.

Kenneth nem volt egészen nyugodt. Azok a titokzatos, halk hangon folytatott beszélgetések, melyek Rihárd és Neville gróf között sűrűn ismétlődtek, egyre jobban növelték gyanuját, hogy a király sejt valamit. Azt is valószínűnek tartotta, hogy Rihárd gyanítja, miféle szerepet játszik a vadászkutya a bűnös felderítésénél, noha a kutya megsebesüléséről is csak egy ízben és fölületesen esett szó az uralkodó előtt. Minthogy azonban a király tovább is úgy mutatta, mintha Kennethet csakugyan néma nubiai rabszolgának tartaná, a lovag óvakodott elárulni magát.

Közben a keresztesvitézek sűrű csapatokban vonultak el a halom előtt. Minden csapatot maga az illető ország királya vagy az uralkodó hercege vezette. És valahányszor az egyik csapat a domb elé ért, vezetőjük Rihárd elé lépett és tisztelgett előtte.

- A barátság és nagyrabecsülés jeléül! - amint a megbeszélés alapján készült jegyzőkönyv mondotta - nem pedig alattvalói vagy szolgai alázatosság kifejezéseként történt ez a tisztelgés.

A papok, akik ebben az időben senki előtt nem hajtottak fejet, áldásukat adták a hódolás helyett a királynak.

Igy vonultak fel szinte végeláthatatlan sorban a büszke csapatok, melyek még most is, annyi szenvedés után, úgy tűntek fel, mint valami legyőzhetetlen ércfal, mely előtt minden ellen-séges támadás összeomlik. A katonák lelkesen és délcegen feszítettek nyergeikben, a pihent lovak kevélyen lépkedtek és a trombiták szinte félelmetesen zengtek. Káprázatos látvány volt, amint a különböző nemzetek lobogói tarkán kigyóztak a magasra tartott dárdavégeken, a kifogástalanul fényes vérték úgy csillogtak, hogy a napsugár visszatükröződött rajtuk és a szem belevakult a nagy fényességbe. Csodálatos kép volt ez, a pillanat nagyszerűségében felgyulladt daliás leventék, a királyok és hercegek félelmetesen szép együttese, amint ismét átérezték hivatásuk magasztosságát: megszabadítani Zion szorongatott lányát, visszahódítani a szent sirt és urrá lenni Jeruzsálemen.

Ebben a percben a harcosok Rihárd gyengeségét megbocsátották. Ugy érezték, hogy ennek a gigantikusan nagy királynak őserije és bátorsága él valamennyiükben, az ő akarata irányítja a hadak útját és viszi győzelemre a keresztet. Szívesen és gyűlölködés nélkül tisztelegettek hát előtte.

A király gyönyörű lován ülve, fején koronával, kezében kivont karddal fogadta és viszonzta a tisztelgést. Férfias alakja szinte megnőtt, olyan volt, mint az ércebe faragott erő és méltóság. Arannyal himzett bársonyruhát öltött, hogy királyi méltóságát ezzel is kidomborítsa. Mellette állt nubiai rabszolgája, aki örvös szíjon tartotta kutyáját, amiként azt vadászaton szokták. Ez némi feltűnést okozott, mert a király eddig nem követte az előkelő főurak szokását, akik fekete rabszolgákkal emelték udvartartásuk fényét. A király időről-időre szinte gyengéd pillantást vetett a fölötte röpködő zászlóra, mintha ezzel akarná jelezni, hogy tiszteletadás nem őt, hanem a meggyalázott lobogót illeti.

Most Fülöp francia király lovascsapata következett. Mikor a francia király Rihárdhoz akart közeledni, hogy őt üdvözlje, Rihárd megelőzte őt, elébe ment és olyan barátságosan ölelte át, mintha valóban egész életre szóló testvéri szövetséget kötöttek volna. A két leghatalmasabb európai fejedelem szimbolikus ölelkezése olyan lelkes hangulatba hozta a harcosokat, hogy ujjongó üdvívalgásba törtek ki, amely egyre erősödött, szinte mennydörgésszerűen dübörgött fel és a keresztény tábor körül cirkáló megrémült arab járőrök rémülten vágattak a szultán táborába azzal a vészhirrel, hogy a keresztény csapatok új támadásra indulnak.

De hát ki lát a királyok szívébe? Mialatt Rihárd és Fülöp ilyen barátságosan összeölelkeztek, az angol király szívét kétség szorongatta, a francia király pedig azon törte a fejét, hogyan vonhatná vissza csapatait minél gyorsabban, hogy azután teljesen sorsára hagyja Rihárdot.

Az angol király vegyes érzelmekkel fogadta a következő nagyurat, a templáriusok nagymesterét, aki sötét vértetű csapata élén lovagolt. Ezek a katonák már majdnem olyan feketék voltak, mint a négerek, mert állandóan kinnt cserkésztek zsákmányt szimatolva a sivatagban és lovaik az egész hadseregben a leggyorsabb lábuak voltak. Rihárd lopva a nubaira nézett, de a rabszolga nyugodtan, mozdulatlanul állt. A kutya nyugodtan hevert lábainál és okos szemeivel érdeklődve nézte a tisztelgők váltakozó sorát. A király visszafordult a nagymester felé, aki tisztelgés helyett áldást mondott rá.

- Ez a kétszínű és dőlyfös fickó a papot játssza velem szemben! - mondotta halkan Rihárd a mellette álló Salisbury grófnak. - De hát nem bánom, hadd üzze kis játékait. Nem akarom megzavarni az ünnepély fényét és az érzések egységét azzal, hogy felelősségre vonom. De ime, itt közeledik az én jeles ellenfelem, Osztrák Lipót. Most azután nyisd ki a szemedet, kedves grófom és te rabszolga lazítsd meg a kutyád pórázát. Istenemre, a kitűnő herceg magával hozta udvari mulattatóit is.

Igy is volt. Lehet, hogy csak megszokásból, de lehet hogy a ceremónia iránti megvetésének kifejezéséül, Lipót magával hozta az udvari szónokot és a bohócot. Halkan füttyörészve közeledett Rihárd felé, hogy ezzel is mutassa fölényes közönyét, valójában azonban arcán valami gyáva meghunyászkodás, bosszus aggódás tükröződött, ilyen zavartan és mordul üdvözölte Rihárdot, mire a szónok megrázta csengetyüs botját és harsány hangon kijelentette, hogy a herceg nem alázkodott meg, csupán a nagy tanács iránti udvariasságának ad kifejezést akkor, midőn nem vonja ki magát a tisztelgők sorából. Az udvari bolond erre a bejelentésre egy elnyújtott Áment mondott, ami a körülállókat hangos kacagásra bírta.

A király e kinos jelenet alatt több ízben pillantott a nubiai rabszolga felé, aki azonban változatlan nyugalommal állt és a kutyája sem mozdult. Rihárd gunyosan elmosolyodott.

- Attól félek fekete barátom, - mondotta - hogy ezuttal cserben hagy tudományod, pedig a kutyád is támogatja azt!

A nubiai, mint mindig, ezuttal is csak mély meghajlással válaszolt.

Most Montserrat márki csapatai következtek. A dúsgazdag, nagyhatalmu főúr, hogy hatalmát és gazdagságát még jobban hangsúlyozza, csapatát két részre osztotta. Az egyiket személyesen vezette, a másikat pedig fivére. Ezerkétszáz főnyi könnyű lovasságból állott serege, melynek legénységét főleg velenceiekből toborozta, mert Velencével abban az időben élénk összeköttetésben állott és Velence dalmát birtokain hatalmas kastélyai és földjei voltak. Lovasainak egyenruhája élénken különbözött a többi európai lovasságétól, bizonyos tekintetben már szinte keleties volt, mert rövid páncélzatuk felett színes kelméből készült ruhát hordtak. Hosszu nadrágot és alacsonyszáru csizmát viseltek. Nem sisak volt a fejükön, hanem görögös sapka. Apró kerek pajzsot, íjját, kardot és tört hordtak. Ezek a csapatok nagy mozgékonyáguknál fogva főleg felderítő szolgálatokra, gyors és heves támadásokra voltak alkalmasak.

Ennek a csapatnak élén lovagolt Konrád márki, éppen olyan egyenruhában, mint a katonái, csak hogy az ő köpenyét arany- és ezüstsálak szőtték át olyan dusan, hogy a köpenye úgy csillogott, mintha ércből készült volna. Fehér tollbokkrétáját gyémántcsillag övezte és a tollak olyan merészen és gögösen meredtek az ég felé, mintha a felhőket akarták volna kifurni. A lova hetykén, táncos léptekkel ügetett, kényeskedve hányta-vetette magát. A márki a gyakorolt lovas biztonságával csak félkézzel fogta a gyeplőszárat, a másikban a hatalmát jelképező jogart tartotta. De bármennyire káprázatos is volt a márki megjelenése, hatalma mégis csak látszólagos volt, mert a ravasz Velence azt számos korlát közé szorította. Konrádtól nem messze egy jelentéktelen, fekete bársonyruhába öltözött kis töpörödött öregemberke haladt, akire senkisémet vetett ügyet. Holott ez az öreg Velence titkos követé és kiküldött ellenőre volt, aki kormányát pontosan értesítette Konrád minden mozdulatáról és részletes tudósítást küldött arról, hogy működése megfelel-e a velencei köztársaság érdekeinek, vagy nem?

Konrád márki bizonyos mértékben kegyben állott Rihárdnál, mert a kétszínű főúr nagyon jól értette, hogyan kell a király gyengéinek hizelegni. Mikor a márki a domb felé közeledett, hogy Rihárdnak tisztelegjen, Rihárd ezuttal is udvariasan néhány lépést közeledett feléje és mosolyogva jegyezte meg: Üdvözöllek márki, lovasaid valóban pompásan festenek és te büszkén haladsz fekete árnyékkoddal együtt az élükön. Mondhatom furcsa kis árnyék, mert akkor is látható, ha nincs is napsütés és az ember szinte gondolkozóba esik, hogy vajjon te vezeted-e csapatodat, vagy ő?

Konrád éppen válaszolni akart, amikor Roswal hirtelen vad, dühös ugatással felugrott. A nubiai ugyanabban a pillanatban elbocsátotta pórázát és a megvadult kutya mint valami dühös fenevad, a márki lovához ugrott, ott mint valami párdúc pattant fel és olyan erővel vetette magát a meglepett főúrra, hogy az megingott nyergében és a földre zuhant. A csillogó aranyruhába öltözött hős a porban hevert, mialatt megbokrosodott lova tova rohant.

- Bizonyos vagyok benne, hogy kutyád a helyes vadat ragadta meg, - fordult a király a nubiaihoz - de huzd le áldozatáról, mert még megfojtja!

A nubiai nem kis fáradtsággal tett eleget ennek a parancsnak, mert a dühös állat sehogysem akarta szabadon bocsátani a márkit és még akkor is mérgesen morgott és borzolta a szőrét, mikor nagy ügyel-bajjal ismét szijra fűzték.

Közben a meglepett vazallusok magukhoz tértek és többen közülök a földön heverő márki segítségére siettek.

- Vágjátok darabokra, szaggassátok szét a fekete rabszolgát átkozott kutyájával együtt! - kiáltották.

De Rihárd hangja tulharsogta a zavaros kiabálást.

- Senki se merjen a kutyához nyulni, különben életével lakol! - kiáltotta. - Ez a nemes állat csak azt tette, amit a beléje oltott természetes ösztönök alapján tennie kellett, méltatlan bántalmazójával szemben. Lépj elé, hűtlen áruló, álnok barát, Montserrat Konrád, ime nyíltan hűtlenséggel vádolkak!

Több főúr és parancsnok sietett feléjük, akik izgatottan kérdezték, hogy mi történt? Közben a márki is feltápáskodott és a felindulástól remegve, sápadtan, magából kikelve kérdezte:

- Mivel vádolsz tulajdonképpen? Mit jelentenek e gyalázó kifejezések és ez a megszegyenítő bánásmód? Így fest hát a testvéri szövetség, melyet éppen e pillanatban ujitottunk meg?

- Vajjon nyulakká vagy őzekké váltak a kereszteshadjárat uralkodó hercegei, hogy Rihárd kutyákkal vadászik rájuk? - kérdezte a templáriusok nagymestere.

- Itt valami súlyos tévedés, kellemetlen véletlen történhetett! - jegyezte meg Fülöp francia király, aki e pillanatban érkezett az izgatott csoporthoz.

- Talán az ellenség ügynökei szöttek valamelyes cselszövényt? - vélte a tyrusi érsek.

- A szaracénok mesterkedése ez! - bólintott Henrik, Champagne grófja. - A kutyát fel kell akasztani, a rabszolgát pedig feszítsük kinpadra!

- Senkise merjen hozzájuk nyulni, ha élete kedves! - mennydörögte megint Rihárd. - Lépj elő, Konrád és tagadd hát, ha van bátorságod, hogy nem te voltál az, aki ezt a kutyát leszurtad!

- Én nem érintettem a lobogót! - válaszolta dacosan a márki.

- E szavakkal elárultad magad! - kiáltotta Rihárd. - Honnan tudnád, ha nem lennél bűnös, hogy az angol lobogóról van szó? Hiszen én egy szóval sem szóltam a zászlóról!

- Hát ezért mozgattad meg az egész tábort, erre kellett ez a mai diszes felvonulás, hogy nyomozást tarts? Olyan gaztettel mered megvádolni szövetséges testvéredet, amelyről előbb-utóbb majd kiderül, hogy valamelyik közkatona követte el, mert ki akarta lopni a zászlóból az aranszálakat? És egy esztelen állat támadása alapján mersz ítéletet mondani?

A láрма, zavar olyan általánossá vált, hogy Fülöp király jónak látta beleavatkozni.

- Hercegek, nemes urak! - kiáltotta - olyan emberek jelenlétében vitatkoztok, akik csakhamar karddal mennek egymás ellen, ha azt látják, hogy a vezetők ilyen rutul civódnak egymással. Az Ég szerelmére hagyjátok elvonulni a csapatokat és majd azután megvitatjuk a történeteket egymás között a tanácssátorban.

- Rendben van, - válaszolta Rihárd - elfogadom a javaslatot, ámbár őszintén szólva szívesen hallgattam volna ki ezt a gazfickót még most, azon melegiben, amíg cifra ruháján még rajta van a föld pora. De hát legyen meg Franciaország akarata!

A vezetők visszatértek csapataik élére, mindenfelől parancsszavak, dobpergés, trombitaszó hallatszott és a hatalmas tömeg különböző irányokban lassan feloszlott, a csapatok visszatértek sátraikba.

De hogyha ilyenképpen sikerült is a tettegességnek vagy erőszakoskodásnak pillanatnyi gátat vetni, a kedélyek a legnagyobb mértékben fel voltak dülva.

A különböző főurak, akik az imént még lelkesen hódoltak Rihárdnak, most ismét zugolódni kezdtek és mindenfelé hangoztatták az angol király kiméletlenségét és türelmetlenségét. Viszont az angol katonák, akik megértették, hogy uralkodójuk a nemzet becsületéért szállt sikra, helyeselték a király erélyes fellépését. Közben a legkülönbözőbb híreket terjesztették, így többek között azt is, hogy az iménti jelenetek óriási izgalmat keltettek a királynő és udvarhölgyei körében és az egyik előkelő hölgy állítólag eszméletét is veszítette.

A meghatározott órában egybegyűlt a tanács. Konrád közben levetette meggyalázott ruháját és mintha ezzel együtt zavarát és ijedtségét is lerázta volna, mely a meglepetés első pillanatában urrá lett rajta. Új, pompás ruhát öltött magára és úgy lépett a tanácssterembe az osztrák herceg, a templáriusok és Jánosrendi lovagok nagymestereinek, valamint még néhány főúr kíséretében, akik akár személyes ellenszenvből, akár politikából azt a látszatot akarták kelteni, hogy a márki pártján vannak és annak védelmezőjéül szegődnek.

Ez a Konrád javára történő tüntető felvonulás a legkisebb hatást sem tette Rihárdra. A megszokott nyugalommal lépett a tanácssterembe, ugyanabban a ruhában, melyet az előbb a diszfelvonulás alkalmával hordott. Megvető pillantást vetett a Konrád köré csoportosult

urakra, azután határozott, emelt hangon megvádolta a márkit azzal, hogy az angol lobogót meggyalázta, elrabolta és a lobogót őrző kutyát leszurta.

A vád elhangzott. Konrád vakmerően emelkedett szólásra és kijelentette, hogy ember és állat, király és kutya vádja ellenében is tagadja bűnösségét.

- Angol testvérem, - emelkedett most szólásra Fülöp francia király, aki szívesen vállalkozott mindenkor a közvetítő szerepre - a vád, melyet emelsz, egészen szokatlan. Eddig ugyanis semmi más bizonyítékot nem tudsz Montserratt márki ellen felhozni, mint azt, hogy kutyád megtámadta! De hát egy lovag szava mégis csak többet ér, mint a kutyaugatás!

- Királyi testvérünk, - válaszolta Rihárd - gondolj arra, hogy a Mindenható, aki örömünk és szomorúságunk kísérelő társaként adta mellénk a kutyát, olyan hűséges és nemes természettel ruházta fel, melytől minden csalfaság távol áll. Csalhatatlanul jegyzi meg magának úgy a barátot, mint az ellenséget és tévedhetetlenül emlékszik úgy a jó tettekre, mint a bántalmakra. Benne van az emberi lélek nemessége annak kétszínűsége nélkül. Semmiféle hatalom, semmiféle csel nem teheti a kutyát gazdája árulójává. A kutya természeténél fogva emberszerető, csak azt gyűlöli, aki bántalmazza. Bujtassátok a márkit csillogó aranyruhába, kendőzzétek el arcát, változtassátok el külsejét, ahogy akarjátok, a kutya, melyet bántalmazott, ki fogja nyomban szimatolni. Az a mai tehát egyáltalában nem új, legfeljebb csak ritka és szokatlan eset. Gyilkosokat és rablókat már ősidők óta szoktak így nyomozni és az emberek Isten ujját látták abban, amikor a kutya derítette fel, hogy ki a tettes? Hiszen a tulajdon hazámban is úgy ítélték egy hasonló esetben, királyi testvérem, hogy a gyanúsított küzdjön meg a vádló kutyával. A kutya győzött, az ember megbűnhődött, a bűntény beismertetett. Nem egy példa van arra is, hogy rejtett bűnöket élettelen tárgyak, holt tanúk derítettek ki, mennyivel inkább megbízható hát akkor az élő állat, az okos és hűséges, csalhatatlan ösztönű kutya!

- Valóban megtörtént hazámban az a párviadal, amelyre célzol, valamelyik elődöm uralma alatt, akinek Isten örök békességet adjon. Ez azonban nagyon régen volt, ma már felvilágosodottabban gondolkozunk és különösen a mostani esetre sehogysem volna alkalmazható egy ilyen párviadal. Abban a bizonyos esetben a vádlott közrangu ember volt. Támadó fegyverül dorongot adtak kezébe, védő ruhául egyszerű bőrgunyát adtak rá. Már pedig egy királyi herceget nem állithatunk ilyen öltözékben és ilyen fegyverrel a küzdő porondra.

- Ezt nem is kívánom. Nem is engedném, hogy a hűséges kutya életét kockáztassuk egy ilyen hitvány áruló kedvéért, mint amilyen Montserratt márki. Én a tulajdon kesztyűmet vetem lába elé és hívom ki viadalra. Remélem, ez ellen nem lehet kifogása. Királyi rangom mindenesetre magasabb, mint az ő méltósága.

A márki nem nagyon sietett a lábához hajított kesztyűt felvenni és így Fülöp királynak módjában állott közbeszólni, mielőtt még a márki megmozdult volna.

- Egy király, - szólt Fülöp - viszont annyival magasabban áll a márki felett, mint amennyivel alacsonyabb és méltatlanabb lenne a kutyával való viaskodás. Rihárd király, ennek nem szabad megtörténnie. Te vagy a keresztescsapatok vezére, kardja és pajzsa a kereszténységnek.

- Én tisztelettel tiltakozom a párviadal ellen! - szólt most váratlanul a velencei követ. - Azt legalább is addig fel kell függeszteni, amíg az angol király nem fizette meg Velencének azt az ötvenezer aranytallért, mellyel a köztársaságnak tartozik. Éppen elég kockázat attól rettegni, hogy pogány kéz ejti el, nem veszélyeztethetjük hát követelésünk jóságát még az efféle párbajokkal is.

- Én pedig, - emelkedett szólásra Salisbury gróf - az angol nép nevében tiltakozom az ellen, hogy királyi testvérem az életét kockáztassa ilyen ügyben. Vedd vissza, nemes királyom, az elhajított kesztyűt és gondold, hogy csak a szél fujta el. Helyetted én dobom a vádlott elé kesztyűmet. Királyi sarj vagyok, méltó tehát arra, hogy a márki megverekedjék velem!

- Fejedelmek és főnemes urak! - kiáltotta Konrád - vegyétek tudomásul, hogy Rihárd király kihívását nem fogadom el. A tanácsülés őt állította seregeink élére és ha az ő lelkiismeretével össze is tudja egyeztetni azt, hogy egy nevetséges ok miatt sértő szavakat mondjon szövetséges testvérének, bennem megvan a higgadság és önmegtagadás és alávetem magam a tanács parancsának. Nem verekszem tehát meg Rihárddal. Ellenben hajlandó vagyok kiállni akár Rihárd fivérével, Vilmostal, akár bármelyik más nemessel, aki magáévá teszi a rám szórt hazug rágalmakat!

- A márki bölcsen beszél! - avatkozott most a vitába a tyrusi érsek. - Ez a beszéd mindenképpen méltó egy higgadt, bátor főnemeshez és azt hiszem, hogy ezzel a megoldással mindenki beérheti!

- Én viszont, - jelentette ki Fülöp király - azt mondom, hogy a leghelyesebb befejezése az ügynek az lenne, ha Rihárd királyi testvérem alaptalannak jelentené ki vádját és visszavonná azt!

- Francia Fülöp! - válaszolta Oroszlánszívű Rihárd - szavaim és meggyőződése soha nem voltak ellentmondásban. Én azzal vádoltam meg a márkit, hogy éjnek idején a sötétség leple alatt ellopta az angol méltóságot jelképező lobogót. Ezt a vádat most is fenntartom. És mert Konrád kijelentette, hogy vélem nem akar megküzdeni, úgy majd más ellenfélről fogok gondoskodni. Mert te, Vilmos, az én külön engedélyem nélkül nem vagy feljogosítva arra, hogy párbajt vívjál!

- Minthogy rám nehezült az a kínos feladat, hogy döntő bíró legyek ebben a fájdalmas ügyben, - mondotta Fülöp király - kimondom az ítéletet. Mától számítva ötöd napra legyen meg a perdöntő küzdelem, melyet Rihárd király mint vádló egy általa választott lovag útján, Montserratt márki pedig mint vádlott saját személyében fog megvívni. De őszintén szólva nem tudom, hogy hol legyen az a semleges terület, amely a viadal színteréül alkalmas lenne, mert a táborban, vagy annak közelében nem tarthatjuk meg anélkül, hogy a katonák érzéseik szerint egyik vagy másik viaskodó félhez csatlakozva, verekedést ne rögtönöznenek!

- A leghelyesebb lenne, - vélte Rihárd - ha ebben az ügyben egyenesen Saladin szultán előzenységét vennénk igénybe, mert kétségtelen, hogy a fennkölt gondolkodású és lovagias érzésű uralkodó semmiféle akadályt nem fog kérelmünk elé gördíteni, ha egy semleges terület kijelölését kérjük tőle. Ezt csak megnyugtatóul mondom azoknak, akik esetleg a szaracénok váratlan támadásától félnének, mert egyébként, ami engem illet, nekem igazán teljesen mindegy, hogy hol történik meg a párbaj.

- Legyen hát így! - mondotta Fülöp. - Ámbár őszintén szólva, nem szívesen hozom az esetet Saladin szultán tudomására, mert hiszen sokkal jobb lenne, ha nem tudná meg, hogy micsoda belviszályok gyengítik seregeink erejét. Most pedig berekesztem a tanácsulást és kérem a megjelenteket, hogy a történeteket tartsák a legnagyobb titokban és különösen óvakodjanak, nehogy a viszály magjai még jobban szétszóródjanak és megteremtsék veszélyes gyümölcseit. A vitás kérdés eldöntését istenítéletre bízuk és imádkozzunk valamennyien, hogy a párbajban az igazság győzedelmeskedjék. Legyen meg az Ur akarata!

- Ámen! Ámen! - mormogták valamennyien.

- Mondd, - kérdezte halkán a nagymester, amikor sikerült a márkihoz férkőznie - csakugyan elfogadod a kihívást?

- Feltétlenül - válaszolta a márki. - Bevallom, Rihárd félelmetes kardjával nem szívesen mértem volna össze az enyémet, de minthogy ezt a veszélyt szerencsésen elkerültem, igazán nincsen senki a táborban, aki különb vivó és verekedő lenne nálam!

- Végeredményben minden a legjobb uton halad! - dörzsölte kezét a nagymester. - Mondhatom, ez a kutyaharapás többet lendített ügyünkön, mint a dervis félrecsuszott töre. Észrevetted, hogy örül mindenki titokban annak, hogy újabb ok nyílik a szövetség felbontására? Henrik, Champagne hercege, Fülöp király, az osztrák herceg, alig tudták leplezni örömeiket. Ah, különben éppen itt jön az osztrák herceg!

- Mit szól, királyi hercegem, micsoda szennyes hullámokat zavart fel megint Rihárd!

- Hogy őszinte legyek, - mormogta a herceg - jobb lenne, ha akár még ma felbomlana az egész hadsereg. Mondhatom, több haszonnal és különben usznánk úgy meg ezt a vállalkozást, mint hogyha tovább is így folytatjuk.

- De hát ki is gondolta volna, - alakoskodott Montserrat márki - hogy éppen Rihárd, akinek annyira kedvében jártunk, fogja a gyűlölet és viszály fullánkját döfni belénk. Mi azt hittük, hogy bátorságát és erejét az ellenséggel szemben fogja kimutatni, most azután kiderül, hogy szövetségesei ellen fordul!

- Ej, egyáltalában nem tudom, hogy miért lenne Rihárd bátrabb, mint bármelyikünk! - mondotta ingerülten a herceg. - Én azt hiszem, ha elfogadtad volna a kihívást és a sorompók között találkozottatok volna, alighanem Rihárd huzta volna a rövidebbet. Mert ha ez a szigetlakó ért is ahhoz, hogyan kell szaracénokkal verekedni, annál nehezkesebb és ügyetlenebb a lándzsa kezelésében és bizony könnyen kibillentetted volna nyergéből. Bizony mondom, nagyon szívesen álltam volna ki vele a multkoriban magam is, ha a kereszténység érdeke nem tiltaná meg két souverain uralkodó párviadalát. De ha megengeded, nemes márki, úgy szívesen leszek segéded ebben a mérkőzésben!

- Erre magam is vállalkozom! - mondotta a nagymester.

- Jöjjetek, urak, - mondotta az osztrák herceg - legyetek vendégeim ebédre és egy kupa nemes bor mellett majd megbeszéljük a közelebbi részleteket!

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

Mikor Rihárd király visszatért sátrába, megparancsolta, hogy vezessék eléje a nubiai rabszolgát. Ez hamarosan meg is történt. A rabszolga mélyen meghajolt, azután alázatosan várta a király parancsát. Még szerencséje volt, hogy a vállalt szerephez illőn szemeit a földre sütötte, mert különben aligha birta volna kiállni a király éles, fürkésző pillantásait.

- Érted a vadászat mesterségét! - kezdte a király - mondhatom, maga Trisztán sem hajszolhatta volna fel jobban a királyi vadat. De ez még csak félmunka. Nem elég, ha felhajszoltuk, le is kell teritenünk a vadat. A legszivesebben magam döftem volna le lándzsámmal. De bizonyos körülmények megakadályoznak ebben. Vissza kell hát menned a szultánhoz, ott átadod neki leveletem, melyben arra kérem, hogy a párviadal számára jelöljön ki semleges helyet és egyben meghívom, hogy amennyiben nézőként részt akar venni, úgy kíséretével együtt jelenjen meg a bajvívás napján és helyén. És úgy hiszem, hogy a szultán táborában meg fogod találni azt a keresztény lovagot is, aki boldogan fog a sorompóba állni, hogy az elrabolt zászló becsületéért megverekedjen Montserrat márkival.

A nubiai felemelte szemét, melyben hála, szeretet, köszönet és lelkesedés csillogott, azután mintegy imát mormolva, az égre emelte, majd ismét mélyen meghajtotta fejét, mint aki jelzi, hogy megértette és teljesíteni fogja a parancsot.

- Rendben van! - mondotta a király. - Látom, hogy rendelkezésemre akarsz állni ebben az ügyben. Ezért szeretem a hozzád hasonló szolgálkat, akik nem tudnak beszélni, nincsenek ellenérveik és nem tudnak kérdezősködni sem olyan dolgok felől, melyek már nem tartoznak rájuk. Ha angol szolgának mondtam volna ezt, úgy feltétlenül arra kért volna, hogy inkább őt küldjem a sorompóba, mert nincsen az az alattvalóm, aki ne szívesen helyettesítene engem ebben a párbajban. Ha franciának adnám át parancsomat, az hosszan fecsegne arról, hogy az istenítélet sorsát nem bízhatom egy olyan lovagra, akit a hitetlenek táborából hívok ide. Te ellenben, derék barátom, nem okoskodol, nincsenek megjegyzéseid és a parancs vétele már annak kivitelével válik egyenlővé.

A nubiai ismét mélyen meghajolt.

- Most pedig - mondotta hirtelen fordulattal a király - azt akarom tudni, hogy láttad-e már Plantagenet Editet?

A néma felemelkedett és valami leirhatatlan izgalomtól remegtek meg ajkai, már ott lebegett rajta a tagadó válasz, de az utolsó pillanatban az értelmes szavak valami artikulátlan hörgésbe olvadtak.

- Ej! - kiáltotta a király - ez már azután igazán érdekes! Szépséges unokahugom nevének pusztá említése majdnem megszólaltatja a némákat! Hát még miféle csodákat fognak előidézni a szemei, ha eléje kerülsz! Erre a kísérletre magam is kíváncsi vagyok, rabszolga barátom. Alkalmat adok hát arra, hogy megláthasd udvarom legszebb hölgyét és hogy átadd neki a szultán üzenetét.

A nubiai szemében öröm fénylett fel és ismét meghajolt. De amikor felemelkedett, a király sulyos kezét érezte vállára nehezedni.

- Egyre azonban figyelmeztetlek, fekete barátom! - mondotta most a király komolyra változott hangon. - Nehogy megoldódjon nyelved némasága a hercegnő jelenlétében, mert akkor én alaposabban elintézem némaságodat, mint Allah. Kitépetem a nyelvedet és egyenkint huzatom ki a fogaidat. Azért hát jól vigyázz, legyen eszed és ne merj megszólalni!

A nubiai ujját ajkához érintette annak jeléül, hogy néma marad.

- Ezt a parancsot, - folytatta a király - a rabszolgának mondtam. Ha lovag és nemes lennél, úgy a becsületszavadat venném arra, hogy utasításomat hűen követed!

A nubiai e szavakra büszkén kiegyenesedett, a király szemébe nézett és jobb kezét a szívére tette.

A király ezek után beszólitotta kamarását.

- Neville, - mondotta a király - vezesd ezt a rabszolgát a királynő sátrába és mondd meg a felséges asszonynak, hogy kívánságom szerint adjon neki alkalmat arra, hogy Edit hercegnő magánkihallgatáson fogadhassa. Üzenetet hozott számára. Adhatsz melléje valakit, aki az utat mutatja, noha magad is meggyőződhetél már arról, milyen kitűnően kiismeri magát ez a derék fekete rabszolga a táborunkban. Te pedig, nubiai barátom, intézd gyorsan a dolgodat és egy félórán belül légy ismét sátramban!

- Lelepleztek! - gondolta magában az állítólagos nubiai, miközben lesütött fejjel és mellén összefont kezekkel sietett a fűgén járó Neville után a királynő sátra felé.

- Egészen bizonyos, hogy a király felismert, de ennek ellenére nyomát sem fedeztem fel benne az ellenséges indulatnak. Ha jól értettem szavait, úgy engem szemelt ki arra, hogy a kétszínű, álnok márkival lándzsát törjek a sorompóban. Roswal, derék kutyám, hűen szolgáltad az uradat és drágán fog fizetni támadód aljas merényletéért! De mit jelent ezek után engedélye, mely lehetségessé teszi, hogy találkozzam a hercegnővel és láthassam azt, akiről azt hittem, hogy már soha többé nem fogom megpillanthatni? Miért engedi meg ezt a találkozást, holott még röviddel ezelőtt a hercegnő iránti rajongásomat felségsértésnek és a legnagyobb bűnnek bélyegezte? De hát a király, ha jókedvében van nagylelkű, kegyes szokott lenni és én ezt csak azzal viszonzozhatom, hogy parancsának mindenben hűségesen alávetem magamat. A legnagyobb hálával tartozom annak, aki ilyen nemes módot ad arra, hogy bűnömet levezekeljem. De azt hiszem, a király a maga bátorságához és érzéseihez méri a másokét is, különben aligha parancsolt volna olyan szigorúan némaságot nekem, aki akkor sem tudtam megszólalni, mikor a hercegnő virágot dobott a lábam elé és aki tudatában vagyok annak, hogy a szegény, szürke lovagok legalsó sorába tartozom. Mennyivel inkább parancsol hát akkor hallgatást ez a rabszolga ruha! Fájdalmas utat tettem meg idáig, de mégis örülök a sors szeszélyének, mely annyi hányattatás után így adott alkalmat arra, hogy a király engem, én pedig a királyt ismerhessem meg alaposabban!

Mire ehhez a zárókövetkeztetéshez ért, már oda is érkeztek a királynő sátrához.

Az örök akadálytalanul bocsátották be őket és Neville a nubiai egy előcsarnokszerű helyiségben helyezte el, melyet az fájdalmas szívvel ismert fel. A gróf pedig abba a tágas terembe lépett, melyet a királynő fogadószobának szokott használni. A gróf mézédés hangon tolmácsolta megbízatását a királynőnek. Ez a hang sokkal lágyabb és kedvesebb volt, mint De Baux lordé, aki bizony a világon mindenkire csak nyers, mogorva hangon tudott beszólni és a királynővel szemben sem tett kivételt. Amikor Neville gróf befejezte jelentését, harsány kacagás hangzott fel válaszként.

- Micsoda nubiai rabszolga lehet az, akit a szultán követként küld és még hozzá ilyen kényes, bizalmas megbízatással? - kérdezte egy csengő női hang, melyben könnyű volt a királynő hangját felismerni. - Olyan göndörhaju, vastagajku, laposorru néger?

- Ne feledkezzék meg felséges asszonyom a görbe lábakról sem, melyek a kivont török szabályokhoz hasonlítanak! - mosolygott Neville.

- Vagy olyan görbék, mint a pajkos Cupido ijja, hiszen szerelmi követségben jön! - kacagott a királynő jókedvűen. - Kedves Neville, te olyan jól érted a nők mulattatását és már annyiszor elűzted unalmunkat, remélem, most is megmutatod nekem ezt a csodalényt? Törököt, meg mórt már eleget láttam, de nécert még egyet sem. Kíváncsi vagyok rá.

- A legnagyobb boldogság számomra, ha Felséged parancsainak engedelmeskedhetem, de attól félek, hogy négerem élénk csalódást fog okozni, mert egészen másként fest, mint amilyennek képzelni méltóztatik!

- Annál jobb. Tehát még rutabb, mint amilyennek a képzeletem festi. És mégis ő a szerelmes szultán futárja.

- Felséges asszonyom, - szólt közbe Calista udvarhölgy - nem lenne tanácsosabb a követet egyenesen Edit hercegnőhöz vezetni? Félek, hogy megint baj lesz, pedig legutóbb is csak nagy ügyyel-bajjal usztuk meg a dolgot!

- Hm, mondasz valamit! - mondotta rosszkedvűen a királynő. Hát legyen igazad. Vezesd Neville a nubiai Edit hugomhoz, hadd adja át neki a szultán üzenetét. Ámbár, amint az előbb említetted, a fickó még néma is?

- Ugy van, királynőm!

- Ugy látszik, hogy a keleti asszonyoknak nem is lehet valami rossz dolguk! - vélte a királynő.

- Van abban valami bölcsesség, hogy olyan férfiak szolgálják ki őket, akik előtt bátran fecseghetnek mindenről, mert nem tudják tovább adni a hallottakat. Ezzel szemben a mi táborunkban még olyan beszélgetések híré is terjesztik, melyeket soha, senki sem mondott.

Neville gróf visszatért a nubiaihoz és intett neki, hogy kövesse. A rabszolga engedelmeskedett és együtt mentek egy a királyné sátorával szomszédos sátorba, amely Edit hercegnőnek és kíséretének lakhelyéül szolgált. Néhány perccel utóbb a nubiai már a hercegnő előtt állt, mialatt Neville a sátoron kívül várakozott. Mikor a rabszolga négy szem között maradt a hercegnővel, térdre vetette magát, fejét lehajtotta és a szerencsétlen lovag, aki ilyen különös formában jelent meg szíve bálványa előtt, olyan mozdulattal hajolt meg előtte, mint aki bocsánatot és egyben a kegyelemdőfést várja.

A hercegnő most is gyászfátyolba volt burkolva, amely úgy takarta szépségét, mint az alkonyat a virágos kertet, melyet homályba rejt ugyan, de szépségét még sem tudja eltüntetni. Kezében egy ezüst lámpást tartott, melyben illatos olaj égett és amely feltűnően éles világosságot árasztott.

Mikor Edit hercegnő egy lépésnyire közelítette meg a lovagot, lámpásával egyenesen annak arcába világított és hosszan, figyelmesen vizsgálta vonásait. Azután visszahökkent, a lámpást maga mellé tette és nagy erővel igyekezett megőrizni nyugalma.

- Te vagy az? Valóban te vagy az leopárdos lovag? Nemes Sir Kenneth Skóciából? Ebben a rabszolga ruhában... ezer veszélytől körüvezetten?

Mikor a lovag a hercegnő részvételtjes, szinte gyengéd hangját hallotta, megingott és egy pillanatra szinte megfeszült magáról. Már ott lebegett ajkán a válasz, de azután eszébe jutott Rihárd király szigorú parancsa. Borzasztóan szenvedett, a fájdalom, felindulás majdnem szétvetette szívét. De szerencséjére erőt vett magán és csak egy mély, fájdalmas sóhajjal válaszolt.

- A sejtésem nem csalt tehát! - folytatta Edit. - Hiszen mindjárt az első pillanatban felismertelek, mikor megláttalak a dombon a király mellett a tegnapi ünnepélyen. Bátor kutyádra is ráismertem. De hát nem is lenne igazi asszony az és méltatlan volna a hozzád hasonló derék

lovag szolgálataira, aki hü szolgáját nem ismerné fel álruhájában is. Beszélj hát félelem nélkül Plantagenet Edittel, aki támasza tud lenni szerencsétlenségében is annak a lovagnak, aki mikor a szerencse napja mosolygott rá, az ő szolgálatába állította fegyverét. Még mindig hallgatsz? A félelem, vagy a szégyen fojtja el szavadat? A félelmet nem ismered. Szégyenkezniük pedig azoknak kell, akik igazságtalanok voltak veled szemben!

A lovag, aki határtalanul kétségbe volt esve, hogy egy ilyen drága beszélgetésbe nem bocsátkozhat és a némát kell játszania, ismét mélyen sóhajtott és ujját ajkához emelve jelezte némaságát.

- Hogyan, - kiáltotta csalódottan Edit - nemcsak a ruhádat változtattad meg, hanem testileg és lelkileg is a néma rabszolga szerepét öltötted magadra? Erre nem számítottam. Vagy talán haragszol rám, amiért ilyen őszintén bevallottam neked, hogy észrevettem, hogy értem és az én színeimben küzdöttél mindig a lovagi tornákon? Ne ítélj meg ezért. Jól tudom én, hogy milyen tartózkodásra kötelez a szemérem és magas rangom, de azt is tudom, hogy milyen elégtétellel tartozom annak a lovagnak, aki miattam jutott szerencsétlenségbe és aki minden képességével engem szolgált. De miért törded a kezedet, miért teszel ilyen kétségbeesett mozdulatokat? Hogyan? Csak nem voltak ilyen szörnyetegek? Nem némitottak meg csakugyan? Tagadólag intesz. Akkor hát lehet hogy varázslat, lehet hogy önféjűség bénítja meg a nyelvedet... nem kérdezem többé. Intézd el megbízatásodat a magad módja szerint. Én is tudok néma lenni!

Az álruhás lovag olyan kétségbeesett mozdulatot tett, amely világosan kifejezte helyzetének egész siralmasságát és amelyben könyörgés, magyarázat volt. Azután elővette a szultán levelét, amely arannyal és ezüsttel átszőtt selyemtarsolyba volt rejtve és átnyújtotta a hercegnőnek, aki azt futólag elolvasta. Azután letette a levelet, ismét a lovaghoz fordult és halkán megkérdezte tőle: Ez a levél nem kényszerít arra, hogy egy szót szólj hozzám?

A lovag mindkét kezét homlokához szorította, hogy így jelezze lelki fájdalmát, amiért nem válaszolhat. A hercegnő azonban haragosan elfordult tőle.

- Elég! - kiáltotta. - Távozz! Sokat beszéltem, tulsokat is egy olyan férfihez, aki szavaimat válasza sem méltatja. Menj! Tudd meg, ha bármit követtem is el ellened, most megbosszultad magad. Én voltam az oka, ha akaratom ellenére is annak, hogy elcsaltak őrhelyedről. Most azonban ezzel a látogatásoddal olyan szavakra kényszerítettél, melyek engem úgy a magam, mint a te szemedben méltatlan színben tüntetnek fel.

A hercegnő elfödte szemeit és látszott, hogy rendkívül fel van indulva. A lovag önkénytelenül egy lépést tett feléje. A hercegnő azonban egy mozdulatával megállást parancsolt.

- Ne közeledj! Ugy látszik, az Ég csakugyan új lelket lehelt beléd. Csak ez magyarázhatja meg viselkedésedet. Hiszen a leghitványabb rabszolga is legalább egy köszönő szót mondott volna, mellyel enyhítette volna megalázkodásomat. De hát mire vársz még? Távozz!

A boldogtalan lovag önkénytelenül a levélre nézett, mintha ezzel akarná megindokolni habozását. A hercegnő a levél után nyult.

- Persze, elfelejtettem, hogy a rabszolga még nem tett eleget megbízatásának! - gunyolódott a hercegnő.

E szavak után ismét a levél után nyult, melyet az imént csak szórakozottan és felületesen futott át. Mégegyszer elolvasta az arab és francia nyelven irt sorokat, azután keserűen felkacagott.

- Nem, ez már valóban minden képzeletet felülmúl! - kiáltotta. - Nincs az a bűvész, aki ilyen varázslatra képes lenne. Mert azt már láttam, hogy változtatnak át a szemfényvesztők aranyat réz garasokká, de a legnagyobb varázslat mégis csak az, amikor azt látom, hogy a keresztény lovagok legjelesebbjéből hogyan lett a szultán alázatos rabszolgája, aki arra vállalkozik, hogy a pogány uralkodó sértő ajánlatát közvetítse egy keresztény leánynak. Aki ezt teszi, megfedkezik a lovagi erényekről és cserbenhagyja vallását is. De hát mindez falra hányt borsó. Nem folytathatok vitát egy hitetlen pogány rabszolgájával. Mondd meg hát uradnak, ha majd korbácsával ismét megszólaltat, hogy sértő ajánlatára ez a válaszom!

És a hercegnő földre hajtva a levelet, rátaposott. Azután felháborodva hátat fordított a lovagnak és távozni akart. De Kenneth halálos elkeseredésében a földre vetette magát, megragadta a hercegnő ruhájának az uszályát és csókokkal halmozta el azt. Edit haragosan fordult vissza.

- Nem hallottad, hogy mit mondtam, hitvány rabszolga? - kérdezte szenvedélyes hangon. - Menj vissza a szultánodhoz és mondd meg, hogy ajánlatát éppen úgy megvetem, mint követét, a hitehagyott renegátot, aki hűtlen lett vallásához és lovagi fogadalmához. Aki egyformán hátat fordított Istennek és a nőnek, akinek szolgálatait felajánlotta!

És e szavak után elhagyta a termet.

E pillanatban Neville hangja hallatszott, aki Kennethet szólította. A fájdalomtól kábultan, majdnem eszméletlenül tántorgott ki a szerencsétlen lovag a sátorból és tántorgó, bizonytalan léptekkel követte Nevillet a király sátorához. Mikor odaérkeztek, éppen több lovag szállt le lováról és tartott befelé. Bennt a királyi sátorban imbolygó lámpafények váltakozó világánál a királyt pillantották meg, aki néhány főnemes társaságában éppen az ujonnan érkezett lovagokat üdvözölte.

HUSZONHATODIK FEJEZET.

A király csengő, örömteli szava töltötte be a sátrat.

- De Baux Tamás! Kedves öreg barátom! Mondhatom, hogy olyan jókor jöttél és olyan kellő időben, mint amilyen jókor érinti a szomjas ember ajkát egy pohár bor! Mert látod, éppen új harcok küszöbén vagyunk és éppen egy nagyon kényes haditervet kell megoldanunk. Azt hiszem, öreg barátom, hogy még öngyilkos lettél volna bánatodban, ha távollétedben és a hátad mögött kezdtük volna meg az új harcokat!

- Hálásan köszönöm Felséged szíves szavait, melyek nagyon jól esnek nekem. De hoztam ám magammal valakit, akinek, azt hiszem, Felséged még jobban fog megörülni, mint nekem!

Egy fiatal, alacsony termetű fiatalember lépett Rihárd elé és mélyen meghajolt. Ruhája éppen olyan jelentéktelen és egyszerű volt, mint a külseje. Ellenben a kalpagján olyan drágaköves forgó volt, hogy annak csodálatos tüzeit csak az ifjú szemének ragyogása multa felül. Ezek a szemek uralták az ifjú arcát, csak ez volt rajta egészen rendkívüli. De aki észrevette a szemeket, aligha menekülhetett bűvöletük elől. Nyakáról égszínkék selyemszalag lógott le. Ezen hordta hárfájának kulcsát.

A fiatalember térdre akart ereszkedni az uralkodó előtt, de Rihárd szeretettel keblére ölelte és jobbról-balról megcsókolta az orcáját.

- Isten hozott, Nesle, énekesek királya! - kiáltotta a király örvendezve. - Anglia királya, aki érdemeidet nagyobbaknak tartja a sajátjánál is, szívből üdvözl. Beteg voltam, barátom és azt hiszem, ebben nem kis szerepet játszott távolléted, mert édesen zengő daloddal alighanem még a tulvilágról is vissza tudnál csalogatni. Mi ujság, drága művészem? Milyen szép új dalokat hoztál Provenceból? Vagy Normandia komor sziklái ihlették meg lantodat? De hiszen mindegy, hogy merre vitt utad. A benső tűz, amely hevít, bármerre jártál is, csodákat varázsol eléd és arra kényszerít, hogy dalokba ontsd érzéseidet.

- Tanultam is dalokat és költöttem is újakat, nemes királyom! - válaszolta a dalnok olyan szerényen, amelynek természetessége és férfinél ritkább bájossága nem kerülte el a király figyelmét.

- Hallani szeretnék barátom, még pedig most azonnal! - mondotta lelkesen Rihárd. - Nem is hiszed, mennyire nélkülözöm már dalaidat. Csak egyetlen kifogást fogadok el, ha azt mondd, hogy fáradt vagy a hosszú uttól, mert ebben az esetben kénytelen vagyok pihenőt adni neked. A világért sem venném szívemre, hogy gyönyörű hangodat miattam kockáztasd vagy megéröld.

- A hangom, mint mindig, most is királyi pártfogóm és jótevőm szolgálatára áll! - válaszolta Blondel de Nesle, korának leghíresebb költője és énekes. - Azonban, - folytatta egy pillantást vetve a király előtt heverő iratokra - úgy látom, hogy Felséged sokkal fontosabb dolgokkal van elfoglalva és különben is már későre jár az idő.

- Egyáltalában nem zavarasz, drága barátom. Hiszen csak a szaracénok ellen intézendő egyik ütközetünk tervrajzát tanulmányozgatom, ezt pedig néhány perc alatt el lehet intézni.

- Mégis azt hiszem, uram, - szólt közbe De Baux - hogy nem lehet közönyös az, miféle katonaságot fogunk a harcvonalba vetni? Erre nézve érdekes híreim vannak Askalontól!

- Olyan csökönyös vagy, mint egy öszvér, Tamásom! - válaszolta a király. - Jöjjetek körém, nemes urak, formáljunk félkört és állítsuk Blondel barátunkat a középre. Adjátok kezébe hárfáját, különben nem, lehet hogy hárfája az uton megsérült és inkább a sajátomat kölcsönzöm neki.

- Nagyon hálás volnék, ha Felséged előbb mégis csak az én jelentéseimet venné át! - makacskodott De Baux. - Messziről jövök és sokkal jobban csábít az ágyam, mint akár a szerafok éneke.

- A te füleidet, Tamás, sokkal illőbb dolog lenne kakastollakkal megcsiklandozni, mint édes muzsikával. Hát mondd meg őszintén, De Baux, megtudnád te különböztetni Blondel csodás énekét egy számár ásitásától?

- Hát, hogy őszinte legyek királyom, lehet, hogy zavarba jönnék. Mert bármilyen nagyra becsülöm is Blondel művészetét, aki különben nemes születésű ur és amint mondják, igen tehetséges, én bizony valahányszor egy lantost látok, mindig a vihart jósló szamarakra gondolok!

- Hallod, De Baux, udvariasabb is lehetnél, már csak annál is inkább, mert mint Blondel ur, én is nemesnek születtem és legnagyobb gyönyörűségemet szintén a dalolgatásban lelem!

- Felséges uram, - válaszolta mosolyogva De Baux - hogyan várhatna nagyobb tapintatot egy öszvértől?

- Igazad van, kedves öszvérem! - kacagott a király. - Gyere hát, hadd rakjam le a terhedet, hogy azután minden zenei kíséret nélkül aludni térhess. Te pedig, kedves Salisbury gróf, menj közben a feleségem sátrába és közöld a királynővel, hogy Blondel egy sereg új dallal a tarsolyában, megérkezett. Kisérd a királynőt ide és legyen rá gondod, hogy Plantagenet Edit hercegnő se maradjon távol.

E pillanatban a király tekintete a nubaira esett.

- No lám, visszatért a mi néma és titokzatos követünk! Kelj fel rabszolga, helyezkedj el Neville gróf háta mögött. Olyan hangokat fogsz hallani, hogy hálát fogsz rebegni Istennek, amiért némának és nem süketnek teremtett.

E szavak után ismét De Baux felé fordult és a következő pillanatban már azoknak a katonai jelentéseknek tanulmányozásába mélyedt, melyeket a lord közölt vele. Mikor De Baux már körülbelül jelentésének végén tartott, követ érkezett, aki azt jelentette, hogy a királynő kíséretével együtt a sátor felé közeledik.

- Bort ide, uraim! - kiáltotta jókedvűen a király. - A legjobb, legnemesebb borral akarom köszönteni az én derék De Baux barátomat, akinél hübb és nagyszerűbb szolgálja még egyetlen fejedelemnek sem volt!

- Nagyon boldog vagyok, hogy Felséged hasznos állatnak nyilvánítja az öszvért, ámbár a hangja korántsem olyan dallamos, mint a lantra feszített birkabélé.

- Micsoda, még mindig az öszvér miatt dörmögsz? - szólt rá a király. - Nesze, itt van ez a habzó serleg, az utolsó cseppig ürítsd ki, ettől mindjárt rózsásabb lesz a hangulatod! És ne érzékenykedj vén katonám, mert a jó katonának a baráti asztal mellett éppen úgy el kell tűnie a tréfákat, mint a lovagi tornán a kopják és dárdák szurásait. És ne felejtse el: te az én társam és tanítványom vagy a hadiművészetben, ellenben Blondel mesterem az énekben és dalköltésben. Néked, mint barátomnak, minden szabadságot megengedek, de előtte, mint mesterem előtt, magam is hódolok. Ne légy hát önfejlő, barátom, maradj itt és gyönyörködj te is művészetében.

- Hogy Felségedet jókedvűnek lássam, képes volnék végighallgatni az Artur királyról szóló románcot, melynek kerek három napig tart az előadása!

- No, ilyen kemény próbára mégsem feszítjük a türelmedet! - mosolygott a király. - De nézdd csak, ott a távolban fáklyák lobognak, annak jele ez, hogy a királynő közeledik. Menj előre, mogorva harcosom, fogadd és igyekezz mosolyt csalni a legszebb szemekbe. Különben maradj inkább itt és hozd rendbe kissé a ruhádat. Hagyjuk Nevillet előre sietni!

- Ezt nem bánom, - dörmögte De Baux - hiszen a harcmezőn amugy sem olyan fürge a kamarás ur, hogy megelőzhetne engem!

- Sem ő, sem más! - bólintott a király. - Legfeljebb nekem sikerült ez csak egyszer-kétszer!

- Legyünk igazságosak, királyom, - válaszolta De Baux - és ismerjük el, hogy a szerencsétlen leopárdos lovag sem maradt mögöttünk és neki is sikerült néhányszor megelőznie engem!

- Hallgass! - parancsolta a király - ne beszéljünk róla.

E pillanatban a sátor elé érkezett a királynő kíséretével és Rihárd felesége elé sietve, bemutatta neki Blondelt, akit a leghizelgőbb jelzőkkel halmozott el és a dalnokok királyának nevezte. A királynő, aki ismerte férje gyengéjét és tudta, hogy az énekművészetet és dalköltést csaknem olyan magasra értékeli, mint a hadi erényeket, igyekezett férje kedvében járni és kedveskedő bókokat mondott a dalnoknak. De bár Blondel ékes szavakkal köszönte meg a királynő kitüntető kedvességét, láthatóan jobban estek neki Edit hercegnő keresetlen, egyszerű szavai, melyekkel üdvözölte.

Ugy a király, mint a királynő észrevették ezt és a királynő kissé bosszankodott is. Rihárd, akinek éles szemei ezt is megfigyelték, erre félhangosan, hogy Blondel is meghallhassa, így szólt: Blondel és a hozzá hasonló nagytehetségű művészek többre értékelik a szigorú bírák ítéletét, mint azt a kedves mosolyt, melyet csak a nekem előlegezett bizalom és bírálatom helyességében való hit csalt ajkaidra!

Edit, akit bántott királyi nagybátyjának ez a csipkelődő megjegyzése, már éppen válaszolni akart, amikor pillantása hirtelen a nubaira esett, aki hasztalan próbált észrevétlenül meghúzódní a sátor legtávolabbi zugában. Ettől a látványtól azután Edit hercegnő egyszerre elsápadt és a székére hanyatlott. Berengária királynő ijedten vizért és szagos olajakért kiáltott és a következő percben már mindenki az eszméletlen hercegnő életre keltésével volt elfoglalva. Rihárd, aki jól ismerte unokahuga lelkierejét és tudta, hogy hamarosan erőt vesz majd magán, megparancsolta Blondelnek, hogy kezdjen énekelni.

- A szép dal mindennél hatásosabb gyógyszer! - mondotta - és egészen bizonyos, hogy Edit hugomat is fel fogja üdíteni. Énekeld el, Blondel, a véres ruháról szóló dalt, melynek tartalmát még cyprusi tartózkodásom alkalmával mesélted el nekem. Azóta már bizonyára megszületett a hozzá illő dallam is.

A dalnok ijedt és zavart pillantása még mindig Edit arcát kereste és a király ismételt parancsa ellenére sem kezdett addig a dalba, amíg nem látta, hogy a hercegnő kezd magához térni és a sápadtságot halvány pirosság váltja fel.

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

Blondel a hárfa hurjához nyult és egy könnyed futamot játszott rajta. Egyikét énekelte ama régi lovagi daloknak, melyek annak idején fölötte kedveltek voltak. A hangja lágy, magasan szárnyaló és tiszta csengésű volt, amely utat talált ugy a férfiak, mint a nők szívéhez.

- Figyeljete, nemes lordok, büszke palotátokban csak ugy, mint a sátrakban! - adta ki az előadás kezdetét jelentő szokásos jelszót a király. És ő maga is olyan feszült kíváncsisággal hajolt előre székén, mint ahogyan a buzgó tanítvány figyel föl mesterére.

Blondel rákezdett a dalra.

A VÉRES ÉJSZAKAI KÖNTÖS.

Ismeritek-e Benevent városát?

Ott ütötte fel sok vitéz táborát.

S egy alkonyatból, lám ki jött ide?

Egy apród szállt le lováról sebtibe.

A hercegnő küldte és kérdi jobbra-balra,

Hogy Kent Tamást itt vajjon hol találja?

S a tábor mélyén végre megtalálta,

Amint éppen vértjét kalapálta,

Mert hát szegény volt és nagyon kopott,

Palástja ócska, ruhája foldozott.

S mégsem volt más vágya e világon,

Csak hogy hölgyéért sikerrel csatázzon!

És szólt az apród: a hercegnő üzent,

Tedd félre a vértet és a pajzsot Kent!

E hálóköntöst küldötte neked,

A lovagi tornán magadra ezt vedd!

Ha így győzől s életed megmarad,

Igy kiált fel: a kegyet köszönöm,

És Kent boldogan fogta a ruhát,

S miközben ajka rá száz csókot ád,

A jutalomért menj hozzá magad!

Páncél helyett hát ebbe öltözöm!

Győzni fogok, mert most már győznöm kell

S a jutalomért magam megyek el!

E versszak végén Blondel meghajolt.

- Itt véget ér a dal első szakasza, nemes hölgyek és urak! - jelentette.

- Kissé szokatlan és egészen ujszerű a versmértéked! - jegyezte meg szakszerűen a király.

- Valóban így van! - válaszolta Blondel. - A dalt ugyanis egy olasz énekestől hallottam. Természetesen sem a dallamát, sem a szövegét nem tudtam pontosan lejegyezni, tehát a magam érzése szerint egészítettem ki.

- A hosszabb verssorok ugy látom határozottan alkalmasabbak a cselekmény ecsetelésére, mint a rövidek! - vélte a király.

- Ugy tapasztalom, - válaszolta Blondel, hogy legjobb a ritmust változtatni időnkint, ez megóvjá az előadást az egyhanguságtól.

Blondel újra játszani kezdett, de a király egy aranykehelyben bort nyújtott feléje.

- Előbb üditsd fel magad egy kis borral és tüzesítsd meg a képzelő erődet! - mondotta Rihárd.

A dalnok engedelmeskedett és azután bejelentette: Következik a véres éjszakai köntös második szakasza.

*Felvirradt a nagy nap, a küzdelem napja,
Száz páncélos vitéz száll egymással hadba.
Koppan a sok dárda, a nemes mén horkan,
Sok vitéz fekszik már legyőzve a porban.
Mind hős és mind bátor, de a bátrak-bátra:
Kinek egy éjjeli köntös a ruhája!*

*Noha sebtől vérzik, számos ütés érte,
Vakon tovább harcol, nem törődik véle!
Lefujja a herceg a vitézi tornát
S maga köré gyűjti a birák csoportját.
S szólnak: az a lovag méltó a nagy díjra,
Ki hálóköntösben szállott ki a sikra!*

*S mig ők így beszélnek a hercegnő előtt,
Egy nemes apród állt meg, ki a lovagtól jött.
Egy pajzson hozta vissza a bevérzett ruhát,
Meglátszott rajta, mennyi dárda döfte át
A hercegnő megborzad, nem érinti keze,
A véres rongytömegtől elfordul a szeme.*

*És így szól az apród a ruhát letéve:
Im' vissza a ruhád s rajta uram vére!
Jutalmul hercegnő tőled azt akarja,
Hogy ilyen véresen öltsd most már magadra!
Éretted hullatta Kent lovag a vérét,
Illik hát, hogy megadd a győztesnek bérét!*

*Pirul a hercegnő s reszkető kezekkel
Megfogja a ruhát s nézi szeretettel,
Szívéhez szoritja s azután úgy mondja:
Vitéz Kent lovagnak meg lesz a jutalma!
Benevent hercegnő megtartja a szavát,
Oltár előtt adom át neki jutalmát!*

*Estére fényárban uszott a palota,
Jöttek a lovagok aranydiszben sorra.
Gyémántok szikráztak, suhogott a selyem,
Az udvari dámák járkálnak kevélyen,
De jön a hercegnő s mindenki megdöbben:
Ugy lép be a véres éjjeli köntösben!*

*Összesug és vihog a vendégek hada,
A kegyelmes herceg gerjed nagy haragra
S így kiált: Legyen hát akaratod, lányom,
Eligérted magad, légy övé, nem bánom!
De e perctől fogva többé lányom nincsen,
Menj hát a nyomorba: Távozzatok innen!*

*Feláll most a lovag és szól büszke hangon:
Eltitkoltam eddig vagyonom és rangom!
Tudd meg döllyfős herceg, hogy Kent grófja vagyok,
Nevem Angliában fénylő napként ragyog,
Lányodat fény, pompa fogja körülvenni
S Benevent városát el fogja feledni!*

Hangos tetszésnyilvánítás köszöntötte a dalnokot és Rihárd maga járt elől jó példával. Megölelte Blondelt, azután értékes aranygyűrűt huzott jutalmul az ujjára. A királynő sietett példáját követni és egy drágaköves karperecet nyújtott át a dalnoknak, mire a jelenlevő főurak valamennyien egymással vetélkedve halmazták el a legkülönbözőbb ajándékokkal.

- Hát a mi Edit hugunk érzéketlen maradt és nem hatnak már rá a hárfa hangjai? - kérdezte a király.

- Nagyon hálás vagyok Blondelnek szép énekéért, - válaszolta Edit - de még inkább királyi nagybátyámnak, akinek kegye hozzájuttatott ehhez az élvezethez.

- Ej hugom, én úgy érzem, hogy neked az esik rosszul, hogy a dalnok olyan hercegnőről énekelt, aki jóságosabb volt, mint te! De ezuttal nem hagylak ám megszökni. Beszédem van veled és majd mikor később hazakisérlek, lesz hozzád néhány szavam!

A királynő és kísérete távozni készült és a többi előkelőségek is kivonultak a királyi sátorból. A sátor előtt már fáklyások és diszbe öltözött örök vártak a királynőre, akik visszakísérték sátrába. Rihárd, amint azt előre megígérte, unokahuga mellett lépdelt, akinek karját ajánlotta fel, hogy észrevétlenül halkan beszélgethessenek egymással.

- Milyen választ küldjek a szultánnak, Edit? Be kell vallanom, hogy a helyzetem nagyon megváltozott, mert szövetségeseim hűségére nem számíthatok, a mai eset új éket vert közénk. Így hát legalább szerződésileg szeretnék valamit a szent sir érdekében tenni, ha már fegyverrel nem tudom kiverelkedni jogainkat. De hogy ez sikerül-e vagy nem, az e pillanatban kizárólag egy nő szeszélyétől függ. És bizony mondom, szivesebben törnék lándzsát a kereszténység tiz legkiválóbb lovagjával, minthogy egy makacs lány meggyőzésére vállalkozzam, aki nem tudja megítélni, hogy mi az, ami neki is leginkább érdekében fekszik!

- Üzend meg a szultánnak, - válaszolta a hercegnő - hogy a Plantagenetek legszegényebbje is inkább választja a nyomort, semhogy jegyese legyen egy pogánynak!

- Talán úgy akartad mondani, hogy inkább egy rabszolgának lennél a felesége! - mondotta célzatosan.

- Visszautasítom ezt a gyanúsítást és szégyelheted magadat Rihárd, Anglia királya, hogy rabszolgaságba verted egy olyan kiváló lovagnak a testét, lelkét, akinek hire, vitézsége a tiédvel vetekedett.

- Kénytelen voltam így cselekedni. Inkább szétzúztam a serleget, semhogy megizleld a mérget!

- Ellenkezőleg... hiszen inkább arra szeretnél kényszeríteni, hogy igyam meg a mérget, melyet aranyserlegben nyújtanak felém.

- Edit, - mondotta a király - nem tudlak kényszeríteni, de vigyázz, nehogy elzárd magad előtt a mennyország kapuját. Engaddi, a szent remete, akit a pápa és az egyház prófétaként tisztelnek, a csillagok állásából azt olvasta, hogy a te házasságod egy hatalmas ellenséggel fog megbékíteni és hogy ez a férfi keresztény lesz, ami azt a káprázatos reményt nyújtja, hogy kedvéért a szultán és utána természetesen alattvalói is, visszatérnek a keresztény hitre. Ugy érzem, hogy ilyen ragyogó és boldog megoldás kedvéért kötelességed lenne áldozatot hozni!

- Kecskéket és oktan állatokat lehet feláldozni! - válaszolta méltóságteljesen Edit - de sem becsületünket, sem lelkiismeretünket nem áldozhatjuk fel. Ugy hallottam, hogy annak idején egy keresztény szűz megbecsületének indította meg azt a háborút, mely a szaracénoknak Spanyolországba való betörését eredményezte. És te most e történet folytatásaként egy másik szűzet akarsz feláldozni, hogy Palesztinát átengedjék!

- Szégyennek tartanád, ha felesége lennél egy uralkodónak?

- Szégyennek tartanám az olyan házasságot, melyhez nem nyerhetném el az egyház áldását és amely így törvénytelen maradna. Én, aki keresztény herceg leánya vagyok, nem lehetek háremhölgye és ágyasa egy pogánynak.

- Rendben van, hugom, - válaszolta kis szünet múlva a király. - Ámbár úgy vélem, hogy kényszerhelyzetem több belátásra és engedékenységre birhatott volna!

- Kegyelmes uram és királyom, te csorbitatlan épséggel örökölted a Plantagenet ház becsületét, ne akard hát, hogy én ejtsek foltot ezen a makulátlan hirnéven.

- Szavamra, - kiáltotta a király - megtaláltad azt a szót, leány, amellyel levettél a lábamról. Jöjj, adj egy csókot és legyünk jóbarátok. Még ma éjjel utnak indítom a követet, aki elviszi Saladinnak a válaszodat. Ámbár talán jobb lenne megvárunk, amíg szemed elé kerül. Azt mondják, hogy rendkívül szép ember.

- Semmiféle lehetőségét nem látom annak, hogy valaha is találkozzam vele! - válaszolta Edit.

- Én pedig Szent Györgyre mondom, hogy ez az alkalom hamarabb meg lesz, semmint gondolnád. Kétségtelennek tartom, hogy a szultán személyesen is meg fog jelenni azon a lovagi mérkőzésen, melyet az angol zászló becsületéért kell lefolytatnunk és amelyre őt meghívtam. Berengaria már kijelentette, hogy a párviadalt okvetlenül meg akarja nézni és bizonyos, hogy te még kevésbé fogsz arról elmaradni. De már meg is érkezünk sátrád elé és bucsuznunk kell. De nem szabad haragban elválnunk. A csókokkal és kézszorításoddal kell a békét megpecsételned, Edit. Mint kegyurnak feltétlen jogom van, hogy bájos kis vazallusomat megcsókoljam!

És e szavak után gyengéden és kedvesen megölelte és megcsókolta unokahugát és lassu léptekkel visszafelé ballagott sátrába, miközben halkan dudolta Blondel énekének néhány fülében csengő sorát. Mikor sátrába érkezett, nyomban megszerkesztette a szultánnak szóló üzenetet, azután magához hívta a nubiait és megparancsolta neki, hogy virradatkor keljen utra és vigye el sürgősen a levelet a szultánhoz.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET.

Másnap reggel Fülöp francia király bizalmas tanácskozássra magához kérte Rihárdot és ez alkalommal nagy kertelgetések és barátságának ismételt kifejezése után kijelentette, hogy csapataival feltétlenül visszatér Európába, mert a hadjárat folytatásától, különös tekintettel az egyre sürűbben ismétlődő civódásokra, sikert nem remél. Rihárd megpróbált ellenérveket felsorakoztatni, de a francia király kitartott elhatározása mellett. A tanácskozás után, mikor Rihárd visszatért sátrába, már várta az osztrák hercegnek, valamint még több főurnak hasonló értelmű értesítése, akik azonban sokkal gyengédtelenebbül adták tudomására visszalépésüket, mint a francia király. Nyíltan kimondták, hogy elhatározásukat Rihárd önzése, féktelen uralomvágya és zsarnoksága érlelte meg. Rihárd kétségbeesetten olvasta ezeket a leveleket, melyek egyszerre elvágta a hadjárat folytatásának lehetőségét, eloltották a győzelem reményességének leghalványabb sugarát is. Rihárd keserű könnyekbe tört ki, végtelenül bántotta álmainak ilyen durva és gyors szertefoszlása és különösen az fájt neki, hogy a dolgot sikerült ellenségeinek úgy beállítaniuk, hogy végeredményképpen a kereszteshadjárat illetéknéppen összeomlását az ő összeférhetetlen természetének rovására írhatták.

- Sohasem merték volna így cserben hagyni dicső atyámat ezek a kishitű, gyáva fickók! - panaszkodott keserűen De Bauxnak. - De én ostoba, nem voltam eléggé diplomatikus és ürügyet adtam nekik, amelybe belekapaszkodhattak és engem állítanak be bűnbaknak!

Ezek az események olyan szörnyen bántották a királyt, hogy De Baux valósággal fellelékezett, mikor a török szultán követének megérkezését jelentették, ami más fordulatot adott a beszélgetésnek.

Az új követ a szultán egyik legkedvesebb emire volt, névszerinti Hadszi Abdallah. Családfáját egyenesen a prófétáig vezette vissza és magas méltóságának jeleként zöld turbánt viselt. Már háromszor tette meg Mekkába az utat és ezért az El Hadszi, vagyis a zarándok melléknevet kapta. Minden méltósága ellenére is a maga környezetében Abdallaht vidám barátnak, kedélyes nagyurnak tartották, aki nem vetette meg a dusan terített asztal örömeit, sőt kedélyessége odáig ment, hogy titokban szívesen hörpintgetett a tilos boritalból is. Ezenkívül ügyes államférfi volt, akinek tanácsait Saladin már több ízben meghallgatta és aki különösen a keresztény uralkodókkal való tárgyalások során vált ki éleselméljűségével. Rihárddal is már több ízben találkozott és az angol király nagyrabecsülte az okos és rokonszenves török nagyurat.

A követ jó hírt hozott. A szultán a legnagyobb készséggel jelölt ki a párviadal megtartására helyet és személyes biztonságot ígért mindazoknak, akik a viadalt mint nézők óhajtják megtekinteni. Egyébként megígérte személyes megjelenését is.

Ez a hír valósággal felderítette Rihárdot, aki pillanatnyilag megfélekedezett a délelőtti kinos jeleneteiről és a hadsereg küszöbön álló felbomlásáról.

Azt a bizonyos oázist, melyet a sivatag gyémántjának neveztek, jelölték ki a mérkőzés helyéül, minthogy az úgy a keresztény, mint pedig a török tábortól egyenlő távolságra feküdt. Abban állapodtak meg, hogy a vádlott Montserrat márki a párviadal napján segédeivel, az osztrák herceggel és a templárius nagymesterrel, valamint száz páncélos, fegyveres lovag kíséretével jelenik meg a küzdőtéren. Rihárd király és Salisbury gróf mint vádlók ugyanilyen kísérettel jelenhetnek meg a nevükben sikra szálló lovag védelmére. A szultán ötszáz válogatott lovas kíséretében fog a mérkőzés színhelyén megjelenni. Abban az időben ugyanis ötszáz könnyű fegyverzetű lovast kétszáz páncélos vitézzel tartottak egyenértékűnek. Azok,

akik mint nézők vesznek részt a fentiekén kívül, nem hozhatják magukkal kíséretüket és csak rendes ruházatukban, pajzzsal és karddal felfegyverkezve jelenhetnek meg.

A szultán magára vállalta a sorompók felállítását, ugyyszintén vállalta a házigazda gondját is, aki hűsítőkről, ételről, itálról gondoskodik. Végül a szultán őszinte örömét fejezte ki, hogy személyesen fog találkozni az általa nagyrabecsült Rihárd királlyal és - amint írta - gondja lesz rá, hogy ez a találkozás mindkettőjük emlékében kellemes nyomokat hagyjon.

Miután a követ üzenetét átadta és azt a király Montserrat márkinak megüzente, magánkihallgatáson fogadta Abdallaht és a vendéglátó nagyur minden kedvességével halmozta el a török nagyurat, akinek tiszteletére Blondel legszebb dalait énekelte el. Abdallah kedve csakhamar magasra szökött és miután zöld turbánját levetette, azt kerek, görög sapkával cserélte fel és most maga is dalolni kezdett. Néhány híres perzsa költő tüzes bordalát énekelte el, miközben sűrűn emelte ajkához a nemes ciprusi borral telt serleget. Másnap azután rózsás hangulatban utazott vissza a szultánhoz, akinek a legrajongóbb szavakkal számolt be küldetéséről.

A küzdelem napját megelőzőleg kora hajnalban utra kelt Montserrat Konrád márki kíséretével, hogy a bajvívás előtt kitanulmányozza a terepet. Ugyanabban az órában Rihárd is utra kelt embereivel, ugyancsak az előzetes tanulmány megejtése végett. Tapintatból és óvatosságból más uton ment azonban mint a márki, mert kerülni akart minden összezőrdülést.

Rihárd ünnepélyes, meghatott hangulatban volt. Semmi sem tudta érdeklődését annyira felcsigáznai, mint az ilyen lovagi véres párbaj, melynek izgalmát már előre élvezte. Ha valami rontotta hangulatát, úgy az csak az volt, hogy ő maga személyesen nem vehetett részt a viadalban. Vidáman és frissen, mint valami ifjú vőlegény lovagolt diszes köntösében, könnyű fegyverzetben a királynő gyaloghintója mellett. Megmutogatta a tájék érdekességeit, apró kalandokat mesélt és időnkint énekszóval is enyhítette az ut szürke egyformaságát. A királynő és az udvarhölgyek a sivatagnak ezt a részét nem ismerték, mert Engaddi kolostorába annak idején más uton mentek. A király jókedve ellenére sem tudott a királynő hasonlóan felvidulni, mert az óriási sivatagban tulságosan kicsinynek látszott a kíséretük, amely a végtelen arányokhoz mérten csakugyan olyan volt, mint valami mozgó pontocska. Azonkívül jól tudta, hogy Saladin tábora nincsen innen messze és ha a hitetlenek árulást akarnak elkövetni, úgy most ragyogó alkalmuk nyílik elfogni a kereszteshadjárat egész vezetőségét. De mikor ezt az aggodalmát férjével közölte, az haragos pillantást vetett rá és felháborodva mondta:

- Gyalázat volna tőlem, ha a nagylelkű szultánt ilyen aljassággal csak pillanatnyilag is meggyanusitanám!

De nemcsak a királyné lelkében remegtek fel az aggodalmak, hanem a Berengáriánál sokkal komolyabb és edzettebb szívű Edit hercegnő is megdidergett arra a gondolatra, hogy a törökök, akiknek megbízhatóságában erősen kételkedett, esetleg megtámadják őket. Aggodalma egyenesen rémületté változott, mikor körülöttük hirtelen minden oldalon arab lovasok bukkantak fel, akik hangos „Allah huj”-kiáltással száguldtak el mellettük. Gyanuja csak növekedett, mikor alkonyatkor egy magányos lovagot pillantott meg turbánnal a fején, hosszú lándzsával a kezében, aki egy dombra nyargalt fel és mikor megpillantotta a közelgő királyi sereget, úgy eltűnt, mint a kámfor.

- Ugy látszik, közeledünk a gyülekező helyhez! - jegyezte meg Rihárd. - Az a magányos lovag alighanem a szultán egyik előőrse volt. Ugy rémlik, mintha a török cimbalmosok és fuvolások muzsikáját hallanám a távolból. Sorakozzunk fel rendesen, barátaim és nyargaljunk katonásan a hölgyek gyaloghintói mellett.

Alig adta ki a király a parancsot, a lovagok, apródok és katonák szorosan egymás mellé sorakoztak, tömör harcvonalba fejlődtek, úgyhogy a számuk most még kisebbnek látszott. E

pillanatban mindenkit megejtett a védtelenség érzése és ha nem is aggódó, de feszült és szorongó kíváncsisággal néztek abba az irányba, amely felől a török muzsika most már egyre hangosabban hangzott.

- Nem volna jó, ha egy apródot előre küldenénk a domb tetejére, hogy kémlelje körül a vidéket? - kérdezte halkán De Baux a királytól. - Vagy ne lovagoljak én magam előre? Mert abból a fene nagy lármából, melyet a török dobosok, kürtösök, fuvalások és cimbalmosok csapnak, azt kell hinnem, hogy ha Saladin csakugyan csak ötszáz főből álló kísérettel jött ide, úgy annak fele zenészekből áll.

És a király válaszát meg sem várva, már sarkantyuba kapta lovát. De Rihárd elszörnyedt kiáltással hívta vissza.

- Az Isten szerelmére, - mondotta - ne csinálj ilyen örültséget. Hiszen ha ezt észreveszik, úgy a szultán joggal sértődik meg azon, hogy nem biztam benne. Viszont ha áruló módra viselkedik, úgy most már amugy sem vonulhatnánk vissza. Lesz, ami lesz, én - őszintén szólva - az esetleges támadástól sem rémülnék meg!

Igy vonultak fel tömött hadisorban az alacsony dombra, ahonnan már elláthattak a gyülekező helyig. Fényes, de egyben félelmetes látvány tárult szemük elé.

A puszta gyémántja, amely röviddel ezelőtt még egy jelentéktelen, elhagyott kis oázis volt, most központja lett egy óriási tábornak. Zászlók százai röpködtek mindenfelé, aranyrojtos függönnyel takart pompás sátrak színesedtek, amerre csak a szem ellátott. A sátrak tetején arany és ezüst gömbök szikráztak az alkonyatra szálló napfényben. Ám a diszes sátrak mellett az egyszerű, szürke katonai sátrak beláthatatlan sora következett. De Baux becslése szerint annyi, hogy azokban legalább ötezer katona huzódhatott meg. És csakugyan rengeteg arab és kurd vitéz nyergelte a lovát és közben a zenészek iszonyu lármával verték és fújták a riadót. A lovasok hangos rikoltozással, mely a zenét is tulharsogta, nyeregbe vetették magukat. Óriási porfelhő kísérte ezt a heves és tömeges katonai mozdulatot, mely néhány pillanatra teljesen eltakarta a tábornak a király és kísérete elől. Ujabb kiáltás, üvöltés, parancsszavak hangzottak, pokoli kavargás támadt, a borzalmas porfelhőn keresztül mint valami rémes vízió bontakoztak ki a vadarcu arab lovasok, akik fegyvereiket fejük fölött forgatva nyargaltak fel és alá. Hirtelen a nyilak ezrei röppentek fel a levegőbe és az egyik nyilvessző nagyot koppanva a királynő gyaloghintójának falát érte. Berengária hangosan felsikoltott. Rihárd vérvörös lett és megdöbbenve fordult De Baux felé.

- Nekünk is támadnunk kell! - mondotta izgatottan.

De Edit hercegnő, aki gyors mozdulattal kilépett gyaloghintójából, felemelte a nyilvesszőt és Rihárd felé fordult.

- Felséges uram, ne ragadtasd el magadat! Nézd, hiszen ennek a nyilvesszőnek nincsen hegye!

- Drága, okos hugom, te! - kiáltotta örvendezve Rihárd. - Élesebb szemed van, mint nekünk valamennyiünknek. Ne aggódjatok, barátaim. A nyilvesszőknek nincsen horga s a dárdákon sem látom az acélos hegyet csillogni. Ez csak afféle nemzeti szokás, kissé különös és vad fogadtatás, amely azonban náluk udvariasságnak számít. Nyomuljunk hát nyugodtan, lassan előre!

A kis csapat tehát tovább haladt, miközben az arabok féktelen ordítózással nyargaltak oldalvást mellettük. Közben az íjászok, hogy megmutassák ügyességüket, nyilvesszőiket olyan közel röpitgették el a keresztény harcosok orra mellett, hogy azok szinte surolták őket. Ugyanakkor hosszú lándzsáikkal nagyokat döfködtek feléjük, még pedig olyan erővel, hogy néhány vitéz kibukott a nyergéből és majdnem a nyakát szegte. Mindez nyájas enyelgés és barátságos

fogadtatás volt ugyan, de a keresztény lovagok már kissé tulzottnak találták és kezdték türelmüket veszíteni.

Most kürtrivalgás hallatszott. Mintha száz kürtöt fújtak volna egyszerre. Erre az arab lovasok abbahagyták vad játékaikat és egy szempillantás alatt szép rendben a keresztény csapat háta megett sorakoztak fel. Ugyanakkor eloszlott a porfelleg is, mely eddig a kilátást megakadályozta és mesebeli látvány tárult eléjük, ötszáz káprázatos ruhába öltözött daliás, fiatal lovas jött velük szemben. Mindegyik lovas fiatalságának teljében lévő ifjú, turbánjukon drágaköves forgók, köntösük arannyal kivarrva. A pajzsuk, kardjuk úgy csillogott, mintha vert ezüst lett volna. A lovak a legnemesebb, legtüzesebb arab paripák. Ez a fényes kíséret valóban méltó volt a hatalmas Saladin szultánhoz. Zenészek haladtak a lovasok nyomában és a lovak táncos léptekkel, büszkén hordozták hátukon a délceg vitézeket. Mikor már csak néhány lépésnyire voltak a keresztény csapattól, a lovascsapat ketté vált és középüti utat nyitott. Ugyanakkor Rihárd csapatának élére vonult, mert úgy gondolta, hogy a szultán személyesen is jelen van. Valóban, néhány pillanattal utóbb, néger rabszolgáktól körülvéve, a keleti pompa minden ragyogásában jelent meg Saladin, olyan méltóságteljes arccal és mozdulatokkal, melyek önkénytelen tiszteletet parancsoltak. Hófehér lovon ült, selyemköntösét vörös selyemöv fogta körül, a turbánja szintén fehér volt. Ujján gyémántgyűrűt hordott és ez a gyémánt olyan nagy és csillogó volt, hogy tüze a napéval vetélkedett és értéke felülmulta az angol király valamennyi ékszerét. Éppen ilyen szép és éppen ilyen felbecsülhetetlen értékű volt a szultán kardjának markolatát diszítő zafír is. A szultán arca alatt könnyű, áttetsző fátyol volt, amely részben a portól óvta, részben állandóan kellemes illatot árasztott.

A két fejedelem nyomban felismerte egymást és szinte ugyanabban a pillanatban ugrottak le lovaikról. Ugyanakkor megálltak a csapatok és a zenészek elnémultak. Rihárd és Saladin némán közeledtek egymás felé és azután testvérként megölelték egymást. Most már senkisémet nézte a felvonulás színes érdekességeit, minden szem csak a két uralkodóra tapadt, akik szintén kíváncsi szemmel fürkésztek egymást. A csendet végre is a szultán törte meg.

- Saladin szultán olyan örömmel fogadja Rihárd királyt, mint a pusztá utasa a vizet. Remélem, nem fogadta gyanakvással ezt a nagyszámu lovas kíséretet. De tudd meg, hogy e lovasok az uralmam alá tartozó ezer törzs legkiválóbb nemesi sarjai, akik arra a hirre, hogy személyesen fogsz megjelenni a bajviváson, mind felkerekedtek és ide jöttek, mert senkisémet mulaszthatta el az alkalmat, hogy meg ne csodálja a legendás híru nagy Rihárd királyt.

- Hogyan, - kiáltotta csodálkozva Rihárd - ezek mind arab nemesek?

És meglepett pillantást vetett a köréjük sorakozott arabokra, akik bizony meglehetősen egyszerűen, majdnem szegényesen voltak öltözve.

- Igen, valamennyien joggal követelhetik ezt a rangot! De ha ilyen számosan vannak is, nem kell tartani tőlük, hiszen láthatod, hogy csupán kard van oldalukon, ellenben lándzsájuk hegyét leszedettem és egyéb fegyvereiket sem hozhatták el.

- Én attól tartok, - sugta angolul De Baux - hogy a fegyvereiket a közelben titokban lerakták. Annyi bizonyos, hogy nemesekben itt nincsen hiány és Anglia felsőháza aligha tudna ennyi előkelőséget befogadni!

- Csendben légy, De Baux, határozottan megkövetelem, hogy hallgass! - mondta haragosan Rihárd és ismét a szultán felé fordult. - Nemes Saladin, a gyanúsítás és a te személyed sohasem kerülhetnek kapcsolatba. Ám, amint látod, - mosolygott Rihárd és a gyaloghíntók felé fordult - én is hoztam magammal néhány nehéz fegyverzetű harcost egyezségünk ellenére is, mert azt hiszem, hogy a szép női arcnál és mosolygó szemeknél aligha találhatunk veszélyesebb fegyvert.

A szultán a hölgyek felé fordult és olyan mélyen meghajolt, mintha csak Mekka felé fordult volna és tisztelete jeléül megcsókolta a földet.

- Királyi testvérem, - mondotta Rihárd - azt hiszem, hogy a hölgyek egyáltalában nem vennék rossz néven közeledésedet és ha gyaloghintójukhoz lovagolnál, úgy szívesen vonnák szét annak függönyét.

- Allah óvjon ettől, - válaszolta a szultán. - Nincsen jogom olyan női arcra pillantanom, melyet nem föld fátyol. Arabjaim ez esetben a nőket nem tartanak tiszteletreméltóknak.

- Akkor hát alkalmat adok rá, hogy arabjaid távollétében tehesd tiszteletedet.

- Mire volna ez jó? - kérdezte szomorúan a szultán. - Legutóbbi leveled, melyet válaszként küldtél, úgy oltották el reményemet, mint viz a tüzet. Miért gyujtsak hát fel újból olyan tüzet, amely csak emészteni tud, de nem gyönyörködtet? Legjobb néger szolgámnak már parancsot adtam, hogy illő disszel és alázattal fogadják a hölgyeket. Kiséreted tagjait legelőkelőbb udvari méltóságaim fogják kiszolgálni, míg a te kamarásod én magam leszek!

E szavak után Rihárdot egy fejedelmi sátorba vezette, amely minden képzelhető kényelemmel be volt rendezve.

Mintha nem röpké napok, hanem hónapok álltak volna a szultán rendelkezésére és a rabszolgák ezrei hordották volna öszvéreken és szekereken a szőnyegek, vánkосok, arany- és ezüst-edények tömegét, a pompásan faragott és gyöngyházzal berakott asztalkákat, a lágy függönyöket, melyek fülkékre osztották az oszlopokon nyugvó sátrakat.

Rihárd elragadtatva nézett szét. Ez a pompa nemcsak szemét kápráztatta el, hanem hiuságának is jól esett, mert személyének megbecsülését látta benne.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET.

De Baux lesegitette a király válláról köpenyét és a király abban a szorosan testére szabott feszes ruhában maradt, amely olyan előnyösen juttatta érvényre pompás termetét és hatalmas izmait. A szultán alakja sokkal gyengédebb volt és azt még a bő keleti ruha sem tudta lényegesen megkövériteni. Saladin érdeklődve és bizonyos tiszteletteljes kíváncsisággal nézte Rihárd óriási, kétélű kardját, amely vállától a földig ért.

- Ha nem láttam volna saját szememmel a harc hevében, hogy micsoda félelmetes erővel tudsz e karddal sujtani, akár Azrael, a halál angyala, úgy azt hinném, hogy nincs az a földi halandó, aki meg tudja suhintani ezt az óriási bárdot. Őszintén szólva, szeretném látni egyszer így békésen, közről is, hogyan tudsz bánni vele?

- Nagyon szívesen, nemes szultán! - válaszolta mosolyogva Rihárd és körülnézett, hogy talál-e valami alkalmas tárgyat az erőpróbára. Pillantása egy vasbuzogányra esett, melyet az egyik szolga övében pillantott meg és amelynek nyele éppen úgy vasból készült, mint a golyója. Lehetett vagy másfélhüvelyk vastag.

Ezt Rihárd egy fatönkre helyezte.

- Az Ég szerelmére, legyen felséged óvatos! - sugta De Baux. - Gondoljon arra, hogy csak pár napja hagyta el betegágyát és roppant kinos lenne, ha a kísérlet balul ütne ki és a pogány kinevethetné.

- Bizzad csak rám, Tamás és ne fájjon neked az én fejem! - mondotta Rihárd és két kézre kapva az irtózatot kardot, azt kétszer megforgatta feje felett és a következő pillanatban rettentő erővel sujtott a buzogány nyelére, amely ketté vált és részei szétrepültek a sátorban.

- A próféta fejére, csodálatos és remek volt ez a vágás! - kiáltotta az elbámult Saladin, aki gondosan szemügyre vette a kettévágott buzogányt, azután megvizsgálta a kardot, amelynek bámulatosan finom pengéjén az emberfölötti ütés a legkisebb csorbát sem ejtette. Azután megfogta Rihárd kezét és hangosan felkacagott, mikor azt összehasonlította a saját sovány kezével, amely sokkal kisebb volt és karjain sem feszültek úgy az izmok, mint Rihárdén.

- Csak nézd, vizsgálód komám! - mormogta fogai között De Baux. - Eltart majd még egy kis ideig, amíg az oldaladra akasztott gyiklesővel hasonló mestervágást tudsz bemutatni.

- Fogd be végre a szád! - szólt rá haragosan Rihárd. - Szavamra, még kiderül, hogy ért a nyelvünkön és eltalálja, mit mondasz. Mondhatom, óvatosabb is lehetnél!

Csakugyan, a szultán már is feléjük fordult.

- Én is tennék erőpróbát, - mondotta - de hát hozzád viszonyítva ennek nem sok értelme lenne. Viszont minden országnak megvannak a maga sajátosságai, különleges ügyeskedése és művészfogásai, melyek talán újszerűen hatnak, ha megmutatom őket. Nos, nézz ide, Rihárd!

E szavakkal egy pehellyel töltött selyemvánkost emelt fel a földről, azt egyik élére állította és így szólt:

- Nos, Rihárd, vállalkoznál-e arra, hogy ezt a vánkost kettészeled kardod egyetlen suhintásával?

- Nem, - válaszolta Rihárd. - Ez teljesen lehetetlen. Nem lehet karddal kettészelni valamit, ami nem tanúsít ellenállást!

- Hát én bebizonyítom ennek az ellenkezőjét! - mondotta a szultán.

Saladin néhány lépést hátrált, kihuzta görbe damaszkusi kardját, azután úgy állt, hogy egész testsulya a baloldalára nehezült. Felemelte a kardot, néhány pillanatig gondosan méregette a vánkost, azután hirtelen előre lendült és ugyanakkor kardját olyan ügyesen huzta végig a vánkoston, hogy az ketté vált, akár a kétfelé vágott vajaskenyér.

- Hihetetlen, szemfényvesztés, bűvészkedés! - kiáltotta De Baux. - A vánkos már előzőleg ketté volt vágva.

A vánkoshoz rohant, felemelte a földről és élesen vizsgálta.

A szultán megértette, hogy miről van szó és mosolygott. Levette az arca elé kötött vékony fátyolt és egészen lazán kardjára kötötte. Azután felkapta a kardot, megrázta és villámgyors mozdulattal úgy huzta ki a fátyolból, hogy közben azt ketté vágta, ami nemcsak a kard rendkívüli élességét, hanem gazdájának boszorkányos ügyességét is bizonyította.

- Szavamra, Saladin, mestere vagy a kardforgatásnak! - lelkesedett Rihárd - és ugyancsak értse a dolgát az, aki veled ki mer állni. De hát én már csak inkább bizom izmaim erejében, mint az ügyességben. Annyi azonban bizonyos, hogy te éppen olyan pompásan osztogathatod a sebeket, mint amilyen remekül El Hakim gyógyítja azokat. Remélem, látni fogom a kitűnő férfit, akinek annyi hálaival tartozom és akinek számára ajándékot is hoztam.

Mig Rihárd így beszélt, a szultán turbánját egy tatársüveggel cserélte fel.

Abban a pillanatban De Baux eltátotta a száját és kerekre nyitotta a szemét. De nem volt kisebb Rihárd csodálkozása és megrökönyödése sem. A szultán pedig komoly, megváltozott hangon mondotta:

- A beteg, - mondja a költő - már a lépteiről is felismeri az orvosát, mig az egészséges már az arcára sem tud visszaemlékezni.

- Csoda... hihetetlen! - mormogta De Baux.

- Elvesztettem hát az én kiváló El Hakim barátomat csak azért, mert levetette egyszerű ruháját és királyi köntöst huzott magára. És most Saladin szultán személyében látom viszont! - kiáltotta Rihárd.

- Ez a világ folyása! - nevetett Saladin. - Ha valaki tépett köntöst huz, még nem bizonyos, hogy az egyuttal dervis is!

- Így hát a te segítségeddel szabadult meg a leopárdos lovag a haláltól és nyilván a te ügyességed juttatta vissza táboromba?

- Ugy van! - bólintott a szultán. - Mint orvos jól láttam, hogy amennyiben nem gyógyítom meg lelki sebét, úgy rövidesen belepusztul szomorúságába. De, úgy látszik, kisebb volt a szerencséje mint az enyém, mert az ő áruháját hamarabb felismertétek, mint az enyémet.

- Egy véletlen segítette elő felismerését. Megsebesült és mérgezettnek hitt sebét magam szívtam ki. Közben észrevettem, hogy bőre mesterségesen van barnára festve. Ennyi elég volt, mert hiszen szemét, alakját bajos annak elfelejteni, aki közelebbről megismerte. Most a legnagyobb bizalommal nézek holnapi mérkőzése elé. Tudja már a lovag, hogy kinek köszönheti életét?

- Tudja! - válaszolta Saladin. - Kénytelen voltam leleplezni magamat előtte, amikor parancsaimat közöltem vele.

- Tett neked bizalmasabb vallomást? - kérdezte az angol király.

- Csak célzásokat, melyekből azonban világosan megállapíthattam, hogy olyan előkelő hölgybe szerelmes, hogy ez a szerelem csak boldogtalanul végződhetik!

- Hogyan, nem tudod, hogy vakmerő és szemtelen szerelme a tiédet keresztezi?

- Ezt csak gyanítottam! - válaszolta a szultán. - Egyébként az ő szerelme megelőzte az enyémet és hogy őszinte legyek, most már azt kell hinnem, hogy túl is fogja élni az enyémet. Nincs jogom ellenséges indulattal viseltetnem olyan férfival szemben, aki inkább áldozata, mint kiharcolója érzéseinek és aki velem szemben mindig lovagiasan viselkedett. És különösen nem áll módomban vitába szállni azzal a főmagasságu hölgygel, aki, úgy látszik, hogy többre becsüli ennek a lovagnak rajongását az én érzéseimnél!

- De hát hogyan képzeled, hogy egy Plantagenet hercegnő felesége lehessen olyan lovagnak, aki a rend legalsóbb fokozatához tartozik?

- Ez így lehet Európában, mi keletiek azonban másképpen gondolkozunk. A mi költőink azt vallják, hogy a bátor tehéhajcsár több joggal érintheti a hercegnő ajkát, mint a gyáva herceg a hercegnő ruhaszegélyét. De most engedelmet kell kérnem, királyi testvérem, hogy az osztrák herceg és ama nazarénus lovag üdvözlésére siessek, akik ugyan sokkal kevésbé méltóak vendégszeretetemre, mint te, de a magam méltóságának tartozom azzal, hogy velük szemben is eleget tegyek házigazdai tisztemnek.

A szultán ezután elbucsuzott, de távozása előtt még megmutatta azokat a helyiségeket, melyeket a királynő és kísérete számára jelölt ki. Egyenesen Montserrat márkához és kíséretéhez sietett, akiknek, - ha nem is olyan jószívvel - hasonlóan fényes szállást jelölt ki, mint Rihárd királynak. A legpompásabb ételek és italok sorát vonultatta fel fejedelmi vendégei számára Saladin, aki figyelmességében odáig ment, hogy görög rabszolgákkal bort is kínáltatott nekik.

Mielőtt még Rihárd a vacsorát befejezte volna, Abdallah tisztelgett nála és átnyújtotta a másnapi párviadallal kapcsolatos ünnepségek szertartásának és sorrendjének pontos leírását. Rihárd, aki már ismerte öreg barátjának szokását, meginvitálta egy pohár jó borra, de Abdallah sajnálkozva jelentette ki, hogy legnagyobb sajnálatára nem élhet a meghívással, mert a szultán, emberei könnyen megleshetik és beárulhatják, aminek igen súlyos következményei lehetnének, mert noha a szultán rendkívül jóindulatu és engedelkeny, igen nagy súlyt helyez arra, hogy a próféta parancsait szigorúan betartsák.

- Ha így áll a dolog, - mormogta Rihárd magában - hogyha a szultán megveti a bort, szívünk felderítőjét, úgy aligha remélhetjük, hogy valaha is megtér az igaz hitre és Engaddi jóslata badar beszéd volt.

Ezután behatóan áttanulmányozta a javaslatot, több pontra nézve kifogást emelt... ezeket meg-tanácskozták és már késő éjszaka volt, amikor sikerült mindenben megállapodniuk. Akkor azután ezt a végső megállapodást francia és arab nyelven leírták és azokat a szultán mint párbajbíró, Rihárd és az osztrák herceg pedig mint a párbajozó felek kezesei aláírtak.

Mikor végre Abdallah eltávozott Rihárdtól, De Baux lépett be a király sátorába.

- A derék lovag, - mondotta De Baux - aki holnap meg fog verekedni, arra kéri királyi kezesét, hogy engedje őt ma éjszaka sátra előtt őrt állni!

- Hogyan, találkoztál vele? - mosolygott a király. - És felismerted benne régi barátunkat?

- Istenemre, - válaszolta a lord - ebben az országban az emberek úgy változtatják a kül-alakjukat és olyan csodálatos események követik egymást, hogy nekem már megállt az eszem. Az előbb is, alig ismerem fel Sir Kennethet és beszélek vele néhány szót, hozzám jön a

kutyája, a kezemhez dörgöli az orrát, hizelegve körülugrál és én alig ismertem rá, mert a bestia úgy ki volt festve, mint valami velencei örömlány!

- Sir Kennethnek oka volt átváltoztatni kutyáját, melyre annyian haragszanak! - mosolygott a király. - Egyébként úgy látom, hogy a jó kutyákat könnyebben felismered, mint a jó embereket!

- Ne felejtse el, Felséges uram, hogy engem is gyakran méltóztatik állatnak nevezni, magam pedig az oroszlánt szolgálom, aki az állatok királya!

- Brávó, De Baux, kitünően szegezed szellemi lándzsádat a homlokomnak! Hiszen mindig sejtettem, hogy bármennyire is próbálsz rejtegetni, határozott érzéked van a humor iránt! Sajnos, doronggal kell belőled kicsiholni egy-két finom elmésséget. De térjünk vissza a lényegre. Kellően fel van fegyverezve lovagunk?

- A legtökéletesebben és legkifogástalanabban. Felismertem rajta azt a pompás páncélruhát, melyet felséged ötszáz aranytalléron akart megvásárolni közvetlenül megbetegedése előtt.

- És amelyet a ravasz kereskedő, minthogy nem vettem meg tőle, úgy látszik a szultánnak adott el, bizonyára még borsosabb áron!

- Bárhová is került, el kell ismernünk, hogy soha méltóbb helyen nem szerepelhetett volna, - jegyezte meg De Baux.

- Amit elsősorban a szaracén szultán nagylelkűségének köszönhetünk!

- Adná Isten, - mondotta az egyre aggodalmaskodó De Baux - hogy Felséged elővigyázatosabb lenne. Gondolja meg Felséged, valamennyi szövetségesünk cserben hagyott bennünket és bizony még egyáltalán nem tudjuk, hogyan fogunk becsülettel visszavonulhatni!

- Ez az én gondom! - válaszolta kissé indulatosan Rihárd. - Ne sopánkodj és ne oktass folyton. Mondd inkább, hogy van-e a lovagnak gyóntatója?

- Igenis, Felséges uram. Engaddi, aki már a multkor is vállalta ezt a tisztséget, virraszt mellette. A szent remete ugyanis a párbaj hírére szintén ide jött.

- Rendben van. A lovaggal pedig közöld, hogy szolgálatát elfogadom. Most pedig menj a királynő sátrába, tudasd vele, hogy fel fogom keresni és szólj Blondelnek is, hogy legyen ott és hozza magával hárfáját.

De Baux távozott és egy félórával utóbb Rihárd köpenyébe burkolva, kezében lantjával a királynő sátra felé sietett. Utközben több arabbal találkozott, akik azonban fejüket elfordították és szemüket a földre szegezték tiszteletük jeléül, amellyel azt akarták kifejezni, hogy nem méltók arra, hogy a nagy királyt láthassák. De mikor Rihárd tovább haladt, annál kíváncsiabban néztek utána.

Mikor a király Berengária sátraihoz ért, mosolyogva látta, hogy a szultán ama szerencsétlen szolgasereget állította akörül, akik mint eunokok tesznek szolgálatokat a háremekben. Blondel már ott sétált a sátor körül, de bizony az örök egy lépést sem engedtek a bejáró felé tenni. Unalmában néhányszor végigfuttatta ujjait lantján és olyan gyönyörű hangokat csalt ki belőle, hogy a körülálló arabok gyönyörükben szélesre huzzák a szájukat.

- Mit csinálsz itt e fekete csorda közepette, Blondelem és miért nem mégy be a sátorba? - kérdezte a király.

- Mert sem a fejem, sem a kezem épségét nem kockáztathatom! - válaszolta nevetve Blondel. - Már pedig ezek a mérges ördögök darabokra vágnának, ha megpróbálnám a sátorba lépést.

- Akkor hát gyere, menjünk együtt, majd én megvédlek! - mondotta Rihárd.

A háremőrök a király láttára földre szegezték lándzsájukat és lehajtották fejüket.

Bent a sátorban De Bauxt pillantották meg, aki a királynővel beszélgetett. Mialatt a királynő Blondelt üdvözölte, Rihárd megragadta az alkalmat és titokban néhány szót váltott szép unokahugával.

- Felséges uram és királyom, - mondotta halkán Edit - senki sem hordhat szívében haragot Rihárd ellen, ha ő valódi nagyságában mutatkozik meg.

És e szavakkal kezét nyújtotta a királynak, aki megbékülése jeléül lehajolt és megcsókolta azt.

- Te azt hiszed kedves hugom, - folytatta azután - hogy csak műharagot mutattam ebben a dologban. De ez nagy tévedés. A büntetés, mellyel a lovagot sujtottam, igazságos volt, mert a szentségünket, a zászlót árulta el. Az egészen mellékes, hogy egy csinos ifjút micsoda eszközökkel szédítettek és tántorítottak el. Azonban éppen úgy örülök, akár csak te, hogy a holnapi viadal alkalmat ad neki arra, hogy azt a foltot, mely egy ideig nevét beszennyezte, az igazi bűnös vérével mossa le. Lehet, hogy a történelem szememre fogja vetni heveségemet és lobbanékonyágomat, de azt akarom, hogy ugyanakkor állapítsák meg azt is, hogy igazságos voltam, amikor büntettem és nagylelkű mindannyiszor, amikor erre alkalmam nyílt.

- Ne dicsérd magadat, Rihárd király, mert lehet, hogy kegyetlenségnek fogják bélyegezni azt, amit te igazságnak nevezel és szeszélynek a nagylelkűségedet!

- Ám te se légy még olyan büszke, mintha lovagod már is megnyerte volna a küzdelmet. Ne felejtse, hogy Montserrat márki kiváló bajvivő. Mi történik akkor, ha ő fog holnap győzni?

- Ez lehetetlen! - kiáltotta Edit. - A pillantásommal fogom lesujtani és elsápasztani a gyalázatos tolvajt. A márki bűnös és Isten amellé szegődik, aki az igazságot védi. Én magam is szembe szállnék ebben az ügyben vele.

- Szavamra, képesnek tartalak erre, hugom, sőt bizonyosra veszem, hogy le is teritenéd, mert mondhatom, soha nem élt még a földön valaki, aki méltóbb lett volna a Plantagenet név viselésére, mint te! Maradj is ilyen és teljesítsd mindig azokat a parancsokat, melyeket születésed rótt rád.

- Mit jelent ez a különös figyelmeztetés? - kérdezte Edit. - Vagy olyan könnyelmű teremtés vagyok én, aki akár egy pillanatra is megfélemlenék nevével és magas rangjáról?

- Nyíltan akarok beszélni veled, Edit. Azt akarom tudni, hogy mid lesz neked ez a lovag, ha holnap győztesen kerül ki a viadalból?

- Nekem? - kiáltotta a szégyentől és bosszúságtól mélyen elpirulva Edit. - Hát mi más lehetne, mint egy minden tiszteletre és minden kegyre érdemes lovag, akinek mindazt a kitüntetést megadom, amit a királynő sem vont volna meg tőle, ha véletlenül őt választja hölgyéül és nem engem, a sokkal méltatlanabbat. A legszerényebb lovagnak is jogában áll a királynőt választani védasszonyául és neki ajánlhatja fel szolgálatait és ha győz, jutalma éppen abban áll, hogy méltó hölgy nyújtja át neki a győzelmi pálmát.

- Hát Kenneth valóban becsülettel szolgált téged és eléggé megszenvedett ezért!

- A szolgálatait megbecsültem, a szerencsétlenségét pedig megkönnyeztem! - válaszolta Edit.

- Ha ennél többet akart vagy remélt volna, úgy a maga rangjához illő hölgyet választott volna.

- Szóval, te nem vennéd magadra a lovagod kedvéért a véres hálóköntöst, mint a ballada hősnője?

- Éppen olyan kevésbé, mint amennyire lehetetlen az, hogy szerelmét vagy rajongását olyan esztelen próbára tenném, mint az a bizonyos hercegnő!
- Ej, minden lány ilyen büszkén beszél és ha végül mégis a férfi győz, sóhajtva jelentik ki, hogy nem rajtuk mult, ha sorsuk másképpen volt a csillagokban megírva.
- Felséged most már másodszor fenyeget engem a csillagokba irt sorsommal! - tiltakozott méltóságteljesen Edit. - De bármi is álljon azokban a csillagokban, biztosíthatom Felségedet, hogy sem a hitetlen szultánnak, sem egy kalandos lovagnak nem leszek a felesége! És most kegyeskedjék megengedni, hogy Blondel dalára figyeljek, mert Felséged szavai - sajnos - távolról sem csengenek olyan kellemesen, mint az övéi!

HARMINCADIK FEJEZET.

Tekintettel a tikkasztó hőségre, a szultán úgy döntött, hogy a perdöntő viadalt egy órával napkelte után tartják meg. A hatalmas sorompóval körülzárt küzdőtér, melyet a leopárdos lovag személyes felügyelete mellett építettek, százhusz láb hosszú és ötven láb széles volt és a homokos talajt alaposan lehengerelték és kemény földdel felöntötték, hogy szilárd legyen. A pálya észak-déli irányban épült, hogy az egymással szemközt felálló bajvivók egyformán oldalról kapják a napot. A szultán emelvénye a pálya közepén a jobboldalon volt, míg az ezzel szemközti oldalon rácsozott ablakkal védett fülkét építettek, mely mögül a hölgyek jól láthatták a viadalt anélkül, hogy viszont a kíváncsi szemek őket láthatták volna. A sorompó mindkét végén mozgatható karfák voltak, melyek segítségével a be- és kijárás ajtó módjára volt szabályozható. A keresztény királyok és uralkodó hercegek számára trónusszerű emelvényeket készíttetett a szultán, de amikor az osztrák főherceg észrevette, hogy Rihárd emelvénye valamivel magasabb, mint az övé, nem akarta helyét elfoglalni. Rihárd, hogy az összeszólalkozást elkerülje és a viadal lefolyását ilyen apró összezőrdüléssel ne zavarja, erre megegyezett a főurakkal, hogy a viadalt lóháton ülve fogják végignézni. A Rihárdhoz húzó főurak és kíséretük a sorompó végén, a Konráddal érzők a sorompó másik végén sorakoztak fel. A szultán trónusát ragyogó diszörsége vette körül, míg a pályát övező nézőtér többi részén a keresztény és mohamedán nézők tömege szorongott.

Mikor a felkelő nap első sugarai érték a pusztát, maga a szultán adta ki harsány hangon a parancsot: Imához!

Mikor a buzgó ima után a mohamedánok felemelkedtek, a nap ragyogva szórta szét sugarait és ezek a sugarak a mohamedán lándzsák és dárdák acélhegyein csillantak meg, mert ezuttal az acélhegyek már nem hiányoztak a fegyverek nyeléről, amire De Baux nyomban felhívta Rihárd figyelmét. De a király bosszankodva jelentette ki, hogy ő feltétlenül megbizik a szultánban és ha De Baux olyan nagyon félti kövér pocakját, akkor hát csak tűnjön el gyorsan és menjen vissza a táborba.

Most hirtelen megszólaltak a török muzsikuskok fuvolái, pengtek a cimbalmok és abban a pillanatban a muzulmánok mind egyszerre leugráltak lovaikról és ismét arccal földreborultak, mintha csak újabb imádkozásba akartak volna fogni. Valójában azonban így akartak alkalmat adni arra, hogy a királynő és kísérete sátrából a részére fenntartott rácson páholyba vonuljon. Ötven eunuk kivont karddal kísérte a hölgyeket és ezeknek a szultán szigorúan megparancsolta, hogy irgalom nélkül kaszabolják le azt a vakmerőt, akár herceg, akár közember, aki egy pillantást is mer vetni a királynőre vagy a kíséretében levő nőkre, vagy ha fejét fel meri emelni addig, amíg a zene elnémulásával nem jelzik, hogy a királynő már bevonult a páholyba. Ez a tulzott tisztelet gunyos mosolyt fakasztott az angol királynő arcán, aki szívesen kockáztatott volna meg valamilyen pajkos tréfát is, de erre nem igen nyílt alkalma, mert az eunukok abban a pillanatban, mikor a páholyba léptek, nyomban gondosan becsukták mögöttük az ajtót és áthághatatlan láncot fűztek.

Ezalatt a párbajsegédek, - amint azt a szokás előírta - felkeresték felüket és megvizsgálták, hogy hibátlanul van-e felfegyverkezve? Az osztrák herceg nem tulságosan buzgólkodott, mert előző este alaposan fenekére nézett annak a hordócska sulyos görög bornak, mellyel a szultán kedveskedett neki. A templárius nagymester ellenben, akit a párbaj kimenetele a legnagyobb mértékben izgatott, már ott volt a márki sátra körül. Ám legnagyobb bosszuságára és meglepetésére az örök nem akarták bebocsájtani.

- Hogy mertek elém állni? Hát nem ismertek, gazemberek? - kérdezte dühösen.
- Nagyon jól ismerlek, vitéz és főnemességű uram! - válaszolta a márki apródja, - de most még néked sem lehet belépned, mert a márki ur éppen gyónni készül!
- Gyónni akar?! - kiáltotta ámulva a főmester - de hát kinek?
- Az uram megtiltotta, hogy erről nyilatkozzam! - válaszolta az apród. Ugyanakkor azonban a nagymester félrelökte és belépett a sátorba.
- Mit jelentsen ez, márki? - kérdezte a nagymester. - Fel a küzdelemre! Miféle gyengeség ez? Szégyeld magad! És ha gyónni akarsz, itt állok rendelkezésedre.
- Neked már éppen elégszer gyóntam, nagymester! Az Isten szerelmére, hagyj most magamra és engedd, hogy e szent ember előtt könnyítsek lelkemen.

Montserrat sápadt volt, a hangja remegett.

- Mennyivel lenne ez az ember szentebb mint én? - csattant fel a nagymester. - Beszélj, te remete vagy próféta, vagy még inkább félbolond: mondd meg, ha tudod, miben mulsz te felül engem?
- Vakmerő, gonosz ember! - válaszolta a remete - tudd meg, hogy én vagyok az ablak, melyen át a fény beáramlik, hogy mások megvilágosodjanak, ha már nékem nincs is hasznomra a fény. Te is ablak vagy, de a börtön vak ablaka, mely sem megvilágosodni, sem másoknak fényt adni nem tud.
- Ne fecsegg, hanem hordd el magad! A márki ma reggel nem fog gyónni és én nem tágitok az oldala mellől.
- Ez a te kívánságod is? - kérdezte a remete a márki felé fordulva. - Mert tudd meg, hogy e durva ember erőszakoskodása egyáltalában nem tud megakadályozni abban, hogy melletted maradjak, ha te úgy kívánod!
- Ah! - mondotta Konrád tanácstalanul - mit tegyek? Bucsuzzunk el egy kis időre és majd később újra találkozunk.
- Halasztást kérsz? Szerencsétlen ember, akkor hát nem egy kis időre bucsuzunk, hanem bizonytalanra, amikor majd újra találkozunk. Hogy hol? Ne beszéljünk most arról! Ami pedig téged illet, - fordult a nagymester felé - neked csak azt mondom: reszkess!
- Ezt az egyet hiába kívánod! - mondotta dölyfösen a nagymester - mert reszketni nem tanultam meg!

De a remete már nem hallotta ezt a választ, mert kisietett a sátorból.

- Nos, hát gyere és essünk át minél előbb a gyónásodon, ha ugyan valóban effélén jár most az eszed. Én amugy is ismerem bűneidet és tulsokáig is tartana, amig valamennyit felsorolnád. Legjobb tehát, ha minden további nélkül megadom néked az abszolutiót. Mi értelme lenne annak, egyenként megszámolni kezünkön azokat a mocsok szemecskéket, melyeket éppen lemosni készülünk?
- Minthogy magad is bűnös vagy, nem vagy méltó arra, hogy feloldozz bűneim alól! - válaszolta a márki.
- Jegyezd meg, hogy kánonjogilag a legbűnösebb papnak is joga van megadni a bűnök alól a feloldást! Vagy talán a beteg, aki segítséget vár orvosától előbb testi és lelki vizsgálatnak veszi alá a doktort? Gyere, térjünk rá a lényegesebb dolgokra. Vedd úgy, mintha már feloldoztalak volna!

- Nem! - mondotta a márki. - Inkább gyónás nélkül halok meg, semhogy megcsufoljam a szentséget.

- Gyere, nemes márki, szedd össze bátorságodat! Egy óra múlva győztesként fogsz végig nyargalni a sorompók között, vagy pedig - vitéz lovaghoz illően - páncélruhádban veszed fel az utolsó kenetet!

- Ah nagymester! - sóhajtotta a márki - minden és mindenki rosszat jósol nekem. A kutya csodálatos szimatja, mellyel leleplezett, a már holtnak vélt lovag váratlan, szinte kísértetszerű feltámadása, mindez halálomat jósolja!

- Ugyan ne légy már ilyen kishitű! - dorgálta a nagymester. - Hiszen nem egyszer mérkőztél már a sorompóban és mindig győztesen kerültél ki onnan. Gondold, hogy most is csak egyszerű lovagi tornáról van szó! Fel a fejfel, ki lenne méltóbb a győzelemre, mint te? Jöjjetek be, apródok és fegyvernökök, segítsétek uratokat felöltözni a küzdelemre!

A szolgák beléptek és megkezdték a márki öltöztetését.

- Milyen időnk van? - érdeklődött Konrád az egyik apródnál.

- A nap párásan, ködbe burkoltan kelt fel! - válaszolta az apród.

- Láthatod, nagymester, semmi sem akar vigaszt lehelni! - sóhajtotta a márki.

- Ugyan, Konrád, hiszen örülnöd kellene, hogy nem égető napsütésben, hanem hűvösben küzdhetsz. Ez csak előny!

De a nagymester vigasztaló szavai hatástalanul peregtek le a márki lelkéről, sőt komor hangulata átragadt a nagymesterre is.

- Ez a babonás, gyáva fickó - mormogta magában - mesterségesen lerontja győzelmének esélyeit. Valóban sokkal jobb lett volna, ha én magam vállalom a bajvivást, mert én rendíthetetlen vagyok, mint a szikla és nincsenek ilyen ostoba félelmeim. De hát jöjjön, aminek jönnie kell, mindössze arra kell nagyon ügyelnem, hogy senkinek ne tudjon meggyónni. A kettőnk bűnei nagyon is összeforrtak és nem vagyok hajlandó magamat kiszolgáltatni egy idegen papnak.

És mialatt ezek a gondolatok motoszkáltak agyában, maga is segített a márkit felöltöztetni.

Végre elérkezett a küzdelem órája. A kürtök megharsantak. A bajvivók teljes páncélzatban, felemelt sisakrostéllyal háromszor vágattak körben a porondon és megmutatták magukat a nézőknek. Mindegyik hatalmas termetű, pompás férfi volt, kiknek arcára volt írva nemes-ségük. De míg a skót lovag arcán valami büszke öröm fénylett, addig a márki csak nehezen tudta tekintetének komorságát némileg enyhíteni. Még a lova is mintha kevésbé élénken és büszkén lépkedett volna a trombita szavára, mint az a nemes arab mén, melyen a skót lovag ült.

Közvetlenül a királyné páholya mellett egy oltár állott, mely mellett a karmelita-rend ruhájába öltözött remete foglalt helyet. Más papok is voltak jelen. Ez elé az oltár elé járultak a kihívó és a kihívott. Mindegyiket a párbajsegéde vezette. Mindegyik leszállt a lováról, az oltárhoz lépett és ott a szent bibliára esküt tett, hogy legjobb meggyőződése szerint az igazság mellette van és azután felfohászkodott Istenhez, hogy a viadalban úgy segítse és úgy álljon oldala mellé, amint igaz ügyre esküdött! Továbbá esküt tettek arra is, hogy lovagi ruhában, szabályos fegyverekkel küzdenek egymással és semmiféle boszorkánysággal nem igyekeznek győzelmüket előmozdítani. A kihívó bátor, férfias, messzehangzó hangon tette le esküjét. Arca nyílt és őszinte volt. És mikor esküjét elmondotta, a királynői páholy felé fordult és fegyverét mélyen

lehajtotta, annak jeléül, hogy a láthatatlan szépségeknek ajánlotta fel szolgálatát. Azután nehéz páncélruhája ellenére is könnyed mozdulattal és anélkül, hogy a kengyelvek érintette volna, felpattant lova hátára és a sorompó egyik végéhez lovagolt.

Konrád is elég bátran lépett az oltár elé, de mikor esküjét mondotta, a hangja tompa és fátyolos volt. Arca elsápadt, amikor istenhez fohászkodott és arra kérte, hogy azt segítse győzelemre, akinek igaza van. Érezte, hogy szavaival és esküjével istenkáromlást követ el. A ceremónia elvégeztével ismét lovára akart szállni. E pillanatban a nagymester melléje lépett és miközben úgy tett, mintha fel akarná segíteni, e szavakat sugta neki halkan:

- Bolond báb, ne reszkess, légy férfi és verekedj bátran, vagy istenemre mondom, ha az ő kardját el is kerülöd, előlem nem menekülsz!

Ez a dühös, vad hang egészen megzavarták a márkit, aki majdnem elhibázta az ugrást és kis híja, hogy el nem csuszott. De sikerült mégis egyensúlyát megőriznie és most már a kitűnő lovas gyakorlottságával vágatott végig a porondon és várta a viadal megkezdését.

Most a papok ájtatos imát mondtak, melyben Istent kérték, hogy segítse győzelemre az igazságot.

Egy harsonás messzehangzón fujta meg kürtjét és utána egy diszruhás hirnök lépett a porondra, aki hangos szóval hirdette a jelenlévőknek: Itt áll előttetek Sir Kenneth, a bátor skót lovas, Rihárd angol király helyettese, aki párviadalra hívta ki Montserrát Konrád márkit, akit az angol király hűtlenséggel és árulással vádolt meg!

Amikor a hirnök kimondotta Sir Kenneth nevét, a Rihárd kíséretében lévő urak, akik közül sokan eddig nem is tudták, hogy ki az, aki felvette a márkival a küzdelmet, dörgő tetszés-kiáltásba törtek ki és lelkesen éltették a lovagot, úgyhogy a kihívott márki válasza nem is hallatszott. A márki halk hangon tagadta bűnösségét és késznek nyilatkozott ártatlanságát perdöntő párbajjal bebizonyítani.

Most a fegyvernökök léptek a bajvivókhoz, mégegyszer megvizsgálták a páncélruhát és a fegyvereket, megnézték, hogy a kezek szabadon mozoghatnak-e? Ezután átadták nekik a pajzsot és a hatalmas lándzsát.

A skót lovas régi, leopárdos pajzsát hordta, melyen azonban most egy nyaklánc és egy szét-tépett bilincs is volt látható, nyilvánvaló célzásként a nemrégien kiállt rabszolgaságra. A márki pajzsán magányos, zord, sziklaorom állt. Mindkét lovas meglengette a lándzsát, mintha annak ellenálló erejét és súlyát akarná megvizsgálni és azután várakozó helyzetbe helyezkedett.

Mindenki elhagyta a porondot, melyen most már csak a két lovas maradt. Sisakrostélyuk le volt bocsájtva, tetőtől talpig vért borította testüket, úgyhogy inkább ércszobroknak látszottak, mint élő embereknek. Feszült, lélekzetfojtó csend támadt. A szívek feldobogtak, a lelkek a szemekre ültek, az arcok elsápadtak. Csak a lovak nyihogtak fel ebben a szívdobogásos, rémületes csendben. Így nézhettek mintegy három percig farkasszemet egymással. Akkor azután a szultán által adott jelre mintegy háromszáz kürt és dob szólalt meg egyszerre mennydörgésszerű zajjal. A párbajvivók e jelre vad iramban körülnyargalták a porondot és a szilaj lovak iramának teljes lendületével csaptak össze a középén. A lándzsák irtózatossággal koppantak meg az ércruhákra. A győzelem egy pillanatig sem volt kétséges, noha Konrád az első percekben nagyszerű, gyakorlott harcosnak bizonyult. Lándzsája éppen középén találta a leopárdos lovas pajzsát és az irtózatossággal a lovas hátrahanyatlott és lova hátsó lábára esett, a lándzsa nyele pedig pozdorjává tört. De a következő pillanatban Kenneth már ismét felugrott, lova vad lendülettel ugrott előre és a skót lovas lándzsája szinte emberfölötti erővel, melyet düh, kétségbeesés és szerelem vezettek, vágódott a márki

pajzsának, azt átfurta, lyukat ütött páncélingén és egyenesen szívébe furódott a hegye. Abban a szempillantásban felbomlott a rend. Mindenki a sebesült felé rohant. Rihárd és a szultán értek elsőként hozzá. De Sir Kenneth, aki szörnyű izgalmaiban nem látott, nem hallott és csak az ügy teljes tisztázása lebegett előtte, kihuzta kardját és a sebesültnak szegezve kiáltotta: valld be, hogy te voltál a zászló elrablója!

A sebesülthöz érkezettek gyorsan leoldozták páncélját és a sebet vizsgálták.

A márki haragosan tiltakozott a segítség ellen, szemét vadul forgatta.

- Mit akartok még? - kiáltotta keserű haraggal. - Bűnös vagyok és elvettem büntetésem. De van ebben a táborban egy nálamnál sokkal veszélyesebb és hitványabb áruló is! Mentsétek meg a lelkemet! Adjatok mellém gyóntató atyát!

- A gyógyszeredet!... a csodatevő talizmánodat, királyi testvérem! - kiáltotta Rihárd a szultán felé fordulva.

- Ez az áruló nem gyógyító balzsamot érdemel, - válaszolta a szultán - hanem sokkal inkább a bitófa alá kellene hurcolni innen! És különben is, - mondotta, a sebet megvizsgálva - Azrael már homlokára írta félelmetes jelét!

- Mégis, nagyon kérlek, tégy meg mindent, hogy legalább meghosszabbítsa az életét és meggyónhasson. Ne öljük meg a lelket a testtel együtt. E szegény bűnös számára egy félórai élet most talán többet ér, mint egy patriarchának száz esztendeje.

- Legyen meg a kívánságod! - válaszolta a szultán. - Rabszolgák, vigyék a sebesültet sátramba!

- Tiltakozom! - szólalt meg most hirtelen a templárius nagymester, aki zavartan és némán állt eddig. - Az osztrák herceg meg én nem engedjük meg, hogy ezt a boldogtalan keresztény herceget a szaracénok bűvészkedésüknek és istentelen boszorkánykodásnak vessék alá. Mint a márki segédei követeljük, hogy a sebesültet ápolás végett nekünk szolgáltassák ki!

- E szavaid azt jelentik, hogy meg tudod gyógyítani? - kérdezte Rihárd.

- Nem! - válaszolta a nagymester, aki már ura lett idegeinek. - Ellenben azt kívánom, hogy amennyiben a szultán olyan orvosszereket használ, melyek nem Isten és egyház ellenesek, úgy vigyék a beteget az én sátramba és kezelje ott!

- Kedves testvérem, tedd ezt meg, bármilyen barátságtalanul is hangzik ez a felszólítás! - fordult Rihárd a szultánhoz. - Most azonban térjünk át öröndetesebb dolgokra. Fújjátok meg a harsonákat és peregjenek a dobok s hirdessék fenn Angliának és Anglia derék harcosának dicsőségét!

HARMINCEGYEDIK FEJEZET.

Leirhatatlan jelenet következett. Mint az orkán viharzott fel a visszafojtott lelkesedés. Kürtök rivalgtak, arabok, keresztények mámorosan és teli torokkal üvöltöttek Sir Kenneth nevét. Hosszu ideig tartott, míg újra csend lett.

- Derék leopárdos lovag! - fordult most Rihárd Sir Kennethhez - fényesen bebizonyítottad, hogyan változtatja meg a nubiai rabszolga fekete bőrét fehérre és a leopárdból miként lesz oroszlán. De még más szavam is lesz hozzád. Kövess hát a hölgyek páholyába, mert hiszen régi dolog, hogy a lovagi érdemeket igazán csak a nők tudják jutalmazni.

Sir Kenneth mélyen meghajolt.

- És te is tarts velünk, királyi testvérem, nemes Saladin. A királynő bizonyára boldog lesz, ha köszönetét fejezheti ki fejedelmi vendéglátásodért!

Saladin szeretetreméltóan meghajolt, de a meghívást visszautasította.

- Az orvos, - mondotta - éppen olyan kevésbé hagyhatja el betegét, mint a lovag a küzdőporondot. Ott kell maradnia a beteg mellett még akkor is, ha a paradicsomnál csábítóbb helyre hívják. És őszintén szólva azt is bevallom, hogy a keleti ember vére nem csörgedezik olyan hűvös nyugalommal a szép nők láttára, mint a tiétek. Mert, - amint a költő mondja - szemük veszélyes, mint a próféta kardja. Ki merne azokba belenézni? De hasonlít a naphoz és a tüzhöz is, éget és perzsel... a bölcs menekül forráságuk elől.

Rihárd sokkal tapintatosabb volt, semhogy Saladint ezek után tovább erőltette volna és belenyugodott abba, hogy a beteg mellett marad.

- Az ebédet, - mondotta a szultán a bucsunál - az egyik kurdisztán főnök hatalmas sátrában fogjuk elfogyasztani. Remélem, hogy ott valamennyien találkozni fogunk?

Ezt a meghívást a többi keresztény főméltósággal is közölték.

Miközben Rihárd és Kenneth a királynő páholya felé mentek, egyszerre ismét felhangzott a török muzsikusok jeladó zenéje.

- Hallod? - fordult a király Kenneth-hez - azt jelzik, hogy a királynő és kísérete elhagyták páholyukat és sátrukba vonulnak. Nézd, hogyan vetik magukat megint földre az ostobák. Mintha bizony egy muzulmán tekintete megbecstelenítő lenne! De siessünk, azt akarom, hogy minél előbb üdvözölhessék a győztest. Mennyire sajnálom a szultánt, aki minden tudománya ellenére sem ismeri a legszebb és legboldogítóbb emberi érzést, a szerelmet!

Mikor a király és a skót lovag a királynő sátrába léptek, Blondal egy régi dicsőítő énekkel fogadta őket. Kennethet segédei: Rihárd király és Salisbury lord vezették a királynő elé. Ott térdre bocsátkozott és mélyen meghajtotta fejét. Ez a tiszteletadás azonban csak részben szólt a királynőnek, legalább a fele Edit hercegnőt illette, aki a királynő jobbján állt.

- Szedjétek le róla páncélját és sisakját, hölgyeim! - mondotta a király, akinek nagy gyönyörűsége telt abban, hogy a lovagi szokásokat gyakorolhatta. - A szépség hódolata a vitézség előtt! Csatold le, kérlek, Berengária, a sarkantyuit, mert ha királynő is vagy, meg kell adnod neki az őt joggal megillető tiszteletadást. És te, Edit, oldd le sisakját. Ezt nem szabad megtagadnod még akkor sem, ha te lennél a legbüszkébb mindazon Plantagenetek között, akiket valaha a föld hátán hordozott.

Mind a két hölgy engedelmeskedett a király parancsának. A királynő buzgón, hogy férje kedvében járjon. Edit pedig hol elpirult, hol elsápadt, mikor Salisbury lord segítségével megoldozta a sisakot tartó szíjat a lovag álla alatt.

- És most, hölgyeim, - mondotta Rihárd, mikor a sisak alól kibontakozott a lovag feje - nézzétek meg ezt az arcot és nyilatkozatok, vajjon egy nubiai rabszolga, vagy egy névtelen, kalandhajszoló lovag áll-e előttetek? Kardomra mondom, ügyesen tudta alakját változtatni, de most érkezett átváltozó művészetének a határához. Az előbb úgy térdelt előttetek, mint szerény, névtelen lovag és most úgy áll előttetek, mint gróf Huntingdon Dávid, Skótország trónörököse.

A bámulat felkiáltása hördült fel mindenkinek ajkán és Edit hercegnő kiejtette remegő kezéből a sisakot.

- Igen, uraim, - mondotta emelt hangon a király - valóság, amit mondok. Hiszen mindnyájan emlékeztek még, hogy Skótország királya milyen kínos módon cserbenhagyott bennünket ígérete ellenére, amikor a kereszteshadjáratba vonultunk. Nem bocsátotta rendelkezésünkre a megígért katonaságot. Ám a trónörökös, akit ez az eljárás nagyon bántott, mert úgy vélte, hogy az adott szó szent, néhány hívével együtt utánunk sietett és Sziciliában csatlakozott hozzánk. Azóta álnéven szolgált bennünket, bajtársai lassankint mind elestek, egyetlen fegyverhordozóját kivéve. És így történt, hogy heveségemben majdnem kivégeztettem ezt a kiváló hőst, Európa egyik birodalmának várományosát. De hát hogy is volt az lehetséges, nemes Huntingdon, hogy nem leplezted le magadat és inkább a halált választottad, mint rangod feladását?

- Méltatlannak tartottam rangomra való hivatkozással elkerülni azt a büntetést, melyet szolgálati mulasztásommal érdemeltem ki. És nem is árultam el titkomat senkinek, kivéve a remetét...

- Akkor hát értem, hogy Engaddi miért kardoskodott olyan hevesen érdekedben! - kiáltott fel Rihárd. - Most már tudom, hogy miért mondotta azt, hogy akár egy kezem vagy lábam levágásával is szívesen meg nem történtté tenném a kivégzést, ha azt meggondolatlanul végrehajtanám. Igaza volt, sőt tovább megyek... halálra szégyenlettem volna magamat és sohasem hevertem volna ki annak a gyanunak a gyalázatát, hogy hatalmammal visszaélve öltem meg Skótország várományosát, aki nagylelkűségemre bízta magát!

- De nem mondaná meg Felséged, hogy micsoda szerencsés véletlen juttatta a titok birtokába? - kérdezte Berengária királynő.

- Angliából érkezett leveleim, - válaszolta a király - melyek a különböző hírek kapcsán arról is értesítettek, hogy a skót király három nagyon előkelő angol főurat, mikor azok éppen St. Ninian felé zárandokoltak, elfogott és kezesként fogságba vetett. Az elfogatás okául azt adta, hogy trónjának örököséről, akiről azt hitte, hogy a német hadseregbe ment szolgálni, kiderült, hogy valójában a kereszteshadjáratba csatlakozott és az én zászlóm alatt szolgál. Ez gyújtott először világosságot agyamban és gyanum nyomban, a leopárdos lovagra terelődött. Sejtésemet azután még jobban megerősítette De Baux jelentése, aki Askalon udvarában megtalálta Sir Kenneth utolsó szolgáját, aki elárulta De Bauxnak ura titkát, noha tulajdonképpen velem kellett volna ezt közölnie.

- Az öreg szolgának teljesen igaza volt, - jegyezte meg dohogva De Baux - mikor inkább bizott az én jószívűségemben, mint egy Plantagenet Rihárdéban.

- Ugyan, még te beszélsz, te vén cumberlandi sziklatő, te vasból kovácsolt vén csataló! - mondta nevetve a király. - Már akkor mégis csak inkább mi Plantagenetek vagyunk vajszivűek, ugy-e, Edit? Add hát ide kezedet és te is a tiédet, Skótország hercege!

- Isten őrizzen, Felséges uram! - kiáltotta Edit, egy lépést hátrálva, miközben a könnyed tréfa és guny mögé próbálta zavarát rejteni. - Felséged elfelejti, hogy nekem a szultánhoz kell feleségül mennem és rábírnom arra, hogy népével együtt térjen át a keresztény hitre.

- Ej, a jóslat most már más, így is valóra vált! - mosolygott Rihárd.

- Ne tréfálkozz a szent dolgok felett! - hangzott fel egyszerre a remete hangja, aki a háttérből előre lépett. - A csillagokban csalhatatlanul meg van minden ember sorsa írva. Tudd meg, hogy azon az éjszakán, melyen Sir Kenneth és Saladin barlangomban aludtak, azt olvastam a csillagokban, hogy egy uralkodó herceg pihen nálam, aki feleségül fogja venni Plantagenet Editet. Minthogy régóta ismertem a szultánt, egy pillanatig sem lehettem kétségben afelől, hogy az égi híradás csak rája vonatkozhatik. És mert ismételt horoszkópállítás után a csillagkép azt mutatta, hogy a hercegnő férje keresztény uralkodó lesz, azt kellett hinnem, hogy a szultán, - akinek gyakran hallottam jó tulajdonságait és nagy elméjét dicsérni - maga fog áttérni a keresztény hitre. Csak később nyílt meg szemem és láttam helyesen a dolgokat, amikor a halálraitélt Sir Kenneth meggyónt nekem. Akkor persze mindent elkövettem, hogy tévedésemet jóvá tegyem. És ebből az esetből is csak azt vonom le, hogy az ember hasztalan néz a jövőbe, hiába olvas a csillagokban, amit az Ég rejtve akar előtte tartani, gyenge szeme azt csak homályosan ismeri fel és véges elméje helytelenül értelmezi. De mégis, úgy érzem, hogy a végzet kegyes volt hozzánk és én boldog vagyok, ha ehhez a jó fordulathoz bármilyen csekélységgel is hozzájárulhattam. Ég veletek, éljetek boldogul... én emberi dolgokba nem avatkozom többé. Szívemet és lelkemet most már kizárólag Istennek ajánlom fel!

E szavak után a remete eltávozott és többé nem is bukkant fel. Csak néha érkezett hír róla a sivatag vándoraitól, akik látták és ezek azt mesélték, hogy Engaddit már ritkábban fogták el az őrjöngések és nyugodtan, szeliden, magával megbékülten él barlangjában.

Ugy véljük, hogy teljesen felesleges a sátorban gyors egymásutánban lepergő jeleneteket még részletezni. Az olvasó elképzelheti, hogy Huntingdon grófja már nem volt olyan néma és hallgatag, mint Sir Kenneth, akinek nem volt szabad Edit hercegnő előtt szerelméről beszélni.

Az ebéd ideje közeledett és Saladin szultán már várta vendégeit az óriási sátorban, melynek padlóját a puha szőnyegek százai és dagadó selyempárnák borították. Nincs az a költő, aki elég színes szavakat találna ama pompa leírására, melyet az arab előkelőségek ruhájukban kifejtettek. A nehéz selyemköntösök szinte világítottak a rájuk rakott rengeteg drágakőtől, arany szíromtól. India minden kincse, szövészeti remeke itt viritott ezerféle színben és kápráztatta a szemeket. És éppen ilyen különös, dus és fantáziás volt az ételek sora is, melyeket aranytányérokra hordoztak körbe. Ezüst serlegekben üdítő gyümölcsös italokat hordtak körül és fagylaltokat, melyeket a messze Libanon hegyormain szedett jéggel és hóval hűtöttek le. Közben állandóan szólt a zene és a rabszolgák nagy legyezőkkel hűsítették a vendégeket. Diadaljelvények, büszke lobogók, zsákmányolt fegyverek ékesítették a sátor falait. Az egyik hatalmas lándzsát azonban halotti lepel borította és fölötte ez a felírás állt: Saladinnak, a királyok-királyának, a győzelmes hadvezérnek is meg kell halnia egyszer! És végig a termen, mellükön összefont karokkal olyan mozdulatlanul álltak a rabszolgák, mint megannyi automata, amely csak egy rugó megnyomására lendül mozgásba.

Mialatt a vendégek helyeiket elfoglalták, a szultán elmerengve nézte horoszkópját, melyet Engaddi küldött neki a hozzá való magyarázattal együtt.

- Különös, - mormogta magában - Engaddi azt jósolta, hogy feleségül veszem legfélelmetesebb ellenfelemnek, Rihárd angol királynak unokahugát. De ebben a jóslatban az is benne van, hogy a hercegnő férje keresztény lesz. Hogyan értsem ezt? Milyen rejtélyes és érthetetlen ez. Jövők csillagképe olyan képet rajzol, mely ellen minden idegszálunk, meggyőződésünk tiltakozik. Mi az? mit akarsz emberke?

Ez utóbbi szavakat a gondolkozásában megzavart szultán Nedectamus törpéhez intézte, aki a rémülettől eltorzult arccal kuszott be hozzá a sátorba.

- Nos, beszélj, mit akarsz? - kérdezte újra a szultán.

- Accipe hoc! - sugta remegve a törpe.

- Mi az? Mit beszélsz? - csodálkozott Saladin.

- Accipe hoc! - dadogta a halálrémült törpe, aki valószínűleg nem tudta, hogy ugyanazon szavakat ismételte meg.

- Hallod, most nem vagyok bolondságaidra hangolva!

- Könyörgöm, hatalmas szultán, hallgass meg!

- Csak ha komoly sérelmet akarsz panaszolni! - válaszolta Saladin, - mert akár bölcs vagy, akár bolond, jogod van a szultán segítségét is igénybe vened, ha igazságod megvédésére szükséges!

E szavak után félrevonta és egy magányos fülkébe vezette Nedectamust.

Nem lehet tudni, miről beszéltek, de a titokzatos összesugás amugy is alig tartott tovább néhány percnél, mert bizalmas együttlétüket megzavarta a felharsanó kürtszó. A szultán kisietett a sátor elé, hogy az érkező vendégeket fogadja. Mindenkihez volt egy nyájas szava, mosolya, de legkedvesebb mégis csak Huntingdon grófhhoz volt. Szerencsét kívánt neki ahhoz a szerencséhez, melyet rövid idő előtt még a maga számára remélt.

- Mindazonáltal ne hidd, Skótország hercege, hogy kedvesebb vagy a szívemnek, mint ama egyszerű Sir Kenneth lovag, akivel a pusztában találkoztam. A tiédhez hasonló bátor és nemes szív akkor is értékes, ha nevedet nem disziti a hercegi jelző, amiként ez az ital, melyet feléd nyujtok, egyaránt pompás, akár egyszerű cinkpohárból ürited, akár aranyserlegből!

Huntingdon gróf hálás szavakkal, meghatottan köszönte meg a szultán jóságát, melyet annyiféle formában volt alkalma élvezhetni. De mikor Saladin sajátkezüleg nyujtotta feléje a jeges szorbettet, melynek tetején cukrozott hó volt, mosolyogva jegyezte meg: No lám, Saladin szultán igen jól ismeri azt a jeget, melyet Ilderim lovag sehogysem akart megérteni, mikor a pusztában azt meséltem neki, hogy mi a befagyott tengeren keltünk át!

- Ez csak természetes! - nevetett a szultán. - Egy egyszerű arab vitéz csak nem lehet olyan bölcs, mint Hakim, az orvos, vagy a szultán maga? Aki álruhát ölt, annak az eszét és szívét is összhangba kell hozni álruhájával. Bevallom, csak azért vontam annak idején kétségbe szavaidat, mert kíváncsi voltam, hogy miféle érvekkel támasztod alá állításaidat és hogy miként viselkedel vitatkozás közben.

Mialatt így beszélgettek, hozzájuk lépett az osztrák herceg, aki élénk érdeklődéssel nézte a jeges italt és megragadva az egyik serleget, nagyot huzott belőle.

- Remek! - mondotta elismeréssel, mert a jéghideg ital pompásan esett a nagy hőségben és szüntelen lázát, melyet kicsapongásai során szerzett, szintén jótékonyan enyhítette. Azután a serleget a templárius rend nagymestere felé nyujtotta. Saladin e pillanatban jelt adott a törpének, aki előrelépett és rémületes hangon kiáltott fel:

- Accipe hoc!

A templárius nagymester úgy visszahökken, mint az oroszlánt megszimatolt paripa. De nyomban erőt vett magán és hogy zavarát palástolja, szájához emelte a serleget, de ugyanakkor Saladin kardja úgy röppent ki hüvelyéből, mint a cikázó villám. A kard megvillant és a következő pillanatban a nagymester feje úgy röpült le nyakáról, mintha valami szörnyű kaszálógép metszette volna le. A fejetlen törzs néhány percig még mereven állt, a rémületes test kezében szorongatta a serleget, azután elvágódott és a kiömlő vér belevegyült az italba.

- Árulás! - hördültek fel a körülállók és az osztrák herceg, aki legközelebb állt a véres kardot szorongató Saladinhoz, ijedten huzódott vissza, mintha attól félne, hogy most nyomban rá kerül a sor. Rihárd és a többi nagyur kardjukhoz kaptak.

- Ne félj, nemes Leopold herceg, - mondotta most a szultán olyan nyugodtan, mintha semmi sem történt volna. - És te, dicső angol király, ne háborodj fel azon, ami történt. Ez az ember, akit lefejeztem, százszorosán megérdemelte a halált. Megérdemelte sokszoros árulásáért, azért, mert saját apródja vallomása szerint is ellened gyilkos merényletet tervezett, mert a fegyverszünet ellenére a pusztában orvul megtámadott, de főleg azért, mert néhány perc előtt gyalázatos módon törével leszurta Montserrat márkit, nehogy árulója lehessen annak a gaz összeesküvésnek, melynek ők ketten voltak a részesei.

- Hogyan? - kiáltotta elszörnyedve Rihárd - a nagymester meggyilkolta Konrádot, akinek segéde volt és akit a legbecsületesebben és hivebben tartozott volna szolgálni ebben a viadalban? Nem kételkedem szavaidban, nemes szultán, mégis kérlek, légy kegyes megmondani, hogy mivel tudod e súlyos vádat bizonyítani?

- Ime a tanum! - mutatott Saladin a törpére. - Allah néha a legegyszerűbb lénnel derített világosságot a sötétségre.

Rihárd felkérésére azután Saladin elmondotta a történeteket. Ezek szerint Nedectamus valami ellenállhatatlan kíváncsiságtól vezettetve belopódzott a sebesült Konrád sátrába. Ez nem volt nehéz dolog, mert a halálra rémült szolgák szerte szaladtak, hogy hírt vigyenek a táborba, részben cserben hagyták a haldoklót és inkább a szultán által felállított lacikonyhákhoz mentek lakomázni. Nedectamus tehát kedvére nézegethetett meg mindent. A súlyosan sebesült Konrád ágyán feküdt mély álomba merülve, mert a szultán csodálatos talizmánja elbódította. A törpe azonban nem sokáig élvezhette ezt a nyugodt csendet, mert csakhamar súlyos léptek hangoztak és a templárius nagymester lépett a sátorba. A beteg felriadt és ijedt bosszúsággal ismerte fel háborgatóját.

- Miért jöttél? - kérdezte tőle gyenge hangon.

- Meg akarlak gyóntatni és meg akarom adni a feloldást! - válaszolta a nagymester.

A további párbeszéd részleteire a törpe már nem emlékezett, csak azt tudja, hogy a vita egyre hevesebb lett, hogy a márki könyörögve kérte Konrádot, hogy ne törjön el egy sérült szalmaszál, de a nagymester nem hallgatott a haldoklóra, kirántotta törét és e szavakkal: Accipe hoc! - fogadd be ezt! - Konrádba döfte.

- Hogy meggyőződjek az előadás valóságáról, - mondotta a szultán - megvizsgáltam a holttestet, melyen a törzsurást világosan meg lehetett állapítani. Azután megismételtetem a törpe által a latin szavakat, melyeknek hatását ti is láthattátok a nagymester megrémült arcán.

A szultán elhallgatott. A csendet az angol király törte meg.

- Ha mindez így van, amiben semmi okunk sincsen kételkedni, úgy az igazság győzelmének voltunk tanui. De miért itt fejezted le, miért e társaságban és saját kezeddél?

- Magam is gondoltam erre és eleinte másképpen akartam megtorolni gazságait. De amikor az imént a serleget ajkához emelte, arra kellett gondolnom, hogy ha serlegemből iszik és élvezi vendégbarátságomat, úgy elvesztem már a jogot a megtorló büntetéshez, mert vendégemet, még ha bűnös is, kimélnem kell. Mielőtt még megízlelhette volna tehát az italt, végezmem kellett vele. De elég volt ebből... ne beszéljünk róla többet. Holtteste és emléke egyaránt tűnjön el örökre!

A holttestet és a kivégzés nyomát a szultán szolgái olyan villámgyorsan tüntették el, hogy ebből világosan látszott, miszerint máskor is előfordulhatott már a szultán sátrában ehhez hasonló jelenet.

A keresztény főméltóságok ezek után a szultán kérésére ismét elfoglalták helyüket, de az arcokon látszott a kényszeredettség és a hangulat kinosan fagyos volt. Rihárd, aki tökéletesen meg volt győződve a szultán szavainak igazságosságáról, már nem törődött a nagymesterrel, de úgy látszott, hogy azért még mindig őt is foglalkoztatja valami.

- Mondd, dicső szultán, - kérdezte végre - igaz az, hogy te Skótország trónörökösét azzal tisztelted meg, hogy párviadalra hívtad ki?

Saladin mosolyogva mesélte el Sir Kennethel való pusztai találkozását és hozzá tette, hogy akkor lovagokhoz illő módon verekedtek meg és hogy a küzdelem eldöntetlen maradt.

- Ej, - mondotta Rihárd hirtelen komolyra vált hangon - Skótország trónörököse éppen elég dicsőséget harcolt ki már, nem baj, ha ez a gyönyörű párbaja eldöntetlen is maradt. Nem is neki kell ezt befejeznie. Mert látod, nemes szultán, én úgy érzem, hogy ezt a mai dicsőséges találkozásunkat, ezt a fejedelmi lakomát valami nagyszerű tettel kellene emlékezetessé tenni. Egy gaz áruló kivégzése nem méltó eseménye az ilyen összejövételnek. De mit szólnál ahhoz, dicső és vitéz Saladin, ha mi megragadnánk most az alkalmat és párviadalban döntenénk el a Palesztina fölötti uralom sokat vitatott kérdését? A sorompók még állnak, nálad külön harcok nincsen az egész muzulmánországnak és nagy szeretettel kérlek: verekedjünk meg élet-halálra Palesztina uralmáért.

Mélységes csend támadt, mindenki lélegzetvisszafojtva várta a szultán válaszát, aki elpirult és néhány pillanatig hallgatott, mint aki fontolgatja szavait.

- Ha elfogadom kihívásodat, - mondotta végre - úgy remélnem kell, hogy Allah megerősíti karomat és engem segít győzelemre, aki az igaz hit követője vagyok. Viszont ha Rihárd király kardjától esem el, akkor a legdicsőbb halál nyitotta meg előttem a paradicsom kapuját. De hát Allah már amúgy is nekünk juttatta Jeruzsálemet és így Istenkisértés és bűn lenne az én karomra bízni annak a kérdésnek az eldöntését, melyet a magasabb hatalmak már a mi javunkra döntöttek el.

- Hát ha már nem akarsz ilyen döntő viadalra kiállni, - mondta Rihárd könyörgő, baráti hangon - akkor legalább tompa végű fegyverekkel állj ki velem vagy három összecsapásra, pusztai barátságból.

- Még ezt sem tehetem, - mosolygott a szultán, akit titokban mulattatott Rihárd nagy hadibuzgalma. - Mert meg vagyok irva, hogy a pásztor a nyáj kedvéért van és mert nekem nincsen fiam, aki halálom után átvehetné az uralmat, könnyen meglehet, hogy az én megsebesülésem vagy halálom esetén széttűlnek a nyáj.

- Te bizony sokkal szerencsésebb vagy, mint én! - sóhajtott féltékeny irigységgel Rihárd Huntingdon gróf felé fordulva. - Bizony mondom, szívesen adnám cserébe életem legszebb esztendejét, ha engem ért volna az a boldogság, hogy a pusztában összemérhessem fegyveremet a dicső szultánnal.

Ez a párbeszéd ismét felélénkítette a jelenlévőket és most már egyre emelkedettebb hangulatban indult meg a társalgás.

Az ebéd végén a szultán melegen nyujtotta bucsura kezét.

- Nemes Rihárd király, - mondotta - utoljára találkoztunk és utoljára szoritjuk meg egymás kezét. Meghasonlott szövetségeseid megindították a felbomlás folyamatát és magad is tudod, hogy lecsökkent hadsereggel nem nyomulhatsz már előre. Legjobb akaratom mellett sem áll módomban az általatok olyan hön óhajtott Jeruzsálem uralmáról lemondani. Ez a város nekünk éppen annyira szent, mint nektek. De bármi mást kívánsz tőlem, azt kész örömmel teljesítem. És szolgálatára állnék nemes ellenfelemnek akkor is, ha a pusztában hadseregem élén találkozónék vele és neki csak két fegyvernőke volna a kísérete.

Másnap hajnalban Rihárd visszatért táborába és néhány nappal utóbb Huntingdon gróf feleségül vette Edit hercegisasszonyt. Nászajándéku a szultán elküldte hires talizmánját. De noha később Európában sok nagyszerű eredményt értek el vele, mégsem sikerült vele azokat a csodákat megismételni, melyeket a szultán mutatott be segítségével. Ám azért a talizmánt a Huntingdon grófi család hűen megőrizte, az még máig is birtokában van, azt mondják, hogy kitűnő vérzéscsillapító és megóv a veszett kutya marása ellen.

Itt véget ér regényünk. Hogy Rihárd annak idején milyen feltételek mellett vonult vissza, azt már elolvashatjuk az e korról írott bármelyik történelmi munkában.

VÉGE.